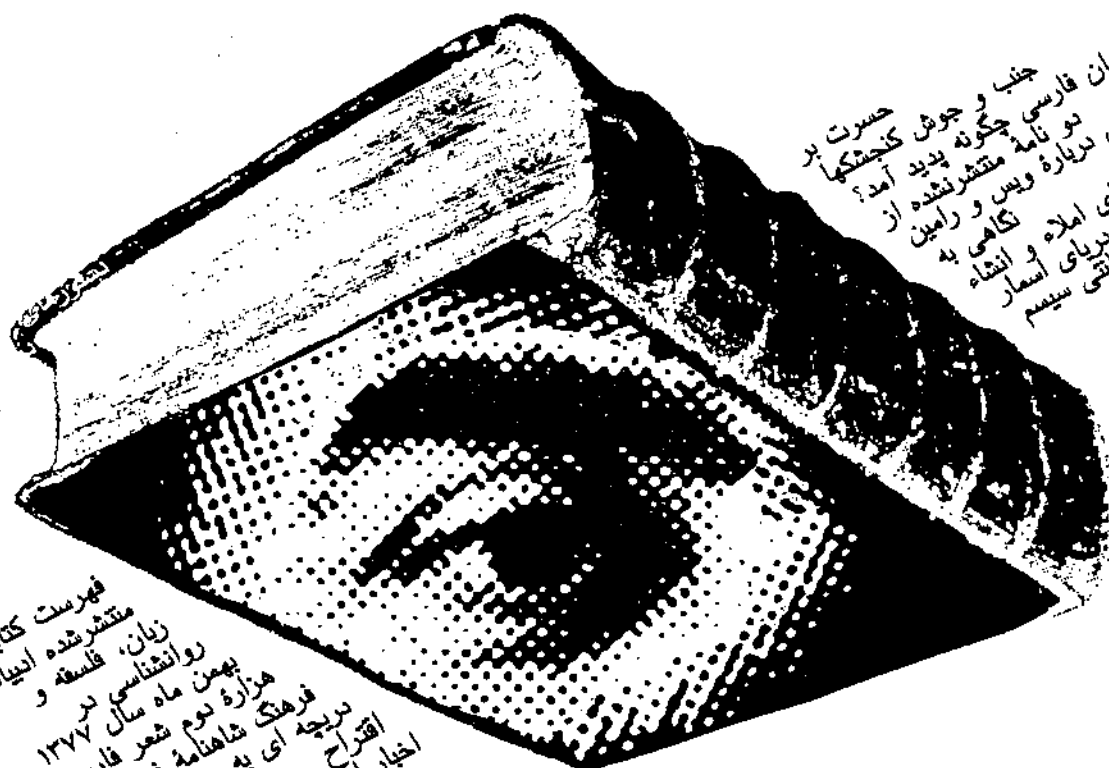
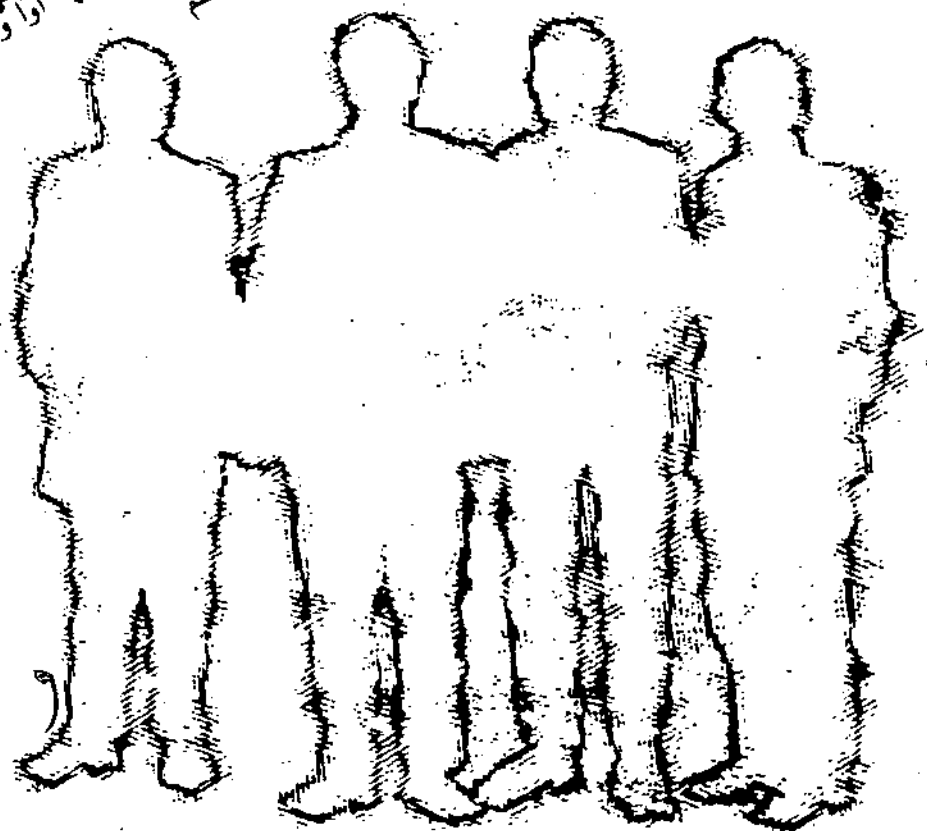

ادبیات و فلسفه

جنب و جوش کنشگرها
رمان فارسی چگونه پدید آمد؟
مجتبی مینوی درباره ویس و رامین
نکاهی به
نستورهای املاء و انشاء
برای آسمار
مفهوم رماتیسیسم

فهرست کتابهای
منتشر شده ادبیات،
زبان، فلسفه و
روانشناسی در
هزاره دوم سال ۱۳۷۷
فرهنگ شاهنامه فردوسی
درچه ای به سراچه آوا و ری
اخبار اهل قلم

کتاب ماه ادبیات و فلسفه

● ماهنامه تخصصی
اطلاع رسانی و نقد و بررسی کتاب

Book of the month: Literature
& Philosophy, Specialized
informative & critical Monthly
Review of Iranian Books/
Vol.2/ No 5120 March 1999

صاحب امتیاز:
خانه کتاب ایران
مدیر مسئول:
احمد مسجد جامعی
سردبیر:
علی اصغر محمدخانی
دبیر تحریریه:
محمدرضا محمدی آملی
بخش فهرست و خلاصه کتاب:
مدیریت اطلاع رسانی و
خدمات رایانه ای

مدیر هنری: فرزاد ادیبی
اجرا: لیلا عبدالعلی زاده
لیتوگرافی:
پژتو شمس
چاپ و صحافی:
مؤسسه چاپ الهادی
نشانی: تهران خیابان انقلاب
بین صبا و فلسطین شماره ۱۱۷۸
تلفن: ۶۴۱۵۲۵۵
صندوق پستی: ۳۱۳-۱۳۱۴۵

کتاب ماه ادبیات و فلسفه ماهنامه ای است که با هدف اطلاع رسانی در زمینه کتاب و مسایل نشر و کمک به ارتباط خلاق بین پدیدآورندگان، ناشران، کتابداران و سایر فعالان عرصه نشر و فرهنگ کشور از سوی خانه کتاب ایران انتشار می یابد.

همراه فهرست کامل انتشارات ماه پیشین که با مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی انتشار یافته است و در نظام اطلاع رسانی خانه کتاب ایران وارد شده اند براساس نظام رده بندی دهدهی دیویی ارائه می شود. شناسه کتابها تا حد امکان - حداقل کتابهای چاپ اول - یا خلاصه ای از کتاب همراه است. در پایان این بخش نمایه ها نیز آورده شده است.

مسئولیت نقد و ارزیابی کتاب و مسایل کتاب بر عهده نویسندگان است و به هیچ وجه به منزله نظر رسمی خانه کتاب نیست.

الحمد لله
الرحمن الرحیم

۳	پیامبر و دیوانه / محمد مهدی رهسپار
۴	اقتراح
۱۶	فرهنگ شاهنامه / فردوسی / محمد روشن
۱۷	دریچه ای به سراچه 'آوا و رنگ' / سجاد آیدنر
۲۰	هزاره 'دوم شعر فارسی' / محمود فتوحی
۲۳	زبان فارسی در بلغارستان
۲۴	از نظریه تا عمل / گفتگو با شیرین دخت دقیقیان
۲۸	رمان فارسی چگونه پدید آمد؟ / حسن میرعابدینی
۳۰	دو نامه 'منتشر نشده از مجتبی مینوی درباره' ویس و رامین / سیدعلی آل دود
۳۲	مفهوم رمانتی سیسم / مسعود جمفری
۳۳	گفتارهای پژوهشی در زمینه 'ادبیات فارسی
۳۲	گزارشی سال شمارانه، روایتی کتابشناسانه / کامیار عابدی
۳۵	مثل خطی از هبوط، مثل سطری از کویر
۳۶	در غیاب تاریخ / بلقیس سلیمانی
۳۸	نگاهی به دستوره های املاء و انشاء / احمد عزتی پرور
۴۰	نگاهی انتقادی به مبانی نقد ادبی / محمدرضا محمدی آملی
۴۳	حسرت بر جنب و جوش گنجشکها / محمدرضا گودرزی
۴۵	ایران شناسی در بلغارستان
۴۶	دریای اسمار / حسین مطیعی امین
۴۸	اخبار اهل قلم
۵۰	فهرست کتابهای منتشر شده ادبیات در بهمن ماه سال ۱۳۷۷
۷۳	فهرست کتابهای منتشر شده زبان در بهمن ماه سال ۱۳۷۷
۸۱	فهرست کتابهای منتشر شده فلسفه و روانشناسی در بهمن ماه سال ۱۳۷۷

کتاب پیامبر و دیوانه همان طور که از نام آن پیداست از دو کتاب مستقل تشکیل می‌شود: پیامبر معروف‌ترین اثر جبران خلیل جبران است و شاهکار او محسوب می‌شود. به طوری که نویسندگان در شرح حال این نویسنده نوشته‌اند، جبران پیش از انتشار این کتاب، در سال‌های ۱۹۲۳، سال‌های متمادی روی متن این کتاب کار کرده و گویا آن را شانزده بار بازنویس کرده بود. کتاب دیوانه نخستین اثری است که جبران به زبان انگلیسی نوشته است، مجموعه حکایت‌های کوتاه و قطعه‌های شعرمانندی است که پاره‌ای از آن‌ها در اصل به زبان عربی نوشته شده و به قلم خود جبران به زبان انگلیسی بازنویسی شده و در سال ۱۹۱۸ در آمریکا انتشار یافته است.

جبران در یک خانواده مسیحی مارونی (فرقه‌ای از کلیسای کاتولیک) در لبنان متولد شده و در نخستین سال‌های زندگی تربیت مسیحی داشته است، ولی او با آن که دارای طبیعت عمیقاً دینی است در دایره تعالیم کلیسای کاتولیک محدود نمانده و در سایر ادیان، از جمله اسلام، مطالعه کرده است. به طور کلی می‌توان گفت که برداشت او از دیانت ترکیبی است از همه ادیان ابراهیمی و عرفان اسلامی.

مطالعات جبران در ادیان یهودی و مسیحی و اسلام باعث شده است که زبان ادبی او رنگی از کتاب مقدس (تورات و اناجیل چهارگانه) و قرآن کریم به خود بگیرد. این رنگ به ویژه در دو کتاب پیامبر و دیوانه به وضوح به چشم می‌خورد.

هر دو کتاب پیش از این به زبان فارسی ترجمه شده‌اند، به ویژه کتاب پیامبر بارها (بیشتر از ۱۱ بار) به فارسی ترجمه شده و مکرر به چاپ رسیده است. ویژگی ترجمه جدید این دو اثر جبران - که از متن اصلی اثر یعنی انگلیسی به فارسی درآمده است - در این است که مترجم به منابع الهام سبک و زبان نویسنده توجه داشته و کوشیده است کیفیت خاص این منابع را در زبان ترجمه منعکس کند. خود مترجم در توضیح روش خود در پیش‌گفتار کتاب می‌گوید: «ترجمه حاضر را باید کوشش دیگری به شمار آورد برای رسیدن به شیوه‌ای در زبان فارسی که کیفیت ساده و در عین حال کهن و گیرای اصل اثر را نشان دهد... مترجم... بنای کار را بر سادگی و پیراستگی زبان گذاشته است، زیرا که در نثر خود این آثار هیچ اثری از صنعت و آرایش به چشم نمی‌خورد؛ وجه امتیاز آن... طنین خفیفی است که از زبان کتاب مقدس و قرآن کریم از آن به گوش می‌رسد.»

ویژگی‌های تولید و عرضه کتاب هم بسیار شایان توجه است. این کتاب روی نوعی کاغذ شبه بالکی ۱۲۰ گرمی (محصول ایران) چاپ شده است، که کاغذی است ضخیم و دارای نسج و رنگ خاصی که با متن کهن مانند کتاب تناسب کامل دارد. به نظر می‌رسد که این کاغذ برای نخستین بار در چاپ کتاب به کار رفته است.

در حروف چینی کتاب هم از نوعی حروف ترکیبی استفاده شده است، که این کیفیت را تقویت می‌کند. در مورد حروف چینی به یک نکته دیگر هم باید اشاره کرد، و آن این است که در این کتاب برای نخستین بار علامت کسره روی «ها»ی غیرملفوظ یک یای کوچک دُم‌بریده طراحی شده است که در نرم‌افزارهای معمولی حروفچینی وجود ندارد. این علامت که معمولاً به شکل همزه عربی دیده می‌شود در شکل اصلی‌اش همان «ی» است، و در اینجا هیأت اصلی آن به خوبی دیده می‌شود. گالینگور جلد کتاب، هم از نوع پارچه‌ای سیاه دست‌ساز ایرانی و هم از نوع گالینگور ساخت ایران است، و عطف آن نقره‌کوب شده است. روکش کتاب از دو نوع است: یکی از جنس کاغذ متن که رنگ سدری روی آن چاپ شده و دیگری کاغذ «تیزانو» در چند رنگ زیتونی و آخراپی و بادنجانی، که کاغذ گران‌قیمتی است. لبه ورق‌های کتاب هم با رنگ پارچه و با دست به رنگ آخراپی کبود رنگ شده است. طرح روی جلد و خط عنوان کتاب کار مترجم است و در صفحه مقابل صفحه عنوان تابلویی از مرحوم هوشنگ پزشک‌نیا به نام «چهره پیامبر» در چهار رنگ چاپ شده است. این تابلو چهره پیامبر را در آثار نقاشان دوره رنسانس ایتالیا به خاطر می‌آورد. در آغاز هر فصل از کتاب نیز تصویر کوچکی از یک پرنده در حال برخاستن اثر دیگری از پزشک‌نیا دیده می‌شود. این طرح روی روکش کتاب هم آمده است. تعدادی از نسخه‌های کتاب در جعبه‌ای مقوایی با روکش مشکی و عطف نقره‌کوب به بازار آمده است.

محمد مهدی رهسپار

پیامبر و دیوانه

نوشته: جبران خلیل جبران

ترجمه: نجف دریابندری

۲۰۰ صفحه، در قطع رقعی

نشر کارنامه

روایت اولین روز ورود نویسندگان به دنیای پرفراز و نشیب کتاب و کتابخوانی و استمرار این حضور در سالیان بعد، شورانگیز و خواندنی است. به همین انگیزه با چهار سؤال به میان کسانی رفتیم که در همه حال با کتاب زندگی می کنند، آنچه می خوانید حاصل این تلاش است:

۱. اولین کتابی که خواندید ۲. کتابی که بیشترین تأثیر را بر شما گذاشت ۳. فرصت خواندن چه کتاب یا کتابهایی را از دست دادید ۴. بهترین کتابی که در سال ۷۷ خواندید.

محمد روشن

۱- از چهار کتابی که با شور و عشق فراوان، به شوق انگیزی مادر شادروان خواندیم، من - تنها فرزند خانواده، و هوشنگ، عمه زاده از پدر بازمانده مادرم که تا دوران دبیرستان با ما می زیست، این کتابهاست: سیاحت نامه ابراهیم بیک، حاج زین العابدین مراغه ای، که بعدها دانستیم در تسریع انقلاب مشروطیت (۱۳۴۴/۵ ه. ق = ۱۹۰۵/۶ میلادی)، سهم بسزایی داشته! جلال‌الدین ملا محمدباقر مجلسی که درباره زندگی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و امامان شیعه است در یک مقدمه و چهارده باب، و به نام شاه سلیمان صفوی نگاشته شده. چاپی که هم‌اینک در اختیار دارم: «اقل الناس محمد حسن علمی اقدام به طبع آن نموده» بود به سنه ۱۳۱۶ در چاپخانه شرکت علمی در خیابان ناصر خسرو طهران؛ و اسکندرنامه مصور هفت مجلد در یک جلد منثور، که در شهریور ماه ۱۳۱۷ در چاپخانه شرکت طبع کتاب به زیور طبع آراسته گردید، به خط نستعلیق - و من فتوکپی چاپ حروفی آن را نیز از گنجینه کتابهای نادر کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران فراهم آوردم، به آرزوی ترتیب چاپ آراسته‌ای از آن، با بهره‌یابی از تحقیقات دانشمند فقید شادروان دکتر محمدجعفر محبوب در مجله سخن؛ و شاهنامه فردوسی به خط اولیا سمیع چاپ بمبئی مورخ ۱۸۴۹ م، که تا این اواخر داشتیم و بزرگواری از من به امانت گرفت و باز پس نتوانستم گرفت.

به نوبت من و برادر خوانده‌ام هوشنگ می خواندیم و مادر ایرادهای ما را می گرفت و شرح و توضیح لازم را می داد، و این همه بی گمان در دوره دبستان بود.

گفتمی است که این هوشنگ عزیز ما پس از به پایان بردن دوره دبیرستان در خانه ما، به تهران به مادر خود پیوست و گاه گاه سری به ما می زد، و شاعری با نام شده بود و «بادیه نشین» می خواند خود را، و دو کتاب هم چاپ کرده بود: ۱ - یک قطره خون - یادگار اول - بی نا، چاپ ۱۳۳۴؛ ۲ - چهره طبیعت. منظومه‌ای در ۳۵ صفحه. به سال ۱۳۳۵؛ و شعرهای او در پاره‌ای جُنگها چاپ می شد از جمله «جنگ جگن» ضمیمه نشریه آشنا به سردبیر احمد شاملو، شاعر نامدار معاصر، آخرین خبر او را تا سالهای ۱۳۵۰/۵۱ داشتیم، ولی بعد ناپدید شد و خبری از مرگ بی هنگام او هم منتشر گردید. دیده شود «تاریخ تحلیلی شعر نو»، ۴ مجلد شمس لنگرودی.

نکته شایان یادآوری آن است که چگونه مادر شادروان با کتاب آشنایی داشت، زیرا، برادران او - دایی‌های من - اداره‌چی گیلانی، با چند تن از بازرگانان - مالکان روشن اندیش رشت چون مرحوم استقامت، و

مرحوم باقر تیمایی و... انجمنی و کتابخانه‌ای بنیاد نهاده بودند به نام «انجمن اخوت» بدون پیوستگی با «انجمن اخوت» تهران. و کلاسهای شبانه داشتند که فارسی و فرانسه تدریس می کردند؛ و هم‌زمان آنان «انجمن فرهنگ» رشت هم بود که مرحوم رائق و گروهی از فرهنگیان آن را اداره می کردند. انجمنهای فرهنگی رشت را احسان طبری در دفتری از مجله دنیا نام برده است. روانشان از بخشایش ایزدی برخوردار باد که همگان هفتی والا داشتند و پیشگامان گسترش فرهنگ در گیلان بودند.

۲- راست آن است که من عاشق کتاب بودم. در جستجویی در این اوان در کتابهای خود به دو کتاب برخوردیم که به تاریخ روز شنبه ۱۳۲۴/۱۲/۲۵، که بر کنار آن نوشته‌ام «در شهر بزرگ اسلامی سامراء» خریده شد. من زاده آذر ماه ۱۳۱۲ هستم. با پدر و مادر - روانشان شاد - سفری به عتبات عالیات رفته بودیم در اسفند این سال. در کنار چاه «امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف» دهکده‌ای کتابفروشی بود. دو کتاب خریدم: «باب الغیبه فی سامراء» (مع ۱۲ لوحه خارجه عن المتن)؛ و «مسجد الکوفه» (مع ۲۳ لوحه). مطبعة الحکومه - بغداد - ۱۹۴۰.

به یاد می آورم که در آن روزگار هفته‌ای ۵ ریال مقرری داشتم. پدر جدی و سخت با انضباط بود، هرگز جز مقرری، پولی حتی به عنوان اعانه به من نمی داد. به اشارت عزیزترین یار آن روزگار - که عمر و عزتش بر فزون باد که در کسوت پزشکی خدمتهای چشمگیر می کند، آن مقرری به نسبت دیگر اقران قابل ملاحظه بود. به خاطر می آورم به زمستان ۱۳۲۷ به کتابفروشی شادروان حاج غلامرضا طاعتی رفتم. رفتم به کتابفروشی هم بی وقفه بود: ظهر، عصر! ۸ شماره نخستین مجله یغما را ردیف چیده بود. هر شماره ۲۰ ریال. و من در آن روزگار ماهیانه‌ام بیست تومان بود. چه شوری در دلم افتاد. با چهار تومان بازمانده یک ماه را چگونه سپری کنم. مجله‌ها را خریدم، و چه عشق و حالی کردم. ماه نیز گذشت و سالهای بلندی که مجله سی و دو ساله یغما را به شور و عشق خریدار بودم.

گذشته از معترضه‌ای که گذشت، در کنکور دانشکده ادبیات - به سال ۱۳۲۳، در پاسخ چنین سؤالی از «مرد پیر و دریا» به ترجمه م. ح. یحوی یاد کردم. ولی به روزگار بلندی که گذشت، پس از شاهنامه فردوسی - که آهنگ تعرفه قهرمانان و اعلام آن داشتیم - و اینک حروفچینی آن سپاس خدای را از مرز ۴۰۰۰ صفحه گذشته است و کار تدوین نام نامه آنم و نمی دانم چندین و چند بار خوانده‌امش و هنوز مشتاقانه باز می خوانمش، بر اثر دلبستگی به شاهکارهای ادبی جهان، همواره «ژان کریستف» رومن رولان فرانسوی به ترجمه شیوای «م. ا. به آذین» دلنشین ترین اثری است که دوستش

می دارم، ولی نا گفته نگذارم که «کمدی الهی» دانته را که ترجمه آن بنا به گفته استاد شادروان بی ماندم، مجتبی مینوی - از بخشایش ایزدی برخوردار باد - از ابوالقاسم امینی است که بیچاره در آوارگی کودتای ۲۸ مرداد کفیل وزارت دربار بود و همواره از مرحوم دکتر محمد مصدق رهبر نهضت ملی ایران حمایت می کرد، فراری شده بود و ترجمه را به «شجاع‌الدین شفا» سپرده بود که به سامانی برساندش، و آن نا جوانمرد - چون دیگر بزرگان از بلعمی تا... - البته باید اذعان کرد که بلعمی هرگز خود مدعی ترجمه تاریخنامه طبری نبود و این از تسامحات استادان روزگار پسین است، ترجمه «کمدی الهی» را به نام خود منتشر ساخت و جوایز بسیار گرفت. این نکته را یاد کردم تا آیندگان و کتابخوانان از رازی که شاید برای بسیار کسان تا کنون پنهان مانده، بدانند. باری «کمدی الهی» نیز اثری دلپذیر برای من بوده است با «ایلیاد» هومر به ترجمه شیوای استاد شادروان سعید نفیسی.

۳- سپاس خدای را که همواره کتابی که دوست می داشتم می خریدم و می خواندم. نا گفته نگذارم که حسرت ترجمه‌ای امین و استوار از «یوگنی اونه گین» پوشکین به دلم مانده است که می دانیم شاهکاری بزرگ در ادب جهان است، و دریغ که ترجمه‌ای رسا از آن در دست نیست. شادروان کریم کشاورز، مترجم چیره دست، بسیار دوست داشت به این کار بپردازد که دیگر دیر شده بود!

۴- پاسخ این پرسش را به گونه‌ای دیگر باید

اقتضی

می‌دادم. چند رمان و چند اثر تحقیقی در ده ماهه اخیر فراهم آمده است که خوانده‌ام. «روایت» بزرگ علوی، اسف‌بارترین اثری بود که خواندم همچنین «خاطرات بزرگ علوی» را تدوین آقای احمدی‌نامی که هر دو را با خشم و بی‌زاری به پایان بردم.

ولی اثری تحقیقی را که با شوق بسیار به پایان بردم «تهران پایتخت دویست ساله» زیر نظر شهریار عدل و برنار اوکارد به ترجمه دکتر ابوالحسن سروقد و سیدی و خانم قاطمه وثوقی خزایی ... بود. «فرقه‌های اسلامی»، «مادلونگ» ترجمه شیوای دکتر ابوالقاسم سری از انتشارات اساطیر نیز اثری برگزیده و خواندنی است.

پوزش می‌خواهم از خوانندگان گرامی و پرسندگان ارجمند. برای کسی که تا حدی می‌کوشد در جریان تازه‌ترین کارها باشد و بخواند، پاسخ بی‌راهی نباید داده باشم. □

عبدالحسین فرزاد

۱- پاسخ دادن به این پرسش برایم قدری مشکل است، زیرا پدرم اهل کتاب بودند البته از نوع قدیمی‌اش با کوشش ایشان، من پیش از شش سالگی، در مکتب‌خانه قرآن مجید، دیوان حافظ، خواندن نوشتن و حساب را فرا گرفتم.

کتابخانه کوچک پدر در خانه، که تقریباً همه‌اش را در همان کودکی خواندم از این دست بود: حسین کرد شبستری، محبوب القلوب فارسی، ورقه و گلشا، امیرارسلان نامدار، رموز حمزه، مختارنامه، گل و صنوبر، سلیم جواهری، تاریخ سیستان، جودی، جوهری، الف لیله و لیله (هزار و یک شب)، ملک جمشید و ریحانه جادو، شاهنامه فردوسی، اسرار قاسمی، مجمع‌الدعوات، جامع‌التمثیل، کنز‌الحسنی، اسرار قاسمی، قصص‌الانبیاء،

نهج‌البلاغه، و ده‌ها کتاب این نوع که غیر از یکی دو تا بقیه، زرد ورق و چاپ سنگی بازار قصه‌خوانی لاهور پاکستان بود. پدر بر روی همه کتاب‌هایش نوشته بود: این کتاب ارجمند... ملک شخصی... است، آحدی حق طمع در آن را ندارد مگر فرزندان صالحم.

بنابراین من با ملک جمشید به جنگ ریحانه جادو رفتم و با امیر حمزه و فرمانده‌اش عمروامیه، لندهورین سعدان شاه را شکست دادم و با امیرارسلان نامدار از قلعه سنگباران گذشتم و از افسون مادر فولادزهر، جان به سلامت بردم و در محبوب‌القلوب فارسی، در بخت‌برگشتگی شاه منصور، شریک شدم...

پدر، همه قصه‌های هزار و یک شب، و شاهنامه را برای ما تعریف کرده بودند، از این رو پاسخ به سؤال شما مشکل است. اما از کتب جدید، نخستین کتاب‌هایی که خواندم دو کتابی بود که پدر برایم خریدند. یکی نامه‌های جواهر لعل نهرو به دخترش و دیگری نامه‌های چارلی چاپلین به جرال‌دین چاپلین. از این دو کتاب مخصوصاً از کتاب نهرو خیلی خوشم آمد و برایم آموزنده بود زیرا ظاهراً آن‌ها را از زندان برای دخترش می‌نوشت. ۲- کتاب‌های زیادی مرا منقلب کرده‌اند. بیشتر آثار کافکا، کتاب خرمگس (در نوجوانی)، زردهای سرخ، منظومه پداگوژیکی، بوف کور، آنورا، نفثة‌المصدور اثر نسوی، تاریخ بیهقی و...

اما دو سه کتاب بیشترین تأثیر را در من گذاشته‌اند: قرآن و نهج‌البلاغه، دمیان اثر هرمان هسه، خشم و هیاهو اثر ویلیام فالکنر.

اکنون که به گذشته نگاه می‌کنم مطالعه دقیق قرآن دریافت و همسویی با مولوی و حافظ و عطار و دیگران به خصوص حافظ را برایم سهل و آسان کرده است.

نهج‌البلاغه، معنای این دنیایی قرآن است و امام علی (ع) انسان آرمانی قرآن را از عرش به فرش ادراک

آورده و زمینی کرده است. بحث در این باره مجالی گسترده‌تر می‌طلبد. مطالعه کتاب الامام علی صوت‌العدالة الانسانية، اثر جرج جرداق، درک گفته‌ها و خطب امام (ع) را آسان‌تر می‌کند.

اما هنگامی که دمیان و خشم هیاهو را خواندم برایم رشک‌انگیز بود و خواستم که یک‌کاش این دو کتاب، خاصه خشم و هیاهو را من نوشته بودم. استادی هرمان هسه در حدیث نفس با چاشنی عرفان شرقی در دمیان مرا مجذوب او کرد و نیز ترسیم دردناک و تلخ روی دیگر زندگی، با چشمان بی‌تفکر و بی‌ملاحظه بنجی دیوانه، در خشم و هیاهو، بغض را در گلوگاهم به هزاران دشته سترگ بدل کرد.

۳- من چند کتاب را برای دوران بازنشستگی خود گذاشته‌ام. از جمله کتاب خوب کلیدر، که تنها یکی دو جلدش را توانستم بخوانم. دیگری کتاب کامل دن آرام و دیگر کتاب الایام (آن روزها) اثر نویسنده و متفکر مصری طه حسین؛ که تنها خلاصه آن را توانستم بخوانم. و نیز کتاب حیات یحیی دولت‌آبادی را هم برای بازنشستگی گذاشته‌ام.

۴- بدون معطلی می‌گویم: کتاب این یک چپ نیست اثر فیلسوف معاصر میشل فوکو. او این کتاب را درباره نقاشی‌های رنه مگریت، نقاش بلژیکی‌الاصل، نوشته است. عنوان کتاب از نام یکی از نقاشی‌های رنه مگریت گرفته شده است. در این کتاب برخورد دل‌انگیز فلسفه و هنر، به خوبی ادراک می‌شود، همچنان که در آثار هایدگر، گاهی شعر و فلسفه ازدواج می‌کنند. کتاب دیگر: تو را دوست دارم چون نان و نمک، گزینة اشعار ناظم حکمت. ترجمه دوست باذوقم آقای احمدپوری. اشعار این دفتر بسیار به من چسبید زیرا در فصلی آن را می‌خواندم که اهل قلیه بسیار دلتنگ هستند و این شعر ناظم حکمت عجب مرا تکان داد:

گفت به پیشم بیا

گفت برایم بمان

گفت به رویم بخند

گفت برایم بمیر

آدم

ماندم

خندیدم

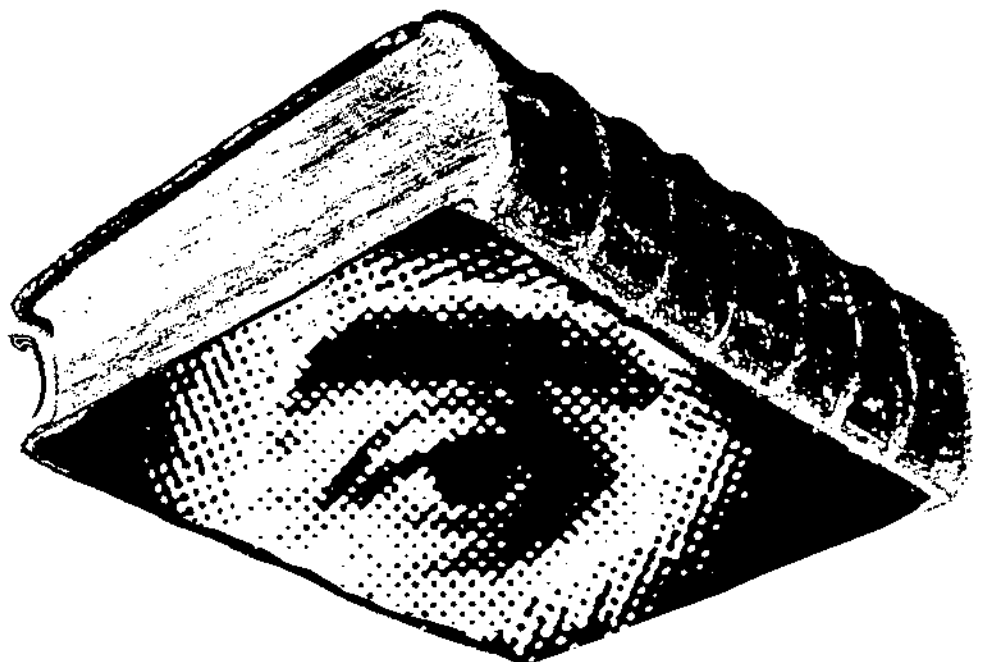
مردم (۱۹۶۳)

چنانکه احمدپوری عزیز می‌گفت ظاهراً شعر بالا آخرین شعر ناظم حکمت است زیرا در ژوئن ۱۹۶۳ در شهر مسکو دور از وطن بر اثر حمله قلبی فوت کرده است.

کتاب خاطرات دکتر قاسم غنی، با مقدمه استاد باستانی پاریزی، را در سال ۱۳۷۷ خواندم گرچه کتاب در ۱۳۶۱ چاپ شده اما تازه به دستم رسید. لذت بردم. این خاطرات به سفر مرحوم غنی به بیروت، قاهره ژنو و رم مربوط است. بد نیست اندکی از نثر او را بخوانیم:

عروسی فوزیه (همسر اول محمدرضا پهلوی) با اسماعیل شیرین یک

«مدتها بود که احتمال ازدواج فوزیه با اسماعیل شیرین یک داده می‌شد. من در همان اوایل ورود به قاهره، این حرف را شنیدم. ولی چون در اطراف پسر،

تحقیقات کردم، خیلی بعید شمردم. با این حال احتمال می‌دادم که عشق از این بسیار کرده است و کند. در علم غرایز و تمایلات نسلی، همه چیز ممکن است. پس از مسأله طلاق، این شایعات بیشتر شد ولی رسماً در مصر اظهار نشده بود.

.. در روزنامه الاهرام انتشار دادند که سن داماد سه سال بیشتر از شاهزاده خانم فوزیه است، یعنی ۳۱ سال دارد. تحصیلات خود را در کمبریج به پایان رسانیده و به اسب سواری و ورزش‌های دیگر عشق و علاقه خاصی دارد و روی هم‌رفته اسپورمن خوبی است. البته از جریان همشیره مکرمه ایشان هم اطلاع دارید و شایعاتی هم راجع به ازدواج قریبی بین خواهر داماد و برادر عروس انتشار دارد. ولی معلوم نیست چه وقت این موضوع عملی شود.

.. فوزیه در ۲۴ مهر ۱۳۳۷ مطابق ۱۶ اکتبر ۱۹۴۸ در تهران مطلقه شد و روز ۸ فروردین ۱۳۳۸ یعنی پنج ماه و نیم بعد به عقد و ازدواج شیرین درآمد و خود او حلوا شد.

کوروش صفوی

۱- بچگی ایران نبودم، بنابراین اولین کتاب‌هایم قصه‌هایی بود به زبان آلمانی؛ ولی برایم کیهان بچه‌ها می‌فرستادند که بخوانم. شاید اغراق نباشد بگویم اولین کتاب فارسی را ده یا دوازده ساله بودم که خواندم. خیلی با زحمت فارسی می‌خواندم، ولی می‌خواندم که فارسی بلد باشم. مگر می‌شود آدم زبان مادری‌اش را بلد نباشد. از همان بچگی برایم گلستان و شاهنامه می‌خواندند. مادرم برایم گلستان می‌خواند و معنی می‌کرد. آن وقت‌ها که حدود هفت سالم بود سی چهل صفحه‌ی گلستان را از بر بودم. البته خودم نمی‌توانستم بخوانم. شاهنامه را هم مرحوم پدرم برایم می‌خواند. وقتی می‌خواند می‌فهمیدم، یا دست کم فکر می‌کردم می‌فهمم. بعد برایم داستان را تعریف می‌کرد. عاشق شاهنامه بودم. ولی اولین کتاب فارسی که خواندم دقیقاً یادم است. ترجمه‌ی شاهزاده و گدا بود. یادم می‌آید امیرکبیر یا جیبی مجموعه‌ای از کتاب‌ها را برای کودکان و نوجوانان چاپ می‌کرد. با این کتاب شروع کردم؛ یواش یواش تمام آن دوره را خواندم. بعدش هم اقتباس‌های مرحوم ذبیح‌اله منصوری را خواندم. رمان‌های تاریخی را خیلی دوست داشتم؛ هنوز هم اگر ولم کنند و فرصتی داشته باشم سراغ همین کتاب‌ها می‌روم. اصلاً هم برایم مهم نیست که درستند یا غلط.

۲- حدود سیزده چهارده ساله بودم که توی کتابخانه‌ی پدرم مجموعه‌ی چند جلدی تاریخ تمدن را دیدم. ترجمه‌ی اولش بود؛ چاپ اقبال. خواندنش برایم راحت نبود شاید امروز بتوانم بگویم ترجمه‌اش چنگی به دل نمی‌زد ولی به هر حال شروع کردم. جلد به جلد جلو رفتم. بخش اختراعات و اکتشاف‌ها و تفکرات فلسفی‌اش را بیشتر دوست داشتم. وقتی می‌دیدم گالیله را محاکمه می‌کنند چون دلشان نمی‌خواهد زمین دور خورشید بگردد گریه‌ام می‌گرفت. وقتی می‌دیدم پزشک‌ها با پاسور لج می‌کردند چون می‌گفت دستگاه‌ها را بشوید حرص می‌خوردم. ترجمه‌ی بعدی

این دوره را هم خواندم؛ وقتی خیلی بزرگ‌تر شده بودم. این بار دیگر نه گریه کردم نه از چیزی لجم گرفتم. مثل این که به خیلی چیزها عادت کرده بودم. به هر حال بیشترین تاثیر را این مجموعه در فکر و ذهنم باقی گذاشت. حتی می‌توانم بگویم بعد از پدرم و حرف‌های او، این مجموعه در روش نگاه کردنم به دنیا بیشترین تاثیر را داشت. خیلی وقت‌ها که خودم را احمق خطاب می‌کنم، شاگردایم می‌خندند، فکر می‌کنند شوخی می‌کنم یا می‌خواهم خودم را محترم و فاضل جلوه بدهم، در حالی که هیچ وقت این طور نبوده. وقتی این کتاب را خواندم واقعاً احساس کردم چقدر نادانم و همیشه این نادانی افزایش می‌یابد نه کاهش.

۳- هیچ کتابی نیست که فرصت نکرده باشم بخوانم و دلم خواسته باشد که بخوانم. ولی چرا؛ واقعاً چند تا کتاب را می‌توانم نام ببرم. دیوان کبیر؛ شفا؛ آثار ملاصدرا. چند بار سراغ آثار ملاصدرا رفته‌ام، سوادم قد نداده، کنار گذاشتم. چند بار هم سر کلاس‌های مختلف رفتم. تنها فرقم یا معلم آن کلاس‌ها در این بود که می‌دانستم نمی‌دانم. ولی به هر حال سعی کرده‌ام آن کتاب‌هایی را که باید بخوانم، حتماً بخوانم؛ حالا چقدر از مطالب آن کتاب‌ها را فهمیده‌ام، خدا می‌داند.

۴- در زمینه‌ی کارهایی که به سواد خودم مربوط می‌شود، دو تا کتاب را می‌توانم نام ببرم یکی ترجمه‌ی کتاب زبان نوشته ادوارد سایپر است که استادم دکتر حق‌شناس ترجمه کردند و بالاخره آن را خواندم. اصل این کتاب را نخوانده بودم. مهم‌ترین مطالبش را در کتاب‌های دیگر خوانده بودم و از آرای سایپر چیزهایی می‌دانستم؛ یعنی فکر می‌کردم می‌دانم. ولی با خواندن ترجمه‌ی فارسی آن تازه فهمیدم این آدم عجب نابغه‌ای بوده و حرف‌هایی زده که نشانه‌ی نبوغ محض است و یس.

کتاب دومی که خواندم و لذت بردم گفت‌مان و ترجمه نوشته‌ی دوست عزیزم آقای علی صلحجوست. نگرشی که در این کتاب مطرح می‌شود تازه نیست؛ چند سال است که به این مباحث و نگرش به ترجمه در سطح گفت‌مان پرداخته‌اند، ولی کاری که صلحجو انجام داده ستودنی است؛ یعنی تطبیق مسایل با زبان فارسی و برای فارسی زبان بهترین‌ها این‌ها بودند.

حسن لاهوتی

۲- کتابی که بیش از همه بر من تأثیر گذاشته مشنوی معنوی مولوی، اثر گرانقدر مولانا جلال‌الدین بلخی رومی است که هر بار می‌خوانم عطش‌م افزون می‌شود. این منظومه عارفانه دریایی است که کمتر کسی به کرانه‌اش می‌رسد، اصلاً کرانه ندارد، باید که در آن غرق شد.

۳- حسرت خواندن بسیاری از کتاب‌ها را هنوز هم بردل دارم. ای کاش کاری جز خواندن، و البته بعد از آن نوشتن، نمی‌داشتم. اما از میان بسیاری از این کتاب‌ها که داغ خواندنشان بر دلم است، برتر از همه دلم می‌خواهد شاهنامه حکیم فردوسی و تاریخ بیهقی را؛ نه جسته و گریخته، بلکه از اول تا آخر به دل صبر و از روی تحقیق

بخوانم. مهمترین کتابی را که نتوانسته‌ام بدست آورم، یک دوره ده‌خدا است که پیش پرداخت سی هزار تومانی آن را به حساب انتشارات دانشگاه تهران واریز هم کرده‌ام ولی خبری نیست که نیست. مراجعات مکرر هم سودی نداشته است.

۴- بهترین کتابی که در سال ۱۳۷۷ خواندم The Succession to Muhammad اثر ویلفرد مادلونگ Wilferd Madlung است که امسال در شانزدهمین دوره کتاب سال جایزه گرفت و شنیده‌ام که دوستانم در بنیاد پژوهش‌های اسلامی مشغول ترجمه آن هستند. کتاب دیگر، تاریخ و عقاید اسماعیلیه تألیف دکتر فرهاد دفتری و ترجمه دکتر فریدون بدره‌ای. اکنون هم مشغول خواندن قرار از فلسفه اثر دوست دانشورم بهاء‌الدین خرمشاهی هستم. جاودان خرد جشن‌نامه استاد سیدجلال‌الدین آشتیانی نیز از حیث اشتغال بر مقالات محققانه جزو بهترین کتاب‌هایی بود که امسال قسمتی از آن را خواندم. □

عبدالله کوثری

۱- پاسخ خیلی دقیق به این پرسش طبعاً ممکن نیست. من کتاب خواندن را از همان اوایل دبستان آغاز کردم. اما آنچه دقیقاً به خاطرمانده و در آن تردید ندارم مربوط به نه سالگی (کلاس سوم دبستان) است. دو کتاب را خوب به یاد دارم، یکی کتابی بود به نام تبعیدشدگان از آلکساندر دوما که درباره‌ی رابین‌هود و دلاوران جنگل شروود بود. یادم هست که مترجم فارسی در انتهای کتاب که غم‌انگیز هم بود این شعر سعدی را نیز آورده بود: زنده و جاوید ماند هر که نکونام زیست / کز عقبش ذکر خیر زنده کند نام را. و من این شعر را به هر تدبیری که بود در انشای خود گنجاندم. دیگر کتاب کلود ولگرد اثر ویکتور هوگو با ترجمه زنده‌یاد محمد قاضی بود که پیش از این در نشریه مترجم ویژه قاضی از آن یاد کرده‌ام. فکر می‌کنم از همان سال‌ها بود که برخی ناسرشارن از جمله گوتتمبرگ شروع کردند به چاپ جزوه‌های هفتگی از رمان‌های ایرانی و خارجی و ما مشتری پر و پا قرص این جزوه‌ها بودیم. از نویسندگان خارجی رمان‌هایی چون کنت‌مونتکریستو از آلکساندر دوما، اتیلا از (؟)، پاردایان‌ها از میشل ژواگو، فرزندان کاپیتان گرانت و جزیره اسرارآمیز از ژول ورن و... از نویسندگان ایرانی، داستان‌های تاریخی فرزندسرنوشت و پارس پیروز و ده مرد رشید و انتقام تیرداد از شاپور آرین‌نژاد، ده نفر قزلباش از حسین مسرور و... باری، اینها از اولین کتاب‌هایی‌ست که خوانده‌ام.

۲- فکر می‌کنم انسان از اغلب کتاب‌هایی که می‌خواند به هر حال تأثیری می‌پذیرد. خواننده‌های اولیه ذوق و علاقه او را برمی‌انگیزد و تا حدی مسیر مطالعات آینده‌اش را تعیین می‌کنند. بی‌گمان در این میان کتاب‌هایی که در بیست سال نخست زندگی می‌خوانیم تأثیرشان نمایان‌تر و گاه قاطع‌تر است، زیرا همین‌ها شالوده شخصیت و گرایش‌های فکری ما می‌شوند. اما در هر دوره از زندگی نیز کتاب‌هایی هستند که در نگرش انسان به خود و به تمام هستی تأثیر

می‌گذارند. پس، پاسخ به این پرسش چندان دقیق نتواند بود. من خود را وامدار همه شاعران و نویسندگانی می‌دانم که تاکنون آثارشان را مطالعه کرده‌ام. اما طبیعی است که در این میان کسانی هستند که، به دلایل مختلف، انس و الفت من با آثارشان بیشتر بوده است. در میان شاعران و نویسندگان قدیم ایران به یقین می‌توانم گفت که تأثیر حافظ بر من بسیار تعیین‌کننده بوده. من اشعار حافظ و مولوی و چند شاعر دیگر را از همان دوران دبستان می‌خواندم، اما بدیهی است که راه بردن به جهان این شاعران در سالهای کودکی ناممکن بود. شانزده هفده ساله بودم که شعر بر هستی من سایه انداخت و در آن زمان شعر حافظ و آنچه از او آموختم برآستی تأثیری همیشگی بر من نهاد. امروز به یقین می‌توانم گفت که شعر حافظ تجلی زیباترین و انسانی‌ترین جنبه‌های فرهنگ ایرانی است و هیچ ایرانی بدون شناخت حافظ به شناخت این جنبه‌های فرهنگ ما نخواهد رسید. در سالهای بعد (تا بیست سالگی) با آثار شاعران و نویسندگان بسیاری آشنا شدم که تأثیر برخی از آنها برآستی تعیین‌کننده بود: پاره‌هایی از کتب مقدس، شعرای عارف ایران خاصه مولوی و عطار و عراقی، قطعاتی از شیخ اشراق (سهروردی)، از نویسندگان خارجی داستایفسکی، شکسپیر، چخوف، سارتر، کامو، مالاپارته و از شاعران و نویسندگان معاصر ایرانی هدایت، شاملو، بزرگ علوی (با چشمهایش) و... در این بیست سال اخیر جدا از مطالعه چندباره آثار نویسندگانی که نام بردم، چند نویسنده آمریکایی لاتین مرا با جهان جدید ادبیات و رمان آشنا کردند و از آن پس تلاش من همه آن بوده تا در حد توان خود آثار اینان را که برای نویسندگان و خوانندگان ایرانی ضروری می‌دانم به فارسی برگردانم، اینان بدین قرارند: کارلوس فونتنتس، ماریو بارگاس یوسا، اوگوستو رونا باستوس و...

۳- با آن که از کودکی خواننده‌ای کم و بیش سختکوش و جستجوگر بوده‌ام یقین دارم که آنچه خوانده‌ام در برابر آثار خواندنی موجود در ایران و جهان برآستی چندان زیاد نیست. اما شاید مناسب باشد برای آگاهی برخی از دوستان جوان که ظاهراً مقوله شعر و ادبیات (و نیز ترجمه) را کم و بیش سهل و ساده گرفته‌اند و گویا چندان نیازی به مطالعه احساس نمی‌کنند بی هیچ خودستایی و نیز بی هیچ فروتنی کاذب بگویم که من و آن دسته از همسالانم که به شعر و ادبیات عشق می‌ورزیدیم (و همچنان دلبسته این جهانیم) چگونه مطالعه می‌کردیم. در ادبیات فارسی کم و بیش به یقین می‌توانم گفت که جدا از بزرگان این عرصه تا حد شاعران و نویسندگان درجه دو و حتی درجه سه را مطالعه کرده‌ام. در ادبیات کشورهای خارجی به همت مترجمان خوب نسل پیش از خود آثار مهم نویسندگان و شاعران روسیه، فرانسه، انگلیس، آلمان، ایتالیا، اسپانیا (تا حدی)، امریکای لاتین، ترکیه (تا حدی) را مطالعه کرده‌ام. متأسفانه در مورد کشورهای عربی که سخت مشتاق شناختن آثارشان هستیم، مترجمان عربی ما چنان که باید در شناساندن ادبیات معاصر آنها تلاش نکرده‌اند. در زمینه تاریخ نیز دست کم کتابهای عمده

تاریخ ایران و جهان (معاصر و گذشته) را مطالعه کرده‌ام. چون به گمان من بدون شناخت تاریخ شناخت ما از ادبیات و شعر کامل نخواهد بود. باری با همه اینها می‌دانم که هنوز ناخوانده‌های بسیار مانده است. در این میان تنها به یک آرزوی خود اشاره می‌کنم. آرزو دارم فرصتی کافی و فراغتی بی‌دغدغه داشته باشم تا به مطالعه کامل در اساطیر ایران، یونان و بین‌النهرین دست بزنم.

۴- در سال ۷۷ بخشی از وقت آزاد من، مثل همه هم‌میهنانم، صرف خواندن نشریات شده. اما یکسره هم از کتاب غافل نبوده‌ام. از آثار نویسندگان ایرانی کتاب ما و مدرنیته از داریوش آشوری، ابن بطوطه از محمدعلی موحد و نظر از درون به نقش حزب توده ایران، از بابک امیرخسروی را می‌توانم نام ببرم. بخش‌هایی از این کتاب آخر را پیش از این در روزنامه اطلاعات خوانده بودم. امسال فرصت مطالعه کامل آن را یافته‌ام. این کتاب در عین حال که پاسخی به کتاب آقای نورالدین کیانوری است، بررسی جامع و کاملی از حوادث مهم دوران ملی شدن صنعت نفت و حکومت ملی زنده‌یاد دکتر محمد مصدق نیز هست. این کتاب در کنار کتابهایی چون خاطرات ایرج اسکندری، انور خامه‌ای، فرد زمانه از محمدعلی عمویی و نوشته‌های دیگر دست‌اندرکاران حزب توده برآستی برای نسل ما و نیز نسل جدید ضرورت اساسی دارد. از آثار ترجمه شده، کتاب فرهنگ رنسانس در ایتالیا نوشته یاکوب بورکهارت، ترجمه محمدحسن لطفی برآستی اثری پرارزش و آموزنده است. کتاب ترجمه‌ای در حد عالی دارد. چاپ آن بسیار پاکیزه است و تصاویر پیوست آن نیز مجموعه‌ای برآستی باارزش تواند بود. دیگر کتاب استالین نوشته ادوارد رازنیسکی و ترجمه مهوش غلامی است که در شناخت دوران استالین و شخصیت خود او سودمند تواند بود. در این مدت کتاب *The Buried Mirror* اثر کارلوس فونتنتس را نیز تا حدی مطالعه کرده‌ام. این کتاب شرحی است بر روابط فرهنگی میان اسپانیا و امریکای لاتین. فونتنتس در عین آن که تاریخ را روایت می‌کند رویدادهای مهم فرهنگی را نیز با ذکر نمونه‌های فراوان برای خواننده باز می‌گوید. کتاب سرشار از تصاویری خوب، از نقاشیها و تندیس‌هاست.

از کتابهای دیگر باید از *The cristal Frontier* باز هم از کارلوس فونتنتس نام ببرم که مجموعه‌ای از چند داستان به هم پیوسته است. مضمون اصلی این کتاب رابطه میان ایالات متحد و مکزیک است که فونتنتس ابعاد گوناگون این رابطه را در قالب داستان بررسی کرده است.

کتاب خواندنی دیگر مجموعه‌ای از داستانهای کوتاه امریکای لاتین است با این عنوان: Contemporary Latin American Short Stories Edited by Nick Caistor, Faber and Faber 1989 کتاب شامل داستانهایی از نویسندگان دوازده کشور امریکای لاتین است. جدا از نویسنده مشهوری چون ایزابل آلدنه، بقیه نویسندگان برای ما ناشناخته‌اند. اما در میان آنها نویسندگان توانایی به چشم می‌خورند. و این نشان می‌دهد که ادبیات امریکای لاتین به چهار

پنج نویسنده بزرگی که ما می‌شناسیم محدود نمی‌شود. امیدوارم بتوانم نمونه‌هایی از این داستانهای کوتاه را برای خوانندگان ایرانی ترجمه کنم.

سعید حمیدیان

۱- به خوبی به خاطر دارم که نخستین کتاب جدی که خواندم جزیره اسرارآمیز، اثر ژول ورن، به ترجمه مرحوم جواد محیی بود. جهانی سرشار از غریب و رویدادهای نامنتظر و پیش‌بینی‌ها یا پیش‌گوییهای علمی (که بعدها همگی تحقق پیدا کرد. این کتاب جرقه‌ای بود که لهیب عشق به کتاب را در دل من برانگیخت). این کتاب را دانی‌ام که با او انس بسیار داشتم از کتابخانه کوچکش به امانت به من داد. چه آغاز خوشی برای کتابخوانی بود، زیرا زمان به لحاظ کشش و جاذبه داستانی آدم را از خود می‌گیرد و به دنبال می‌کشد و در مورد بنده تأثیر بسیار زیادی از نظر ایجاد عادت و انس به کتاب داشت، چنانکه پس از آن هم دیگر دست از دامن دانی و کتابهایش برنداشتم. شرط او این بود که هر کتابی را که خواندم و به وی برگردانم، کتاب دیگری را به من بدهد. چنین بود که زنجیره طولانی کتابخوانی در زندگی بنده پدید آمد، که تاکنون ادامه یافته است. بعد از آن، زمان یا رمانس معروف پاراداینها، نوشته میشل زواگو بود که زمانی به صورت جزوه‌های هفتگی درمی‌آمد و بالغ بر چندین جلد می‌شد. ماجراهای شیرین قهرمانیهای پارادایان پیر و پسرش ژان دوپارادایان، دوشوالیه شیرینکار شهر آشوب که در خدمت دربارها و شهزاده‌های قرون وسطایی قرار داشتند. سرگذشتی دل‌انگیز برای بنده تازه به عالم کتاب پا گذاشته بود. هنوز خوب به خاطر می‌آورم ژان، قهرمان اصلی رمان را با شمشیرش به نام «ژیپوله»، سگ هشیار و تیزچنگش «پی‌یو» و اسب چالاک رهوارش «گالاتور». چه حماسه‌ها که با این چند تا نمی‌آفرید. بعد هم عشق پرشورش به ژان دوپین نجیب، که قربانی کینه دربار وقت (ملکه ماری دو مدیسی یا مدیچی) شد. همچنین مبارزه‌های شوالیه با ستمگران و از جمله دار و دسته همان ملکه تبهارکار، سپس ماجراهایش با شاهزاده خانم فوستا. باز به یاد می‌آورم ماجرای معروف تاریخی به نام «سن یارلمی» را در ضمن رویدادهای همین کتاب (چون این رمان از همان سنجی است که قالب اصلی خود را از تاریخ می‌گیرند و شاخ و برگهای داستانی را در آن ظرف تاریخی قرار می‌دهند)، یعنی رویداد هولناک کشتار پروتستانها به دست کاتولیک‌ها، به این صورت که شبانه بر روی در خانه‌هایی که ساکنان آنها می‌بایست فردا روز کشته شوند علامت ضربدری به رنگ قرمز می‌زدند، و نقش دریاسالار «کولین یی» (که اگر خطا نکنم خود از قربانیان این حادثه بود) و... آری، راست گفته‌اند که: «الدرس فی الصغر کالتقش فی الخبر»، و گرچه مطالب این رمانها درس به مفهوم دقیق کلمه نیست، ولی هر چه هست همچون نقش در سنگ در صفحه و صحیفه ذهن و ضمیر کودک یا نوجوان باقی می‌ماند. به همین سبب است که من تا سالها بعد حتی کوچه

پسکوپه‌های پاریس آن زمان را همان‌گونه که از این کتاب در ذهن من مانده بود مجسم می‌کردم، بویژه کوچه «سن دنیس» (محل میهمانخانه‌ای که اقامتگاه شوالیه پاردایان بود) را. خلاصه، این رمان بسیار حجیم را بارها (دست کم پنج شش مرتبه) دوره کردم، و هر بار با علاقه‌ای بیش از پیش و ولعی سیری‌ناپذیر.

رمان مشهور کنت دومونت کریستو اثر الکساندر دوما هم (باز اگر خطا نکنم به ترجمه همان جواد محیی، که قطع نظر از کیفیت کارش، در آن زمان خیلی پرکار و مشهور بود) به دنبال آمد، با ماجراهای دل‌انگیز قهرمان جوانش که آماج کینه حقیر مردی که چشم طمع به «مرسده» محبوب او داشت و حامیان آن مرد می‌شود و دسیسه‌های سیاسی برایش می‌چینند و به وی انگ همدستی با یوناپارت (در حکومت مجدد یا صدروزه‌اش) می‌زنند، و صبر و سکوت شگرف او که سالها خویشتنداری پیشه کرد تا انتقام خویش را از محبوب فراموشکار و شوهر یا غاصب او تنها و تنها از راه شرمسار کردن و ملامت وجدان بستاند. تاراس بولبا اثر جذاب گوگل را یک شبه و در زیر نور چراغ گردسوز خواندم (چون اختراع ادیسون هنوز پایش را از در خانه ما به این طرف نگذاشته بود). زندگی آمیخته به خشونت قزاقهای حول و حوش کریمه و دلیریهای آنان. شروعش هم بسیار عجیب: تاراس بولبا، جنگجوی پیر با پسر بزرگش اوستاپ، در نخستین دیدار پس از مدتها دوری، بی‌هیچ حرف و سخنی و حتی سلام و علیکی با مشت و لگد به جان هم می‌افتند (پیرمرد بدین وسیله می‌خواهد مردی و قدرت و جسارت فرزند را بیازماید) و آنگاه یکدیگر را در آغوش می‌گیرند. خوب به یاد دارم که اوستاپ (که برخلاف برادرش که عشق به دختری او را به اردوی دشمن و خیانت به قوم خویش کشاند) آنگاه که صدای شکستن استخوانهایش در زیر شکنجه به گوش پدر می‌رسید، مردانه خاموش ماند و تنها بانگ زد: «پدر، می‌شنوی؟» و پدر که در انبوه غوغا مخفیانه در میدان حاضر شده و ناظر این صحنه دردناک بود گفت: «آری، پسر، می‌شنوم.» و پیش از آنکه سرها به سمت صدا بچرخد ناپدید شد. اینها فقط پاره‌ای جزئیات مانده در خاطر از همان خواننده‌های ایام کودکی یا همان «نقشهای در سنگ» بود، و اطاله کلام در این باره نیز به سبب اهمیت و نقش عظیم مطالعه در این سنین در شکل‌گیری ذهن و شخصیت فرد.

۲- برای فرد مسلمان پیداست که هیچ کتابی برتر و سازنده‌تر از قرآن کریم نیست. برای کسی که نمی‌خواهد زندگی را به عبث و عطلت و هرزه و هدر بگذراند، حتی چند آیه قرآنی می‌تواند کفایت کند، تا چه رسد به کل این گنج شایگان. اما اگر مقصود شما کتابهای متعارف باشد، باید عرض کنم که شاهنامه فردوسی بیش از هر کتابی بر روح بنده اثر نهاده است. شصت هزار بیت، و اغلب آنها بلند و استوار، در ستایش دین و داد و مردی و رادی، در بیان بزرگیها و بزرگواریهای قومی کهن، در توصیف نبردها و تلاشهای قوم در راه تثبیت خویش و پیشبرد تمدن و فرهنگ بشری، نقل سرگذشت پیکار جاودانه نیکی و پاکی با بدی و تباهی و تجسم بخشی به گویاترین نمونه‌ها و نمادهای هر کدام و... چه‌ها که در

این مجموعه و منظومه عظیم یافت نمی‌شود. پس از شاهنامه باید از آثار ارجمند آن رفتارآموز بزرگ، سعدی، یاد کنم، از گلستان و بوستان و غزلیات و دیگر بخشهای کلیات عظیم و عزیز او، و آنگاه از بزرگمرد فرهنگ‌ساز، خواجه شیراز، و ژرفای ناسنجیدنی اشعارش. برترین افتخار این کمترین چیزی نیست بجز آموختن و آموختن این آثار و لافیدن از اینکه هم‌میهن آنانم.

۳- از پاسخ گفتن به این پرسش طفره می‌روم، چه اگر فرصت مطالعه کتابهایی را به سبب گرانی آنها یا عدم استطاعت از کف داده باشم، حسرتی بر دلم مانده، و اگر غفلت یا اشتغال به شغل و مشغله جهان سبب بوده، شرمی در نهادم؛ که به هر حال زخمی است و ناکاویدنش خوشتر.

۴- کتابی است به انگلیسی به نام The Great Chain of Being (زنجیره بزرگ هستی) اثر آرتور لاجوی Arthur Lovejoy. تحقیق و تحلیلی عالی در باب نحوه تفکر جامعه انگلیس در حول و حوش روزگار ویلیام شکسپیر، ایرمرد ادب انگلستان، یعنی عصر مشهور به «عصر الیزابتی» (الیزابت اول ۱۵۳۳-۱۶۰۳ م). خلاصه کلام اینکه: این قوم سخت‌سنت‌گرا در آن روزگار مجموعه جهان و مافیها را چونان زنجیری بس استوار می‌نگریست که جایگاه هر کس و هر چیز در آن کاملاً ثابت بود، یعنی هر یک از آحاد یا حلقه‌های این زنجیره نسبت به حلقه قبلی فرودست و نسبت به بعدی فرادست به شمار می‌آمد و این رابطه یا رابطه آنچنان دقیق و ثابت بود که کمترین گسستی در آن باعث فرو ریختن این نظم و نظام و پیدایی هرج و مرج (Chaos) می‌شد.

در یکچنین نظامی، پیداست که ناخرسندی هر کس از جایگاهی که برای او به عنوان یک حلقه مقرر و مقدر شده بود، به منزله تخطی او از نظم جهان و گناهی نابخشودنی به حساب می‌آمد. لاجوی به بررسی نمودهای این نگرش در آثار شکسپیر و معاصرانش می‌پردازد. یکی از نمونه‌های بارز این تخطی ویرانگر مکبث است. مکبث تا آن هنگام که در جایگاه خویش به عنوان سردار پادشاه است، همه چیز در این زنجیره در جای خود قرار دارد و روزگار به آرامش و رفاه می‌گذرد، اما آنگاه که او بر اثر آزمندی و جاه‌طلبی پادشاه را به قتل می‌رساند، زنجیره از هم می‌گسلد و دوره آشفتگی و هرج و مرج پدید می‌یابد و مکبث هر قدر می‌کوشد تا اوضاع را بر سر نظم پیشین بیاورد توفیق نمی‌یابد. کیفر خونین و سهمگین او و همسرش (که مکبث به تحریک و وسوسه وی بدان عمل ننگین تن در داده بود) در حقیقت سزای عصیان ایندو بر نظم موجود در عالم هستی و خروج از سلسله مراتب دقیق و مقدری است که میان آحاد و اجزای این نظام وجود داشته است. جالب توجه است که مکبث، پس از قتل پادشاه و غصب جایگاه او، در نخستین اجلاس سران کشور پس از جلوس بر مسند سلطنت از هر یک از سرداران می‌خواهد که در کرسیهای خاص خود بنشینند، و این نمادی است از سعی او در ترمیم خللی که به زنجیره هستی وارد آمده، لیکن دیگر دیر شده و هرج و مرج موجود جز با کیفر یافتن او بهبود نخواهد یافت. □

صفر تقی زاده

۱- اولین کتابی که خاطره مطالعه‌اش همچنان در ذهن من مانده است، کتاب خیمه شب‌بازی، اثر صادق چوبک است. این کتاب از آن جهت خاطره‌اش زنده است که پیش از آن، آثار پراکنده‌ای در مجله‌ها و جزوه‌هایی که به صورت «پاورقی» از نویسندگانی مثل حسینقلی مستعان منتشر می‌شد خوانده بودم و حالا با اثر تازه‌ای رویه‌رو می‌شدم که با آن قبلی‌ها به کلی متفاوت بود. کتاب «خیمه شب‌بازی» نمونه‌ای از یک اثر داستانی پخته و هنری بود که دید خواننده را عوض می‌کرد و صحنه‌های زنده‌ای از آن چه را که در زندگی طبیعی ما جریان داشت نشان می‌داد، نه وقایعی دور از ذهن و ماجراهایی که ضمن سرگرم کردن با زندگی ما ارتباط چندانی نداشت. مطالعه کتاب «خیمه شب‌بازی» این حسن را هم داشت که مسیر شوق و علاقه مرا به ادبیات عوض کرد و من دیگر به سراغ آن داستان‌های پاورقی و بازاری نرفتم و بیشتر با آثار نویسندگانی مثل محمدعلی جمال زاده و صادق هدایت دمخور شدم و به طور کلی دید دیگری نسبت به ادبیات پیدا کردم و توانستم فرق بین آثار هنری تراز اول و آثار بازاری را بهتر تشخیص بدهم.

مطالعه کتاب «خیمه شب‌بازی» تحولی در نسل ما به وجود آورد. یادم هست که در آن زمان من و دوستانم بخصوص از دیالوگ‌ها و گفت و گوهای شیرین کتاب لذت فراوان می‌بردیم، چون چوبک به قدری این دیالوگ‌ها را طبیعی و گیرا نوشته بود که انگار این جمله‌ها را از زبان مردم عادی شنیده بوده و آن‌ها را به همان شکل ضبط کرده بوده است. ما بعضی از آن جمله‌ها را که بخصوص جنبه خشم و اعتراض طبقه فرودست نسبت به طبقه مرفه و پول دار را بیان می‌کرد حفظ کرده بودیم و مرتب برای هم تکرار می‌کردیم.

مطالعه داستان‌های کوتاهی مثل «عدل»، «یحیی»، «نفثی» و «گل‌های گوستی» ما را سخت مجذوب می‌کرد. بعضی از این داستان‌ها از لحاظ ساختار داستانی کامل‌اند و بعضی دیگر فقط برشی از زندگی را مثل یک قطعه عکس یا نقاشی از منظره‌ای، نشان می‌دهند. زبان داستان‌های چوبک در این کتاب زبان مردم کوچه و بازار است و تفاوت این کتاب با کتاب‌های بعدی او مثل «چرا دریا طوفانی شد» یا «انتری که لوطی‌اش مرده بود» این است که اگر در کتاب «خیمه شب‌بازی» زبان نزدیک به زبان عادی و روزمره تهرانی است، در آثار بعدی او زبان کاملاً بومی و محلی می‌شود. در همین ایام، آثار نویسندگان خارجی هم که از همین ویژگی‌ها بهره‌مند بودند، جست و گریخته به دستم افتاد. آثار جان اشتاین بک و ارنست همینگوی و ارسکین کالدول تازه در ایران رواج یافته بود و من بعضی از آن‌ها را به زبان انگلیسی می‌خواندم. صادق چوبک و صادق هدایت در واقع از جنس این نوع نویسندگان خارجی بودند و شاید به نوعی از آن‌ها یا از نویسندگان مشابه آن‌ها تأثیر گرفته بودند. این نویسندگان در ادبیات آمریکا تازه سر درآورده بودند و به

نسبت ادبیات پیش از آن‌ها، آثاری نو و تازه با نثری ساده و روان به شمار می‌آمدند و مردم از آن‌ها سخت استقبال می‌کردند. تفاوت عمده‌شان با آثار قبلی این بود که هم نثرشان ساده‌تر و گفتاری‌تر شده بود و هم مضامین آن‌ها از مسایل ساده زندگی روزمره مایه می‌گرفت و بخصوص از گفت و گوهای نکته‌دار و راحت و طبیعی بهره‌مند بودند. آثار بعدی چوبک هم نشان داد که او در واقع از جمله نویسندگانی است که ذاتاً از موهبت خدادادی و نویسندگی و هنری بهره‌مند است.

۲- اگر مقصود از این پرسش این باشد که چه کتابی نخستین بار بیشترین تأثیر را بر شما گذاشته است، شاید بشود راحت‌تر پاسخ داد. زیرا میزان تأثیر آثار ادبی بر خواننده را نمی‌توان درجه‌بندی کرد و بیشترین و کمترین آن را مشخص ساخت. شدت این تأثیر در موقعیت‌های مختلف و در سنین مختلف زندگی متفاوت است. گاهی خواننده در دوره‌ای از زندگی‌اش مجذوب مثلاً شعر و شاعری می‌شود و زمانی شیفته داستان و داستان نویسی و زمانی دیگر کتابی سیاسی یا اجتماعی یا فلسفی که تأثیر آن به مقتضای سن و گرایش‌های اجتماعی و سیاسی‌اش در زندگی متفاوت است.

به هر حال اگر مقصود همان تأثیر نخستین بار باشد باید از کتابی نام ببرم به نام توریتلا قلت اثر جان اشتاین بک که در همان ایام جوانی آن را خواندم و تأثیر آن چنان ژرف بود که برای مدتی شبانه روز با آن در ارتباط بودم و آن را می‌خواندم و با صدای بلند می‌خواندم و سرانجام تصمیم گرفتم با همکاری دوستی آن را به فارسی ترجمه کنیم که کردیم و همان سال‌ها به چاپ رسید. این رمان، هم پیش از ترجمه آن به فارسی و هم بعد از آن، یعنی هم در متن انگلیسی و هم متن فارسی، تأثیر فراوانی بر من به جا گذاشته است، هم از لحاظ حس انسان دوستی و محبت و صمیمیت خالصانه و بی‌ریا و هم از لحاظ مطالعه یک رمان ناب هنری و ادبی با مضمونی شیرین و زبانی نرم و راحت و رنگین و پرنکته، موضوع کتاب، زندگی چند تن از مکزیکی‌های امریکایی شده است که در عداد مردم فقیر و فرودست جامعه امریکا به شمار می‌روند.

جان اشتاین بک نویسنده کتاب، ضمن توصیف زندگی این مردم ساده و فقیر و بی‌خیال، جامعه آن روز امریکا و افراد طبقه متوسط و تازه به دوران رسیده و طماع را که فقط در اندیشه مال اندوزی‌اند سخت ریشخند کرده است. من، چندی پیش فرصت کردم و یک بار دیگر این کتاب را خواندم و باز هم مثل همان زمان از مطالعه‌اش لذت فراوان بردم.

۳- آدمی در زندگی زمانی سخت شیفته چیزی می‌شود که نمی‌تواند به دستش بیاورد و زمانی هم پیش می‌آید که همان چیزها را به راحتی در دسترس دارد اما دیگر داشتن یا نداشتن‌شان برایش به آن اندازه شوق‌انگیز نیست. من زمانی دلم می‌خواست آثار شکسپیر یا حافظ را نزد استاد یا استادانی بخوانم و از نکته‌ها و رموز آن‌ها به نحوی دقیق سر در بیاورم.

اما در آن زمان این وضع میسر نبوده است و بعدها با گذشت زمان دیگر آن شور و هیجان فروکش کرده یا علاقت دیگری جانشین‌شان شده است. نکته‌ای که

شاید در این باره بتوان گفت: حسرت مطالعه آثاری است که هنرمندانی می‌توانسته‌اند بیافرینند ولی یا خود در آفرینش آن‌ها دریغ ورزیده‌اند یا دست‌روزرگار آن‌ها را جوانمردی کرده است و در نتیجه ما از مطالعه آفریده‌هایشان بی‌نصیب مانده‌ایم. فکر کنید اگر مثلاً صادق هدایت یا فروغ فرخ‌زاد با آن قریحه خدادادی و جوشش و زاینده‌گی، بیشتر زنده مانده بودند احتمالاً چه آثار ارزنده‌ای ارائه می‌دادند و ما تا چه حد می‌توانستیم از مطالعه آن‌ها لذت ببریم.

۴- پیش از بررسی این پرسش، خوب است به یکی دو نکته اشاره‌ای شود. نکته اول این که هنوز به پایان سال ۱۳۷۷ مدتی باقی مانده است و من، دست بر قضا در همین چند روزه به چند کتاب تازه برخورده‌ام که به گمانم باید دست کم در زمینه ادبیات داستانی آثار قابل توجهی باشند. باید فرصتی باشد تا این کتاب‌ها هم به دقت مطالعه شوند. نکته دیگر این که غالباً در پایان هر سال ناشران سخت می‌کوشند پیش از آغاز سال نو آثاری منتشر کنند و در اختیار خریداران بگذارند و لاجرم تاریخ چاپ کتاب را همین سالی که در انیم درج می‌کنند، غافل از اینکه مشکلات پیش‌بینی نشده موجب می‌شود کتاب چند ماه بعد درآید. گاهی این وقفه در مورد بعضی از کتاب‌ها بسیار طولانی‌تر هم می‌شود، بخصوص کتاب‌هایی که در شهرستان‌ها منتشر می‌شوند و بسیار دیرتر از حد معمول به کتابفروشی‌های تهران می‌رسند. مقصود این است که چه بسا از کتاب‌هایی نام برده شود که تاریخ چاپ‌شان با تاریخ نشر و توزیع‌شان درست درنیاید. از میان کتاب‌هایی که در اوایل سال گذشته موفق به مطالعه‌شان شده‌ام باید از مجموعه داستان یک زن، یک عشق اثر فرخنده آقای نام ببرم که شامل نه داستان کوتاه مستقل است. در این داستان‌ها، موقعیت زن ایرانی در خانواده‌های مختلف جامعه امروزی به خوبی تصویر شده است:

بیشتر داستان‌های کتاب از لحاظ ساختار داستان‌نویسی هم سنجیده و به قاعده‌اند و به ویژه از لحاظ گفت و گو و ارتباط منطقی وقایع و بکر بودن مضامین برجسته‌اند و خواننده را سخت مجذوب خود می‌کنند. کتاب دیگری که در اوایل سال به دستم رسید اما همان طور که اشاره شد، تاریخ انتشارش به گذشته بر می‌گردد، کتاب پایکوبی اثر محمد کشاورز است که باز مجموعه دوازده داستان کوتاه است. در این کتاب ما به چند داستان کوتاه خوب و برجسته بر می‌خوریم که می‌توانند در ادبیات داستانی امروز ما، شاخص و نمونه باشند. با توجه به دو کتاب مجموعه داستان کوتاه دیگر از امیرحسن چهل تن به نام دیگر فردایی نمانده است و کتاب یک روز مانده به عید پاک اثر زویا پیرزاد، معلوم می‌شود که زنده‌ترین بخش آفرینش‌های ادبی ما در این سال‌ها، شاخه داستان کوتاه است که همین خود می‌تواند نویدبخش خلق رمان‌های تراز اولی هم بشود. دو کتاب دیگر که مطالعه آن‌ها در سال ۱۳۷۷ به من لذت فراوان بخشید یکی کتاب یک گفت‌وگو بود و دیگری کتاب شعر و شناخت. یک گفت‌وگو مصاحبه‌ای است که آقای ناصر حریری با متفکر، نویسنده و مترجم برجسته کشور ما نجف دریابندری به

عمل آورده است و در آن، دریابندری در زمینه‌های گوناگون از مبحث ترجمه گرفته تا نقد ادبی و ویراستاری و شعر و داستان‌نویسی و فلسفه و غیره با زبانی شیرین و جذاب صحبت کرده است و گوشه‌هایی از تجربه‌های ارزشمند خود را به خواننده نمایانده است.

کتاب شعر و شناخت مجموعه مقاله‌هایی است در زمینه‌های فلسفی - نظری، نقد شعر و معرفی دو شاعر زن خارجی اثر ضیاء موحد. در این کتاب ضمن بحث‌های اساسی درباره شعر و شاعری، آثار شاعرانی مثل مهدی اخوان ثالث و نیما یوشیج و فروغ فرخ‌زاد و سیمین بهبهانی به نحوی موجز و استادانه تحلیل شده است.

منوچهر دانش‌پژود

۱- چون خواندن کتاب، غیر از کتب درسی را از ده سالگی آغاز کرده‌ام دقیقاً نخستین کتاب به خاطر من نیست اما به خاطر دارم که چند کتاب را پدرم برای تقویت خواندن و نوشتن در اختیار من گذاشت که از آن جمله است: قطعات منتخبه، تالیف اسماعیل امیرخیزی که مجموعه‌ای از آثار منظوم و منثور بزرگان ادب بود، شبیه گزیده‌هایی که برای تدریس درس متون فارسی دانشگاهها تنظیم و تالیف می‌شود. کتاب دیگر آینه من محمد حجازی بود که در آن زمانی که ما در دبستان و دبیرستان درس می‌خواندیم معلمان ما این کتاب را بهترین کتاب برای پیشرفت انشاء و داستان‌نویسی معرفی می‌کردند و انشاء روشن و شفاف این کتاب و داستانهای دلپذیر آن بخصوص شیرین کلا که حکایتی دلنشین از مهر وطن را متضمن بود موجب رغبت هر چه بیشتر نسبت به آثار ادبی می‌شد و همین داستان را چند بار از آغاز تا انتها خوانده بودیم.

کتاب دیگر نیز که مشتمل بر فصول متعددی بود که هم در نوشتن انشاء ما را یاری می‌داد و هم مطالبش امید به زندگی را افزایش می‌بخشید کتاب در آغوش خوشبختی ترجمه ابوالقاسم پاینده بود.

۲- پاسخ این سؤال را باید به دو قسمت تقسیم کنم، کتب گذشتگان و آثار کهن، و کتب معاصران. از آثار گذشتگان، شاهنامه فردوسی و گلستان سعدی بیش از هر کتاب دیگر نظم و نثر برای بنده جاذبه و آموزندگی داشته است بطوری که قسمتهایی از این دو کتاب را از حفظ داشتم. اما از آثار معاصران یکی بود و یکی نبود جمال‌زاده و سگ و ولگرد هدایت و اشعار پروین و فریدون توللی را بیش از دیگر کتب می‌پسندیدم و بر من مؤثر می‌افتاد.

۳- بسیاری از کتب داستانی (اعم از کتب نویسندگان ایرانی یا خارجی) را آرزو داشته‌ام بخوانم که اشتغالات روزمره یا قاعده «الاهم فالاهم» سعادت مطالعه آنها را از من سلب کرده است اما بسیاری از آن کتابها را در کتابخانه خود دارم تا در باقی عمر و ایام فراغت مطالعه کنم و در مورد قسمت دوم این پرسش یعنی کتابهایی را که نتوانسته باشم به دست آورم باید عرض کنم هر کتاب چاپی را که داشتن آن را - به عنوان مرجع - لازم دانسته‌ام در کتابخانه شخصی خود موجود

دارم، فقط بعضی کتب چاپ نشده خطی است که به دست آوردن عکس و فیلم از آنها نیز دشوار یا ناممکن است.

۴- باید عرض کنم تعدد عنوان کتابهای منتشره و لزوم تهیه آنها بخصوص برای کسانی که خود قلم می‌زنند و کتب مربوط به زمینه کار خود را لازم دارند موجب می‌شود که خرید کتاب برای اینگونه طالبان کتاب به منظور مطالعه آنی و سریع آنان نباشد و به همین سبب کتابها انباشته می‌شود تا فرصت مراجعه بدانها به صورت «مرجع» پیش آید و افرادی چون این بنده کمتر فراغت دارند که همه کتابها را از آغاز تا انجام بخوانند با این حال مطالعه قسمتهایی از هر کتاب می‌تواند منشأ قضاوت باشد.

از کتابهای خوب سال ۷۷ به نظر بنده این کتابهاست:

شعله طور از استاد دکتر زرین کوب
تاریخ طنز و شوخ طبعی در ایران از دکتر حلبی
دینهای ایران ترجمه دکتر فرهنگ
اخلاقیات از هانری دوفوشه کور ترجمه امیر معزی، روحبخشان
تاریخ جادوگری دکتر ایرج گلسرخی
تاریخ تحلیلی شعر نو (چهار جلد) از شمس لنگرودی

یدالله جلالی پندری

۱- اگر از نخستین خوانندهای کودکانه خود که در دایرة ادبیات نوجوانان بود و کتابهایی که بنگاه ترجمه و نشر کتاب در این زمینه منتشر می‌ساخت، بگذرم باید به یاد آورم که نخستین کتاب که در زمینه ادبیات فارسی خواندم به سوی سیمین از نعمت‌الله قاضی (شکیب) بود که منطق الطیر عطار را به نثر برگردانده بود و در عوالم نوجوانی خود به همراه این کتاب به خواب سرد و ساکت سیمرغان سفر می‌کردم و نخستین دریچه‌ها بر پهنه ادبیات عرفانی در برابر چشمان نوجوانی‌ام گشوده می‌گشت.

۲- هر کتابی تأثیرات ویژه‌ای بر خواننده می‌گذارد اما کتابی که هنوز بعد از گذشت بیست و چند سال می‌توانم گرمای تأثیر و شوق‌انگیزی آن را در خود بازایام، آن روزها (الایام) از دکتر طه حسین (به ترجمه زیبای شادروان حسین خدیوچ) است. وقتی در آن کتاب می‌خواندم که نویسنده از دوران علم‌آموزی خود سخن می‌گوید و دشواریهای طاعت‌سوز طلبه نابینایی را بازمی‌گوید که در شوق آموختن، ذخیره غذای خود را به طلبه بینایی می‌دهد تا برایش کتاب بخواند، حسرتی در رگهای جانم می‌دود که: او چه کرده است و ما انسانهای بینا چه کرده‌ایم و این حسرت مرا به خواندن و بیشتر خواندن برمی‌انگیخت و هنوز نیز برمی‌انگیزاند. آیا تأثیری شگرف‌تر از این می‌توان سراغ گرفت؟

۳- حسرت‌زدگی خواننده مشتاقی چون نگارنده در این زمینه بسیار است اما آنچه در این سال هنوز فرصت خواندنش را - جز به تورق - بدست نیاورده‌ام کتاب ارزشمند خانه‌ام ابری است از استاد ارجمند دکتر

پورنامداریان است که با نگاهی عمیق به شعر نیما نگریسته است و با این کتاب تنزل مقام کتابهایی سطحی را که درباره نیما نگاشته‌اند، دوجندان کرده است. ای کاش دیگران از این نوشته ارزنده عبرت گیرند و از آسان‌طلبی و آسان‌پسندی بگذرند هرچند که داستان کوزه و تراویدنهای آن را دیری است که می‌دانیم.

۴- نخستین کتابی که مشتاقانه ابتدا آن را به تورق خواندم و بعد به دقت و بعدها نیز باید دوجندان بخوانم که به بارها خواندن ارزدم مجموعه اشعار تازه دکتر شفیمی کدکنی است تحت عنوان هزاره دوم آهوی کوهی، این کتاب جلوه تازه‌ای است از آنچه شعر اصیل معاصرش می‌نامیم، شعری که هم پیوند با گذشته دارد و هم از نوآوریهای نیما و اخوان و دیگران بیشترین بهره را یافته است، شعری که حدیث نفس جامعه ایران در سی سال گذشته است و روایت شاعرانه آنچه در پشت چهره بظاهر خندان و خرسند این جامعه گذشته است: لبخندی تلخ بر سرشت و سرنوشت آنها که با سلاح ترانه و سرود به جنگ صاعقه‌ها می‌رفتند (ص ۱۲۲) و نگاهی غمگانه به نسلی که مقصودشان از کلام تدبیر حمل مشعل‌ای بود در ظلام (ص ۱۲۶).

دومین کتاب فردوسی اثر ارزشمند دکتر محمد امین ریاحی است که در یکسال گذشته آنگونه که شایسته این کتاب بوده است دیگران نیز به ستایش آن پرداخته‌اند. نویسنده دانشمند با پیش‌رو داشتن تحقیقات هفتاد ساله محققان ایرانی و خارجی، با نگرشی از سر شوقمندی به زندگانی و شعر فردوسی نگریسته و در این کتاب نه چندان حجیم، خواننده را با زوایای هنر فردوسی آشنا می‌سازد.

سومین کتاب، تهاتر از یک برگ از کامیار عابدی است که در ۸۰ صفحه آغاز کتاب با نگاهی اجمالی به شعر و زندگانی فروغ پرداخته است. آنچه احساس ستایش مرا نسبت به این تحقیق مختصر و مفید برمی‌انگیزد فضیلت امانتداری نویسنده آن است که برخلاف کتابهایی چون «پرشادخت شعر» (م. آزاد) و «زنی تنها» (س. طاهباز) که برگردان کتاب «جاودانه زیستن» به شمار می‌روند، مأخذ خود را در همه موارد ذکر کرده و درس عبرتی به داعیه داران داده است که ذکر مأخذ نه تنها نزول شأن محقق نیست بلکه نشانه‌ای از دقت و امانت اوست. □

حجت الله اصیل

۱- اولین کتابی که خواندم «فلکناز و خورشید آفرین» نام داشت و کتابی بود که در صفحات غرب ایران رواج داشت و در شب‌نشینی‌ها بسیار خوانده می‌شد. آن را روحانی مکتب‌داره به ما آموخت. اگرچه به ادب عامیانه نزدیک‌تر است تا ادب رسمی، اما در پرورش اندیشه و تخیل من اثری مثبت داشت. موضوع آن عشق بود و فداکاری و قهرمانی در راه عشق. من آن داستان منظوم را واقعی می‌پنداشتم و با قهرمانان و حوادث آن زندگی می‌کردم. یکی از دلمشغولی‌هایم این بود که فلکناز (شخصیت اول منظومه) نیرومندتر است یا

رستم. سرانجام به این نتیجه رسیدم که جهان آفرین تا جهان آفرید

سواری چو رستم نیامد پدید

اکنون مشکل نوه پنج ساله‌ام (بردیا) این است که رستم پرزورتر است یا «سوپرمن» و من کوشیده‌ام مشکل را با این فرمول حل کنم که رستم و سوپرمن هر دو قهرمانانی خوبند، و خوبان با هم نمی‌جنگند، آن دو تنها با بدان می‌جنگند. اما به او نمی‌گویم که سوپرمن چه کاره است؟

جهان آفرین تا جهان آفرید

سواری چو رستم نیامد پدید

۲- کتاب دوم نیز چون کتاب نخست ساده و جوان‌پسند بود. در میان کتابهای بسیاری که در سال‌های جوانی خواندم، یکی هم کتاب «مردان خودساخته» بود. در آن کتاب با چهره‌های گروهی از مردان تاریخ آشنا شدم، اما سرگذشت محمدعلی فروغی ذکاءالملک بیش از همه بر من اثر گذاشت، از آن سرگذشت آموختم که پزشکی نخوانم و ریاضیات بدانم و به فلسفه نیز علاقه‌مند شدم هرچند سرانجام رشته علوم سیاسی را برگزیدم. گویا در آن کتاب بود که پی بردم که افلاطون بر سر در آکادمی خود نوشته بود: «آنکه هندسه نمی‌داند به درون نیاید» و من در دبیرستان رشته ریاضی را برگزیدم آیا زیر تأثیر همین شعار نبود که در هندسه مسطحه مهارت زیاد یافتم؟

۳- در سال‌های ۱۳۴۲ یا ۱۳۴۳ بود که کتاب «قرارداد اجتماعی» اثر ژان ژاک روسو با ترجمه دکتر غلامحسین زیرک‌زاده را خواندم و بر یکی از منابع تفکر غربی درباره فلسفه سیاسی آگاهی یافتم. آنگاه در صدد خواندن «امیل» اثر ارزنده دیگر روسو برآمدم. اما بیش از یک فصل آن را نخوانده بودم که دوستی «باشه‌خوان» (باشه‌خان = باشدخوان یعنی کسی که اگر کتاب مفت و مجانی باشد می‌خواند و اگر نباشد، نمی‌خواند) کتاب را از من گرفت که بخواند و پس بدهد. اما او مرد امینی نبود، باشه‌خوان بود. او کتاب را پس نداد، و من دیگر هرگز فرصت نیافتم که آن را بخوانم.

۴- با واژه «بهترین» مخالفم. بهترین نسبی است و به باور و دیدگاه خواننده بستگی دارد. اما برای من نام بردن از بهترین کتابی که خوانده‌ام دشوار نیست. آن کتاب «شاهنامه» است. شاهنامه را نه بدان سبب بهترین می‌دانم که میراث ارجمند نیاکان ماست، بل بدان سبب که در میان آفریده‌های ادبی بشر بی‌مانند است؛ هم سرگذشت تمدنی دیرپازست و هم سرشار از حکمت و بینش انسانی والاست. فردوسی حکیمی است فرزانه. او مرد فرهنگ و سنگ است. اندیشه‌های بلند خود را با فروتنی هوشیارانه در قالب شعر می‌ریزد. قهرمانانش نیز چون او خردمند و پاکدلند. گویی همه در مکتب این دهقان فرزانه خراسان پرورده شده‌اند. پستی و کینه‌جویی مبتذل و اهریمنی برایشان نامی بی‌نشان است. آنان دشنام‌گوی و غارتگر و ناتوان‌کش و خیانت‌پیشه نیستند و اگر گاهی به گناهی کوچک دست یازند، سرانجام پشیمان می‌شوند و به راستی باز می‌گردند. آنان دادگر، راستگو، راست‌کردار و بخردند. نگرش فردوسی به هستی، روشن، سازنده و عملی است

و به گمان من مهمترین جنبه شاهنامه، همین است. حکمت فردوسی و آموزش شاهنامه مطابق با عقل سلیم است. چند مثال می آوریم

۱. روابط قدرت

فردوسی می داند که در نظام سیاسی فردسالار، ویژگی های مثبت یا منفی فرمانروا همیشه به وجهی افراطی نمایان می شود و آثار آن سازنده یا ویرانگر است. پس باید میان سجایای فرمانروا و قدرت او تعادلی ظریف برقرار باشد. این معنی را از سخن رستم به کاوس شاه، پس از کشته شدن سیاوش به دست افراسیاب درمی یابیم:

ز اندیشه خرد و شاه سترگ

زبانی بیا بریامد بزرگ
و این گفته یونانیان را که «قدرت فساد می آورد» (و لرداکنون آن را به صورت «قدرت فساد می آورد، و قدرت مطلق فساد مطلق» باز گفته) از زبان و رفتار کیخسرو درمی یابیم. او پس از کشتن افراسیاب و از میان برداشتن نیروهای اهریمن، بر آن می شود که برای گریز از فرجام ناخوشایند قدرت مطلق، از شاهی کناره گیرد و بهانه اش این است که جمشید و ضحاک و کاوس به تباهی قدرت گرفتار شدند و من نیز.

بترسم که چون روز نخ برکشد

چو ایشان مرا سوی دوزخ کشد

۲. معمای مرگ

فردوسی در شاهنامه، معمای ناگشوده مرگ را به زیبا ترین روشی مطرح می سازد، خواننده را تا مرز ناممکن می برد، سپس راه چاره را به او می نماید:

از این نکته جان تو آگاه نیست

بدین پرده اندر تو را راه نیست

دل از نور ایمان گر آگنده ای

تو را خامشی به که تو بنده ای
بدینسان به خواننده هشدار می دهد که معمای مرگ به برهین عقلی گشوده نشود. شرط خردمندی آن است که آنچه را بیرون از توان و اراده است بر تو مقدر شده بپذیری و جان و خرد را بیهوده در راهی بی مقصد فرسوده نسازی. گویی حافظ نیز در دمسازی با حکیم طوس است که می گوید:

سخن از مطرب و می گوی و راز دهر کمتر جوی

که کس نگشود و نگشاید به حکمت این معما را
سخن کوتاه: این شیفته خرد و داد و فرهنگ و فرزاندی، با رنجی سی ساله نه تنها زبان فارسی و هویت ایرانی را جاویدان ساخت و بیفکند از نظم کاحی بلند / که از باد و باران نباید گزند، که نمونه ای والا از نگرش انسانی به عالم و آدم بر جای نهاد که تا جهان برپاست و فرهنگ ایرانی بر جای، همچنان بر تارک ادبیات جهان خواهد درخشید و چنین باد!()

محمد قاسم زاده

۱- شاید به ندرت آدم هایی پیدا بشوند که در میان سالی و پس از آن، به یاد بیاورند اولین کتابی را که خوانده اند. ولی تا آن جایی که به یاد دارم، روزی رفته بودم، خانه یکی از وابستگان مادری ام، سال های آخر

دبستان را می گذراندیم؛ سال پنجم یا ششم. او مردی کتابخوان و شاید بیش تر مجله خوان بود. تمام مجله های مهم را می خرید. در کتابخانه اش یک جلد معلومات عمومی داشت که به لحاظ حجم زیادش، در نظر من که هنوز کتاب های کم حجم دیده بودم، اثر مهمی بود. کتاب را ورق زدم. آن روز کتاب را به من امانت داد. در خانه باز ورقش زدم. چند صفحه هم یادداشت برداشتم. از بهترین آثار ادبی معاصر. چند روز بعد که از مقابل کتابفروشی فردوسی به تنها فروشگاه کوچک کتاب در شهرمان می گذاشتم، خیمه شب بازی صادق چوبک را پشت ویتترین دیدم. ایستادم و تمام کتاب ها را نگاه کردم. از لیستی که برداشته بودم، فقط همان یک کتاب را داشت، ولی قیمتش با پولی که من داشتم یا می توانستم خیلی زود به دست بیاورم، فاصله زیادی داشت و چه ترفندهایی به کار بردم تا توانستم به دستش بیاورم و دست به هیچ کاری نزد کتاب تمام نشد.

۲- خیلی سخت است که فقط از یک کتاب یا حتی از یک نویسنده نام ببرم. هیچ کس هم شاید نتواند. چرا که تأثیر ما از کتاب ها گونه گون است. تنها می توان سیاهه ای نوشت. مثلاً در داستان کوتاه: مجموعه دوبلینی ها، به ویژه داستان های فیض و مردگان یا در زمینه رمان: دن کیشت، آناکارینا، برادران کارامازوف، قصر، محاکمه، صد سال تنهایی، پدرو پارامو (خوان رولفو) و آتورا (کارلوس فونتنس)، ولی با اندکی تسامح می توان در صدر این لیست، قصر کافکا را نشاند. اگر هم کسی دلیلش را بخواهد، هیچ جوابی برایش ندارم. فقط می دانم که هنوز برایم جاذبه دارد و هر بار که آن را شروع می کنم، انگار برای اولین بار است که می خوانمش.

۳- مهم ترینش را این بار به جرأت می توانم اسم ببرم اولیس اثر جویس و پس از سیاهه ای دور و دراز از افسانه های کانتربوری تا ژاک قدری و استادش نوشته دیدرو، تا طبل حلبی گونتر گراس، تا سه ببر گرفتار نوشته اینفانته و نیز عاشق خانم چترلی نوشته دی. اچ. لارنس.

۴- سال ۱۳۷۷ از آن سال هایی بود که فرصت خواندن داشتم؛ آن هم به وفور. ولی بهترین اثر را به جرأت می توانم کتابی بدانم که تا این لحظه آخرین کتابی است که خوانده ام: رمانی اثر ماریو وارگاس یوسا به نام *In Praise of stepmother* (در ستایش نامادری)؛ رمانی کوتاه و اعجاب انگیز، هم به لحاظ سبک و هم به لحاظ خلق دنیای شگفت انگیز آن. قدرت نویسنده در به کارگیری زبان و نیز رفت و برگشت او از دنیای معاصر به قرون وسطی بی نظیر است.

احمد عزیزی

۱- هدیه معلم کلاس اول ابتدایی آقای پدرود بود. به نام ترجمه اشعار لامارتین شاعر رمانتیک فرانسوی من قبل از اینکه به دبستان بروم، خود خواندن و نوشتن یاد گرفته بودم و بنابراین کل اثر را مطالعه کردم و در تقویت روحیه شاعرانه بسیار مؤثر بود.

۲- کتاب ارض ملکوت، تألیف هانری کربن، هشت کتاب سپهری، کتاب شهادت دکتر علی شریعتی و کویر. ۳- الف - خیلی علاقه مند بودم که ترجمه فارسی اسفار اربعه ملاصدرا را که می گویند جناب آقای جوادی آملی ترجمه کرده است، بخوانم، اما متأسفانه نه آن ترجمه به دست من رسیده است و نه خود اسفار که بتوانم با عربی غلط غلط خودم بعضی از مضامین آن را دریابم اما کتابی از ملاصدرا را که نامش یاد من نیست اما حول و حوش مبحث مبدأ و معاد بود ترجمه آقای جواد مصلح (سروش) آن را به دقت خواندم و بارها بارها حول و حوش مباحث آن اندیشه کردم.

ب- دومین کتابی که در فلسفه مرا تحت تأثیر قرار داد شعاع علم و عمل در فلسفه اشراق نوشته غلامحسین دینانی، ولی ای کاش اسفار را می خواندم. ۴- متأسفانه من اصلاً کتابخانه ای ندارم، طور الهام غیبی را بر ساحل ماوراء پهن کردم و منتظر صید مرواریدهای معنوی و گوهرهای اجلائی ام. افسوس که دیگر نه امکان و نه فرصت کتاب خواندن دارم. و اعتقاد من این است که جان پاکان کتاب مسطور است - بیت معمور ورق منشور است.

متأسفانه علاقه شدید به نوشتن و تألیف و تصنیف نیز علیرغم آنکه به سعدی نگراوریده ام اما مدتهاست دست به قلم نبرده ام. و مدتهاست اصلاً کتابی نخوانده ام.

منیره احمد سلطانی

۱- اولین کتاب هایی که خواندم تا آنجا که به خاطر دارم بیشتر در حوزه روان شناسی بود. در میان کتاب های درسی یکی از اقوام کتاب آنسوی چهره ها را به خاطر دارم که ازو گرفتم و خواندم.

۲- بیشترین تأثیر را کتاب عرفان مولوی نوشته خلیفه عبدالکریم، ترجمه دکتر احمد محمدی بر من گذاشت. بعدها که با دکتر محمدی همکاری شدم از این همکاری بسیار خرسند بودم. نیز کتاب زنان در سلامت و بیماری (WOMEN HELTH AND ILLNESS)، که آن را با همکاری خواهرم از انگلیسی به فارسی برگرداندم و نشر آتیه بهار امسال (۱۳۷۷) آن را چاپ و منتشر کرد. همچنین کتاب ژان کریستف اثر رومن رولان. و دیگر کتاب دنیای سوفی. همچنین کتاب تفسیرهای زندگی اثر ویل و آریل دورانت.

۳- از این جمله کتاب تاریخ تمدن ویل دورانت است که تنها یک جلد آن (مشرق زمین مآهواره تمدن) را خوانده ام.

۴- بهترین کتابی که امسال (۱۳۷۷) خوانده ام کتابی تحت عنوان *Folklore* جهان (DICTIONARY OF WORLD FOLKLORE) است که از انتشارات لاروس است و من اکنون ترجمه آن را به بخش های پایانی نزدیک کرده ام. کتابی دلنشین جامع و جالب است.

سیدجعفر حمیدی

۱- اولین کتابی که خواندم یا می خواندم کتاب

جوهری بود که در کلاس سوم ابتدایی تمام روزها یا شب‌های ماه‌های محرم و صفر برای مادرم می‌خواندم او می‌گفت به شرطی اجازه می‌دهم به حسینه یا تکیه بروی که اول یک روضه برای من بخوانی من هم که شیفته رفتن به حسینه و سینه‌زنی و دیدن مراسم بودم، جوهری را که تقریباً نصف قد خودم بود باز می‌کردم و با صدای بلند برایش می‌خواندم یاد می‌آید این کتاب که چاپ سنگی قدیم و متعلق به دائیم بود پر از غلط‌های چاپی بود و من هم با همان سواد کودکانه سوم ابتدایی آن را پر از غلط بیشتر می‌خواندم، نه من معنی کلمات را می‌دانستم نه مادرم اما وقتی نام امام حسین (ع) می‌آمد می‌دانستم که درست خوانده‌ام و مادرم آنچنان اشکی می‌ریخت که حتی خودم هم گریه‌ام می‌گرفت و هر وقت به اسم شمر می‌رسیدم در میان اشک و گریه با صدای بلند می‌گفت (ای خدا لعنتش کند) حالا اگر صد بار هم اسم شمر می‌آمد همین جمله را تکرار می‌کرد. همین که روضه خواندن پر از غلط من تمام می‌شد، اجازه می‌یافتم با خودش یا پدرم و به ندرت تنها به دیدن مراسم بروم. پدرم که کارمند وزارت دارایی بود و امروز یازنشته و در ستین بالا است، بانی و خدمتکار حسینه و به اصطلاح همه کاره محل بود و روضه‌خوان‌ها و سینه‌زن‌ها به دعوت او به محله ما می‌آمدند و می‌رفتند. او می‌خواست که من در حسینه هم کتاب جوهری وجودی بخوانم اما هیچوقت تن به این کار ندادم زیرا می‌دانستم که همه را غلط می‌خوانم و دیگر اینکه خجالت می‌کشیدم. اما بالاخره مدتی مرا به نوحه‌خوانی در حسینه و مساجد دیگر واداشت. و نمی‌دانم چرا از این کار گریزان بودم. بالاخره کتابهایی مثل دیوان جودی و طریق‌البکا و خزائن‌الاشعار را برای مادرم در منزل می‌خواندم این کتاب‌ها غلط‌های چاپی کمتری داشتند و تعدادی از اشعار آنها حفظم شد. در کلاس‌های پنجم و ششم ابتدایی که بودم، در شب‌های زمستان افراد خانواده، در خانهٔ عمومی جمع می‌شدند و پدرم کتاب‌های امیرحمزه صاحبقران، امیرارسلان نامدار و هفت پیکر نظامی را برای حاضران می‌خواند و هر کدام از این کتاب‌ها تقریباً یک ماهی طول می‌کشید تا تمام شوند من هم با سایر بچه‌های قامل از جمله مستمعین مجلس بودیم. زمانی که پدرم از خواندن خسته می‌شد می‌گفت: جعفر بگیر بخوان و من دنباله کتاب را ادامه می‌دادم. بیشتر عشق ما بچه‌ها به شب پایان کتاب بود که عروسی امیرحمزه بامهرنگار یا امیرارسلان با فرخ‌لقا فرا می‌رسید. زن عمومی تمام سیورسات عروسی را فراهم می‌کرد، شیرینی و آجیل و میوه مفصل و حتی شام هم مهیا می‌شد. زنان کل می‌زدند و بچه‌ها شادی می‌کردند مخصوصاً برای خوراکی‌ها. گاهی می‌شد که برای شب عروسی قهرمانان کتاب، یعنی شب پایان خواندن کتاب، از مطرب‌های محلی و چند نفری اهل محل هم دعوت به عمل می‌آمد. بدین طریق، من کتابهای امیرحمزه، امیرارسلان، هفت پیکر، حسین کردشبه‌ستری و چند کتاب دیگر را در دوران ابتدایی خواندم.

۲- نخستین کسی که بیشترین تأثیر را برای کتاب خواندن روی من گذاشت پدرم بود که تمام شب‌های

زمستان در هر سال یک بار این کتاب‌ها را برای اهل قامل می‌خواند. معلمی داشتم به نام آقای وادی که خدایش رحمت کند، قرآن خواندن را به من و سایر بچه‌های کلاس سوم به خوبی آموخت. تقریباً تمام سوره‌های کوچک دو جزو آخر قرآن را به تشویق او حفظ کردیم که هنوز هم آنها را از حفظ دارم. معلم دیگری داشتم به نام آقای احمدزاده که خدا او را محفوظ بدارد در کلاس چهارم، قرآن را با صوت بسیار دلکش تلاوت می‌کرد و تا امروز که تقریباً پنجاه سال از آن زمان می‌گذرد هنوز هم قرآن را با همان صوت می‌خواند. من همیشه آرزو می‌کردم که بتوانم مثل او قرآن بخوانم. شب‌های ماه مبارک رمضان به مسجد محل می‌رفتم و کنار میز قرآن خوانان می‌نشستم و نوبت به من که می‌رسید، چند حزب را با صوت قرائت می‌کردم و بدین ترتیب در طول چند ماه رمضان، قرآن را به خوبی و بدون غلط یاد گرفتم.

در دوره دبیرستان بواسطه فراوانی درس‌ها فرصت کتاب خواندن نداشتم اما در دوره دانشگاه در شیراز، با نویسندگان بزرگ آشنا شدم، تقریباً تمام آثار ماکسیم گورکی، چک‌لندن، جان اشتاین بک، همینگوی و شکسپیر را خواندم بیشتر کتاب‌های هدایت، چوبک، بزرگ علوی و جمالزاده را مطالعه کردم.

۳- من فرصت خواندن کتاب بسیاری را از دست داده‌ام اما اصلاً متأسف نیستم زیرا به جای آنها کتاب‌های دیگری را مطالعه نمودم. تنها تأسفم از این است که چرا در دوران نوجوانی و جوانی فرصت‌های بسیار را فنا کرده و نتوانسته‌ام کتاب‌های بیشتری را بخوانم.

۴- بیشتر مطالعاتم در این سن و سال معمولاً حول محور کتاب یا مقاله‌ای که می‌نویسم یا درسی که باید در کلاس کارشناسی ارشد و دکتری تدریس نمایم دور می‌زند و معمولاً هر مؤلفی یا معلمی به نظم این طرز مطالعه را دنبال می‌کند. امسال دو کتاب را به دست چاپ سپردم یکی به نام «بوشهر در مطبوعات عصر قاجار» و دیگری به نام «جانگذازان» در ارتباط با تاریخچهٔ پیدایش و مضرات مواد مخدر. طبیعی بود که بیشتر آثاری که در مورد مطبوعات عصر قاجار و یا مواد مخدر نوشته شده، مطالعه کنم و چنین کاری را کردم. در کنار این کار کتاب‌های دیگری را مثل آثار پال تونیچل و رمانی از هاینریش مان به نام فرشته آبی را در ماه‌های اخیر مطالعه نمودم.

سیدصادق سجادی

۱- اگر مقصود، اولین کتاب یا کتاب‌ها بطور مطلق است، باید بگویم نخستین بار پس از آشنایی با حروف الفبا تقریباً بطور همزمان به خواندن جزء اول قرآن مجید، نصاب‌الصبيان، صرف میر و گلستان سعدی نزد پدرم استاد دکتر سیدجعفر سجادی پرداختم. احساس شوق و غروری که از خواندن این کتاب‌ها داشتم بی آنکه معنی آیات و عبارات را به درستی دریابم، و از سوی دیگر بیم و ترسی که هر روز برای تحویل درس روز پیش احساس می‌کردم هنوز از خاطرم نرفته است. اما

اولین کتابی که به تنهایی خواندم و از آن لذت بسیار بردم کتاب «حسین کردشبه‌ستری» بود که اکنون نیز برخی جزئیات آنرا به یاد دارم.

۲- پاسخ به این سؤال دشوار است و گمان نمی‌کنم بتوانم تنها به یک کتاب بسنده کنم. مثلاً در زمینه احوال و زندگی بزرگان، کتاب امیرالمؤمنین علی (ع) نوشتهٔ عبدالفتاح عبدالمقصود؛ در زمینه ادبیات و تاریخ، کتاب تاریخ بیهقی و مرزبان‌نامه؛ در ادبیات نوین اجتماعی - داستانی کتاب بینوایان هوگو؛ در تاریخ علم و اندیشه، سیر حکمت در اروپا، تاریخ فلسفه راسل و تاریخ علم سارتن، و در شعر فارسی دیوان کبیر مولانای بلخی از جمله آنهاست. با این همه اگر ناگزیر گردم از آن میان یکی را برگزینم، دیوان کبیر را انتخاب خواهم کرد.

۳- البته هزاران عنوان کتاب وجود دارد که بنده نتوانسته‌ام بخوانم یا فرصت خواندن آنها را نیافته‌ام. گمانم مقصود کتابهایی است که با وجود آنکه در حوزه علائق من قرار می‌گیرد به خواندن آنها توفیق نیافته‌ام. درین صورت باید بگویم در سالهای اخیر به دلایلی از خواندن داستان و رمان و نمایشنامه که همواره بخشی از اوقات مرا بخود اختصاص می‌داده تا حد زیادی محروم مانده‌ام. آثار اخیر اسماعیل فصیح، علی محمد افغانی، مدرسی از آن جمله‌اند. در زمینه رشتهٔ خاص و مورد علاقه‌ام، اخیراً کتاب «جاننشینان پیامبر» نوشته ویلفرد مادلونگ در انگلستان منتشر شده که آنطور که شنیده‌ام تحقیقی است نسبتاً جامع با دیدگاهی قابل توجه دربارهٔ خلفای راشدین، با استفاده و توجه خاص به منابع شیعی. گمانم به سبب قیمت گران آن و محدودیت ورود کتاب تا مدتها نتوانم آنرا به دست آورده بخوانم.

۴- باید از دو کتاب «مروری بر تاریخ ادب و ادبیات امروز ایران» نوشته محمد حقوقی، و «تاریخ فلسفه قرون وسطی» نوشته امیل برید و ترجمه یحیی مهدوی اشاره کنم. اولی را بدان سبب که نویسنده خود مردی شاعر و شعرشناس است و به نظر من با دیدگاهی جالب به ادبیات معاصر پرداخته و نکات بسیار مهمی را متذکر شده است؛ دومی را بدان علت که در حقیقت یک تاریخ پیوسته و منسجم از سیر اندیشهٔ فلسفی به دست داده و ارتباط معنوی و ماهوی دستگاه‌های فلسفی و مبانی فکری فیلسوفان بزرگ را بخوبی نمایانده است.

مهدی غبرائی

۱. از اولین کتابهایی که خواندم و خوب به یاد دارم، شاید در سال چهارم ابتدایی، «امیرارسلان نامدار» بود که در راهروهای نیم تاریک ساختمان قدیمی دبستان یا شبها زیر پشه‌بند می‌خواندم و می‌خوابیدم و همچنین «موش و گربه» عبید زاکانی که برعکس اولی شعر بود و کم‌حجم، و بعدها «پینوکیو» و «تام‌سایر» از فراموش‌نشدنی‌ترین کتابهایی است که خوانده‌ام.

۲. از تأثیرگذارترین و منقلب‌کننده‌ترین رمانهای ایرانی برایم «بوف کور» و «شازده احتجاب» و از دیگران «خرمگس»، «کلبهٔ عمو توم»، «سرخ و سیاه»، «مادام بوواری»، «دکامرون» از جووانی بوکاکچو، «قربانی» از کورتزویو مالاپارته، «خشم و هیاهو»، «صد سال

تنهایی»، «پدرو پارامو» از خوان رولفو و از ترجمه‌های خودم «مرغ خواب» از فاکتر و این اواخر «دفترهای مالته لاوریدز بریگه» از راینر ماریا ریلکه شاعر آلمانی و از غیر رمانها «زندگی، مرگ، و دیگر هیچ» از اوریا نافالاجی، «فلسفه هگل» از ت. استیس، «تاریخ جهان» از البرماله و ژول ایزاک و... فهرست به درازا می‌کشد.

۳. اگر منظور کتابهایی باشد که می‌توانستم بخوانم و نخونده‌ام، از سر تا ته خواندن شاهنامه فردوسی، مثنوی معنوی و غزلیات شمس، آثار نظامی و «جنگ و صلح» تولستوی است که همیشه نیمه‌کاره مانده‌اند. و اگر آرزو باشد، دوره کامل آثار شکسپیر، فاکتر، بالزاک، ریلکه، موزیل، ژورژه آمادو، بارگاس یوسا، ناپیل و بسیاری نویسندگان دیگر است.

۴. در زمینه رمان ایرانی بی‌تردید بهترین کتاب سال ۷۷ «ساعت گرگ و میش» نوشته رضا پور جعفری بود که حروفچینی‌اش را خواندم و بزودی منتشر می‌شود. در زمینه نقد و نظر کتاب «زندگی، عشق و مرگ» در آثار صادق هدایت، از شاپور جوهرکش و از رمانهایی که به زبان انگلیسی خوانده‌ام «موضوع شخصی» از کنزایور و اوته، برنده جایزه ادبی نوبل چند سال پیش و «بلم سگی» و «نایبانی» از ژوزه ساراماگو، برنده جایزه ادبی نوبل ۱۹۹۸ بود.

علی عبداللہی

۱ - فکر می‌کنم کتاب «شهر آفتاب» بود اسم نویسنده آن یادم نیست. کتاب مشهوری نبود. در سال چهارم بستان بخاطر شاگرد اولی آن را از معلم جایزه گرفتم. در ضمن اولین کتاب غیردرسی و کتاب کتابخانه شخصی‌ام هم بود کتاب داستان مصوری برای کودکی روستایی در خانواده‌ای بی‌سواد مثل یک جشن بیادماندن بود.

۲ - نمی‌توانم کتاب خاصی را نام ببرم چون آدم در هر دورهای متأثر از کتاب خاصی است که شاید با کتاب دوره دیگر کاملاً متضاد هم باشد. در اوایل دبیرستان داستانهای منظوم عاشقانه و عارفانه و شعرهای مولوی بر من تأثیر زیاد گذاشت و هسته اولیه شعرهایم شد. در اواخر همین دوره «کویر» شریعتی و در دوره لیسانس «چنین گفت زرتشت» نیچه و بعد کتابها و کتابهای دیگر...

۳ - شاهنامه فردوسی، چون هیچوقت فرصت نکرده‌ام آن را از اول تا آخر با دقت بخوانم. البته خواندن بخش‌هایی از آن به مناسبت‌ها و حالهای گوناگون آید. ارضام نکرده‌ام و همچنان منتظر فرصتی هستم که از این شرمندگی رها شوم.

۴ - در سالهای اخیر عمده کارم، به جز شعر، ترجمه و تحقیق بوده است. آثاری از ریلکه، نیچه، اخیراً بعد از ترجمه شعرهای نیچه و ویژه‌نامه‌ای از «ریلکه» به کتابی برخوردیم که در سال ۱۹۹۷ در آلمان منتشر شده بود به زبان آلمانی. نام آن «لوآندره آس - سالومه» [Lou Andreas - Salome] است و نویسنده آن «فرنر روس» [Werner Ross] است. در این کتاب کوچک علاوه بر شرح حال

زندگی سالومه، به مراحل مختلف زندگی او، گرایش به نوشتن، تحصیل الهیات و آشنایی با استادان برجسته این رشته، برخورد ناگهانی با فریدریش نیچه و دوستانش در ایتالیا، آشنایی و الفت بعدی با ریلکه و در نهایت پیوستن او به شاگردان و شیفته‌گان فروید، در فصلهای مختلف اشاره شده است.

آنچه شگفت می‌نماید جستجوی مداوم او در پی «حقیقت» و حقیقت‌جویان راستین و مهمتر از همه تشخیص‌های درست و تأثیر شگرف او بر نوانیست. نخستین برخورد او با نیچه، تمام عمر بر این فیلسوف سایه انداخته بود. کشمکش‌ها و تنش‌های بعدی نیچه به خاطر همین صاعقه در نهایت به نفرت او از زنان و آفرینش «چنین گفت زرتشت» انجامید. ریلکه درخشانترین شعرهایش را در دوران همدلی با لو سرود و فروید او را زنی فرهیخته و تیزهوش یافت. این زن افسانه‌ای در ادبیات و فرهنگ آلمانی - بی‌آنکه از جاده عرف خارج شود - توانست منشأ آفرینش آثار سترگ بشری شود. راز این توانایی تا حدی در این کتاب آشکار می‌شود. راستش وسوسه ترجمه این کتاب هم به سرم زده و قصد دارم ترجمه‌اش کنم. در میان کتابهای فارسی، زیر پای همه مجموعه شعر از ایرج ضیائی برابم جالب بود. کتابی یکدست با شعرهایی درباره اشیا و حال و روز آنها. و زبانی در بیشتر اشعار - همراه با روند شعر و زندگی امروز. ضیائی در این دفتر چهره‌های نو از خود ارائه می‌کند که کم‌فروغ‌تر از چهره شاعران معاصر جهان نیست.

مرتضی کلانتریان

۱ - تصور می‌کنم کمتر کسی بتواند پاسخ درستی به این سوال بدهد. اگر من می‌توانم تصادفاً به آن پاسخ بدهم بیشتر به دشواری وضعی مربوط می‌شود که در آن گیر کرده بودم. مادرم سواد نداشت اما از حافظه‌ای قوی و هوشی سرشار برخوردار بود و سخت عاشق پدرم بود (این مطلب را بعدها فهمیدم: با اینکه در زمان مرگ پدرم، ۲۵ سال داشت تا پایان عمر ازدواج نکرد و مطلب یا شعری نبود که پدرم در دوران کوتاه زندگی مشترک‌شان، یعنی حدوداً ده سال، گفته یا خوانده باشد و در حافظه مادرم ثبت نشده باشد). گویا آن بزرگوار - یعنی پدرم - علاقه‌ای مفرط به دیوان خواجه شیراز داشت و شبی نبود که غزل یا غزل‌هایی از دیوان خواجه را با صوتی خوش برای همسر جوانش نخواند (به این موضوع هم بعدها پی بردم، چون در هنگام مرگ پدرم چهار سال داشتم). حال بچه مدرسه کلاس دوم یا سوم ابتدایی را در نظر بیاورید که مادرش، هر شب یا تقریباً هر شب، پس از انجام تکالیف مدرسه دیوان خواجه را جلویش باز می‌کند و از او می‌خواهد حافظ بخواند. بدیهی است حتی بیتی نبود که صحیح خوانده شود. مادرم با مهربانی و افسردگی قرائت درست را ارائه می‌داد و شرمساری من حد و وصفی نداشت. دشمنی با حافظ در نوجوانی و جوانی‌ام با من بود و ارادتم به خواجه تصور می‌کنم با «از کوچه زندان» استاد زرین‌کوب شروع شد. حتی امروز هم اگر در محفلی دوستانه نوبت خواندن

غزلی از دیوان خواجه به من برسد با ترس و لرز آن را می‌خوانم و اگر بخت با من یار باشد و فرصت کوتاهی پیدا کنم سریعاً به تمام ابیات غزل مورد نظر نیم نگاهی می‌کنم تا بند را آب ندهم.

۲ - بی‌تردید «تاریخ تمدن ویل دورانت» کتابی است که هرگز از خواندن آن سیر نمی‌شوم. این اثر بارزش را در چاپ‌های اولیه به صورت مجلدات متعدد (تصور می‌کنم قریب به سی جلد، اگر درست یادمانده باشد) در ویرایش جدید یازده جلدی آن، در متن انگلیسی بسیار زیبایی آن و در ترجمه فرانسوی آن به کرات خوانده‌ام. اگر از لحاظ دقت در بعضی از مسائل یا تاریخ‌ها نتوان به آن اعتماد کرد، که تصور می‌کنم ویل دورانت خیلی هم در بند آن نبوده است، طنز بی نظیر کتاب و فروتنی بی‌همتای ویل دورانت در سراسر کتاب جای چو و چرای باقی نمی‌گذارد. تاریخ تمدن ویل دورانت تمام جنبه‌های فرهنگ و تمدن بشری را دربردارد و اگر کسی آن را نخوانده باشد به حق مغبون است.

۳ - اگر فردوسی بزرگ، خواجه شیراز، شیخ اجل، حضرت مولانا و حکیم گنجی را کنار بگذارم، همیشه از اینکه فرصت پیدا نکرده‌ام دیوان شعرای بزرگ ما از رودکی تا ملک‌الشعراء بهار را دقیقاً بخوانم احساس غبن می‌کنم، البته ملک را هم باید در ردیف پنج بزرگوار بالا قرار دهم که با اشعارشان مانوس بوده‌ام.

۴ - متن فرانسوی «قرارداد اجتماعی» ژان - ژاک روسو بهترین کتابی است که در سال ۷۷ خوانده و گرفتار آن شده‌ام. در جوانی ترجمه بسیار فاخر استاد فقید غلامحسین زیرک‌زاده را بارها خوانده بودم. هم کتاب در تغییر مکان‌های پی در پی ناپدید شد و هم مطالب آن از یادم رفت. دوست بسیار عزیزی چهار نسخه از چهار ناشر فرانسوی «قرارداد اجتماعی» را برایم فرستاد. یکی از این نسخه‌ها انصافاً کار تازه‌ای در زمینه تحقیق اجتماعی و فلسفی است. چهار تن از صاحب‌نظران فرانسوی نسخه جدیدی از «قرارداد اجتماعی» را به عرصه فرهنگ عرضه کرده‌اند. در سراسر کتاب صفحه‌ای به قرارداد اجتماعی و صفحه مقابل آن حسب مورد به فلاسفه و متفکرانی اختصاص داده شده که از افلاطون تا به امروز در خصوص مسائل گوناگونی که در قرارداد اجتماعی عنوان شده اظهار نظر کرده‌اند. وقتی تصمیم به ترجمه گرفتم واقعاً متوجه دشواریهای کار نبوده‌ام. اما از دشواریها توفیق اجباری نصیب شد: با اینکه در سراسر کتاب بیش از سه الی چهار صفحه به کانت اختصاص داده نشده، متوجه شدم که خواندن کانت از واجبات است. وقتی ترجمه فلسفه کانت آقای فولادوند و مخصوصاً خرد در سیاست ایشان را خواندم شیوایی نثر فارسی ایشان به حدی بود که از خودم خجالت کشیدم و با خودم گفتم اگر ترجمه باید این گونه باشد پس من و امثال من واقعاً ول معطلیم. به دنبال آن فلسفه کانت فردریک کاپلستون یا ترجمه استاد فقید متوجه بزرگمهر، کتاب تحقیقی فلسفه کانت از دکتر میرعبدالحسین نقیب‌زاده، سیاست ارسطو ترجمه دکتر عنایت، جمهوری افلاطون ترجمه فواد روحانی را باید از زمره کتابهایی به شمار آورد که در سال ۷۷ برای ترجمه

«قرارداد اجتماعی» توفیق خواندن آنها نصیبم شده است.

احمد ابو محبوب

۱- فکر نمی‌کنم کسی اولین کتابی را که خوانده، یادش باشد! آن هم در این سن و حال و هوا. من از دوران بچگی! کتاب می‌خواندم، چه آشکار و چه پنهان از چشم مادرم. اگر مقصود همان کتاب‌های بچگی است، شاید کتاب «رابین هود» از مجموعه کتابهای طلایی و همچنین کتاب‌های آقای «مهدی آذریزدی»؛ به هر حال یکی از قدیمی‌ترین کتاب‌هایی که در همان دوره‌های کودکی خواندم و هرگز از یاد نبردم، رمانی بود به نام «فردا خیلی دیر است» از آلفرد ماسار.

۲- به هر روی هر کتابی تأثیری بر انسان دارد؛ نوع تأثیر هر کتاب هم با دیگری متفاوت است. بدون اغراق باید بگویم غیر از شاهنامه و مثنوی و حافظ و برخی شاعران معاصر، کتاب «افکار کوچک و دنیای بزرگ» را باید نام ببرم که مجموعه‌ای بود از نوشته‌ها و اندیشه‌های موریس مترلینگ که زمانی که خیلی جوان بودم - تقریباً پانزده یا شانزده سالگی - آنها را خواندم؛ و پس از آن «طاعون» آلبر کامو بود و آنگاه «باغ آینه» که در دوران دبیرستانی انیس من بود.

۳- اگر بخواهم مهمترین آنها را نام ببرم، فهرست بلندبالایی لازم است. من هر کتاب خوبی را که نمی‌توانم بخوانم برای از دست دادنش حسرت می‌خورم تا یا بخوانم و یا در حسرت بمانم.

۴- به نظرم کتاب «دنیای سوفی» بود - هر چند با تأخیر خواندمش بهتر بودنش نه به خاطر این بود که اندیشه و حرف تازه‌ای بود، بلکه بدین دلیل بود که نظام و ساختاری بسیار ابتکاری و نوین در طرح تاریخ فلسفه برگزیده بود.

فرخنده آقائی

۱- «تصویر دوریان گری» نام اولین کتابی بود که خریدم، به قیمت دو تومان با کاغذ کاهی و در قطع جیبی و جلد رنگی مقوایی الوان. کتاب را مدت‌ها پشت و پزیر کتابفروشی خیابان سینا می‌دیدم. سال اول دبیرستان بودم و به دبیرستان ملی واحد می‌رفتم. نمی‌دانم چرا کتاب را خریدم. هیچ شناختی از محتوای آن نداشتم. شاید روی جلدش برآیم جالب بود و یا نام دوریان گری که آن موقع‌ها گمان داشتم نام زنی باشد و تصویر یک زن می‌توانست سوژه خوبی باشد برای یک کتاب داستان. جالا یاد دارم که احساسم از خواندن آن چه بود فقط به یاد دارم که همکلاسی داشتم که هر روز عکسی را با خود به کلاس می‌آورد. عکس، عروس و داماد جوانی را نشان می‌داد که عاشقانه بهم چشم دوخته بودند و داماد همان پسری بود که همکلاسم او را دوست می‌داشت و پسر بی آن که او را بشناسد و از علاقه او به خود آگاه باشد با دختر دیگری ازدواج کرده بود و دخترک از عکاسی خیابان سینا، عکس بزرگ عروس و داماد را گرفته بود و آن را در میان صفحات کتاب خود

گذاشته بود و هر روز به مدرسه می‌آورد و با نگاه کردن به آن اشک می‌ریخت.

تصویر دوریان گری، نه داستان یک زن بود و نه داستان یک مرد بی‌وفا، هر آنچه بود نمی‌خواهم دیگر دوباره بخوانمش. دلم نمی‌خواهد به خاطره در ابهام مانده ذهنی خود تجسم بدهم و آن را بهم بریزم. اتفاقی که هر بار با نزدیک شدن به خاطرات کودکی و نوجوانی، به ناگزیر رخ می‌دهد.

۲- کتاب خاصی را نمی‌توانم نام ببرم. گاهی یک مقاله، یک داستان کوتاه، یک غزل، یک کلام، تأثیرگذار است. بطور مشخص وقتی «کلاه کلمنتیس» میلان کوندرا در کتاب جمعه چاپ شد برایم خیلی جالب بود. آن موقع تازه داستان‌نویسی را شروع کرده بودم. البته اکثر داستانهای کتاب جمعه خوب بود و بعدها می‌توانست بصورت یک مجموعه مستقل چاپ شود که هنوز هم جایش خالی است.

۳- کتاب «کشف الاسرار و عذالابرار» معروف به تفسیر خواجه عبدالله انصاری در ده جلد تألیف ابوالفضل میبیدی.

۴- از میان کتابهایی که خوانده‌ام بهترین کتابهای سال ۱۳۷۷ در حیطه داستان، مجموعه داستان «چیزی به فردا نمانده است» از امیرحسین چهلتن - کیسای جامع از ریموند کارور ترجمه فرزانه طاهری - و رمان تجدید چاپ شده «سیمای زنی در میان جمع» از هانریش بل ترجمه مرتضی کلانتریان - رمان «عاشق» از مارگریت دوراس به ترجمه قاسم روبین.

ولی الله درودیان

۱- یاد آن روزها به خیر که خانه ما در تهران قدیم در «گذر قلی» بود و من به دبستان «ظهیرالدین قاریابی» می‌رفتم. شب‌های پاییز و زمستان، گاه برای خوردن شام و گاه برای شب‌نشینی به خانه دوستان پدرم (رحمة الله علیه) که همولایتی‌های خودمان بودند می‌رفتم و گاه آنان به خانه ما می‌آمدند. مردم آن روزگار در خور فهم و فرهنگ خودشان سرگرمی‌های خاص داشتند. خانواده ما دور کرسی می‌نشستند و ضمن صرف شنبه، برای گذراندن و کوتاه کردن شب‌های بلند، به خواندن کتاب و یا نقل ماجراهای زندگی خود می‌پرداختند و دیگران در سکوت کامل به سخنان آنان گوش فرامی‌دادند. یکی از کتابهایی که در این گوشه شب‌نشینی‌ها خوانده می‌شد «خاورنامه» بود. خاورنامه شرح غزوات مولای متقیان علی علیه السلام است. آنچه این کتاب را برای من جذاب کرده بود، افزون بر شرح شجاعت‌های مولا علی (ع) و مالک اشتر نخعی، شیرین‌کاری‌های «مهرت نسیم عیار» بود. در واقع این کتاب را من قبل از خواندن شنیدم و چنان شیفته آن شدم که برای به دست آوردنش سر از پا نمی‌شناختم. از این رو، بر آن شدم که یک جلد از خاورنامه را برای خودم تهیه کنم.

صبح یکی از روزهایی که به دبستان می‌رفتم، پیش لوازم‌التحریر فروش جوانی که به تازگی در همان «گذر قلی» دکان کوچکی باز کرده بود رفتم و از او

خواستم که «خاورنامه» را برای من تهیه کند. قیمت کتاب پانزده ریال بود و قرار شد من تا پانزده روز، هر صبح یک ریالی را که از پدرم پول توجیبی می‌گرفتم به او بدهم و پس از پانزده روز، وی کتاب را برای من بخرد و بیاورد. روز دهم که به مغازه‌اش رفتم و یک ریال را به او دادم، کتاب را به من داد و گفت که دیگر نمی‌خواهد برای کتاب پول بدهی، چون من آن را به ده ریال خریده‌ام. بدین طریق، من صاحب کتاب خاورنامه شدم و از داشتن آن از شادی در پوست نمی‌گنجیدم و در آسمانها سیر می‌کردم. سال‌ها بعد دریافتم که خاورنامه کتابی است تخیلی که واقعیت تاریخی ندارد چرا که هرگز امام علی (ع) به تن خویش به ایران نیامده است. نام اصلی کتاب «خاوران‌نامه» است که در اصل منظوم بوده، سپس آن را به نثر باز نوشته‌اند و نام ناظم آن هم مولانا محمدبن حسام‌الدین مشهور به ابن حسام است که در ۸۷۵ق به جوار رحمت حق پیوسته.

۲- کودکی حساس بودم و به شدت احساس تنهایی می‌کردم. بازی‌ها و سرگرمی‌های دیگر همسالانم مرا جذب و جلب نمی‌کرد و تنها خواندن کتاب بود که به زندگی من معنی و مفهوم می‌بخشید. خواندن کتاب به من توانایی داد تا بتوانم دشواری‌های زندگی را تحمل کنم. نیز به من مدارا یا دیگران و تحمل آنان را یاد داد. همچنین آموختم که ما انسان‌ها، کامل نیستیم و به همین دلیل می‌باید بر عیب و نقص دیگران به دیده اغماض بنگریم و با یکدیگر مهربان باشیم. از اینکه عمری با کتاب به سربرده‌ام از بخت خود شاکرم و خدای را همواره سپاس می‌گزارم.

۳- در سال ۷۷ چندین و چند جلد کتاب خوب خوانده‌ام و چندین و چند جلد کتاب بازخوانی کرده‌ام. از کتابهای خوبی که خوانده‌ام و در مجله «زمان» آنها را معرفی کرده‌ام باید از کتاب «ایران و جهان» از مشروطیت تا پایان قاجاریه به قلم استاد دکتر عبدالحسین نوایی نام ببرم و دیگر از کتاب بسیار ارجمند «آذربایجان در ایران معاصر» تألیف دکتر تورج اتابکی به ترجمه محمدکریم اشراقی. که کتابی است خواندنی. خصوصاً برای نسل جوان پارسی و آذری که مساله و معضل «پان ترکیسم» را هوشمندانه بررسی کرده است. بر این کتاب، چندین و چند نقد عالمانه نوشته شده است.

سیدعلی آل داود

۱- اولین کتابی که من خواندم، منتخب‌التواریخ اثر مرحوم محمدهاشم خراسانی از دانشمندان سده اخیر بود. خواندن این کتاب داستانی دارد. تازه به کلاس چهارم ابتدایی رفته بودم و علاقه عجیبی به مطالعه کتاب‌های غیر درسی پیدا کرده بودم و پدرم از اینکار نه تنها جلوگیری می‌کرد بلکه سخت مخالف بود. علت مخالفت آن مرحوم این بود که عقیده داشت درین سن روی آوردن به مطالعه کتب غیر درسی دانش‌آموز را از درس خود باز میدارد و شاید تا حدودی هم درست فکر می‌کرد. او که در روستای دورافتاده خوربیاپانک زندگی می‌کرد خود به مطالعه راغب بود و در اوقات بیکاری از

کتاب‌های موجود در منزل که حدود یکصد جلد بود و بیشتر متون تاریخی و ادبی و مذهبی بود استفاده می‌کرد. درین بین من به خواندن کتاب‌های تاریخی او که از جمله آنها تاریخ مفصل ایران عبدالله رازی، منتهی‌الامال و تتمه‌المنتهی شیخ عباس قمی و همین منتخب‌التواریخ بود علاقه بیشتری داشتم به خصوص کتاب اخیر را که تنوع بیشتری داشت از همه دوستر داشتم و اوقاتی را که آن مرحوم در بیرون منزل بود یواشکی به خواندن آن می‌پرداختم. در خانه روستایی بزرگمان اطاق کوچکی داشتم که مختص من بود و این کتاب را در آن مخفی می‌کردم و با شوق و رغبت غریبی بارها و بارها آنرا می‌خواندم.

پس از آن تاریخ ایران دکتر رازی را چندین بار از اول تا آخر خواندم به طوریکه بخش‌های زیادی از آنرا نابه‌دلخواه حفظ شده بودم. در امتحانات دو سال بعد یعنی ششم ابتدایی که موضوع انشاء ذکر احوال یکی از شاعران بود، زندگی‌نامه سعدی را از حفظ به ورقه امتحانی منتقل کردم و اسباب تعجب و حیرت برگزارکنندگان و تصحیح‌کنندگان اوراق امتحانی را فراهم آوردم.

۲- شاید بتوان از یک کتاب به عنوان تنها کتابی که بیشترین اثر را بر جای نهاده نام برد. اما نخستین کتابی که اثری متفاوت در من گذاشت و مسیر مطالعه را تا حدود زیادی برای سال‌ها عوض کرد، غربزدگی اثر مرحوم جلال آل احمد بود که نسخه‌ای از چاپ جیبی آن که مقارن مرگ مؤلف به صورت مخفی انتشار یافت بدست من رسید و با شوق و رغبت فراوان آنرا چندبار خواندم. تا آن زمان اثری از نوشته‌های آل احمد را نخوانده بودم. تنها نامش را از گوشه و کنار شنیده بودم. همین حادثه سبب شد که با شوق فراوان و پی‌گیری خارج از معمول دنبال کتاب‌هایش بگردم که اکثر ممنوع‌الانتشار بودند و به دست نمی‌آمدند. این کوشش‌ها بیشتر به ثمر می‌رسید و سرانجام اکثر آثار دلپذیر او را خواندم.

کتاب دیگر، اسلام‌شناسی مرحوم دکتر شریعتی است، یعنی آن اثر اولی او درین زمینه که به صورت کتابی بالنسبه مفصل است و من از اینکه نخستین اثری درین مقوله که با آثار مشابه بسیار متفاوت بود به آن گرایش پیدا کردم و همین گرایش سبب شد که بقیه آثار او را که پیاده شده سخنرانی‌هایش بود بدست آورده و منتظر آثار بعدی او می‌شدم.

گذشته از اینها من در میان رمان‌نویسان خارجی، بیش از همه به گورکی علاقمند بودم و آثار او را هر چند که به عقیده بسیاری در مقایسه با تولستوی و چند نویسنده مشهور روسی دیگر در ردیف بعد قرار می‌گیرد بیشتر از همه می‌پسندیدم و در مجموع سری داستان‌های او را که در گزارش احوال خود نوشته و رمان مادر را دلپذیرتر یافته‌ام.

۳- دوره آثار جلال آل احمد که چاپ منقح و ویرایش شده آنها به اهتمام نویسنده پاکیزه‌خو مصطفی زمانی‌نیا در یکی دو سال اخیر انجام شده و حاوی آثار تازه‌ای از او نیز هست همواره در روی میزم قرار دارد و از اینکه فرصت مطالعه یکجا و پی‌گیر آنرا نداشته‌ام

همواره متأسفم. هنوز هم مایوس نیستم چون از روی میز و از کنار خود آنها را دور نکرده‌ام. هر اهل کتاب و مطالعه‌ای این را میدانند که چون کتابی را به دست آورد اگر در قفسه‌های کتابخانه جایش دهد، امکان مطالعه و بررسی مجدد آن کمتر بدست می‌آید و اکثراً هیچگاه این فرصت در اختیار نیست. بنابراین روش من هم این بود که اینگونه کتاب‌ها را همانند کارهای واجب روزانه در معرض دید خود قرار می‌دهم که از چشم نیفتند.

۴- از آخرین کتاب‌هایی که خوانده‌ام و هنوز مطالعه آن به اتمام نرسیده «اخلاقیات در ادبیات فارسی» اثر ایران‌شناس برجسته فرانسوی فوشه کور است که مرکز نشر دانشگاهی ترجمه دلپذیر آن را اخیراً منتشر ساخته و کتابی مملو از اطلاعات تازه و مستند با نظم مطلوب و ترجمه‌ای خوب. مؤلف این کتاب با دیدگاهی نوبه ادب فارسی نگرسته و اثر او از همین بابت اثری موفق و مطالعه آن را به عموم علاقمندان این گونه مباحث توصیه می‌کند. اخیراً در آخرین ساعات بیداری ترجمه دلپذیر کریم امامی را از داستان‌های شرلوک‌هلمز می‌خوانم که دو سال پیش دو سه جلد آنرا انتشار داده است.

دل آرا قهرمان

۱- اولین کتابی که خواندم «سبز قبا» نام داشت که نام یک پرند است نه نام نویسنده و نه مترجم هیچ کدام را به خاطر ندارم فقط بخاطر دارم که تأثیر بسیار منفی بر من گذاشت درباره آزار و اذیتی بود که بچه‌ها به هم روا می‌داشتند.

اما کتاب دومی «ژن کیشوت» بود اثر «سروانتس» نویسنده بزرگ اسپانیا، که خیلی خوشم آمد با اینکه احتمالاً کمتر از ۱۴ سال داشتم و شاید آرم‌ان‌گرایی، بشردوستی و فداکاری و همه ارزشهای والای قهرمان آن کتاب بی‌آنکه آن موقع بتوانم آنها را توصیف کنم بر من اثر گذاشته باشند.

۲- اولین کتابی که تأثیری مهم بر من گذاشته و این تأثیر در خاطرم مانده است مانده‌های زمینی آندره ژید است این اثر که دارای ارزشی شاعرانه زیادی هست هنوز هم بنظر من کتابی بسیار جذاب و رهایی‌بخش محسوب می‌شود. کتاب بعدی «سفر به دیگر سو» بود اثر «کاستاندا» و بعد «کیمیماگر» اثر کونیلد.

۳- شاید فرصت دیدار با انسانهایی را که مهم بوده‌اند از دست داده باشم اما اگر کتابی به نظرم مهم آمده باشد حتماً آن را خوانده‌ام و آنهایی را که نخوانده‌ام نمیدانم چگونه اهمیت‌شان را می‌توانم ارزیابی کنم؟

۴- بهترین کتاب بنظر من هیچوقت کلمه متصفانه‌ای نیست، شاید کتاب خیلی خوبی چاپ شده باشد و من هنوز از وجودش بی‌اطلاع باشم یا در سال بعد آنرا بخوانم به علاوه چون من در زمینه‌های گوناگون مطالعه می‌کنم می‌توانم چند کتاب خوب را به شما بگویم که بیش از سایر کتابها برایم جالب یا آموزنده بوده‌اند.

از نظر رمان صرف، هنر رمان و ادبیات زیبا کتابی به زبان فرانسه خواندم بنام «ابریشم» La Soie از یک

نویسنده ایتالیایی بنام «آلساندرو باریکو» نمیدانم آیا آنرا ترجمه خواهم کرد یا نه اما اگر کس دیگری خواست آنرا ترجمه کند امیدوارم زیبایی، روانی، سیالی ابریشم‌گون این اثر را بتواند به زبان فارسی ارائه دهد.

در زمینه کتب روانشناسی یا کتبی که به انسان در شناخت یا بازیافتن خویش کمک می‌کنند، کتاب «راه هنرمند» اثر «جولیا کامرون» ترجمه خانم گیتی خوشدل، بسیار کتاب جالب و مفیدی است که نه تنها برای هنرمندان دچار وقفه در خلاقیت یا نیمه‌هنرمندان که برای همه می‌تواند قابل استفاده باشد.

و اما در زمینه آنچه که نوعی عرفان جدید نامیده شده است کتابی اخیراً خواندم و ترجمه کردم که انشاءالله بزودی منتشر خواهد شد اثری از پائولو کریکلر به نام «مبارزان راه روشنائی» این کتاب قصه و ماجرا ندارد از قطعات کوتاه مجزا تشکیل شده است و برای کسانی که به هر شکلی «در راه هستند» بسیار جذاب خواهد بود همانطور که برای من جذاب بود و هست.

چیستا یثربی

۱- بدیهی است که بیشتر افراد کتاب‌خواندن را از دوران کودکی و با کتابهای مخصوص کودکان شروع می‌کنند. اما از کتابها و افسانه‌های کودکان که بگذریم، به خوبی یادم است اولین کتاب جدی من، تصویر دوریان گری نوشته اسکار وایلد بود که در هشت سالگی خواندم و علت آن هم تماشای فیلم تأثیرگذار آن بود که از تلویزیون پخش شده بود و مرا هم مثل بسیاری از کودکان دیگر، با عالمی متفاوت، جدید و تفکربرانگیز آشنا کرده بود.

۲- کتابهای زیادی بودند که هر یک مثل سفری جادویی، بخشی از عمر مرا به خود اختصاص داده‌اند و همان‌گونه که هر سفری در ذات خود منحصر به فرد است، آن کتب نیز با تأثیر منحصر به فرد خود در یاد و ذهن من باقی مانده‌اند. اما اگر بخوام به چند کتاب که بیشترین تأثیر را در زمان خود بر من گذاشتند و این تأثیر پایا را هنوز ادامه می‌دهند، اشاره کنم: شازده کوچولو نوشته آنتوان دو سنت اگزوپری، عقاید یک دلچک نوشته هانریش بل، ایله نوشته فیودور داستایفسکی (و کلیه آثار داستایفسکی) و البته دیان - نوشته هرمان هسه (و سایر آثار او) و کلیه اشعار خوب دنیا از جمله اشعار پاز، نرودا، لورکا و... را نام ببرم.

۳- کتابهای خوب آنقدر زیادند که هر چقدر انسان بخواند، باز فکر می‌کند کتبی هست که از دست داده است. من متأسفانه هنوز فرصت نکرده‌ام که کتابهای یاستین گورد را به جز دنیای سوفی بخوانم و اگرچه چند تایی از آنها را تهیه کرده‌ام اما هنوز فرصت مطالعه آن پیش نیامده است که امیدوارم در اولین فرصت بتوانم آنها را مطالعه کنم.

از میان کتابهای خارجی: سیمای زنی در میان جمع اثر هانریش بل و سفرهای رؤیایی اثر هرمان هسه.

از میان کتابهای ایرانی: بعد از عشق و دو غریب اثر فریده گلبو و کلیه اشعار خارجی نشر چشمه. □

ولف مطرح ساخته و به دنبال آن پیشنهاد می‌کند که چاپ این کتاب با کمک مالی ایران به گونه‌ای فراهم آید تا هنگام برگزاری جشن هزاره فردوسی منتشر گردد.

در سند شماره ۵ که در اواسط سال ۱۳۱۷ ش، پس از چاپ و انتشار فرهنگ ولف، سفارت ایران در برلین به وزارت فرهنگ پیشنهاد می‌کند که به منظور قدردانی از خدمات دو ایران‌شناس آلمانی: فریتس ولف و آکسل خن‌گرفه، به هر کدام نشان درجه یک علمی اهداء گردد. وزارت فرهنگ نیز در تاریخ ۱۳۱۷/۱۰/۵ از دربار تقاضای موافقت با این امر را می‌نماید که در ۱۳۱۷/۱۰/۱۹ با این موضوع موافقت می‌شود. گنجینه اسناد.

چنانکه از نگاشته پروفیسور شدر برمی‌آید - مقدمه فارسی ترجمه استاد کیکاوس جهاننداری - روز ۳۱ مارس ۱۹۴۳ آخرین روزی است که دوستی دکتر فریتز ولف را دیده‌است. در آن روزها تخلیه یهودیان از برلین شروع شده بود. شگفتی آور این است که راوی می‌گوید آخرین سخنان ولف پیامی به فرزندان اوست که «... بگویند من به عنوان یک مسیحی معتقد تسلیم سرنوشت خود هستم و با دلی شاد می‌میرم».

باز یافتن واژه‌ها با ارائه جدولها و تجدید چاپهای شاهنامه ژول مول - چاپ آموزش انقلاب اسلامی به قطع رقعی - بسیار آسان است. حتی چاپ بروخیم نیز در اوایل با ۷ و ۸ و ۱۰ بیت پستر، و در مجلدات آخرین با سی و چهل بیت پس و پیش آسان به دست می‌آید. جدولی بر پشت شاهنامه‌های خود بر حسب ۵۰ پادشاهی قید باید کرد و سپس واژه منظور نظر را باز یافت.

سپاسگزاری از انتشارات اساطیر در چاپ متنیایی چنین دیرپای یا نایاب چون قاموس کتاب مقدس فریضه‌ای است. بهای فرهنگ ولف در آلمان حدود پنجهزار مارک است، و این فرصتی مغتنم برای دانش پژوهان و شاهنامه فردوسی دوستان است. تاریخ چاپ دوم فرهنگ ولف در شاهنامه کتاب نادرست است. سال درست ۱۹۶۵ است. □

خرید، بدرستی نمی‌دانست که حاصل رنجها و کوششهایش چگونه در اختیار محققان مشتاق قرار خواهد گرفت.

بخت این بار یاری کرد و از حسن اتفاق در ۱۹۳۴ م، هنگامی که ایران جشن هزاره فردوسی را به پا می‌کرد، وزارت امور خارجه آلمان، در بخش فرهنگی با تأمین ساختن مبلغ هنگفتی به چاپ کتاب در قطع رحلی سلطانی پرداخت. واژه‌نامه شاهنامه فردوسی با این چاپ عالی نمونه‌وار که در چاپخانه دولتی آلمان صورت گرفته بود آخرین شادمانی بزرگ در زندگی فریتس ولف محسوب می‌شد، چه بازمانده عمر را با نگرانیها و هراسهای روزافزون دست به گریبان بود.

گفتنی است در همان اوان دولت ایران در هیأت وزیران که در تاریخ پنجم آبان ۱۳۱۰ نوشته شده تصویب کرد:

«هیئت وزراء در جلسه پنجم آبان ماه ۱۳۱۰، تصویب نمودند که بر حسب تقاضای سفارت شاهنشاهی در پاریس، معادل یکصد لیره از اعتبارات غیرمترقبه دولت برای کمک به مخارج طبع فهرست شاهنامه که به وسیله دکتر فریتز ولف تهیه می‌گردد پرداخت شود.» (گنجینه اسناد، شماره ۱۹ و ۲۰، پاییز و زمستان ۱۳۲۴، ص ۹۹).

در زیر این تصویب‌نامه امضای کسانی چون: منخبرالسلطنه هدایت (رییس الوزرا)، سید حسن تقی‌زاده (وزیر طرق و شوارع)، علی منصور (وزیر داخله)، جعفر قلی اسعد (وزیر جنگ)، و یحیی قراگوزلو (وزیر معارف) دیده می‌شود. مدتها این تصویب‌نامه در پرده ابهام بازمی‌ماند.

در آبان ماه ۱۳۱۱ ش، نامه دیگری که در واقع پیشنهاد دوم حسین علاء به دربار (و به شخص تیمورتاش که متصدی فراهم ساختن مقدمات جشن هزاره فردوسی بوده) است، نوشته می‌شود که بر پایه آن ابهام فوق برطرف گشته و روشن می‌گردد که این مبلغ به دست ولف ترسیده است، در این نامه، حسین علاء ابتدا نظر پرفیسور مینورسکی را مبنی بر مفید بودن فهرست

از گونه‌های بسیار سودمند فرهنگها که دیرینه‌ای بیش ندارد، فرهنگ بسامدی آثار منثور یا منظوم است. فرهنگ بسامدی (پس + آمد) شمار واژگان به کاربرده شده در یک متن را باز می‌نماید و بر مبنای چنین واژه‌نامه‌ای، مصالح لغوی شاعر یا نویسنده بازشناخته می‌شود. فرنگیان چنین واژه‌نامه‌ای را کنکور دانش نام نهاده‌اند.

استوارترین واژه‌نامه بسامدی که به معنایی ارجمندترین این گونه است، فرهنگ شاهنامه ولف است. فریتس ولف دانشمند زبان‌شناس و اوستادان آلمانی به یازدهم نوامبر ۱۸۸۰ در برلین زاده شد، و تحصیلات خود را در زادگاه خود پی گرفت، و سرانجام در شهر گیسن زیر نظر کریستیان بار تولومه بزرگترین متخصص زبانهای باستانی ایران که صاحب جامع‌ترین فرهنگ و دستور و ترجمه اوستا بود ادامه داد. رساله فریتس ولف که دارای عنوان «مصادر در زبانهای ایرانی و هندی است به سال ۱۹۰۷ در آغاز چهلمین سال انتشار مجله «تحقیقات تطبیقی زبان‌شناسی» به چاپ رسید. با دشواریهای بسیاری که در راه تألیف و تحقیق و تصنیف برای ولف، به اعتبار یهودی بودن در پیش بود، وی با همتی بلند به کار ترجمه اوستا پرداخت، و سپس کار بسیار پررنج و مرارت تدوین فرهنگ بسامدی شاهنامه فردوسی را وجهه همت خود ساخت. بیست و پنج سال تمام او در راه به پایان بردن این فرهنگ صرف عمر کرد. وی تحقیق درین زمینه را بر مبنای نسخه هفت جلدی ژول مول از شاهنامه فردوسی که در پاریس به چاپ رسیده بود قرار داد. رنج جانکاهی که ولف برای تنظیم فرهنگ شاهنامه فردوسی به جان

فریتس ولف

محمد روشن فرهنگ شاهنامه فردوسی

فریتس ولف.

۳۲ ص مقدمه و راهنمای فارسی + ۱۰۹ ص + ۹۱۱ ص.

وزیری - انتشارات اساطیر. تهران

کتاب گران سنگ سراجة آوا و رنگ (خاقانی شناسی) که به خامه توانای دکتر میرجلال الدین کزازی نگاشته شده است، اثری است در گزارش چندین قصیده، غزل، ترکیب بند، قطعه و رباعی از سخن سرای شروان، خاقانی، و چنان که از سخن «سمت» و درآمد گزارشگر دانشمند در آغاز کتاب برمی آید، هدف بنیادین از تألیف آن آشنایی دانش پژوهان زبان و ادبیات پارسی با سروده‌ها و اندیشه‌های خاقانی می‌باشد که به همین دلیل به عنوان منبع اصلی درس (خاقانی) در دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد رشته زبان و ادبیات پارسی در نظر گرفته شده است. بر همین بنیاد و با رویکرد به سخن آغازین «سمت» که خواستار ارائه پیشنهاد از سوی علاقه‌مندان شده است، چند نکته در باب گزارش‌های این اثر سودمند آورده می‌شود، بدین آرزو که گزارشگر دانشمند در چاپ‌های سپسین و دانشجویان و علاقه‌مندان در بهره‌گیری‌های خویش آنها را به دیده داشته باشند. چنان باد.

(۱) ص ۱۴ / شماره ۵: «نگهبانی ماریا ازدها از گنج، فراوان در افسانه‌ها و اسطوره‌های ایرانی دیده می‌شود.» اگر چه چنان (کهن نمونه = آرکی‌تایپ) در افسانه‌های عامیانه ایران زمین بسیار به دیده می‌آید ولی در اساطیر ایرانی این ویژگی ازدها دیده نمی‌شود و چنان که خود گزارشگر دانشمند نیز در یکی از آثارشان (رویا، حماسه، اسطوره) آورده‌اند، میان افسانه و اسطوره تفاوت وجود دارد و آن این که افسانه، داستانه‌های مردمی روان بر زبان‌هاست که به گونه‌ای از سازمان فرهنگی و اندیشه‌ای ویژه یعنی اسطوره دیگرگون نشده است. بر همین بنیاد نمی‌توان این دو مقوله متفاوت را یکسان گرفت و ویژگی موجود در یکی را به دیگری نیز نسبت داد.

(۲) ص ۳۵ / شماره ۱۸: «پیوند چین نیز با مردم گیا از آن است که این گیاه در ریخت به آدمی می‌ماند و از هوش و خرد وی بی‌بهره است، چین نیز سرزمین نگاره‌هاست که آدمی روی‌اند نه آدمی خوی.» پیوند اصلی مردم گیا (مهرگیا) و چین که در بیت خاقانی در کنار هم آمده‌اند، این است که در اساطیر رستگاه مهرگیا سرزمین چین دانسته شده است که در آن سرزمین به گونه تگونسار می‌روید.

(۳) ص ۷۵ / شماره ۴۶: «ذوالقرنین را با شهریار بزرگ و مردم دوست هخامنشی، کورش ستجیده‌اند.» ذوالقرنین شخصیتی است که داستان او در بسیاری از منابع کهن و نو با روایت‌های مربوط به اسکندر مقدونی آمیخته شده است نه با کوروش هخامنشی و یکی از مهمترین و آشکارترین وجوه این آمیختگی شخصیت، داستان سدسازی در برابر قوم یا جوج و ماجوج می‌باشد که در قرآن عظیم (سوره کهف، آیه ۹۴ و ۹۵) به ذوالقرنین و در شاهنامه و برخی دیگر از آثار ادب پرمایه

پارسی به اسکندر نسبت داده شده است.

(۴) ص ۹۷ / شماره ۸: «این نام (آسمان) از باورشناسی باستانی به یادگار مانده است که بر پایه آن آسمان از گونه سنگ دانسته می‌شده است.» در برابر این گفتار در (ص ۱۲۸ / شماره ۱۳) آسمان را بر بنیاد باورهای کهن آفریده شده از دود دانسته‌اند در توضیح باید گفت که پیشینیان گوهر مادی آسمان را گاهی سنگ می‌پنداشته‌اند و گاهی فلز و گاهی آبگینه و (دودانگاری) بنیاد آسمان در سخن خاقانی شاید برگرفته شده از این آیه قرآنی است: ثُمَّ أَسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ (سوره فصلت، آیه ۱۱) نکته دیگر این که گزارشگر دانشمند وجه تسمیه نام (آسمان) = آنچه به سنگ می‌ماند را از گونه سنگ دانسته شدن آن می‌دانند حال آن‌که وجه اصلی این نامگذاری را ابوریحان بیرونی در التفهیم چنین می‌نویسد: «پارسیان او را نام آسمان کردند یعنی مانند آس از جهت حرکت.» عطار نیز می‌فرماید:

آسیا آساست، ناساید دمی

آسمان زان است نام او همی (۵) ص ۱۴۶ / شماره ۲۸: «یکی از شگفتی‌های دربار خسرو پرویز ترنج زر بوده است، ترنج زر، ترنجی بوده است از زر دست افشار که این شهریار آن را همچون دستیروی در دست می‌گرفته و می‌فشرده است.»

در دست داشتن ترنج یا به زرین آیینی است کهن که در نزد بزرگان پیش از انوشیروان نیز دیده می‌شود به طوری که در شاهنامه:

رستم، بیامد بر آن کرسی زر نشست

پیر از خشم، بویا ترنجی به دست اسکندر: سکندر بیامد ترنجی به دست

ز ایوان سالار چین نیم مست قبادپرویز: بهی تناور گرفته به دست

دژم خفته بر جایگاه نشست اما نکته مهمتر گزارش علت در دست‌گیری ترنج یا که در میان ایرانیان باستان رواج داشته، خوشبو کردن محیط زیست به ویژه مکان‌های مقدس بوده است

به گونه‌ای که در اوستا بخور دادن گیاهان خوشبو توصیه شده و از سوزانیدن چوب‌های بد بو پرهیز داده شده است. (۶) ص ۱۶۲ / شماره ۳۸: «مهر (= خورشید) با تشبیه نهان به صدف زرین مانند شده است.»

با رویکرد بدین نکته که کتاب مورد بررسی در دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد ادبیات پارسی تدریس می‌شود، این مهم باید گزارش شود که (مهر) برابر با (خورشید) نیست بلکه مهر در اصل روشنی پیش از برآمدن و پس از فرو رفتن خورشید می‌باشد و دلیل این جدایی دو نکته است: (۱) در یشت‌های اوستا، یشتی ویژه مهر و یشتی دیگر ویژه خورشید است. (۲) در نامگذاری روزهای ایرانی روز یازدهم هر ماه خورشید و روز شانزدهم مهر است. اما سیستم به علت همراهی و نزدیکی نور مهر با خورشید، این دو واژه به جای یکدیگر به کار رفته‌اند.

(۷) ص ۱۸۳ / شماره ۳۳: «عنقا مرغی است افسانه‌ای همچون سیمرغ.»

عنقا، خود سیمرغ است نه مرغی همانند آن و این نام در روایات اسلامی بر سیمرغ اطلاق شده است بدان سبب که دراز گردن می‌باشد، برخی هم (عنقا) را نام ماده سیمرغ دانسته‌اند.

(۸) ص ۲۰۷ / شماره ۲۴: «کرکس چهارمین زینه (= مرحله) از زینه‌های دوازده گانه مهری را پدید می‌آورده است.»

آیین مهر، هفت زینه (پله، درجه، مرحله) داشته است که مهربان برای رسیدن به پایه پیر، آخرین مقام مهری، باید از آن هفت مرحله گذر می‌کرده‌اند، این هفت پایه در فرهنگ ایران زمین به دو گونه: هفت‌خان در حماسه و هفت شهر عشق در عرفان آشکار شده است و نیز نام چهارمین مرحله آن (شیر - شاهین) بوده است و نه کرکس، نام هفت زینه بنیادین مهری بدین گونه می‌باشد. سرباز، شیر، کلاغ، شیر - شاهین، پارسی، خورشید و پیر.

(۹) ص ۴۷ / شماره ۲۶: «عیار به گمانی بسیار ریختی است تازی شده از ایار و ادیار در پهلوی که در

دریچه‌ای سجاد آیدنلو

به سراجة آوا و رنگ

سراجة آوا و رنگ (خاقانی شناسی)

دکتر میرجلال الدین کزازی

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی (سمت)

زمستان ۷۶.

پارسی دری (یار) شده است. در ریشه‌شناسی این واژه باید افزود که منابع عربی آن را از (عار - یعیز - عیار، عیاران) و به معنی (بسیار آمد و شدکننده) آورده‌اند، از سویی در ادب پارسی نیز (عیار) به همراه (یار، بکار رفته است که این گمان را که معنی ریشه‌ای واژه (یار)، است، سست می‌کند:

با رخت ای دلبر عیار یار

نیست مرا نیز به گل کار، کار
(منوچهری)

بل تا بدرند پوستینم همه پاک

از بهر تو ای یار عیار چالاک
(منسوب به خیام)

(۱۰) ص ۸۴ / شماره ۳۷: «کاوه مانند (کی) ریختی است از (کوی) اوستایی که در پارسی مانده است، کاویان ریخت پسوندی کاوه است. گمان دیگری که در ریشه (کاوه) می‌توان زد این است که واژه در اصل (گاوغ) بوده است که به (کاوه) دگرگون شده است چه در شاهنامه ضحاک گاو برمایه را که توتم خاندانی فریدون است، می‌کشد از سویی (کاوه) نیز در شورش فریدون علیه ماردوش برانگیخته و یار وی می‌باشد بر همین بنیاد نام (گاوغ) شایسته شخصی است که از فریدون گاوتوتم پشتیبانی می‌کند. از دیدگاه تحول حروف نیز تبدیل (گ) به (ک) امکان‌پذیر است چنان‌که واژه (گول) پهلوی = (تش) در کردی (کول) یا همان معنی و در ترکی (کول = خاکستر) شده است. (کاویان) نیز در اصل (گاویان) و منسوب به (گاوه) می‌باشد که با روی کرد به درفشهای اژدهاپیکر، گرگپیکر، گرازپیکر و غیره در شاهنامه و به‌ویژه درفش اژدهانشان رستم که ریشه در توتم خاندان مادری او دارد، (گاویان = منسوب به گاوه و گاو به عنوان توتم فریدون) استوارتر می‌شود.

(۱۱) ص ۲۶۷ / شماره ۱: «بیضه در معنی بنیاد و کانون و پایتخت به کار رفته است.»

این معنای ریشه‌ای واژه (بیضه) بدون اشاره به بنیاد و ریشه آن آمده است حال آن‌که ریشه‌شناسی واژگان یکی از ویژگیهای گزارش اثر مورد بررسی است. (بیضه) از ریشه (وتجو = Vaejo) اوستایی است که در پهلوی (ویج) در پارسی (بیج) و در تازی (بیضه) شده است. آشنا‌ترین واژه‌ای که ریشه این واژه در آن جا دیده می‌شود ترکیب (ایرانویج = تخمه و نژاد و مرکز اصلی نژاد آریا) می‌باشد.

(۱۲) ص ۹۰ / شماره ۷: «گمان برده‌اند که نام (شیطان) از (شِدُو) برآمده است که نام دیوی بوده است در اسطوره‌های بابلی.»

پژوهشگران واژگان قرآنی در ریشه این واژه دو نظریه بیان کرده‌اند: (۱) از (شَطَن = دور شد) گرفته شده است. (با روی کرد به راندگی از درگاه خداوند). (۲) از (شَاط = از خشم سوختن و زیادی نیروی خشم) برآمده است.

(۱۳) ص ۱۱۸ / شماره ۷۲: «آیتکین در ترکی به معنی (قهرمان ماه) است.»

نخست این که ترکیب به گونه (آیتکین) درست است چون برابر ترکی (ماه)، (آی) است نه (آی)، دو دیگر معنای ترکیب (مانند ماه) می‌باشد چراکه (تکین) در

ترکیب پسوند شباهت و برابر با (سان، گون، وار و غیره) در زبان پارسی است و در ترکیباتی چون: (آلپ تکین = مانند کوه آلپ) و (شُمک تکین = مانند استخوان) دیده می‌شود.

(۱۴) ص ۱۱۹ / شماره ۷۷: (عراق را معرب (ایراق) پهلوی و آمیخته از دو بخش (ایر = ریشه‌ای که در ایران نیز دیده می‌شود) و (اک = پسوند نسبت) دانسته‌اند). نظریه دیگری که درباره اصل واژه (عراق) می‌توان بیان کرد این است که واژه در اصل (ایراق) بوده است چنان‌که در املا و تلفظ لاتین باقی مانده (IRAQ) و (ایراق) واژه‌ای است ترکی به معنی (دور) که با وجود دگرگونی نوشتاری معنی بنیادین خود را در گلستان سعدی حفظ کرده است: (تا تریاق از عراق آورده آید، مار گزیده مرده آید) که منظور از واژه (عراق) جایگاه دور است.

(۱۵) ص ۱۴۳ / شماره ۱۸: (ریشه‌شناسی واژه (سینه) گفته نیامده است حال آن‌که سودمند می‌باشد). واژه (سینه) آمیخته شده است از دو بهره (سین = آهن) و (ه = پسوند نسبت) و روی هم به معنی (آن‌چه که مانند آهن است) درباره بخش نخستین باید گفت که در پهلوی نقره (آسیم) خوانده می‌شود و آهن (آسن)، بر همین بنیاد همان‌گونه که (آسیم) در پارسی (سیم) شده است (آسن) هم به گونه (سین) درآمده و در واژگانی بسان: (بسنان = محل آهن) و (سینی = آن‌چه که از آهن ساخته شده، ظرف آهنین) به دیده می‌آید.

(۱۶) ص ۱۵۵ / شماره ۴: (ریشه واژه پرچم نیامده است). این واژه در اصل ترکی است و به معنای موی نوعی گاو کوهی بوده که در بالای علم یا نیزه می‌آویخته‌اند، سپستر این واژه با روی کرد به قاعده اطلاق جزء بر کل، مجازاً به معنای خود درفش بکار رفته است، چنان‌که در شاهنامه (درفش کاویان) گاهی (اختر کاویان) نامیده می‌شود حال آن‌که (اختر) ستاره‌ای بوده است که بر بالای درفش می‌زدند اما بعدها به معنی خود درفش درآمده است.

(۱۷) ص ۱۶۸ / شماره ۶۰: «جمشید (= جم رخشان) خوانده شده است. جمشید از دو پاره تشکیل شده است: جم (Yima در اوستا، Yama در سانسکریت، Yam در پهلوی) و شید (Xshaeta در اوستا، Shet در پهلوی) که بخش نخست به معنی (هم‌زاد) و بخش دومین به معنی (درخشان) است و روی هم جمشید یعنی (هم‌زاد درخشان یا خورشید) که این معنی واژگانی سازگار است با باور یکسانی جمشید و خورشید در اساطیر.

(۱۸) ص ۲۰۷ / شماره ۲۴: «اس به گمان با آس در معنی خوراک در پیوند است و در معنی خوردن» بهترین شاهد برای استوار داشت این گمان و تبدیل آن به یقین واژه (مرداس)، نام پدر ضحاک، است که به معنی (مردخوار، می‌باشد و در اصل صفت ضحاک بوده است). با روی کرد به مغز سرخواری ماران دوش او - که سپستر به گونه پدر او درآمده است (همانند کسر شخصیت گرشاسب سام نریمان و تبدیل آن به سه شخصیت) حتی پایان کار مرداس در شاهنامه یعنی به چاه افکنده شدن صورت دیگری از سرانجام ضحاک است که در بُن غاری به بند کشیده می‌شود. این نکته نیز شایان ذکر

است که نخستین بار R. Roth اوستاشناس آلمانی در سال ۱۸۵۰ م. نظریه (مرداس = مردخوار) را بیان کرده‌اند.

(۱۹) ص ۱۹ / شماره ۲۷: «در زبان تازی اگر صفتی ویژه زنان و مادینگان باشد آن را در ریخت مادینه (= مؤنث) نمی‌سازند.» یکی از چهار ویژگی ترکیب وصفی در زبان عربی سازگاری جنسیت موصوف و صفت است یعنی هر دو آن باید مذکر یا مؤنث باشد، بر بنیاد این قاعده است که تازیان صفت ویژه زنان را در ساخت مؤنث می‌آورند: الْمَرْأَةُ الْعَالِمَةُ.

(۲۰) در ص ۹۳ / شماره ۱۷، ص ۱۸۴ / شماره ۲۶ و ص ۱۸۵ / شماره ۳۶ به ترتیب ترکیبات (گوش همت)، (دست همت) و (دست شرع) را اضافه اقتراعی نوشته‌اند که بدون روی کرد به مبحث (عدم پذیرش انواع اضافات) از جانب برخی دستورپژوهان، باید گفت که جمله این ترکیبات (اضافه استعاری) هستند و نه (اقتراعی) چراکه اضافه استعاری در دستور همان است که در بیان، استعاره مکئیة اضافی نامیده می‌شود یعنی مضاف‌الیه در ذهن به چیزی تشبیه می‌شود و سپس یکی از ویژگی‌ها و اجزای آن مشتبه به، به آن نسبت داده می‌شود (همت و شرع به انسان تشبیه شده و گوش و دست به عنوان جزئی از بدن انسان بدانها نسبت داده شده است) آشکارترین تفاوت اضافات (استعاری) و (اقتراعی) این است که در استعاری مضاف در معنی استعاری بکار می‌رود و در اقتراعی در معنی حقیقی مانند: (دست ادب، چشم عنایت، لحن صداقت).

(۲۱) در ص ۱۸۴ / شماره ۳۲: (یاد هوس را اضافه اقتراعی خوانده و یاد را بخشی از ترکیب فعلی در این مصراع دانسته‌اند: که بر یاد هوس منشین، که شمع روح بنشانی. نخست این‌که (یاد هوس) اضافه تشبیهی است و نه اقتراعی (هوس به یاد مانند شده است) دو دیگر: هر دو فعل مصراع ساده است (منشین، بنشانی) و نمی‌توان کلمه‌ای را به عنوان جزء غیر صرفی آن دانست و فعل را مرکب گرفت. بر همین بنیاد است که باید مصراع را چنین گزارش کرد: (به هوس چون یاد روی میاور، که روح چون شمع تو را نابود می‌کند) و در این گزارش به تضاد مشبّه‌ها و مشبّه به‌ها در دو ترکیب (یاد هوس) و (شمع روح) اشاره کرد، به ویژه به ناسازگاری زیبایی (با دو شمع).

(۲۲) ص ۶۰ / شماره ۳۷: (واژه دیباجه با املائی دیباجه آمده که نادرست است). چون این واژه در پهلوی (دیپاک) بوده که به گونه‌های (دیپاج) و (دیباجه) تازی شده است بعدها به دلیل شهرت و زیبایی و خوش‌منظری (دیبا)، صورتهای معرب آن به استعاره از مطلع قصیده و آغاز کتاب بکار رفته‌اند و (دیباجه) گونه نادرست آنهاست که به عنوان غلط مشهور متداول می‌باشد.

(۲۳) در ص ۷۴ / شماره ۴۶ و چندین جای دیگر واژه (توفان) یا همین املا آمده است در حالی که (توفان) صفت فاعلی از مصدر (توفیدن) و به معنی (غزان و دمان) است و با (باد و باران بسیار شدید) پیوندی ندارد بلکه (طوفان) - با همین املا - که واژه عربی و به ظاهر از ریشه‌ای یونانی است معنی دُومین را دربردارد و در

قرآن عظیم نیز در سوره اعراف، آیه ۱۳۳ و سوره عنکبوت، آیه ۱۴ با همین املا و معنی بکار رفته است. (۲۴) در ص ۸۴ / شماره ۳۶: هفت خان - با این املا - و در ص ۷۳ / شماره ۳۱ و ص ۱۸۴ / شماره ۳۱ به گونه (هفت خوان) آمده است. این دوگانگی نوشتاری در باب ترکیبی واحد را باید به دلیلی استوار از بین برد و آن این که وجه تسمیه داستان شناخته شده شاهنامه گذر از هفت مرحله و خانه دشوار است نه چنان که برخی گمان کرده‌اند (خوان گستری) اسفندیار پس از عبور از هر خان، بر همین بنیاد صورت املائی (هفت خان = هفت خانه و مرحله) درست است.

(۲۵) در سراسر کتاب واژه (صد = ۱۰۰) بدین سان نوشته آمده است که با روی کردن به نشر ویژه و پارسی‌گرایانه گزارشگر دانشمند شایسته‌تر آن است که به صورت (سند) نوشته شود چون ریشه واژه در پهلوی (ست) بوده است که بر بنیاد تحوّل حرف (ت) به (د)

[داتار / دادار، ایاتکار / یادگار] به گونه (سد) درآمده است و (صد) صورت دگرگون شده آن می‌باشد چراکه حرف (ص) در واژگان اصیل پارسی یافته نمی‌شود. (۲۶) ص ۸۶ / شماره ۵۰: «هند و چین استعاره‌هایی‌اند آشکار از نوشته و کاغذ». افزودن این گزارش نیز شایسته است که علت استعاره بودن (چین) از کاغذ، اختراع نخستین بار آن در سرزمین چین است که به گونه پارچه‌ای بوده.

(۲۷) ص ۱۳۹ / شماره ۱: «عَبَر: اندرز آموختن و عبرت گرفتن». با روی کردن به این که یکی از معنای واژه (عَبَر) در عربی (جاری کردن اشک) می‌باشد و نیز بر بنیاد آمدن و واژه (دیدن) در بیت معروف: هان ای دل عبرت‌بین... می‌توان افزود که واژه (عَبَر) به نوعی ایهام تناسب بوجود می‌آورد.

(۲۸) در ص ۲۷۳، در فرهنگ واژگان ویژه، (جناس یک‌سویه در آغاز برابر جناس مطرف آمده است که بی‌هیچ گمانی نادرستی چایی می‌باشد و باید به جناس مضارع و لاحق اصلاح شود.

(۲۹) ص ۹۵ / شماره ۲۹: در گزارش این بیت و اشاره به ارسال المثل مصراع دُوم آن:

فلسفی مرد دین میندارید

حیز را جفت سام یل منهید
با روی کردن به ژرف‌نگریهای گزارشگر دانشمند به بیت‌های خاقانی این نکته را باید افزود که شاید سخن سالار شروان در آوردن واژگان (حیز = غرچه) و سام در کنار یکدیگر به این بیت از داستان رستم و اسفندیار شاهنامه نظر داشته است:

بپذیرفت سامش به بی بجگی

ز نادانی و پیری و غرچی
(۳۰) ص ۲۶۶ / شماره ۱: به پیتی از شاهنامه اشاره کرده و در پانویست به تصحیح قیاسی واژه‌ای در آن پرداخته‌اند که ضبط نزدیک به اصل بیت و به ویژه مصراع دُوم آن بر بنیاد تصحیح دکتر خالقی مطلق آورده می‌شود:

چو این کرده شد، چاره آب ساخت

ز دریا به هامونش اندر بتاخت
(۳۱) ص ۲۲۴ / شماره ۲: با روی کردن به آمدن واژگان (دُلْدَل) و (خندَق) در بیت مورد بررسی گزارش این مطلب لازم است که دُلْدَل نام ماده استری می‌باشد که مقوقس حاکم اسکندریه و به روایتی فروه بن عمرو حذامی به پیامبر (ص) اهدا کرد، در روایات شیعی نیز آمده است که حضرت رسول (ص) آن را با چند اسپ دیگر و الاغ ویژه خود، یعفور، به حضرت علی (ع) بخشید که در جنگها بر آن سوار می‌شد، بر همین بنیاد خاقانی گوشه چشمی به داستان نبرد خندَق و دلاوری امیرالمؤمنین (ع) دارد.

(۳۲) ص ۲۵۵ / شماره ۱: «سنگ سرزنش کاربردی است که دستوریان آن را اضافه اقتراعی می‌نامند: لعل توبه نشانه سرزنش، سنگ در آفتاب انداخته است.» نخست این که (سنگ سرزنش) اضافه تشبیهی است، ثانیاً در گزارش مصراع دُوم بیت:

ای از پی آشوب ما، از رخ نقاب انداخته

لعل تو سنگ سرزنش در آفتاب انداخته

نکته‌ای مهم از قلم افتاده است و آن این که: پیشینیان آفتاب و نور آن را سرخ رنگ می‌دیدند، چنان که خاقانی در بیتی می‌فرماید:

نیزه کشید آفتاب، حلقه مه در ربود

نیزه این ز سرخ، حلقه آن سیم ناب
در مصراع دُوم بیت مورد بررسی نیز بر بنیاد همین باور است که لپ لعل یار خویش را در سرخی، سرزنشگر نور سرخ خورشید می‌خواند و بدین سان زیبایی رنگ لب او را می‌نمایاند.

(۳۳) شاهنشیه سلطان‌نشان، افسریده گردنکشان دستش دُرفشان، دُرفشان چون لعل دلدار آمده (قصیده بزم بی‌خویشتی، بیت ۲۹، ص ۱۵۱) پیشنهاد این است که با روی کردن به واژه بازیهای هنری خاقانی، واژه (درفشان) به تلقظ ریشه‌ای آن یعنی (دُرفشان) خوانده شود تا با (دُرفشان) جناس مرکب ایجاد کند.

اومید است که چند پیشنهاد یاد شده در بهره‌گیری بهتر و بیشتر از کتاب پرمایه (سراج آوا و رنگ) سودمند اوفتد.

منابع:

- (۱) رویا، حماسه، اسطوره، دکتر میرجلال‌الدین کزازی، نشر مرکز، چاپ دُوم ۱۳۷۶.
- (۲) فرهنگ اساطیر و اشارات داستانی در ادبیات پارسی، دکتر محمد جعفر باحقی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و سروش، چاپ دُوم ۱۳۷۵.
- (۳) شاهنامه، به تصحیح ژول مول (با مقدمه دکتر محمدمبین ریاحی)، انتشارات سخن، چاپ چهارم، تابستان ۷۳.
- (۴) اساطیر و فرهنگ ایران در نوشته‌های پهلوی، دکتر رحیم عقیقی، انتشارات توس، چاپ اول، ۷۴.
- (۵) زندگی و مهاجرت آریاییان بر پایه گفتارهای ایرانی، دکتر فریدون جنیدی، بنیاد نیشابور، چاپ دُوم ۷۴.
- (۶) مقاله (مهر ایرانی)، دکتر فریدون جنیدی در ماهنامه فروهر، سال ۱۳۶۲.
- (۷) از گونه‌های دیگر، دکتر میرجلال‌الدین کزازی، نشر مرکز، ۱۳۶۸.
- (۸) قرآن عظیم.
- (۹) مقاله (عیار عیار در ترازوی لفظ و معنی)، مرتضی رشیدی اشجری، در کیهان فرهنگی، سال پانزدهم، آبان ۷۷.
- (۱۰) کاوه و ضحاک، بهداد، ناشر: مؤلف، تابستان ۷۴.
- (۱۱) ایران ویج، دکتر بهرام فره‌وشی، انتشارات دانشگاه تهران، تیر ماه ۷۴.
- (۱۲) دانستنی‌های قرآن، مصطفی اسرار، انتشارات فلق، چاپ پنجم ۷۳.
- (۱۳) مقاله (ایران، سرزمین واصلان)، بهرام اسدی، هفته‌نامه امانت (آذربایجان غربی)، شماره ۳۲۳.
- (۱۴) غلط نویسیم، ابوالحسن نجفی، مرکز نشر دانشگاهی، چاپ چهارم ۷۱.
- (۱۵) واژه نامک، عبدالحسین نوشین، انتشارات دنیا، چاپ سوم ۱۳۶۹.
- (۱۶) طرح اصلی داستان رستم و اسفندیار، دکتر سیروس شمیس، نشر میترا، ۱۳۷۶.
- (۱۷) مقاله (نکته‌ها)، دکتر جلال خالقی مطلق، در فصل‌نامه ایران‌شناسی، سال ششم، شماره ۴، زمستان ۷۳.
- (۱۸) فرهنگ معین، دکتر محمد معین، انتشارات امیرکبیر، چاپ هشتم، ۱۳۷۱.
- (۱۹) شاهنامه، تصحیح دکتر جلال خالقی مطلق، انتشارات روزبهان، ۱۳۶۸.

ماده اصلی ادبیات زبان است این ماده از عناصر مهم سازنده «شکل ادبی» است. کلیت هنری آثار نویسندگان و شاعران برجسته تا حد زیادی از عناصر زبانی و بافت‌های لفظی مایه می‌گیرد. تعبیر رایج «زبان شخصی» که در متون نقد فراوان به کار می‌رود ناظر بر نقش زبان در کلیت اثر ادبی است. زبان شاعرانی مانند اخوان ثالث، شاملو، سپهری و یا داستان‌نویسانی مثل هدایت، ابراهیم گلستان، محمود دولت‌آبادی و صادق چوبک در کلیت خود هیأت و چهره‌ای خاص به آثار این هنرمندان می‌بخشد. این هیأت کلی که تا حدودی از بافت‌های لفظی آثار شکل می‌گیرد، همان چیزی است که در ذهن رسوب می‌کند و از آن به شکل تعبیر می‌کنند. به سخن دیگر کلمات و بافت‌های لفظی نقش مهمی در تکوین شکل اثر ایفا می‌کنند. مثل الفاظ و بافت‌های لفظی در اثر ادبی مثل مصالح در هنر پیکره‌سازی است، ماده و مصالح یک مجسمه در هیأت کلی آن نقش بسزایی دارد. دو مجسمه را در نظر بگیرید که هر دو از لحاظ ساختار و شکل بیرونی (قالب) یکی باشند، اما جنس یکی از آنها مس باشد و جنس دیگری سنگ مرمر. ادراک مخاطب هنری از این دو پیکره هم شکل قطعاً متفاوت است. پیکره مسین هیأتی ضلب و سخت، نفوذناپذیر، تیره، و در نهایت حزن‌انگیز را در ذهن ترسیم می‌کند و پیکره مرمرین هیأتی شفاف، روشن و شادی‌آفرین و آسمانی را تجسم می‌کند. این دو نوع ادراک متفاوت از شکل‌ها و قالب‌های یکسان و هم‌اندازه فقط به خاطر تفاوت در ماده آنهاست. مصالح زبان نیز چنین نقشی در تکوین شکل نهایی اثر ادبی دارند. صفاتی از قبیل خشونت، لطافت، کهنگی، تازگی، طراوت، خشکی و امثال آن که به زبان نویسنده یا شاعر نسبت می‌دهیم بی‌گمان صفت کلی شکل کار هنری او نیز هست. مجموعه واژگان و نحو خشن یا کهن بخودی خود بافتی خشن و باستان‌گونه به اثر ادبی می‌بخشد. جملات بلند و نفس‌گیر یا جملات کوتاه مقطع، اطناب و ایجازها همه و همه در تکوین بافت لفظی مؤثرند و بافت لفظی نیز بخش عمده شکل را می‌سازد. پس نقش الفاظ و واژگان و نحو در تدارک شکل هنری روشن می‌شود. به عنوان مثال هیأت کلی شعر سهراب سپهری

به دلیل مصالح زبانی، شفاف و روشن و شکننده و صمیمی جلوه می‌کند. واژگان سهراب همه از خانواده واژگان لطیف، روشن، شادی‌بخش و با طراوت زبان انتخاب شده‌اند و «مجموعه‌سازی»^۱ سپهری از همین خانواده واژگانی برای تدارک یک «مجموعه» روشن و شکننده و ثرد کفایت می‌کند. و می‌دانیم که ساختارهای منطقی و تداومی و ارتباط میان پاره‌های کلام در شعر سپهری چندان محکم و قوی نیست اما با این همه هیأت کلی اثر او یکدست و یکپارچه است که این یکدستی بیشتر از هر چیز مرهون گزینش واژگانی از یک طیف واحد زبانی است. مثلاً طیف سبز و روشن و لطیف. شکوه و عظمت باستان‌گرایانه شعر اخوان نیز ماهیت خود را تا حد زیادی از واژگان و بافت‌های لفظی و ترکیب‌های تازه اخوان کسب می‌کند. این زبان خاص از دیدگاه سبک‌شناسی تکوینی معلول و محصول عوامل فردی، اجتماعی، روانی و غیره است. گزینش واژگان و ساختارهای نحوی محصول مطالعات، آگاهی، روحیات، خلیات و اموری از این دست است. همین گزینش است که کاربرد شخصی عناصر زبانی را موجب می‌شود و سبک را می‌سازد. با یک مسامحه، سبک همان صورت یا شکل است چنان که سبک‌شناسان، سبک را «جامه معنی» خوانده‌اند.^۲ کدکنی از جمله شاعرانی است که «زبان خاصی» دارد. او به «زبان شعر» پای‌بند است. و همین پای‌بندی به او امکان خلاقیت در قلمرو سنت را می‌دهد. زبان شفيعی به شعر او هیأتی ادیبانه، عمیق، عالمانه و ناآشنا می‌بخشد که برای اغلب مبتدیان ادبیات هراس و دلهره‌ی کودک در برابر پدر را تداعی می‌کند.^۳ می‌توان گفت بخشی از ادبیت کلام شفيعی از «زبان شعر» مایه می‌گیرد. ادبیت همان چیزی است که شکل‌گرایان روس آن را جوهره ادبیات می‌دانند. در نظر آنان تدارک شکل تازه در ادبیات از رهگذر آشنایی‌زدایی و برجسته‌سازی در زبان صورت می‌گیرد: «بودلرو شکوفسکی راز هنر را دریافتن زبانی شخصی، ناآشنا و به شدت فردی و درونی می‌دانند».^۴ عناصر زبانی در سه سطح در تکوین شکل نهایی شعر شفيعی نقش دارند که جداگانه به بررسی آنها می‌پردازم:

الف) سطح آوایی: در بافت آوایی شعر شفيعی، برجستگی خاصی مشاهده می‌کنیم. کاربرد آرایش واجی یا نغمه حروف نمود بارزی دارد شاید بتوان گفت در میان معاصران از این لحاظ سرآمد باشد فرکانس

کاربرد بافت موسیقایی حروف در شعر شفيعی بسیار بالاست و یکی از شاخصه‌های سبکی او به حساب می‌آید. نمی‌توان گفت که چنین کاربردی از موسیقی آوایی، آگاهانه صورت گرفته است. چرا که گاه چنان پیوند صوت و معنی استوار است که گویی معنا جز این لفظ بستری برای جاری شدن نیافته است.

شهر پر از مزبله زبانه و ناله / خاشه به چشمان و استخوان به گلوگاه / کور و کبود است عمر کوچه و کودک (۱۶۷ هزاره)

شنگرف گرم و شرم شگرفی / کسی حریف طنین تباہ طبلش نیست (هزاره ۳۳۳) / آرامش و شرم سکوت شسته صحرا (۱۷۴ آیینه) از هجوم شوم‌شن‌های شناور بر لب برکه (۳۹ هزاره)

همچنین نغمه‌ها و تناسب‌های زیبا در قافیه‌های درونی جلوه خاصی به موسیقی شعر شفيعی می‌بخشد، مانند این نمونه:

آن‌ان که جانتان را از نور و شور و پوش و رویش سرشته‌اند. (آیینه ۴۳۲)

ب) سطح واژگانی: از میان عناصر زبانی (آواها، واژگان، نحو) واژگان بیشترین سهم را در تکوین شکل شعرهای شاعر ما دارند. این واژگان را می‌توان در چهار دسته طبقه‌بندی کرد:

۱) واژگان کهن: هشیوار (هزاره) مزگت (۲۱) تذرو (۹۰) زمهریر (۱۲۳) گشنامار (۱۴۴) دیرند (۱۳۳) بازگون (۲۶۶) هامش (۱۱۸) بیمر (۴۱۰) بدست (آیینه ۱۱۷) پاذفره (۴۱۲) آیینه اسفندرامد (۴۱۴)

۲) واژگان محلی (کدکن): آیینه: پرهیب (۱۱۹) سبزنا (۱۰۷) پرزگ (۱۴۴) پرما (۴۸۰) نزم (۴۸۴) کوهبید (۱۲۹) هزاره: پشینگ (۲۸۵ و ۳۱۹) بازه (۴۸۰ و ۴۲۱) پیشطره (۲۷۹) کال (۴۴۱) هژست (۴۰۱) نیم‌زاد (۱۹۳) پی‌خفه (۳۲) خاشه (۱۶۷) رازینه (۴۲۱)

۳) واژه‌ها و ترکیب‌های نوساز (در آیینه): روشناخون (۱۰۲) نرمتاب (۱۰۱) مرگزا (۹۴) رازبفت (۱۱۵) شیازافزار (۱۹۰) سرخینه، نیلینه (۳۸۶) کوهبیشه (۳۸۹) لجن‌زی (۴۱۱) راغ‌صخره (۴۲۶)

(در هزاره): مسقام (۲۶۹) سنجار (۳۹) دروزاران سوزگاران (۳۳۳) کرانسنج (۲۵۸) تنگا (۲۹۹) چشمایی (۳۵۵) علف کش (۲۷۵) چینه‌جای (۲۸۷) سراب‌زاد (۳۵۷) آذرخواره (۸۸) سزاواز (۷۱) نزدیکدست (۵۵) ریگیاد (۳۰) و...

۴) نشانه‌ها و تلمیحات ادبی، تاریخی، دینی،

محمود فتوحی

هزاره دوم شعر فارسی

اساطیری، موسیقایی: (در هزاره): جابلقا (۱۴۴) جابلسا (۱۴۵) بلاساغون (۱۴۵) فرغانه و فرخار (۱۸) آتورپات (۱۶) سروکاشمر (۲۰) شادیاخ (۵۸) طیان ژاژخای (۸۲) غلیواژ (۱۷۳) عازر (۱۵) مزدک، مانی (۴۷)، دقیانوس (۴۱) و اصطلاحات موسیقی قیژک، چگور، بریط، عشاق، مویه، حصار، جامه‌دران رهاوی، همایون، اورامن (در آیین) خضر (۳۶۰) مزمو (۴۲۶)

ب) سطح نحوی: ساخت نحوی کهن بویژه ساخت نحو سبک خراسانی در شعر شفیعی بسیار جلوه می‌کند. این امر می‌تواند خود یکی از عوامل باستان‌گونی و فخامت در شکل‌های شعری وی باشد. به این نمونه‌ها دقت کنید.

- طوقان نوح نیز نیارد سترد. (آیین ۴۳۰)
- وه که به دست و پای بمردم (هزاره ۳۱۲) - آن من که می‌سراید مانا که دیگری است. ۴۱۱
- آنچه تو خواهی کرائش نیست پدیدار (۳۱۳) - گر پرگاه وجود ما ننشستی بر سر این آب (۴۵۵)
- ور آذرخش بگذرد از هر عصب ترا ۳۱۸ - پارگی ابر چند سایه بیدی ۴۴۱

- من چو کنم زمزمه‌ای را ادا / خلّقش در حال به

خوانندگی است

در شعرهای (جاودان خرد ۱۳) خروس (۴۴۶) غلبه با نحو کهن است.

شفیعی در سیر کمالی شاعری خویش به جانب کاربرد زبان در شکل کهن آن علاقه بیشتری نشان می‌دهد. چنان‌که عناصر باستانی زبان در مجموعه شعر هزاره دوم آهوی کوهی (۱۳۷۶) بسیار بیشتر از دفترهای پیشین اوست. البته او از عناصر تازه و امروزی زبان نیز بهره‌های شاعرانه بسیار می‌برد. شعر او جامه‌ای متنوع دارد که تار و پود آن از عناصر تازه و کهن تنیده شده، الفاظ امروزی به شعر تازگی می‌بخشد و الفاظ و عناصر کهن شکوه و جلال برای آن به ارمغان می‌آورد. به قول دکتر بن جانسون منتقد انگلیسی «کلماتی که از اعصار کهن اقتباس می‌شود نوعی شکوه و جلال به سبک می‌بخشد و أحياناً خالی از خطّ و لذّت نیست، زیرا از قدرت سالیان برخوردار است و بر اثر مدتی فترت نوعی تازگی شکوهمند احراز می‌کند».^۵

ایده و شکل

عمده‌ترین عامل انسجام و سازمان‌یافتگی شعر شفیعی، وجود ایده‌ها و شکل‌های ذهنی کامل و سازمان‌یافته در ذهن شاعر است. شکل ذهنی موجودیت خود را از حادثه‌ای می‌گیرد که در ذهن شاعر به وقوع می‌پیوندد. این حادثه محصول برخورد ذهنیت شاعر با هستی و پدیده‌های طبیعت است. اگر شاعر نسبت به هستی نگرش و نظرگاه مستقل و ویژه‌ای داشته باشد از موضع و موقف یگانه و استواری به

تماشای هستی و اجزای آن می‌نشیند. این موضع یگانه و واحد همان چیزی است که به آن جهان‌نگری یا دستگاه فکری می‌گوییم، با این دستگاه فکری است که هنرمند به تفسیر جهان می‌پردازد و از رهگذر آن به حقیقتی نائل می‌شود و به قلمرو حقیقت گام می‌گذارد، مشهور است که می‌گویند «حقیقت» قلمرو اندیشه‌ی متفکرانی است که ذهنی «نظام‌یافته» دارند. هنرمندان بزرگ که تصویرگران حقیقت‌اند، به مدد همین دستگاه فکری نظام‌یافته به تفسیر هستی می‌پردازند و از رهگذر همین دستگاه فکری به استقلال و تفرد هنری می‌رسند. آثارشان نظام‌یافته و شکیل می‌شود و به عنوان صاحبان سبک و مکتب هنری مستقل شناخته می‌شوند.

نگاه شفیعی به هستی نگاهی است از چشم‌اندازی نظام‌مند. جهان‌نگری وی حاصل ایمانی است که اساس آن بر «انسان به منزله‌ی شالوده‌ی هستی» استوار است. همان «نیلوفری که در زیر باران آسمان را می‌برد در خویش» و آنکه «خود را جهان می‌بیند» و «در دل بی‌آرزوی خون جهانی می‌یابد» در نظرگاه شاعر ما هستی بدون وجود آدمی معنا نمی‌یابد، هستی چنان جوی زلالی از ازل به جانب ابد جاری است. و تنها پرگاه وجود آدمی است که بر سر این آب زلال می‌نشیند و حرکت و سریان جهان را نشان می‌دهد.^۶

می‌رود این جوی، جوی جاری جویان / سوی ابد از ازل شتاب نهانش / گر پرگاه وجود ما ننشستی / بر سر این آب / هیچ کس آگه نمی‌شد از جریانش؟ (هزاره ۴۵۵)

در شعر «دود» (هزاره ۴۵۴) به گونه‌ای دیگر حیات و نشاط هستی را در وجود آدمی و زندگی او می‌داند: «کومه خردی در دل بیشه / بیشه درون سبز جزیره / سبز جزیره در دل دریا / دودی از بام کومه بر شده آنجا / روزی اگر زین میانه دود نباشد / وای به کومه / وای به بیشه / وای به دریا!»

اگر دود که نشانه آتش و حیات است از بام کومه بلند نشود وای بر هستی که هیچ کس از وجودش آگاه نخواهد شد. بنابراین انسان به منزله‌ی «موجود آگاه» است که به هستی معنی می‌بخشد و مرکز و محور هستی همین آدمی است. این بینش انسان را به منزله «عالم اکبر» در نظر می‌گیرد.

در نگرش هستی‌شناسیک شفیعی، هستی کلیتی است که اجزاء آن هر کدام متکی به دیگری و در درون

هزاره دوم آهوی کوهی

محمدرضا شفیعی کدکنی

تهران: سخن

چاپ اول: ۱۳۷۷

یکدیگر است. جهان منظومه‌ای است تو در تو، و سیال، همه با هم مرتبط و پیوسته، و هسته‌ی معنابخش به این منظومه‌ی منظم همانا انسان است. این ایده‌ی جهان در هم تنیده و تو در تو به شعر وی ساختاری درهم تنیده بخشیده است، که به سهولت می‌توان مطابقت میان ساختار معنادار ذهن شاعر و ساختار شعر وی را کشف کرد. من این ساختار را ساخت «غنچه‌ای» می‌نامم، چرا که اجزاء شعر هر کدام مثل برگ‌های غنچه در داخل دیگری قرار می‌گیرد. شعر «دود» که در بالا نقل کردم ساخت غنچه‌ای دارد: کومه داخل بیشه، بیشه داخل جزیره جزیره در درون دریا، و حیات انسانی (دود کومه) هسته‌ی وجود است. در شعر درس هندسه (هزاره ۲۱۸) جهان اعظم را چنین وصف می‌کند:

□ نخست عشقی است سبز / و عشق در قلب سرخ / و قلب در سینه‌ی پرنده‌ای می‌تپد / که با دل گرم خویش / همیشه را خرم است / پرنده بر ساقه‌ای است / و ساقه بر شاخه‌ای / درخت در بیشه‌ای / و بیشه در ابر و مه / و ابر و مه گوشه‌ای ز عالم اعظم است / کنون به دست آورد / مساحت عشق را / که چندها برابر عالم است.

همه چیز از جزء به کل درهم پیوسته و تو در توست در اینجا عشق که هسته و نقطه‌ی آغاز وجود است در قلب پرنده (کوچکترین جای) قرار دارد و با همه چیز مرتبط است و چندان جریان می‌یابد که مساحتش چندها برابر عالم اعظم می‌شود. همچنین در شعر در اقلیم بهار (آئینه ۳۵۴) نمونه‌ای دیگر از ساخت غنچه‌ای آمده است:

□ شاخه در باد و تصویر در آب / آب در جوی و جویار در باغ / باغ در نیمروز بهاری / وین همه در شد آیند جاری. نمونه دیگر: پروانه‌ای / بر برگ‌های آسمان گون گل ابری / و برگ‌ها / در باد و / باد آکنده از باران / و باد و باران در زلال روشنای صبح / و صبح / از آن صبح‌های ناب بیداران (هزاره ۲۱۳)

در شعر دیگری جهان را در چرخه‌ای دوار و منظومه‌ای سیار چنان تصویر می‌کند که همه چیز آن تو در تو و به هم پیوسته و در درون آن یک هسته است: نسیمی ورق می‌زند / برگ‌های سپیدار را / در شعاع گل زرد / و گنجشک با هوشیاری / می‌آموزد از هر ورق گونه‌گون معرفت‌ها که این باغ در هسته‌ای بوده / و آن هسته در هسته‌ای / تا جهان بوده این هسته پیوسته بوده است / (هزاره ۴۴۳)

این گونه است که هستی در ذهن نظاممند شاعر، معنادار و نظاممند می‌شود. ایده «غنچه‌ای بودن هستی» و تو در تویی آن دستگاه فلسفی منسجمی است که محصول آن ساخت‌های منسجم و پیوسته‌ی شعری است. بی‌گمان پای‌بندی و دلبستگی شاعر به انسجام و پرهیز از گسستگی در تصاویر و معانی و بافت آوایی شعر نتیجه‌ی وجود ایده و نگرشی نظاممند است. ذهن نظاممند در برخورد‌های شهودی خود با هستی پیکره هنری نظام‌مندی خلق می‌کند که سمت و سوی آن روشن و کلیت آن نیز معنادار است. همه این امور مولود ایمان شاعر به یک ایده است و همین ایده، تفسیر او از هستی را رقم می‌زند. از همین

جا به بحران شکل در هنر مدرن اشاره کنم، گسستگی شکل‌ها، ساخت‌های گسسته و غیر منطقی، شکستن میانی واقعیت، بی‌معنایی، استمداد از تأویل برای معنادار کردن اثر هنری و ویژگی‌هایی از این دست که در هنر انتزاعی افراطی مدرن به چشم می‌خورد. بی‌گمان نتیجه بحران درونی و بی‌ایمانی انسان جدید به یک اصل، سرگستگی و فقدان جهان‌نگری ژرف اوست. در مقابل شکل‌های منسجم، و ساختارهای منطقی، مستحکم و حقیقت‌مانند هنر کلاسیک نتیجه‌ی ایمان انسان کلاسیکی به اصولی است که دستگاه فلسفی و ذهن نظام‌یافته‌ای برای او می‌ساخت.

شاعران بزرگ معاصر فارسی عموماً آن دستگاه فکری منسجم را یافته‌اند، و به یمن همین ذهن نظام‌یافته، شعرهای نظام یافته‌ای به جامعه ما هدیه کرده‌اند. نیما، اخوان ثالث، فروغ فرخزاد، شاملو، شفیعی و تا حدودی سپهری (در چند شعر مشهورش) نشان داده‌اند، که ساختارهای محکم شعری محصول ایده‌های منظم است. بهترین نمونه‌های شکل ارگانیکی را در اشعار این شاعران می‌توان یافت. در شعر شفیعی نکته بارز دیگری وجود دارد که نسبت شکل و ایده را بهتر تبیین می‌کند. و آن درونمایه واحد شعرهای اوست. شعرهای شفیعی محصول لحظه‌های زیباشناختی‌اند شاعر هنگام سرودن به یک موضوع نظر دارد، همین موضوع واحد نطفه‌ی شعر ارگانیکی و بالنده اوست. در فرایند خلاقیت ذهن او در یک موضوع، یا تصویر مستغرق می‌شود و آن را به کمال می‌رساند. این استغراق چندان عمیق است که گاه تمام شعر در یک جمله‌ی بسیط یا مرکب شکل می‌گیرد. تداوم نحوی و معنایی در متن کاملاً مشهود است. در شعرهای نیمایی، کدکنی بندها عمدتاً یک کلام‌اند هم از لحاظ نحوی و هم از جنبه‌ی معنایی به هم پیوسته‌اند. به این نمونه دقت کنید: کلماتم را / در جوی سحر می‌شویم / لحظه‌هایم را / در روشنی باران‌ها / تا برای تو شعری بسرایم / تا که بی‌دغدغه / بی‌ابهام / سخنانم را / در حضور باد / - این سالک دشت و هامون - / با تویی پرده بگویم / که تو را / دوست می‌دارم تا مرز جنون. (آئینه ۱۹۵)

در این شعر سه پاره سخن با حروف ربط «تا» و «که» به هم متصل شده و کل شعر یک کلام است. در شعر شعبده‌باز (هزاره ۲۲۴) نیز ۱۲ سطر شعر یک کلام است و تقریباً حکم یک جمله‌ی مرکب را دارد. این حکم بر اغلب شعرهای کوتاه شفیعی نیز صادق است. این نمونه‌ها هر کدام خود یک شعر مستقل‌اند و یک کلام واحد.

سفرنامه باران □ آخرین برگ سفرنامه باران این است که زمین چرکین است. (آئینه ۱۶۳)

در جاودانگی □ پیش از شما پسان شمایی شمارها با تار عنکبوت نوشتند روی باد: «کاین دولت خجسته جاوید زنده باد» (هزاره ۱۱۶)

طلسم □ تو در این انتظار پوسیدی که کلید رهایی‌ات را باد آرد و افکند به دامانت. (هزاره ۳۴۱)

معجزه □ خدایا زین شگفتی‌ها دلم خون شد دلم خون شد سیاووشی در آتش رفت و زان سو خوک بیرون

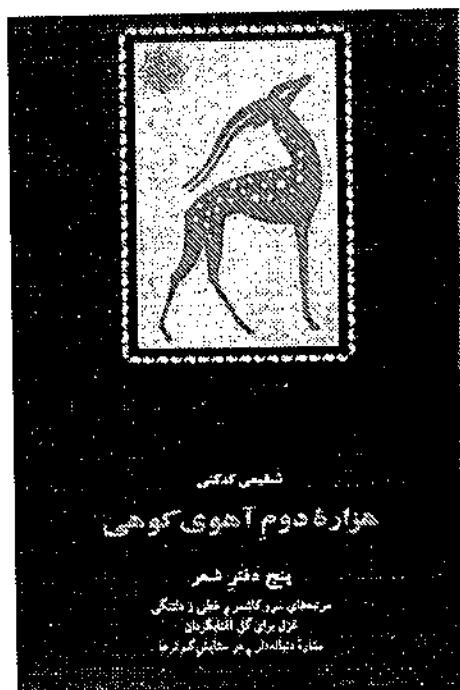
شد (هزاره ۹۷)

مرگ بر مرگ □ در زمانی که بر خاک غلتید از تگرگ سحرگاهی آن برگ، زیر لب تند با باد می‌گفت: «زنده بادا زندگانی، مرگ بر مرگ مرگ بر مرگ. (هزاره ۴۶۳)

در نمونه‌های فوق می‌بینیم که کلام در نهایت ایجاز است و ساخت شعر از هرگونه زواید و اضافات پیراسته است. اجزای شعر همگی در جای خود نقش خاصی ایفا می‌کنند. اینجاست که می‌توان گفت «ایده یا معنا زمینه‌ای است برای اجرای شکل». ^۷ چرا که هر جا ایده شاعر در یک جمله بیان شود و به کمال رسد شاعر در همانجا زنگ پایان را می‌نوازد و باب سخن را می‌بندد. این حکم بر شعرهای تصویری شفیعی نیز صادق است. شفیعی گاه بر یک پدیده چنان دقیق و عمیق می‌نگرد که نگاه او با آن گره می‌خورد و شعر تصویری‌اش یک کلیت واحد بدون زواید می‌شود درست مثل یک عکس از نمای نزدیک:

«در اقلیم پاییز»

□ آن بلوط کهن، آنجا، بنگر / نیم پاییزی و نیمیش بهار: / مثل این است که جادوی خزان / تا کمرگاهش /

با زحمت / رفته‌ست و از آنجا دیگر / نتوانسته بالا برود / (آئینه ۳۵۸)

نقطه چین عبور پرندگان

□ که نقطه چین عبور پرندگان، آنجا / در آن فراز فراز / نشان حذف شب است / و نمونه ایجاز / پرندگان غریب / به روی / اسربی / اسرد / سپیده / در پرواز. (هزاره ۲۵۷)

کویری

□ شادی / شادی / هزار شادی شادی / بر کاغذ کویر اینک: / از جوهر سبز / نقطه - / آبادی! (هزاره ۲۷۴)

در شعرهای تصویری بلند نیز یکپارچگی و وحدت تصویر به خوبی نمایان است، از نگاه شاعر همه چیز در شعاع حالت شاعرانه و حادثه ذهنی او تصویر می‌شود. تصویرهای صبح، و باران و کویر که در شعر او بیشتر به چشم می‌خورد همگی یکپارچه و منسجم است. و اگر

زبان فارسی در بلغارستان

مردم بلغارستان بر خلاف بسیاری از ساکنان اروپای غربی کم و بیش با تاریخ ایران، زبان و فرهنگ آن آشنا هستند بویژه از روشنفکران این کشور برخی از آثار و نوشته‌های بزرگان ادب پارسی را خوانده‌اند و از تکامل تاریخ، فرهنگ و تمدن ایران باستان و معاصر آگاهند. در زبان بلغاری کهن و معاصر صدها واژه پارسی وجود دارد که در مکالمات روزمره استعمال می‌شود. تعداد این واژه‌ها حدود ۱۰۰۰ عدد است که بیشتر از طریق زبان ترکی وارد این زبان شده است. تسلط ۵۰۰ ساله عثمانی بر این کشور (از ۱۳۹۶ تا ۱۸۷۸ میلادی) زمینه‌ای مناسب برای نفوذ فرهنگی ایران در این سرزمین ایجاد کرده است.

نخستین آشنایی با زبان و ادبیات فارسی در نیمه اول قرن نوزدهم صورت می‌گیرد. در این موقع (سال ۱۸۴۸) بخشی از شاهنامه فردوسی، رستم و سهراب در فصلنامه ادبی «کاستف و می‌شف» انتشار می‌یابد و بعد در سال ۱۸۵۱ آثاری از گلستان سعدی در همین فصلنامه از فارسی به بلغاری برگردانده می‌شود که عمیقاً مورد توجه قرار می‌گیرد.

در پایان قرن نوزدهم مترجمی بنام «چرنوریزس» بخشهای دیگری از آثار فردوسی، مولانا، سعدی و حافظ را از فرانسه ترجمه و در دسترس دوستداران ادبیات شرق قرار می‌دهد. بلغارها در سال ۱۹۲۴ هزاره فردوسی را با انتشار کامل «کاوه آهنگر» و معرفی شاعر پارسی‌گوی ایران برگزار می‌کنند. یکسال بعد ترجمه رباعیات خیام بلغارها را شیفته خود می‌سازد.

از آن تاریخ تاکنون آثار بسیاری از نویسندگان، شاعران، فلاسفه و دانشمندان ایرانی به زبان بلغاری برگردانده شده است. در بیست سال اخیر بسیاری از نویسندگان و شاعران معاصر ایران به این گروه پیوسته‌اند: صادق هدایت، جلال آل احمد، صادق چوبک، سیمین دانشور، لاهوتی، کسراشی، شاملو، سپهری، افغانی و امین فقیری از آن جمله‌اند.

استاد و مدارک تاریخی نشان می‌دهد که در ایام تسلط عثمانی بر بلغارستان و سالهای بعد از آن بسیاری از حکام ترک با زبان فارسی آشنا بوده‌اند و تدریس این زبان در شهرهای پلودیف، وارنا و صوفیه رواج داشته است. شایع است که برادران «کریل» و «متودی» پایه‌گذاران خط اسلاو در قرن نهم میلادی به پارسی سخن می‌گفته‌اند و شاعران برجسته بلغاری «پنججو اسلاویک» و «ایوان وازوف» با فارسی کم و بیش آشنا بوده‌اند.

وجود صدها کتاب فارسی و نسخه‌های خطی از آثار پیشوایان ادب پارسی در کتابخانه ملی صوفیه بیانگر توجه ویژه مردم این کشور به زبان و فرهنگ کهن و معاصر ایران است.

خیال با منطق زبان را شعر ناب و مطلق می‌پندارند غافل از این که این همه مصالح و تمهیداتی است برای ساختن «شکل‌های جاودانه» و در حقیقت هنر یعنی عمارت شکل و خلق پیکره‌هایی با هویت خاص. گویی اینان نمی‌دانند که تناسب و تقارن ذاتی هنر است. شعر خوب، یک زبان چند بعدی است که تجربه زیباشناسانه‌ای را به تمام ابعاد ادراکی بشر منتقل می‌سازد. شعر خوب بعدی عاطفی دارد و بعدی تخیلی، و بعدی توأم بالذات جسمانی و در نهایت یک بعد عقلانی. یعنی عاطفه، خیال، جسم و عقل هر کدام بهره و لذت خویش را از آن می‌برند، مسلم است آنچه عقل می‌جوید و می‌پسندد تناسب و تقارن است وحدت است و انسجام تجلی کثرت در وحدت و وحدت در کثرت، آنچه خیال می‌پسندد رهایی و آزادی است آزادی از قید و بند عقل و آنچه عاطفه می‌پسندد همسویی و همدلی انسانی است شفقت است و ترجم و دلسوزی، و جسم هم علی‌حده در جستجوی لذات خاص خویش است. بدون شک تنها شکل هنری بدیع و مستحکم است که همه این ابعاد را در خود دارد و شعر شفيعی از جمله اشعاری است که عقل و عاطفه و خیال را لذت می‌بخشد شکل مندی آن نیز بقا و جاودانگی‌اش را تضمین می‌کند شعر او هنر مطلوب اهل فضیلت و خرد است. شعری است که پسند آن از میان بخردان آغاز می‌شود و به تدریج مقبولیت عام می‌یابد.

پی‌نوشت‌ها:

۱- مجموعه از تمایز زبان پیازه است. و عبارت است از ترکیبی که عناصر تشکیل‌دهنده آن از کل ترکیب مستقل است و پیوندی میان اجزاء وجود ندارد. مجموعه در برابر ساخت قرار دارد. فصلنامه ارغنون ش ۴، ص ۲۹

2- Hough, Graham, Stylist Stylistics, Routledge, London, 1972, P.3

۳- شاعرانی هستند که به «شعر زبان» توجه دارند و «زبان شعر» را مرده می‌دانند. اینان به گزینش جملات عاطفی و صمیمی از محاوره‌های روزمره توجه بلینی نشان می‌دهند رک سفر بخیر، مسافر غمگین پاییز پنجاه و هشت، سید علی صالحی، انتشارات محیط، چاپ دوم، تهران ۱۳۷۶

۴- بابک احمدی، حقیقت و زیبایی، ص ۲۰۸
۵- دیوید ویچز، شیوه‌های نقد ادبی، ترجمه دکتر غلامحسین یوسفی و محمد تقی صدیقیان، علمی، تهران چاپ دوم، ۱۳۶۹، ص ۲۵۷

۶- مولانا در غزلیات نیز می‌فرماید:
عالم جو آب جوست بسته نماید ولیک

می‌رود و می‌رسد نونو این از کجاست؟
۷- فرمالیست‌ها معتقدند که «محتوی صرفاً انگیزه‌ای برای فرم یا موقعیت و بستر مناسبی برای اعمال فرمی خاص» است، تری ایگلتون پیش درآمدی بر نظریه‌ای ادبی، ترجمه‌ی عباس مخبر، نشر مرکز، تهران، ۱۳۶۸، ص ۶

۸- در تاریخ ادبیات فارسی خیال‌بندان و پیروان طرز خیال در سبک هندی از زمره‌ی این شاعرانند، در دهه‌ی چهل و پنجاه نیز طرفداران شعرهای موج نو و حجم نیز به گونه‌ای دیگر از شکل و ساخت غافل شدند، امروز نیز بیماری بزرگ شعر فارسی فقدان ساخت و شکل منسجم و مقبول است.

شفيعی نقاشی بود شاید که با نقش زدن این تصاویر شاهکارهایی در عرصه نقاشی می‌آفرید.

گزاره‌های فلسفی در لباس بلاغت و تخیل:
در پنج دفتر شعری مجموعه هزاره دوم آهوی کوهی، تمایل شاعر به تأملات فلسفی رنگ بیشتری دارد. در شعرهایی که رنگمایه فلسفی دارند، عمدتاً یک گزاره فلسفی شالوده شعر را شکل می‌دهد. شاعر جامه‌ای خیالین و جلوه‌ای بلاغی بر قامت آن ایده می‌پوشاند وحدت ایده و معنا عامل اصلی سازمان دهنده به شعر است. در اینجا نیز شاعر تنها یک ایده واحد را بیان می‌کند و پس و دیگر سخن را به زواید و اضافات نمی‌آلاید. پارهای از گزاره‌های فلسفی او از این قرارند:

□ هر چیز که جادوانه تر باشد جادوانه تر است (هزاره ۴۰۸)

□ مرجع ضمیر زندگی کجاست؟ (هزاره ۴۰۲)
□ تمام پویه‌ی انسان به سوی آزادی است (هزاره ۴۲۳)

□ بیقراری انسان در جهان، نتیجه پرداختن انسان به بیرون از خویش است (آگاهی) (هزاره ۲۵۲)
□ انسان آمیزه‌ای از اضداد است (هزاره ۲۲۰)
□ هرکسی جهان را در اسلوبی بیان می‌کند. (هزاره ۶۰)

□ تکرار تلخ تاریخ: تا آستانه روز آمدن دوباره در قصر ظلمت فرو شدن (هزاره ۳۷)

□ قرار زندگی از بیقراری است (هزاره ۴۶۵)
□ وجود انسان است که جهان و زمان را معنا می‌بخشد (هزاره ۴۵۳ و ۴۵۵)
□ انسانهای برتر و آگاه‌تر تنهايند. هزاره (۳۱۹)، (۳۱۴، ۳۱۰، ۳۹۰)

□ خدا و هنر و زندگی سه نهان ازلی‌اند (هزاره ۳۹۸)
□ کسی نمی‌داند در پشت این واژه «زندگی» چیست؟ (هزاره ۴۶۰)

□ با پرسش دشواره «دانستن آیا چیست؟» آسان توان، ناگاه، عجز آگاهان را دید. (هزاره ۴۶۲)
□ نگاه تازه بیاور که بنگری در زیر آفتاب همه چیز تازه است. (هزاره ۴۸۰)

این ایده‌های حکیمانه خود ستون فقرات شعرهای فلسفی شفيعی‌اند. که تمامت شعر در پیرامون همان ایده می‌چرخد و ذهن شاعر در روند خلق شعر از چنگ این ایده رها نمی‌شود تا کار آفرینش به کمال برسد. تمام وجود شاعر تحت سیطره ایده اوست. و وحدت سازمند اجزاء شعر محصول غلبه ایده بر ذهن و ضمیر شاعر است. می‌توان در اینجا از شاعرانی سخن گفت که تخیل مطلق‌العنان آنان از چنگ هر ایده‌ای گریخته و محصول عمل هنری ایشان چیزی نیست جز توده‌ای از خیالات رنگین و پر زرق و برق که گاه تنها رشته وزن و قافیه، این توده رنگین بی تناسب را به زنجیر می‌کشد.^۸

و دریفا که ذوق‌های مشوش لحظه پرست نیز چنین کلافه‌های سر در گمی را نمونه‌ی اعلای هنر می‌پندارند. چرا که جلوه مصالح رنگارنگ شعر و تمهیدات پرطمطراقی همچون حسامیزی، آشنایی زادی، جدول ضرب کلمات، استعاره‌های رنگین و در یک کلام نبرد

○ شما چندین اثر از بارت را به زبان فارسی برگردانید، چرا به آثار بارت و ترجمه آنها به زبان فارسی علاقه‌مند شدید؟

● از کنجکاوی و عطش دانستن آغاز شد. بارت از آن دسته اندیشه‌ورانی بود که در دو دهه اخیر درباره آثارش بسیار سخن گفته‌اند اما با این حال هنوز اندیشه‌های بنیادین بارت برای ما کاملاً شناخته شده نیست. بارت تاکنون بیشتر عنصر لوکس برخی مجله‌های ادبی و هنری بود. کتابی که دکتر محمدتقی غیائی در سال ۱۳۵۲ به زبان فارسی برگرداند، گزیده‌ای از چند کتاب بارت بود و آغاز آشنایی خوانندگان فارسی‌زبان با بارت به شمار می‌رفت. اما تا انتشار کتاب ساختار و تأویل متن که فصلی از آن به بارت اختصاص داشت گفتاری منسجم و همه‌جانبه درباره بارت نداشتیم. بنابراین نیاز به ترجمه آثار بارت بسیار احساس می‌شد و در میان مترجمان رعب و وحشتی نسبت به کارهای بارت بود و کسی آثار او را به زبان فارسی برنمی‌گرداند. خلاصه کسی را می‌خواست که به آب یزند و بگذرد.

○ در میان ناقدان بزرگ دنیا چرا دیدگاه‌های انتقادی بارت توجه شما را به سوی خود جلب کرد؟

● دیدگاه بارت به چند دلیل به نظرم اساسی و جذاب بود. کار بارت به هیچ رو در قلمرو خاصی محدود نمی‌شود. نه می‌توان گفت زبان‌شناسی خالص است، نه فلسفه خالص و نه نقد خالص؛ گسترده‌ای است از دانش‌های گوناگون که در عین حال با دیدگاه پیشرو و اسطوره‌شکنی همراه است، چارچوب ایدئولوژی‌های بسته را می‌شکند و تنها هسته‌های فعال و پویای

مجموعه اندیشه مغرب زمین را گزینش می‌کند. البته نسبت اسطوره با ایدئولوژی را پیش از بارت، هورکهایمر در دیالکتیک روشننگری بیان کرده و ایدئولوژی را خریدی که به اسطوره بازگشت کرده، دانسته بود.

○ ارنست کاسیرر هم در «افسانه دولت» از منظری دیگر به این مساله می‌پردازد.

● دقیقاً، ارنست کاسیرر این نسبت را در افسانه دولت در بحث پیرامون اسطوره‌ها در اجتماع روشن کرده بود. این اسطوره‌ها خرد را کند می‌کنند و انسان را به مرحله‌ای نظیر انسان‌های بدوی در آیین‌های بت‌پرستانه نزول می‌دهند. کاسیرر در فلسفه فرم‌های نمادین به تفاوت‌های شناخت علمی با نگرش اسطوره‌ای می‌پردازد. کار بارت به نظر من ادامه همین مباحث است با کاربردی موشکافانه در نقد. و نه فقط نقد ادبی بلکه نقد تمامی پدیده‌های زندگی.

در پاسخ به سؤال شما باید بگویم، علت دیگری که کشش مرا به سوی بارت موجب شد، شجاعت فکری او در پا گذاشتن به قلمروهایی است که کسی تاکنون گام نگذاشته. بارت نظریه پرداز جسوری است و می‌تواند برای همه ما نمونه‌ای باشد که از گفتن حرف‌های تازه نترسیم و تأویل‌ها و برداشت‌های ذهنی خود را دست کم نگیریم و نیز از گستره دانش بارت بیاموزیم که هر چند تخصص و تمرکز در یک زمینه ویژگی مهم کار در عصر حاضر است، اما برای رسیدن به نتایج نو و خلاق باید زمینه‌های گوناگون را آزمود. در میان ما شرقی‌ها گونه‌ای فروتنی همراه شده با انواع سرکوب‌های تاریخی. در گفت‌وگو با دوست دانشمندی این نکته به صورت طنزآمیزی مطرح شد. غربی‌ها بسیاری از نتایج فلسفه و عرفان شرق را گرفتند و به صورت قالب‌ها و دستگاه‌های مدون فلسفی خود درآوردند. غربی‌ها وقتی

حرف دیگران را می‌گویند خیال می‌کنند حرف خودشان است اما ما شرقی‌ها وقتی حرف تازه‌ای هم می‌زنیم می‌پنداریم یا غلط است و یا اگر درست است حتماً آن را قبلاً غربی‌ها گفته‌اند و ما یک جایی خوانده‌ایم. این جسارت را از بارت بیاموزیم که می‌توان با تکیه به دانشی همه‌جانبه و محکم حرف تازه زد.

تردیدی نیست که منش فردی دانشمندان در کار آنها بازتاب می‌یابد. بارت دقیق، موشکاف، جسور و گوشه‌نشین بود، به عبارتی در حاشیه می‌نشست و حاشیه می‌نوشت و در حاشیه دچار جودگی و فریب اسطوره‌ها نمی‌شد. بارت برخلاف بسیاری دیگر از هم‌عصران خود در پی مقام و شهرت نبود، من همیشه وقتی به شهرت بارت و نگرش شخصی او فکر می‌کنم به یاد جمله‌ای از اسکات وایلد در «تصویر دوربین‌گری» می‌افتم، وایلد می‌گوید: «اگر در زندگی یک چیز بدتر و کشنده‌تر از شهرت موجود باشد، همانا گمنامی‌ست، بعضی‌ها مثل بارت تنها به این دلیل مشهور می‌شوند و این دقیقاً مشخصه افراد خلاق است که به انگیزه شهرت برایشان در درجه چندم اهمیت است»

○ به تازگی کتاب «درجه‌ی صفر نوشتار» اثر رولان بارت را به زبان فارسی برگردانید این کتاب مشتمل بر چه مباحثی است؟

● «درجه‌ی صفر نوشتار» در سال ۱۹۵۳ منتشر شد ولی بخش‌های نخست آن در ۱۹۴۷ در مجله «کُمیه» به چاپ رسید. یعنی درست همان سال انتشار ادبیات چیست ژان پل سارتر. در حقیقت سخن اصلی بارت در این کتاب همان پرسش سارتر است که در عنوان کتابش بازتاب یافته است. بارت در سراسر کتاب هیچ‌نامی از کتاب سارتر به میان نمی‌آورد ولی بررسی

گفت و گو با شیرین دخت دقیقیان
درباره
آثار و اندیشه‌های رولان بارت

پرسش‌هایی می‌انجامد که «به تدریج نوع جدید ادبی، یعنی رمان، را تعیین و تعریف می‌کنند... فایده و ثمره رمان چیست؟ به کدام نیازها پاسخ می‌دهد؟» و جز اینها، مترجمان «یک نوع ادبی جدید را، یا لااقل با هنجارهای جدیدی که مشخص می‌کنند و الگوهای که پیشنهاد می‌نمایند، به نظام ادبی وارد می‌کنند.» با سوالاتی که رمان اروپایی برمی‌انگیزد و پاسخ‌هایی که مترجمان می‌دهند «زیبایی شناختی ادبی و بخصوص رمانی جدیدی در ایران شکل می‌گیرد.» رمان به عنوان شیوه‌ای ادبی برای انتقال دانش و معلومات، تعلیم و تربیت، بازگویی تاریخ، اسباب سرگرمی و یک شکل بدیع ادبی مطرح می‌شود تا به تدریج در مرکز نظام ادبی قرار گیرد. اهمیت مقدمه‌ها در بازنمایی تصویری است که «ایرانیان از شکل‌های رمانی وارداتی در ذهن داشته‌اند.»

بالائی برای ارائه تصویری از «توسعه کل نظام ادبی» جدید فارسی به شکل شبکه‌ای درهم‌بافته نخست «خصیلت پیچیده و تأثیر متقابل روابط بین نظام‌های» سیاسی، آموزشی، مطبوعات و ادبیات را بررسی می‌کند. او سپس در دو بخش اساسی پژوهش خود، رد تغییر و دگرگونی در قالب رمان را پی می‌گیرد و نشان می‌دهد که چگونه رمان فارسی در عناصر اساسی خود، زمان - مکان - راوی - شخصیت و دیدگاه، متحول می‌شود: «ساختار فضای رمانی کم‌کم در رابطه جدیدی با زمان و با واقعیت شکل می‌گیرد. برحسب طرح روایی و زمینه تاریخی و اجتماعی (بلافاصله پس از جنبش مشروطیت تا به قدرت رسیدن رضاخان)، رمان کم و بیش جنبه توصیفی به خود می‌گیرد، کم و بیش بسوی دنیای واقعی متمایل می‌گردد.» تحول بطئی رمان در درون دگرگونی مفهوم ادبیات صورت می‌گیرد. و نشان دهنده خصوصیت تغییرات اجتماعی می‌شود، «همچنان که این تغییرات نیز در بهتر دریافتن تحول شکل‌های ادبی ما را یاری می‌کنند.» بالائی در بحث از رمان اواخر قرن نوزدهم، به امیر ارسلان نوشته نقیب‌الملک و فخرالدوله، سیاحت نامه ابراهیم بیگ اثر زین‌العابدین مراغه‌ای و کتاب احمد نوشته عبدالرحیم طالیوف به عنوان گواهان یک عصر می‌پردازد. امیر ارسلان، این «آخرین رمان فارسی به سبک سنتی»، به تفصیل بررسی می‌شود. بالائی از طریق تحلیل این رمان قرار گرفته در نقطه تلاقی سنت و نوآوری، می‌کوشد ماهیت دگردیسی رمان سنتی ایرانی، از قبیل سمک عیار، به رمان اروپایی را درک نماید. بالائی ضمن تحلیل رمان‌های قرن بیستم نیز جا به جا تأثیر این رمان (مثلاً در شکل بخشیدن به حوادث رمان حول محور «سفر» و نیز شیوه شخصیت‌پردازی) را بر کار رمان‌نویسان ایرانی نشان می‌دهد. او در مورد هر رمان به متن‌شناسی، پیدایش و تکوین متن، نویسنده آن، منابع، تاریخ نگارش، تحلیل ساختاری متن، تفسیر، مقولات داستان و نتیجه‌گیری می‌پردازد.

همین شیوه در سومین بخش کتاب در مورد «رمان در آغاز قرن بیستم» به کار گرفته می‌شود. بالائی برای نشان دادن حرکت رمان فارسی به سوی واقع‌گرایی و

چگونگی انعکاس بحران زمانه در ساخت رمان، یازده رمان نوشته شده بین سال‌های ۱۲۹۰ تا ۱۳۲۰ را بررسی می‌کند. این رمان‌ها عبارتند از: شمس و طغرا (م. ب. خسروی)، عشق و سلطنت (م. نشری)، دام‌گستران (صنعتی زاده کرمانی)، لازیکا (ح. کمالی)، دلبران تنگستانی (رکن زاده آدمیت)، تهران مخوف (مشفق کاظمی)، هما، پریچهر، زیبا (م. حجازی)، جنایات بشر (رانصاری) و دارالمجانین (م. ع. جمالزاده). در میان رمان‌های تاریخی جای شهریانو نوشته رحیم زاده صفوی و آشیانه عقاب اثر ژ. مؤتمن خالی است. همچنین نویسنده می‌توانست به جای هما و پریچهر، رمان‌هایی از ع. خلیلی (مثلاً روزگار سیاه) و م. مسعود (تفریحات شب)، یا ج. جلیلی (من هم گریه کردم) را قرار دهد تا تصویرش از رمان نویسی عصر رضا شاه کامل‌تر شود و همه گرایش‌های رمان نویسی را در برگیرد.

بالائی در مورد هر رمان، پس از معرفی مختصر نویسنده، اثر را از نظر ساختاری تحلیل می‌کند و خواننده را در جریان جزئیات طرح آن قرار می‌دهد، آنگاه به تفسیر متن می‌پردازد و میزان توفیق ادبی نویسنده را می‌سنجد. او ضمن بازنمایی مطرح‌ترین گرایش‌های سیاسی - اجتماعی زمانه در هر رمان (مثل آموزش تاریخ در عشق و سلطنت، ملی‌گرایی و جستجوی اساطیر کهن در لازیکا یا ملی‌گرایی و استقلال ایران در دلبران تنگستانی)، اصل را بر تحلیل صوری. آثار قرار می‌دهد و صناعت ادبی بکار گرفته شده در هر رمان را آشکار می‌سازد. همان‌طور که می‌دانیم در کتاب‌های تاریخ ادبیات معاصر، نخستین رمان‌های فارسی را به دو نوع تاریخی و اجتماعی تقسیم کرده‌اند. بالائی در بخش مفصل «تحلیل‌ها»، که حاوی جزئیات بدیعی در نقد رمان است، می‌خواهد ثابت کند که این تقسیم‌بندی، هر چند جنبه نسخ‌شناسی دارد، با «ساختارهای اساسی داستانها مطابقت» نمی‌کند، «براساس محتوای درونمایه‌ای رمانها صورت پذیرفته و برای یک توصیف صوری چندان مناسب نیست.» او برای اثبات ادعای خود، همانندى‌های ساختارهای دسیسه یا پیشرفت داستان در یک نظم منطقی، روایان داستان و جایگاه شخصیت و دیدگاه در رمان‌های مختلف را به نمایش می‌گذارد. و با توجه به گوناگونی شگردهای ادبی به کار گرفته شده به این نتیجه می‌رسد که: «بی‌گمان رمان در جستجوی راه خویش است و نظم داستانی، در بی‌نظمی و آشفتگی ظاهری خود، نشانه همین جستجو است.» نویسندگان به جای تکرار سنت‌های شگفت‌انگیز و افسانه‌ای، روایت، به آزمونها و تجربیات صوری تازه‌ای می‌پردازند. اینان «از طریق مطبوعات به درک رابطه جدیدی بین ادبیات و واقعیت، بین زمان داستان و زمان زندگی واقف گشته‌اند. و از طریق ترجمه، فنون پاورقی نویسی و شیوه تقسیم‌بندی این زمان روایی را آموخته‌اند.» هر چند از شیوه شخصیت‌پردازی رمان‌هایی چون امیر ارسلان و سیاحتنامه تأثیر پذیرفته‌اند، اما با به صحنه آوردن آدم‌های عادی که سرنوشتی تراژیک دارند، رمان را به شاهد تیزبین از هم‌پاشیدگی انسانی در جریان زیرورو

شدن‌های اجتماعی تبدیل کرده‌اند. بدین ترتیب است که رمان «در پایان یک استحاله جدید، چهره نوین خود را به دست می‌آورد.»

بالائی در آخرین بخش کتاب، ضمن مقایسه نتایج گردهمایی نویسندگان ایرانی در نخستین کنگره نویسندگان (۱۳۲۵) و ده شب (۱۳۵۶)، تفاوت نگاه ایرانیان به گذشته ادبی خود - در دو موقعیت متفاوت - را بررسی می‌کند. و پس از تأمل بر مقاله‌ای که پرویز خانلری در نخستین کنگره قرائت کرد، به این نتیجه می‌رسد که: «داستان کوتاه از بدو انتشار اولین متن‌ها، شاهکارهایی واقعی به ادبیات عرضه می‌دارد... در حالی که بایست ادعان داشت که رمان تا به امروز به ندرت شاهکاری آفریده است...» زیرا داستان‌های بلندی مانند سمک عیار همواره در حاشیه نظام ادبی مسلط قرار می‌گرفته‌اند و دیرتر به درجه «ادبی بودن» نائل می‌شدند. «در حالی که متونی مانند کلیله و دمنه و سنده نامه و تمام حکایات... در مرکز نظام و در رأس سلسله مراتب ارزش‌های زیبا شناختی قرار دارند...» پس حکایت کوتاه در سنت ادبی ایران جالفتاده‌تر است و راز موفقیت داستان کوتاه هم در این است که «موفق می‌شود تا سنت و تجدد را در یک شکل واحد در هم آمیزد... تمام آنچه را که رمان به گونه‌ای بدون شک آشفته اما به فراوانی از ادبیات فرانسه... به ارث برده است، داستان کوتاه آن را در شکلی که از قبل وجود داشت یعنی شکل داستان کوتاه بازمانده از سنت، ادغام می‌کند. و به همین علت است که این نوع ادبی که از نظر تاریخی دیر هنگام در ادبیات فارسی ظهور کرد، به همگونی شکل خود زودتر دست می‌یابد...» در حالی که نوع ادبی جدید رمان «مانند پیوندی که روی یک جسم خارجی انجام گیرد با دشواری خود را با نظام تطبیق می‌دهد و در آن جایگزینی می‌گردد.»

بحث تجدد، چگونگی نفوذ آن در جامعه سنتی ایران و نحوه برخورد روشنفکران ادوار مختلف تاریخ معاصر با آن، از بحث‌های اساسی روزگار ما است. پژوهشگران اجتماع و سیاست، در پرتو امکانات تجربی و علمی تازه‌ای که رویدادهای سال‌های اخیر و مباحث فرهنگی مطرح در غرب، در اختیارشان نهاده، به جوانب گوناگون بحث تجدد پرداخته‌اند. بالائی این بحث را از دیدگاه تاریخی - ادبی پیش می‌برد و با انتخاب نمونه‌های مشخص نخستین رمان‌های منتشر شده فارسی، می‌کوشد واقعیت تاریخی را به دور از حب و بغض‌های شخصی، در منظر دید قرار دهد.

در زمانه شتابکاری‌ها و کتابسازی‌ها، حوصله و دقت بالائی برای توصیف شرایط شکل‌گیری نخستین رمان‌های فارسی ستودنی است.

ترجمه فارسی کتاب (جز لغزش‌های محدود، مثل بوسه آذرا به جای بوسه عذرا ص ۶۳، موسی نصری به جای موسی نثری ص ۲۷۱، نشریه شهر به جای نشریه ایرانشهر ص ۳۹۴، ایران جوان نیز مجله نبود، بلکه کانونی از ایرانیان تحصیلکرده بود و...) روان و گویاست. در این کتاب که پر از اسم نویسنده و کتاب و نشریه است، به راستی جای فهرست راهنما خالی است.

منظومه ویس و رامین یکی از مثنوی‌های بدیع زبان فارسی است که آن را فخرالدین اسعد گرگانی در سال ۴۴۶ قی میانه سده پنجم هجری سروده است. از این منظومه علی‌رغم شهرت فراوان، نسخه‌های خطی متعدد شناسائی نشده و در دسترس نبوده است. نخستین بار اسپرینگر دست‌نویس مغلوئی از آن را در هند به دست آورد. نسخه او را کاپیتان ولیم ناسولیس به همراهی منشی احمد علی تصحیح و در سال ۱۸۶۵ م در کلکته به چاپ سنگی رساند. چاپ مزبور گو آنکه در حقیقت تکثیر یک نسخه خطی پر غلط بود و شرایط ویرایش انتقادی در آن وجود نداشت ولی حق تقدم را برای کوششگران محفوظ می‌دارد. از آن پس وزارت معارف ایران به منظور تصحیح انتقادی و چاپ این منظومه با شادروان استاد مجتبی مینوی قرارداد بست و مینوی که در آن روزگار در خارج کشور و بیشتر در انگلیس می‌زیست به تصحیح آن با استفاده از نسخه معتبر پاریس همت گماشت و قرار گذاشت که متن کامل منقح خود را در دو جلد منتشر سازد، جلد اول حاوی متن انتقادی و جلد دوم مشتمل بر تعلیقات و یادداشت‌ها و تحقیقات مصحح باشد.

متن کامل اثر همراه با مقدمه‌ای بسیار مختصر در سال ۱۳۱۴ ش در انتشارات بروخیم به چاپ رسید. مصحح وعده داد که در جلد دوم به تفصیل درباره سراینده و منظومه داد سخن بدهد. اما این وعده به انجام نرسید. مینوی در ایق خصوص پیوسته با تهران و وزارت فرهنگ در تماس بود و نامه‌نگاری داشت اما

توفیق اتمام کار را پیدا نکرد. متن چاپ شده او یکبار دیگر در سال ۱۳۳۷ ش تجدید طبع گردید. هم‌زمان شادروان دکتر محمدجعفر محجوب به ویرایش مجدد این اثر همت کرد و آنرا در همین سال در تهران به چاپ رساند. اما چاپ محجوب به طور کلی متکی بر تصحیح مینوی است ولی اختلافات با چاپ کلکته را بهتر نشان داده است.

ویس و رامین شاید صد سالی پس از سرودن به دست مترجمی گرجی به این زبان برگردانده شد. نسخه‌ای که مترجم گرجی در اختیار داشته، دست‌نویسی اصیل شاید به نظر سراینده رسیده بوده است. از این رو توجه به ترجمه گرجی از کارهای ضروری برای تصحیح معتبر این منظومه است. این ترجمه را دو تن از ایران‌شناسان گرجی حدود سی سال پیش بر اساس نسخه‌های متعدد ویرایش، در تفریس به چاپ رساندند. این دو یعنی ماگالی تودرا و الکساندر گواخاریا متن فارسی آن را نیز آماده و در سال ۱۳۳۹ ش جزو انتشارات بنیاد فرهنگ ایران منتشر کردند. تصحیح فارسی این منظومه را نامبردگان با یاری کمال عینی دانشمند تاجیکستانی فراهم آوردند. آنان ده دوازده دست‌نویس در اختیار داشتند و از اغلب آنها استفاده کردند. افزون بر آن، متن فراهم آورده خود را با ترجمه گرجی تطبیق داده و بسیاری اشکالات را از این طریق برطرف ساختند. به این ترتیب چاپ آنان از چاپ‌های سابق مضبوط‌تر و صحیح‌تر است.

از سوی دیگر شادروان مینوی همان‌طوریکه در مقدمه ویس و رامین وعده داده و در نامه‌ها و مقالات خود از جمله در مقالات مندرج در مجله سخن سال ششم یادآور شده، یادداشت‌ها و مطالب متعدد برای جلد دوم فراهم آورد که به تصریح خود او بالغ بر ۶۰۰ صفحه می‌گردید. اما پیوسته در فکر تکمیل آن بود و وجه فعلی وی را اقناع نمی‌کرد. او در نامه‌هایی که به وزارت فرهنگ می‌نوشت پیوسته تقاضای استمهال و

تعویق چاپ جلد دوم را داشت. از مضمون نامه‌های او برمی‌آید که در اول مقرر بوده که یکسال بعد چاپ جلد دوم شروع شود اما تا پنج سال بعد هم او تقاضا می‌کرد که فرصت بیشتری به او داده شود. یادداشت‌ها سرانجام چاپ نشده باقی ماند. و بعداً جزو مدارک مفصل برجای مانده در کتابخانه مینوی که اکنون وایسته به پژوهشگاه علوم انسانی است قرار گرفت. به گونه‌ای که از فهرست اجمالی آنها برمی‌آید انگاه کنید به فهرستواره کتابخانه مینوی، ایرج افشار و دانش پژوه ص ۲۲۷]] چند جزوه‌دان آن ویژه ویس و رامین است. اینک که دو تن از پژوهشگران دانشمند پژوهشگاه به کار تدوین یادداشت‌های مینوی پرداخته و تاکنون یک جلد آن را نیز انتشار داده‌اند انتظار و امید می‌رود که یادداشت‌ها و مطالب مفصل مربوط به ویس و رامین را نیز جداگانه گردآوری و در مجلدی خاص به چاپ سپارند. نگارنده این سطور از سال‌ها پیش زیرا کسی از دو نامه مرحوم مینوی را که در سال‌های ۱۳۱۵ و ۱۳۱۹ ش به وزیر وقت فرهنگ درین خصوص نوشته بود در اختیار داشت و دنبال مناسبتی برای انتشار آنها بود، اکنون که چاپ جدید این منظومه به کوشش استاد محمد روشن انتشار یافته و به دنبال آن نشریه کتاب ماه ادبیات مصاحبه‌ای با ایشان را منتشر ساخت فرصت را مغتنم شمرده و آنها را برای چاپ و انتشار به نشریه مذکور تقدیم می‌دارد:

نامه اول شادروان استاد
مجتبی مینوی به وزارت فرهنگ
مورخ ۱۳۱۵/۱۰/۲۵

بعدالعنوان... دستخط وزارتی مورخ ۶ دی ماه جاری زیارت شد. قبلاً باید معذرت بخواهم که چون از اصطلاحات موضوعه و تعبیرات جاریه که در این یک سال اخیر، حسب الامر متداول شده و باید در مکاتبات به کار برد، اطلاعی ندارم. به همان سبک عادی در باب

سیدعلی آل داود

دو نامه

منتشر نشده از مجتبی مینوی
درباره ویس و رامین

چاپ جلد دوم ویس و رامین خاطر مبارک را مستحضر می‌دارد: تهیه مواد لازم برای جلد دوم کتاب مزبور از مقدمه و فهرست‌ها و فرهنگ لغات و جدول اختلاف قراءات کاملاً به انجام رسیده و برای چاپ حاضر است، الا اینکه با نبودن بنده در تهران و نداشتن کسی که در آنجا متصدی طبع و تصحیح کتاب کمابینگی بشود انتشار جلد دوم برای بنده علی‌العجالة مقدور نیست و وسیله مراجعت به وطن هم ندارم.

چون بر خلاف آرزوی مغرضان که جامه نام بنده را به رنگ بد خدمتی سیاه کرده‌اند، خدا بنده خود را بی‌روزی نمی‌گذارد و تا وقتی که بنده اینجا هستم لقمه نانی که بدان سدرمق توان کرد به دست می‌آید، فعلاً به ادامه تحصیل و تتبع و تحقیق مشغول و به فرض ختم کار هم، به واسطه عدم استطاعت پرداخت خرج مسافرت به ماندن مجبورم.

بنابراین استدعا دارد مرحمت فرموده مهلت یک‌ساله را تمدید و یک سال بر آن مزید فرمایند که اجبار انتشار جلد دوم به جای پایان سال جاری به انتهای سال ۱۳۱۶ منتقل گردد. امید است که در عرض این مدت وسیله‌ای برای بازگشت بنده به تهران فراهم آید و البته به مجرد مراجعت به چاپ جلد دوم دست خواهم زد. منتظر زیارت مرقومات شریف واصغای اوامر مطاع می‌باشد. مجتبی مینوی.

نامه دوم مینوی به وزارت فرهنگ مورخ ۱۳۱۶/۲/۷
زیارت دستخط وزارت مورخ ۱۲ فروردین ماه سال جاری موجب امتنان این جانب گردید. بدیهی است که از تمدید مدت‌های متوالی که وزارت جلیله در مورد انجام تعهد این جانب در طبع جلد دوم ویس و رامین منظور فرموده‌اند بنده چنانکه باید استفاده کرده‌ام و موفق به جمع مقدار معتنی بیهی یادداشت‌ها که گمان می‌کنم برای روشن ساختن موضوع و ابیات کتاب و شرح

مواضع مشکله آن و بیان احوال مؤلف و غیره بی فایده نباشد گردیده‌ام که در غیر این صورت (یعنی اگر این مهلت وسیع به بنده داده نشده بود که در لندن با دسترس داشتن به این همه کتب چاپی و خطی به تتبع مشغول شوم) تهیه کردن این یادداشت‌ها غیر ممکن بود. موادی که تا به حال برای جلد دوم ویس و رامین فراهم آورده‌ام تقریباً دو برابر قطورتر از آن مقداری که از ابتدا در خیال و مطابق طرح بنده و قرارداد با وزارت جلیله بود، شده است. یعنی به جای ۳۰۰ صفحه که برای جلد دوم در نظر داشتیم اینک تقریباً معادل ۶۰۰ صفحه مطلب دارم، و به همین جهت مجبور شده‌ام تمام آن اوراق پاک‌نویس شده حاضر را تجدید نمایم. ولی از این گذشته چند فقره اشکال تازه در پیشرفت کار پیش آمده که ذیلاً برای استحضار خاطر اولیای وزارت جلیله بیان می‌شود:

۱- راست است که آقای یغمایی لطفاً، چاپ کردن جلد دوم و زحماتی را که مستلزم این کار است به عهده گرفتند و بنده را از این بابت قرین امتنان ساخته‌اند، اما از قراری که ایشان نوشته‌اند کتابخانه بروخیم که قرارداد چاپ کتاب را با ایشان بسته‌ام یک مشت توقعات بی‌جا و ادعاهای عجیب کرده‌اند، از آن جمله اینکه دوپست سیصد تومان نقد و پیشکی به بروخیم باید داده شود تا ایشان دست به چاپ کتاب بزنند. بنده در تهران جز مقداری قرض مایه‌ای ندارم که بتوانم مبلغی قبلاً به کتابخانه بدهم.

۲- یک نسخه بسیار خوب و کامل از ویس و رامین در کتابخانه عمومی استانبول سراغ کرده‌ام که برای تهیه عکس آن اقلاً پانزده لیره انگلیسی خرج خواهد شد و این هزینه‌ها از عهده بنده خارج است و به آقای سردنيس راس مدیر سابق مدرسه السنه شرقیه لندن که فعلاً در ترکیه هستند کاغذی نوشته و خواهش کرده‌ام تحقیق کنند که آیا ممکن است نسخه موقتاً به طور امانت به لندن فرستاده شود که بنده از آن استفاده

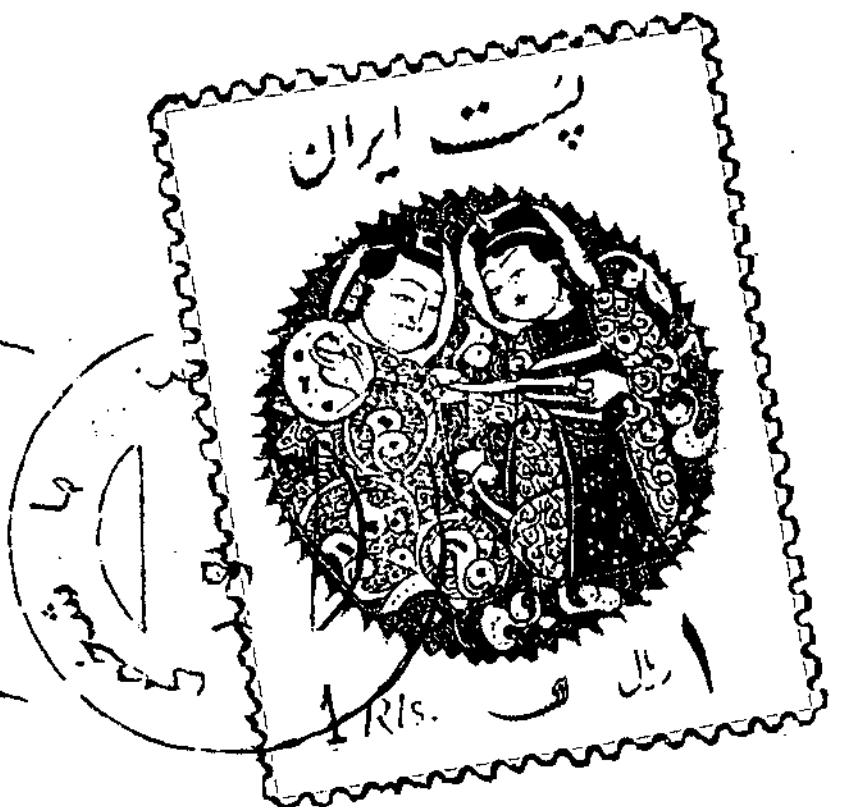
کنم یا خیر، و فعلاً منتظر جواب ایشان هستم.
۳- بعد از آنکه اوراق کتاب برای مطبعه حاضر شود نمی‌دانم با اشکالاتی که در این ایام جنگ برای فرستادن مکاتیب و مطبوعات موجود است چه معامله‌ای با آنها خواهد شد. بنابراین از وزارت جلیله متبوعه استعلام می‌کنم که آیا ممکن است از وزارت امور خارجه درخواستی نمایند تا به سفارت جلیله دولت علیه دستور بدهند که اوراق را جزء مرسولات سفارتی بفرستند یا خیر.

یک نفر دیگر از دوستان بنده آقای یحیی مهدوی نیز نوشته و تقبل کرده‌اند که اگر زحمت چاپ کتاب برای آقای یغمایی بار گرانی باشد زحمات طبع را ایشان (یعنی آقای مهدوی) به عهده بگیرند، ولی قبل از اینکه ترتیب صحیحی با کتابخانه بروخیم داده شود که تقاضای خارج از طاقت بنده نداشته باشند شروع به چاپ کتاب به وسیله هر یک از آقایان که باشد عملی نیست.

بدیهی است در حینی که این مذاکرات در جریان است و بنده به انتظار می‌گذرانم کاری صورت نمی‌گیرد و بنابراین لازم می‌دانم استدعا کنم وزارت جلیله متبوعه مرحمت را کامل فرموده همان طور که در مرقومه اخیر وعده فرموده‌اند مهلت بیشتری بدهند.

علاوه بر این آیا ممکن است تمنا کنم وزارت جلیله فرهنگ از وزارت جلیله امور خارجه خواهش نمایند که به سفارت دولت علیه شاهنشاهی در لندن دستور بدهند گذرنامه خدمت این بنده را که فعلاً در دفتر سفارت مضبوط است مسترد نمایند.

متجاوز از یک سال پیش از این دو جلد سفرنامه یک تاجر انگلیسی نام را به عنوان هدیه به وسیله وزارت جلیله فرهنگ برای کتابخانه ملی تقدیم داشتم و استدعا کردم وصول آن را مرقوم فرمایند و تا به حال نمی‌دانم که واصل شده است یا خیر. منتظر اوامر مطاع وزارت جلیله متبوعه می‌باشد. مجتبی مینوی. □

شعری.

ترجمه فارسی کتاب، در مجموع، دقیق و روان است. گذشته از غلطهای چاپی نسبتاً زیاد، چند نکته دیگر که در بسیاری از آثار ترجمه شده نیز کم و بیش دیده می شود، قابل تأمل بیشتری است:

۱- نخستین مسأله ای که در نگاه اول برای بسیاری از خوانندگان غیرمعمول به نظر می آید، شیوه نگارش و رسم الخط آن است. مترجم اصل را بر جدانویسی کلمات نهاده اند و افراط را به جایی رسانده اند که واژه هایی چون «بهتر» و «همراه» نیز جدا نوشته شده اند. خوشبختانه نشر فارسی کتاب دچار چنین گرایش های ویرزادی نیست و تنها در یک مورد فعل «پروا کردن» به گونه ای تصنعی و نامتناسب با زبان امروز و نثر رایج کتاب به کار رفته است: «کسی به مقاله ویلر پروا نکرد» ص ۲۱

۲- ضبط اسامی خاص و ترجمه عنوان کتابها در چند مورد برخلاف شکل مرسوم آنها در زبان فارسی است. اصولاً همچنانکه مترجم این کتاب در مقدمه خود اشاره کرده است، در این گونه موارد باید به شکل های مرسوم کلمات در زبان فارسی و علاوه بر آن به خصوصیات آوایی و روح زبان نیز توجه داشت. متأسفانه در سالهای اخیر برخی از مترجمان، از روی دقت و وسواس علمی، سعی می کنند تا شکلهای مرسوم و جاافتاده اسامی خارجی را نیز تغییر دهند تا این کلمات هرچه بیشتر به تلفظ زبان اصلی نزدیک گردد. چه لطفی دارد که سعی کنیم مثلاً به جای «دون کیشوت»، تلفظ اسپانیایی «دون کیکوته» را رواج بدهیم! گذشته از این که اصولاً هر زبانی دارای نظام آوایی خاصی است که عامه اهل آن زبان هرچقدر تلاش کنند نمی توانند به صورت طبیعی تلفظ اصلی اسامی بیگانه را به زبان آورند. تلفظ اسامی خارجی باید حتی الامکان به شکل اصلی خود نزدیک باشد، ولی همانطور که یک فرانسوی یا

و فرهنگ عصر جدید را شناخت. جنبش رمانتیسیم جنبشی اساساً اروپایی است که هرچند در سالهای پایانی قرن هیجدهم شکل گرفته است و قبل از نیمه اول قرن نوزدهم دچار افول شده است، اما تأثیر پایداری بر فرهنگ دوره های بعد نهاده است. محققان اروپایی همواره به بررسی ابعاد گوناگون این جنبش اهتمامی خاص داشته اند و مرتباً آثار گوناگونی به زبانهای اروپایی در باب این مباحث منتشر می شود.

مفهوم رمانتیسیسم در تاریخ ادبی، گرچه نوشته ای مختصر و کوتاه است، با در نظر گرفتن فقر منابع فارسی، اثری قابل توجه است. این کتاب، همچنان که مترجم آن اشاره کرده است، بخشی از کتاب مفاهیم نقد رنه ولک است. این اثر اساساً به شیوه ای جزئی نگرا نه و به منظور موشکافی در جنبه های خاصی از مقوله رمانتیسیم نوشته شده و فاقد چشم اندازی کلی در باب ابعاد مختلف این جنبش است. نوشته ولک شامل دو بحث اصلی است: نیمی از کتاب به بحث در باب کلمه رمانتیسیم و رمانتیک به عنوان یک اصطلاح خاص اختصاص دارد و سیر این اصطلاح را در کشورهای اروپایی و به ویژه انگلیس به صورتی تاریخی دنبال می کند و سیر تحولات معنایی آنرا نشان می دهد. ولک در نیمه دوم کتاب می کوشد در پاسخ به نظریات کسانی همچون آرتور لاجوی که قائل به عدم همگونی رمانتیسیم در کشورها و دوره های مختلف بودند، بر وحدت و یگانگی رمانتیسیم اروپایی تکیه کند. وی برای این کار فرمول خاص خود در باب رمانتیسیم ادبی را با تطبیق آن با رمانتیسیم کشورهای مختلف اروپایی و چهره های برجسته رمانتیک می آزماید و از این طریق یگانگی کلی آثار رمانتیک را نشان می دهد. از نظر ولک سه شاخه مهم رمانتیسیم عبارتند از: نقش خاص تخیل در آثار ادبی، تلقی خاص از طبیعت، و نقش خاص نماد و اسطوره در سبک

در ایران بحث از مکتبهای ادبی مغرب زمین تقریباً همزمان با شکل گیری فرهنگ و ادبیات جدید فارسی در صدر مشروطه بطور پراکنده آغاز شده است. انتشار کتاب مکتبهای ادبی رضا سیدحسینی (سال ۱۳۳۴) نقطه عطفی در سیر تحول این بحث به شمار می آید. در سالهای اخیر، علاوه بر چاپ جدید و گسترش یافته این کتاب، نوشته های دیگری نیز در این زمینه منتشر شده است و اصولاً شناخت دیدگاههای فکری و ادبی غرب مورد توجه بیشتر و جدی تر محققان مترجمان و خوانندگان قرار گرفته است. البته هنوز در این زمینه کارهای انجام نشده فراوانی وجود دارد، ولی بهر حال می توان امیدوار بود که با تداوم این فعالیتها به تدریج جامعه فرهنگی ما از مرحله «آشنایی» با این مباحث عبور کند و به مرحله «شناخت» برسد.

در میان مکتبهای «ادبی و فکری» اروپایی مکتب رمانتیسیم از اهمیت خاصی برخوردار است. در ایران تصور نسبتاً رایجی وجود دارد که براساس آن این اصطلاح عمدتاً برای دلالت بر آثار ادبی احساساتی و پراشک و آه به کار می رود. اما واقعیت این است که رمانتیسیم نهضتی جهانی است که علاوه بر جنبه ادبی دارای ابعاد متنوع هنری، فکری و فلسفی، اجتماعی و تاریخی است و از بسیاری جهات سر فصل فرهنگ و اندیشه عصر جدید و ریشه اصلی بسیاری از گرایشها و مکتبهای دو قرن اخیر در سطح جهان به شمار می رود. بدون شناخت این نهضت عظیم، نمی توان اندیشه

مفهوم رمانتیسیسم در تاریخ ادبی

رنه ولک

ترجمه مجتبی عبدالله نژاد

مشهد، محقق، ۱۳۷۷

۱۳۸ ص، ۴۵۰۰ ریال

مسعود جعفری

مفهوم

گفتارهای پژوهشی در زمینه ادبیات فارسی

نوشته دکتر امیرحسین عابدی

گردآوری دکتر سیدحسن عباس

بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار، ۱۳۷۷

نگاه

شکی نیست که زبان فارسی یکی از شیرین ترین زبان های دنیاست و ادبیات کلاسیک فارسی دارای تاریخ پرافتخار می باشد. هیچ زبانی دیگر این امتیاز را ندارد که مثل زبان فارسی شعرا و نویسندگان بی شمار را به وجود آورده باشد. به علاوه زبان فارسی یکی از محکم ترین رشته هایی است که هند و ایران را توأم ساخته و اقوام و ملل هر دو کشور را یگانگی و هماهنگی و اتفاق بخشیده است. پژوهش در زمینه زبان و ادبیات فارسی در هندوستان سابقه ای دراز دارد. از روزگاری که صنعت چاپ به آن سرزمین وارد شد (حدود دویست سال پیش) هم چاپ متون کتابها و رساله های فارسی آغاز شد و هم آنکه قلمفرسایی در مباحث و مطالب ایران شناسی به زبانهای انگلیسی وارد و همچنین به زبان فارسی در نشریه ها و مجله ها در شهرهایی مانند کلکته، حیدرآباد، بمبئی، دهلی، عکیکره، کانپور و رامپور و دهها شهر دیگر آرام آرام رواج یافت و دانشمندانی مانند شبلی نعمانی و هادی حسن و محمد اسحق و دینشاه ایرانی گامهای استواری در آن راه برداشتند. یکی از دانشمندانی که خدمات فراوانی به گسترش و نشر زبان و ادبیات فارسی در هند کرده است دکتر امیرحسین عابدی است که کتابها و مقاله های متعددی در زمینه زبان و ادبیات فارسی نوشته است که اکثرشان در مجله های ایران، پاکستان و افغانستان و هندوستان چاپ شده است. به تازگی دکتر سیدحسن عباس نزدیک به چهل مقاله از ایشان را گردآوری کرده که به همت بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار منتشر شده است. این اثر که گفتارهای پژوهشی در زمینه ادبیات فارسی نام دارد در سه بخش به شرح زیر سامان یافته است: بخش اول: شعر فارسی در نسخه های خطی. بخش دوم: پارسی سرایان در هند. بخش سوم: ادبیات هندویی در زبان فارسی.

این اثر یکی از منابع دقیق برای شناخت بیشتر زبان و ادبیات فارسی در شبه قاره است که دانش آموختگان زبان فارسی از آن بی نیاز نیستند و امید است که مقاله های دیگر استادان زبان و ادب فارسی در هند گردآوری و منتشر شود. □

اصطلاح «غلبه» مناسب تر است. برای Preromanticism که در متن کتاب به صورت «پیش از رمانتیسیسم» (ص ۵۰) و در واژه نامه بصورت «ماقبل رمانتیسیسم» ترجمه شده است، شاید اصطلاح «پیش رمانتیسم» دقیق تر و رساتر باشد. کلمه Deism به «پاک دینی» (ص ۱۲۷) و کلمه Deist به «پاک دین» (ص ۸۸) ترجمه شده است که «دین طبیعی» و «پیرو دین طبیعی» معادل های مرسوم فارسی آنهاست و کلمه «پاک دین» عموماً در مقابل کلمه Puritan به کار رفته است.

۴- مترجمان آثار تحقیقی معمولاً پاورقی هایی بر متن ترجمه شده می افزایند که غالباً یا معادل خارجی برخی لغات و اصطلاحات ترجمه شده است و یا توضیحی در باب برخی از اسامی و یا اصطلاحات.

کتاب حاضر نیز از هر دو نوع این پاورقی ها به شکل افراطی و غیر لازم برخوردار است. با توجه به این که دو واژه نامه فارسی به انگلیسی و انگلیسی به فارسی در پایان کتاب آمده است اصولاً ذکر معادل اصلی برخی لغات و اصطلاحات در پای صفحه ها امری زائد و غیر لازم است. معرفی برخی اعلام خاص و چهره ها یا کتابهای کمتر شناخته شده، در مواردی که به فهم متن کمک کند تا حدی مفید و سودمند است ولی معرفی اسم هایی همچون شکسپیر (ص ۱۳) و ارسطو (ص ۷۷) برای خواننده چنین کتابهایی اصلاً لازم نیست.

با این همه، کتاب حاضر که نگاه دقیقی است به یکی از جوانب پدیده مهم رمانتیسم اروپایی، برای خوانندگان ایرانی مغتنم است و از جهت دیگر چون ناشری شهرستانی به نشر آن اقدام کرده است، می تواند نویدبخش فعالیتهای پربار تر و جدی تر فرهنگی در گوشه و کنار کشور باشد. البته شهرستانی بودن از مسئولیت ناشر در مقابل غلط های چاپی کتاب که عمدتاً متوجه ناشر است، نمی کاهد.

انگلیسی اسامی ای مانند ابن سینا، قرآن، باقری و... را به شکلی متناسب با دستگاه آوایی زبان مادری خود تلفظ می کند، ما نیز می توانیم اسامی اروپایی را به آن گونه ای که با خصوصیات عام زبان فارسی همنوایی بیشتری داشته باشد، تلفظ کنیم. البته این نکته نمی تواند جواز بی اعتنائی کامل به تلفظ اصلی این اسامی باشد. اولین واژه اروپایی که در این کتاب جلب توجه می کند، خود کلمه «رمانتیسیسم» است که می توانست به صورت «رمانتیسم» ضبط شود که تلفظ فرانسوی این اصطلاح است و از مدتها پیش در فارسی رایج بوده است. جنبش «خیزش و توفان» (ص ۵۳) از دهها سال قبل در آثاری همچون نقد ادبی استاد زرین کوب و کتابهای دیگر بصورت «طوفان و طغیان» رواج داشته است. تلفظ «سودنبرگ» (ص ۶۹) پیش از این اغلب بصورت «سوندنبرگ» در فارسی ضبط شده است. شکل صحیح «سنانکور» (ص ۲۳) «سناکور» است که قبلاً در آثار فارسی آمده است. «فوسکولو» (ص ۹۶) باید بصورت «فوسکولو» ضبط می شد. «ایسکلس» (ص ۹۱) همان «ایسکولوس» یا «ایسکولوس» است که اکنون در زبان فارسی کتاب مستقلی هم در باب او وجود دارد. «یونگ» (ص ۴۷) که اسمی انگلیسی است (با یونگ آلمانی اشتباه نشود) باید به صورت «یانگ» ضبط شود. این اسم قبلاً هم در فارسی به همین صورت اخیر رایج بوده است. عنوان کتاب اشعار ویلیام بلیک به جای «سرودهای سادگی» (ص ۸۹) ظاهراً بصورت «سرودها» یا «آوازهای معصومیت» رساتر و دقیق تر است. عنوان کتاب توماس مور همانطور که مترجم در داخل پرانتز ولی با تردید و علامت سوال حدس زده است همان «لالا رخ» است که اسم یک شاهدخت ایرانی است که قهرمان این داستان است و نه «لاله روخ» (ص ۹۳).

۳- یکی دو اصطلاح نیز می توانست ترجمه دقیق تری داشته باشد: در ترجمه domination به جای «حاکم»،

رمانتیسیسم

ویرایش علمی و ادبی، آن هم به گونه‌ای حداقل، بر آن نگذاشته است.

حلقه مفقوده این کتاب در کجاست؟ حلقه مفقوده او بسیار هم مفقوده! «تاریخ تحلیلی شعر نو» ایجاز محققانه است. و این، وسیع‌ترین نظری است که می‌توان درباره این اثر ابراز داشت. هر چند دقیق تر آن است که بگوییم مولف در برابر منابع و مآخذ بسیار و گونه‌گون و فراگیر کارش، ناشکیبی و گاه بی حوصلگی غریبی از خویش نشان داده است. تمایلی برای تلخیص و تحلیل منابع و مآخذ، و استفاده از آن‌ها در ضمن پژوهش به دید نمی‌آید. غالباً ترجیح داده می‌شود که پس از چند جمله مثبت یا منفی با تحلیل یا بی آن درباره دفتر شعر یا مجموعه یا مجله‌ای مربوط به شعر نو، به نقل بخش‌های مفصلی از آنها اکتفا شود. یعنی در عمل یکی از مثبت‌ترین و ویژگی‌های پژوهش و تاریخ‌نویسی علمی، به یکی از منفی‌ترین خصوصیت‌ها تبدیل می‌گردد. بدین ترتیب کلیت اثر از حد یک پژوهش تاریخی - ادبی درست، منطقی و متعارف کاملاً دور می‌شود. یعنی در واقع انبوه مواد خام و اولیه بی‌پیوند و ترکیب و هضم در نثر و نگاه و مجموعه اثر مولف، در کنار هم گرد آورده شده‌اند. این ضعف تالیف آشکار موجب شده تا کتابی که حداکثر می‌بایست در دو جلد و اندکی فراتر از ۱۰۰۰ صفحه باشد به چهار جلد و اندکی فروتر از ۳۰۰۰ صفحه رسیده است.

گذشته از این باید اشاره کرد که در این کتاب چهار جلدی مفصل، ما با شناخت موضوعی، جریان شناختی و منسجمی که واجد صفت‌هایی چون محققانه، یا دورتر منتقدانه و ژرف باشد، روبه رو نیستیم. مولف صرفاً به گزارش دفتر به دفتر و نشریه به نشریه شعر و نقد نو می‌پردازد. تکیه بیش از حد [و شاید کامل] بر این

روبرو بود، فراز و فرودهای تحقیق او اندک نبود. این دشواریها و فرازها و فرودها با یاری صاحب نظران فرهنگی موسسه فرانکلین [در زمینه ادبی به طور عمده: «احمد سمیعی گیلانی»] تا حد زیادی رفع شد. و حاصل آن شد که اثر جالب و از برخی جهات ممتاز «یحیی میرزا دانش» پیشین، و «یحیی آرین پور» کنونی قبول خاص و عام یافت. در حالی که این اتفاق برای تکمله اثر ادیب و پژوهنده تبریزی که برخی آن را جلد سوم کتاب خواندند [از نیما تا روزگار ما، زوار ۱۳۷۴، ۶۳۸ ص.] به ظهور نیبوست. دلیل چه بود: انتشار کتاب پس از درگذشت مولف، عوارض سال‌های کهولت عمر و بیماری، آسان‌گیری در ویرایش و تنظیم کتاب و یا بها دادن به جدال‌ها و نوشته‌های مطبوعاتی؟ سبب هر چه باشد این تکمله یا جلد سوم، به هیچ روی از اعتبار دو جلد کتاب ۱۳۵۱ برخوردار نگشت. ان.ک: کامیار عابدی، هستی، س ۳، ش ۴، زمستان ۱۳۷۴، صص ۱۶۲-۱۶۶، نیز مقایسه شود با: احمد کریمی حکاک، جهان کتاب، س ۳، ش ۲۳-۲۴، دی ۱۳۷۷، ص ۱۹.

«از صبا تا نیما» اگر از بدترین موضع ممکن یا غیرممکن هم نگریسته شود و به لحاظ بینش و افق دید مؤلف [که غالباً کلاسیک است، و گاه نوکلاسیک، و گاه نیز مبتنی بر برداشت بسیار محدودی از رئالیسم] اکنون قابل بررسی و نقد جدی باشد، از نظر شیوه پژوهش و تاریخ ادبیات‌نویسی، در مجموع اثری ارزشمند و قابل اعتناست. درست برخلاف اثر چهار جلدی تازه‌ای که در زمینه شعرنوی فارسی منتشر شده؛ این کتاب را شاعر معاصر، شمس لنگرودی [متولد ۱۳۳۰] تالیف و در واقع گردآوری کرده است. شیوه پژوهش و تاریخ نگاری ادبی جدید اصولاً در تالیف «تاریخ تحلیلی شعر نو» ی فراتر از ۲۸۰۰ صفحه «لنگرودی» مورد توجه قرار نگرفته؛ تیغ

در اواخر دهه ۱۳۴۰ خورشیدی، پیرمردی تبریزی که از چندین سال پیش، به دلیل کار اداری در پایتخت اقامت گزیده بود، از پله‌های یک موسسه انتشاراتی معتبر بالا می‌رفت. او دست نویس پژوهش دراز دامنی را که درباره ادبیات فارسی سده‌های پیش عمدتاً دوره قاجاریه انجام داده بود، در دست داشت. این پیرمرد «یحیی آرین پور» [۱۲۸۲ - ۱۳۶۴] بود و آن موسسه انتشاراتی هم فرانکلین.

«آرین پور» از نسل دانش آموخته پس از مشروطه بود و به شیوه‌ای پیگیرانه و در مجموع قابل تحسین، از آغاز جوانی جریان فرهنگ و ادب ادوار متاخر را با کنجکاو و مطالعه‌ای شخصی دنبال کرده بود. پژوهشی که او حداقل دو دهه بر روی آن باریک شده بود، سرانجام به سال ۱۳۵۰ در دو جلد قطور و با عنوان «از صبا تا نیما» [تاریخ ۱۵۰ سال ادب فارسی] نشر یافت. اما البته نه به همان صورتی که وی در ابتدا برای انتشار آماده ساخته بود. و نکته اساسی هم در این جاست. زنده یاد آرین پور با شیوه تحقیق و تاریخ‌نویسی جدید به حد کافی آشنا بود و نمونه‌های سنجیده و روشمند مغرب زمینان و شرقی‌ها را خوب می‌شناخت. ولی وی در نظم بخشیدن به اندوخته‌های ذهنی و گردآوری‌های ادبی خویش با دشواریهایی هم

تاریخ تحلیلی شعرنو

شمس لنگرودی (محمدتقی جواهری گیلانی)

۴ ج، نشر مرکز، ۱۳۷۷؛ نه + ۶۴۹ + ۵۱ + ۶۹۹ + دوازده + ۷۸۴ + یازده + ۶۷۰ ص.

مثل خطی از هبوط، مثل سطری از کویر

انتشارات مروارید، در آخرین روزهای اسفند، گزینه اشعار «قیصر امین پور» را، در ادامه انتشار شعرهای برگزیده شاعران نسل دیروز و امروز، روانه بازار نشر کرد. امین پور در قالب‌های گوناگون شعری همچون غزل، شعرنو، رباعی، دوبیتی و... آثار درخشان آفریده است. علاوه بر این پس از انقلاب، امین پور به همراه شاعر دیگری از این نسل، «حسن حسینی»، قالب مہجور رباعی را جان تازه‌ای بخشیدند و آثاری درخشان در این قالب خلق کردند؛ هرچند که پس از مدتی، قالب رباعی، بار دیگر در میان این شاعران و شاعران دیگر، مہجور افتاد:

این دل به کدام واژه گویم چون شد

کز پرده برون و پرده دیگرگون شد

بگذار بگویمت که از ناگفتن

این قافیه در دل رباعی خون شد

گزینه اشعار قیصر امین پور از چند بخش تشکیل شده: از این حرف‌ها (مقدمه)، پنج پرسش بی‌پاسخ (درباره شعر)، ۱۶ شعر از تازه‌ها، ۲۷ شعر از آینه‌های ناگهان (دفتر اول)، ۹ شعر از «آینه‌های ناگهان» (دفتر دوم)، ۹ شعر از «تنفس صبح» و ۱۴ شعر از «در کوچه آفتاب».

یکی از ویژگی‌های این گزینه، آن است که تعدادی از سروده‌های جدید امین پور را نیز در بردارد. بنابراین خوانندگان، علاوه بر اینکه اغلب شعرهای خوب امین پور را در این کتاب می‌یابند، از تازه‌ترین کارهای او هم باخبر می‌شوند.

گذشته از این، «پنج پرسش بی‌پاسخ» یکی از بخش‌های جذاب این گزینه است. امین پور در این نوشته که اول بار در «کتاب صبح» (شماره ۳؛ بهار ۱۳۶۸) به چاپ رسیده است، با زبانی شاعرانه از شعر سخن می‌گوید. و در قالب یک نامه به این پرسش‌های بی‌پاسخ، پاسخ می‌دهد: شعر چیست؟ نخستین شعر را چه کسی سروده است؟ نقطه شروع شعر شما در چه زمانی بوده است؟ در لحظه سرودن شعر چه احساسی دارید؟ شاعر و نویسنده به چه کسی می‌گویند؟ و آیا در نویسندگی و سرودن باید همه قواعد فنی مثل دستور زبان را رعایت کرد؟

خواندن بخشی از این نوشته، ما را بیشتر با حال و هوای نثر امین پور آشنا می‌کند:

«رنگی سرودن فعلی است که حتی بزرگ‌ترین شاعران هم نمی‌توانند با قطعیت آن را در صیغه مستقبل صرف کنند و بگویند: من فردا یا پس فردا شعری خواهم سرود. و شاعر هرچه توانا تر باشد، در گفتن چنین جملاتی ناتوان تر است. زیرا درست مثل آن است که کسی بگوید: من در سوم مهر ماه پنج سال دیگر در ساعت ده و نیم صبح، شدیداً عارف یا عاشق خواهم شد...»

دفترهای شعرش در دهه شصت [در مهتابی دنیا/ ۱۳۶۳، خاکستر و بانو/ ۱۳۶۵، جشن ناپید/ ۱۳۶۷، قصیده لبخند چاک چاک / ۱۳۶۹] شناخته شده، هر چند پیش از دفترهای یاد شده مجموعه‌ای از سروده‌های آغازین [رفقار تشنگی/ ۱۳۵۵] و بعد از آنها هم داستانی از او منتشر شده است [رژه بر خاک پوک / ۱۳۷۲].

به آغاز این نوشته کوتاه بر می‌گردیم: پیرمردی که در اواخر دهه ۱۳۴۰ از پله‌های آن موسسه انتشاراتی بالا می‌رفت، سرانجام کتابی را به اهل فرهنگ و ادب عرضه کرد که پس از گذشت بیش از ربع قرن، و به رغم تحقیق‌ها و مطالعه‌های جدیدتر، هنوز اثری مطمئن و کلاسیک و تحقیقی تاریخی و ادبی برای مطالعه و آموزش فرهنگ و ادب دوره قاجار، و به ویژه عهد مشروطه به شمار می‌آید. اما با احترام و نیک دلی آمیخته با تأسف باید گفت که «تاریخ تحلیلی شعر نو» به رغم کوشش‌ها و زحمات‌های گسترده در گردآوری منابع و مآخذ، هرگز شایستگی ارتقاء به چنین جایگاهی را دارا نیست. این اثر به صورت کنونی، تنها مرجعی است کتاب شناسانه و گزارشی است سال‌شمارانه، برای شناخت منابع و مآخذی که در راه تحقیق و پژوهش جدی، جریبان شناختی و تاریخ نگاری تحلیلی و در جزئیات یا کلیات این موضوع مورد نیاز است و نه بیش‌تر!

«این نوشته همانگونه که در عنوان فرعی‌اش آمده تنها «نکته‌ای کوتاه» [اما بنیادین] است درباره کتابی مفصل بررسی چشم اندازها و نظرگاه‌های مختلف کتاب جای نقد و بررسی جداگانه و بسیار مفصلتری دارد.

موضوع، کتاب را تا حد روایت از زمینه مورد بحث پایین می‌آورد. اگر این نکته را در کنار نقل قول‌های طولانی و بی حد و حصر اثر قرار دهیم، به راحتی می‌بینیم که مولف از برگزیدن شکل و شیوه‌های متناسب با یک تاریخ تحلیلی و علمی و اصولاً تاریخ ادبیات نویسی جدید آبا و اجداد است. از این رو حتی آنان که آگاهی‌های کتاب‌شناسانه «تاریخ تحلیلی شعر نو» را درخور توجه و سنجش می‌یابند [و من هم از زمره ایشانم] به هیچ روی نمی‌توانند [این کتاب را تاریخی تحلیلی Analytic History] بدانند، بلکه تنها بر این نظر خواهند بود که گردآورده‌های لنگرودی، گزارشی [Report] است سال‌شمارانه و زمانی [Chronological]، و روایتی [Narration] کتاب‌شناسانه [Bibliographical] از شعر نو در ایران و نقدهای نوشته شده بر آن.

از چشم‌اندازی دیگر، بی تردید منصفانه باید تأکید ورزید که کنجکاوی و کوشش مولف برای دست‌یابی و گردآوری بخش اعظم ادبیات شعری جدید ایران در یک صد سال اخیر شایسته تحسین است. به ویژه این که بسیاری از دفترهای شعر، مجموعه‌ها و مجلات مورد نظر، در هیچ یک از کتابخانه‌های معتبر یا نیمه معتبر ایران به تمامی یا به نیم به دست نمی‌آید و حتی کمتر صاحب این قلم که در ده سال اخیر، به گونه‌ای عمده با فرهنگ و ادب دوره مشروطه و معاصر سروکار داشته است، نمی‌تواند از ستایش این کار دشوار، وقت‌گیر و عافیت‌سوز [که غالباً از طریق مجموعه‌ها و کتابخانه‌های خصوصی پی‌گرفته شده] خودداری ورزد. البته پیش از این، از مولف اثر، پژوهش‌هایی در زمینه سبک هندی [گردباد شور جون / ۱۳۶۶] و نهضت بازگشت ادبی سده‌های دوازده و سیزده هجری [مکتب بازگشت / ۱۳۷۲] نشر یافته بود. اما وی غالباً، به سبب

نکته ای کوتاه درباره کتابی مفصل

کامیار عابدی

گزارشی سال شمارانه، روایتی کتاب‌شناسانه

نیچه در مشاهدات نامدرن می‌گوید: «اگر در پی خواندن زندگینامه‌ها برمی‌آیی، از آن زندگینامه‌ها پرهیز کن که نامشان «فلانی و دوران اوست»، به جای آنها زندگینامه‌ای را برگزین که عنوانش چنین باشد: «فلانی جنگجویی علیه دورانش»^۱.

در این عبارت، نیچه از دو نوع زندگینامه و در حقیقت از دو نوع برخورد با جهان سخن می‌گوید. اما شگفت اینکه در این دو نوع برخورد به ظاهر متمایز، یک مبنای ثابت وجود دارد و آن حضور «دوران» یا «جهان تاریخی» است. صاحب زندگینامه، چه بر له دورانش باشد و چه علیه آن در اثبات و توصیف و توضیح این له و علیه ناچار است به جهان پیرامونش، به «دوران زیستنش» بپردازد.

چرا که اصولاً زندگینامه نویسی بخشی از وقایع‌نگاری است و وقایع‌نگاری چنانکه از نامش پیداست، روایتی گزارش‌گونه از رویدادهایی است که حاصل تجربه جمعی و فردی است. خواننده زندگینامه به خصوص از نوع سیاسی و فرهنگی‌اش همواره در پی کشف مناسبتی بین زندگی نویسنده و جهان تاریخی است. مثلاً خواننده یک زندگینامه فرهنگی انتظار دارد، نویسنده بحرانهای فرهنگی جامعه، بخصوص لحظات بحرانی وجدان فرهنگی جامعه را در قالب یک روایت زمانمند نشان دهد، چرا که زندگینامه نمی‌تواند از موقعیتها و تعیین‌های اجتماعی و تاریخی مبرا باشد. به همین دلیل معمولاً نوع روایتی که در زندگینامه

نویسی نویستندگان از آن بهره می‌برند، روایت گاهنامه‌ای است، چرا که در این نوع روایت خواننده مراحل تکوین، بلوغ، بحران و اوج و فرود صاحب زندگینامه را به خوبی مشاهده می‌کند و از رهگذر فهم این مراحل است که می‌توان درباره آثار نویسنده، صعود و نزول او و اوج و حضيض آثارش قضاوت کند. طبیعی است که از این مراحل نمی‌توان سخن گفت، مگر اینکه آنها را در بستر شرایط اجتماعی، فرهنگی و تاریخی دوران قرار داد. به عبارت دیگر هر زندگینامه دولایه دارد، یک لایه آن روایت رخدادها، فردی و شخصی است و لایه دیگر آن روایت رخدادها، تاریخی و اجتماعی است. به تعبیری زندگینامه روزه‌ای است که هر خواننده‌ای می‌تواند از آن به گستره وسیع تاریخ و اجتماع و فرهنگ یک دوران نظر کند و آن را به ارزیابی بنشیند.

در حقیقت زندگینامه باید با تاریخ هم‌نوا و هم‌آوا باشد. این مسئله مبین حضور «زمان» در ژانر زندگینامه نویسی است. چه اینکه حوادث و رخدادها همواره در «زمان» رخ می‌دهند، نویسنده باید بین زمان تاریخی و زمان زندگی شخصی، نوعی هم‌نوایی ایجاد کند. اگر زندگینامه‌ای نتواند یک دوره تاریخی را با همه بحرانهایش منعکس کند، زندگینامه نیست، می‌تواند داستان باشد. حال سخن برسر این است که در چه شرایطی زندگینامه با تاریخ هم‌نوا می‌شود. به نظر می‌رسد وقتی این امر تحقق پیدا می‌کند که صاحب زندگینامه در کنشهای تاریخی‌ساز یا شریک یا ناظر باشد. او باید رویدادهایی از هر نوع، چه حسی چه معنوی از سرگذرانده باشد تا بتواند آنها را روایت کند، مثلاً اگر کسی در کنش انقلاب سهیم باشد و آن را تجربه کرده باشد، بدون شک می‌تواند آن را روایت کند و یا اگر کسی در متن یک بحران فرهنگی قرار بگیرد، بطور حتم می‌تواند آن بحران را روایت کند. البته قرار نیست حوادث تاریخی یا کنشهای فرهنگی و اجتماعی به نحو کاملاً

منفکی از رویدادهای زندگی شخصی روایت شوند. در این صورت این نوع کار به نام «ژانر زندگی‌نامه‌نویسی» خوانده نمی‌شود. در حقیقت در زندگینامه ما از طریق کنشهای فردی که در بستر اجتماعی و تاریخی خاصی شکل گرفته‌اند، با تاریخ و فرهنگ یک دوران برخورد می‌کنیم. یعنی کنش فردی ما را به سوی حوادث اجتماعی و فرهنگی دوران هدایت می‌کند. مثلاً وقتی ما می‌خوانیم که: دهخدا در سال ۱۳۳۶ در روزنامه صوراسرافیل ستون چرندپرند را می‌نوشت، این گزاره ما را به حوادث انقلاب مشروطیت هدایت می‌کند. این سخن به معنای این است که زندگینامه نویسی «شکل بیانی» خاصی دارد. یعنی مواد و مصالح مخصوصی دارد که معمولاً زندگینامه نویس از این مواد و مصالح متناسب با شکل بیان استفاده می‌کند. فی‌المثل نمی‌توان مقالات فلسفی، ادبی، فنی و علمی را در شکل بیانی زندگینامه نویسی آورد. چنانکه در بررسی تحلیلی که خود یک شکل بیانی خاص است، نمی‌توان از مواد و مصالح زندگینامه نویسی سود جست. البته در زندگینامه می‌توان نظریه‌های فلسفی و ادبی را مطرح کرد، اما باید همواره به یاد داشت که این عناصر نباید در این ژانر مسلط شوند. اینگونه مباحث باید همواره در حاشیه بمانند، زیرا آوردن اینگونه مقالات، استمرار و تداوم روایت را دچار خدشه می‌کنند، چرا که اصولاً روایت به معنای نقل رویدادهای زمانمند، عنصر مسلط ژانر زندگینامه نویسی است. آدمی در زمان تجربه می‌کند، می‌اندیشد و احساس می‌کند و روایت با زمان و در زمان شکل می‌گیرد. البته می‌توان از زمان فراتر رفت، چنانکه در برخی از ژانرهای ادبی دیگر این فراروی صورت می‌گیرد. اما در شیوه بیانی مخصوص زندگینامه نویسی، صاحب زندگینامه در زمان و با زمان کمال می‌یابد. زمان در زندگینامه با تولد، ازدواج، کار، آفرینش، آشنایی، عشق، بحران، درگیریهای سیاسی و اجتماعی، عملکردهای فرهنگی و سرانجام با

بلقیس سلیمانی

در غیاب تاریخ

مرگ خود را نشان می‌دهد. در این صورت اگر کسی نظریات گوناگون خود را دربارهٔ زبان، فلسفه، تکنولوژی به نابترین و دقیق‌ترین شکل بیان کند، او زندگی‌نامه‌ای از خود به جای نگذاشته است. زیرا در این شیوهٔ بیانی زمان غایب است و جایی که زمان غایب باشد زندگی فردی و زندگی اجتماعی نیز غایب است. البته زندگی‌نامه‌نویس در اثر خود زمان را فشرده می‌کند. این کار براساس معیارهای خاصی صورت می‌گیرد، مثلاً شخصی که تحولات اقتصادی برایش اهمیت ندارد، مبنای گزینش زمان را این تحولات نمی‌گیرد. او برایش مهم نیست که مسئله اصلاحات ارضی در ایران در چه سالی صورت گرفته است. بنابراین، این بخش از زمان را در زندگی‌نامه‌اش حذف می‌کند. حال اگر کسی تحولات یا بحرانهای فرهنگی برایش اهمیت داشته باشد، بدون شک با گزینش «زمان» زندگی‌نامه‌اش را برسالشمار فرهنگی قرار می‌دهد. اما باید به یاد داشت که در بیان مسئلهٔ زمان فرهنگی، شرط لازم بیان «زمان تاریخی» و «زمان اجتماعی» است.

به نظر می‌رسد در زندگی‌نامهٔ خودنوشت خرمشاهی «زمان تاریخی» غایب است و اگر غایب هم نباشد، حضوری پویا و دینامیک ندارد و در واقع در پس و پشت مطالب غیرزمانمند، در سایه قرار گرفته است. شاید بتوان گفت این زندگی‌نامه به شیوهٔ «دانشنامه» ای نوشته شده است، یا دست‌کم روح دانشنامه‌نویسی بر آن حکم فرماست. آوردن مطالب و در حقیقت مقالاتی دربارهٔ مقولهٔ فلسفی شک و تردید، نثر فارسی، دائرةالمعارفها، فلسفه و... این ویژگی را آشکار می‌کند. البته هر خواننده‌ای از این مطالب کمال بهره را می‌برد. اما سخن این است که آیا می‌توان در یک نوع ادبی به نام زندگی‌نامه‌نویسی، همهٔ آنچه را که می‌تواند بصورت مقالات و یا کتب مستقل، در جایی دیگر به خوانندگان عرضه شود، در این ساختار بیانی، عرضه

کرد. اما چنانکه گفته شد، مشکل اصلی کتاب «فرار از فلسفه» «غیبت تاریخ» به معنای وسیع کلمه است، منظور از تاریخ، در اینجا صرف رویدادهای سیاسی نیست، اگرچه این رویدادها در فهم مقاطع و شکل‌بندی تاریخ موثرند، اما «تاریخ» یک دوران، همهٔ بحرانها و تحولات و رویدادهای فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، علمی، اخلاقی و... را در برمی‌گیرد و طبیعی است که همهٔ این رویدادها به نوعی یا یکدیگر ربط و نسبت دارند، مثلاً نمی‌توان از یک بحران فرهنگی چیزی گفت، مگر اینکه از رخدادهای سیاسی دوران و یا تحولات اجتماعی‌ای که زمینه‌ساز این بحران بوده‌اند، سخن گفت. حال اگر فرض را براین امر قرار دهیم که «فرار از فلسفه» تنها به رخدادهای فرهنگی می‌پردازد باید زمان تاریخی و عوامل شکل‌گیری این رویدادها نشان داده شود. حیات مؤلف «فرار از فلسفه»، مصادف با ۳ دورهٔ تاریخی مهم بوده است. این سه دوره عبارتند از: ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، ۱۵ خرداد ۱۳۳۲ و انقلاب بهمن‌ماه ۱۳۵۷. هر کدام از این وقایع فصل مهمی در تاریخ معاصر ایران محسوب می‌شوند. این رویدادها، ثمرات و اثرات اجتماعی، فرهنگی خاصی داشته‌اند، تا آنجا که می‌توان از آنها به عنوان مقاطع مهم تاریخ و فرهنگ دوران اخیر نام برد. اما متأسفانه خرمشاهی نه تنها راوی این رویدادها نیست، بلکه به ثمرات فرهنگی آنها نیز نمی‌پردازد. اگر بپذیریم که اتوبیوگرافی خرمشاهی، یک اتوبیوگرافی فرهنگی است، طبیعی است که انتظار داشته باشیم یالندگی او را در دل بحرانها یا تحولات فرهنگی معاصر ببینیم. اما متأسفانه این نسبت را نمی‌بینیم، به راستی چرا چنین است؟ آیا این جای خالی به معنای عدم حضور نویسنده در کنشهای تاریخی و تحولات فرهنگی است؟ ظاهراً چنین است زیرا نویسنده از واقعهٔ سال ۱۳۳۲، از آنجا که در هشت سالگی خود ناظر آن بوده است، روایتی هرچند مغشوش ارائه می‌کند، اما از دو واقعهٔ دیگر هیچ روایتی ندارد. البته

وی رویداد انقلاب اسلامی را در چند صفحه مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد و تحلیلی نه چندان عمیق از این واقعه ارائه می‌کند. اما از فعل انقلاب، هیچ خاطره‌ای به یاد ندارد، چرا که اصولاً در آن حضور ندارد. شگفت اینکه از رخداد جنگ نیز که هنوز غبارهای آن فرونشسته است، حتی یک عبارت نمی‌آورد. این در حالی است که این واقعه در سالهای اخیر در شئون اجتماعی و فرهنگی ما تأثیری عظیم داشته است.

در کتاب «فرار از فلسفه» روزه‌ای یافت نمی‌شود که بتوان از آن به رویدادهای تاریخی، اجتماعی و فرهنگی دوران نگاه کرد و اگر بتوان چنین روزه‌ای یافت، این روزه چشم‌انداز وسیعی را به معرض تماشا نمی‌گذارد. به این دلیل با کمی احتیاط می‌توان گفت: این اثر، نوعی کتاب‌سازی به منظور بهره‌وری اقتصادی است. البته مهمترین کارکرد این زندگی‌نامه ادای دینی است که نویسنده به دوستان و همراهان خود کرده است و خوشبختانه نویسندهٔ محترم، با زبان طنزگونه و رندانهٔ خود از پس این امر به خوبی برآمده است. تا آنجا که می‌توان گفت: او سنت «تعارف‌کردن» به شیوهٔ ایرانی را به بهترین وجهی تجسم بخشیده است.

و اما زبان نثر خرمشاهی در زندگی‌نامه خود نوشت او با نام «فرار از فلسفه» ساده و روان و در عین حال محکم و استوار است. این زبان در عین سادگی، زبانی شوخ‌ناک و طنز است که با مایه‌ای از طربناکی و شادگونی همراه است. شاید همین طربناکی و طنز زبانی نثر است که به رغم برخی از ضعفهای اثر، گره از چهرهٔ خواننده می‌گشاید و او را وامی‌دارد که به این نویسندهٔ پرکار دست‌مریزاد بگوید، و برایش آرزوی موفقیت بکند.

پی‌نوشت:

F. Nietzsche, Unmodern Observations, ed. W. Arrowsmith, Yale university Press, 1990, P. 119.

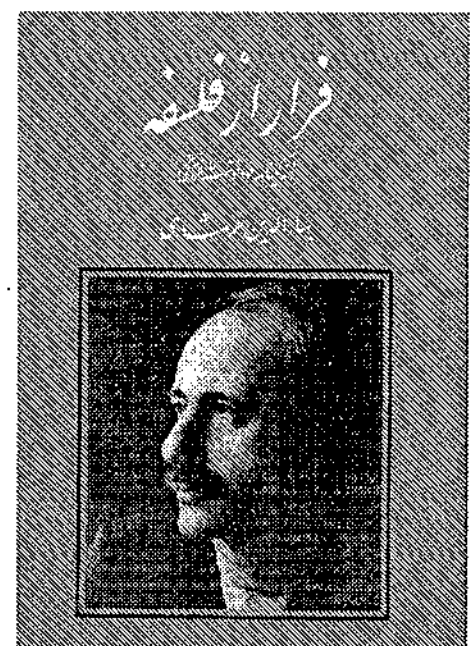
به نقل از کتاب «معنای مدرنیته» تألیف بابک احمدی، ص ۲.

فرار از فلسفه (زندگینامه خودنوشت فرهنگی)

بهاءالدین خرمشاهی

چاپ اول: ۱۳۷۷

نشر جامی

مطالعه علمی زبان، دستاورد گرانقدر دانش نوپای «زبان‌شناسی» است. منظور از مطالعه علمی، استفاده از روش‌های تجربی و عینی و سودبردن از طبقه‌بندی است.

زبان یک پدیده مشخص و عینی است که اجزاء و بخش‌های متنوعی دارد که با هم ارتباطی انداموار (ارگانیک) داشته، در مجموع یک موجود زایا و پویا به نام زبان می‌سازند.

زبان را از دو دیدگاه می‌توان مورد مطالعه قرار داد:

۱- از دید تاریخی (در زمانی)

۲- مقطعی (همزمانی)

نگرش نخست، دستور تاریخی و زبان‌شناسی تاریخی را نتیجه می‌دهد و نگرش دوم منجر به ظهور زبان‌شناسی توصیفی می‌شود.

زبان‌شناسی توصیفی به مشاهده و توصیف زبانی می‌پردازد که مردم یک سرزمین عملاً به آن سخن می‌گویند. ملاک درستی یک واژه یا اصطلاح یا شکل تلفظ آنها، تابع کاربرد اکثری آن نزد اغلب مردم است. یعنی اگر اکثریت مردم جامعه فارسی زبان ایران، واژه «عطر» را با فتحه (ع) تلفظ کنند، همین درست و علمی خواهد بود نه شکل عربی آن که با کسره (ع) است. در این صورت، تشویق و تجویز مردم به این که باید شکل درست عربی آن را تلفظ کنند، بیهوده و برخلاف اصول زبان‌شناسی است.

خوشبختانه در سال‌های اخیر، مرز بین زبان‌شناسی و دستور سنتی دارد محوتر و کمرنگ‌تر می‌شود و دستورنویسان و مطالعه‌کنندگان سنت‌گرا بیشتر به لزوم تحقیقات زبان‌شناسی پی برده‌اند و در پذیرش نتایج علمی آنها کمتر تعصب و لجاج و خودداری نشان می‌دهند.

در نظام جدید آموزش متوسطه آموزش و پرورش ایران، توجه به مطالعه علمی زبان، باعث تألیف کتاب‌هایی در زمینه ادبیات فارسی و زبان فارسی شده

است که با اصلاح برخی کاستی‌ها می‌تواند در شناخت درست زبان به دانش‌آموزان کمک مؤثر نماید.

در این کتاب‌ها که بر مبنای تفکیک بین زبان و ادبیات تألیف شده‌اند، زبان‌آموزی در چهار بخش تنظیم شده است: ۱- زبان‌شناسی ۲- نگارش ۳- دستور ۴- املاء.

این بخش‌ها با هم ارتباط درونی و عمیق دارند و هر یک، جنبه‌ای از زبان را توصیف می‌کنند. البته هر توصیف علمی، مبنای عمل و استفاده و کاربرد است. در نهایت، ضمن توجه به تغییرات طبیعی زبان در زمان، الگوهای نسبتاً درست جمله‌نویسی و تلفظ و نگارش و املاء، پیشنهاد و ارائه می‌شود.

این گونه تألیف و تدوین بخش‌های مختلف زبان، نتیجه هزاران ساعت کار و تحقیق گروهی (استادان و دبیران) بوده است که اکنون به صورت آزمایشی در نظام آموزشی جدید ایران اجرا می‌شود.

اکنون نکته جالب این است که سالها پیش و قبل از طرح این نوع نگرش به زبان، کتابی نوشته شده است که به طور فطری و شهودی، مباحث و مقولات یاد شده را به اجمال و اختصار بیان کرده است:

دستورهای املاء و انشاء از استاد علی‌اصغر فقیهی که اکنون به چاپ ششم رسیده است (بهار ۱۳۷۷، انتشارات باورداران)

این کتاب دو قسمت مجزا دارد:

۱- املاء ۲- انشاء.

در بخش املاء ضمن تعریف دقیق این واژه و سابقه کار برد آن در ادب فارسی، به فایده و موضوع آن می‌پردازد. در این قسمت (صص ۵۸-۲۶). شکل نگارش و رسم‌الخط حروف الفبا توضیح داده می‌شود. در کتاب‌های زبان فارسی ۴ و ۳ و ۲ و ۱ نظام جدید آموزش متوسطه، در بخش املاء، همین موارد با اندک تفاوت و تغییر آمده است.

در زبان فارسی گاه چند واج هست که یک نشانه دارند. مانند: «ی» در واژه «یار» و «پای» و «ی» در واژه «عید» یا «دید» یا «سی».

گاه برعکس، یک واج چند نشانه دارد. مانند: «ز» که به صورت «ذ»، «ظ» و «ض» هم نوشته می‌شود.

در زبان فارسی بین تلفظ آنها (واج) هیچ تفاوتی نیست. حتی به نوشته استاد فقیهی «خود عرب‌زبانان

نیز با این که هر یک از حروف مزبور را با تلفظ مخصوص ادا می‌کنند، احیاناً دچار اشتباه و زحمت می‌شوند.» (ص ۹۳ همان)

مطالبی را که استاد فقیهی مطرح کرده‌اند، در اغلب کتب زبان‌شناسی می‌توان دید و در کتاب زبان فارسی ۳ و ۴ (صص ۹۵-۹۳) تحت عنوان نظام‌آوایی زبان آمده است. البته حق تقدّم استاد به جای خود محفوظ است و مقصود از نقل این موارد هم، اشاره به جامعیت کتاب استاد است و لاغیر؛ که سالها پیش از طرح این گونه مباحث، به آنها متفطن شده و تبیین فرموده‌اند.

در قسمت دیگر، فهرستی از واژه‌هایی که واج‌های مشترک دارند، آمده است که به خاطر سپردن آنها در نوشتن درست کلمات، تأثیر تام دارد.

بخش دوم: انشاء.

در این بخش، عمده تأکید استاد بر ساده‌نویسی و ایجاز است که انصافاً دو کلید زرین نثرنویسی به شمار می‌روند.

زبان‌شناسان نیز در تفکیک زبان و ادبیات بر همین عقیده‌اند که آنجا که پای زبان در میان است و غرض و مقصود ایجاد ارتباط علمی بین دو طرف مطرح است، زبان و نثر باید بی‌پیرایه، ساده، بی‌ابهام و کاملاً رسا و روان باشد. به نوشته استاد فقیهی نیز: «گاه اتفاق می‌افتد که کسی درست سخن می‌گوید اما درست نمی‌نویسد. علت این امر این است که تصور می‌کند نوشتن از سخن گفتن جداست. باید گفت که: نوشته همان گفته است. مواردی که نمی‌توانند بگویند، می‌نویسند. منتها در نوشتن باید دقت کرد برای مثال: «تشخیص مواردی که س و ش باید با دندانه نوشته شود، یا ممکن است آن را کشید و همچنین حروف دیگری که گاهی برای زیبایی خط، کشیده می‌شود. در این مورد، باید دانست که هر گاه س و ش به سبب کشیده‌شدن، ممکن است به زیادشدن یک دندانه در کلمه اشتباه شود، باید آن دورا با دندانه نوشت. بنابراین، هر وقت این دو حرف قبل از حروف: ج، چ، ح، خ، ر، ز، س، ش، م، ه، ی - مقصود (ی) آخر است - قرار داشت، آن را با دندانه می‌نویسند. مانند: شجاع، سحاب، سخاوت، سست، سرد، سزاوار، سماء، شهر و سی.» (ص ۳۳)

مقایسه شود با: زبان فارسی ۴ و ۳ نظام جدید

احمد عزتی پرور

نگاهی

به دستورهای املاء و انشاء

آموزش متوسطه با کد ۲۲۰/۲ گروه مؤلفان دفتر تحقیقات وزارت آموزش و پرورش، چاپ اول ۱۳۷۷، ص ۳۸.

درباره اتصال و انفصال کلمات مرکب، روش این کتاب (کتاب استاد فقیهی) درست و علمی و مبتنی بر استعداد ذاتی کلمات فارسی است. در هر مورد، هدف، آسانی تلفظ و نگارش است. اگر این هدف، با اتصال (در موارد لزوم) حاصل شود، مجاز است و اگر با انفصال به دست آید، همان درست است.

در مورد املائی اسامی خاص اروپایی، پیشنهاد بسیار درستی دارند مبنی بر این که باید آنها را با حروف فارسی نوشت نه عربی. مثلاً: ادیسون درست است نه ادیسون. می توان این قاعده را تعمیم داد و گفت: درست است نه ارسطو، افلاتون صحیح است نه افلاطون. و از دانشمندان جدید: نوآم چامسکی (زبان شناس آمریکایی) درست است نه نعام چامسکی. از ص ۹۰ تا ۹۴ بحث جالبی درباره شیوه تلفظ حروف عربی مانند: ض-ظ-ذ-ج-ع-ق و... آمده است. امروزه در کتاب های زبان شناسی قسمت مهمی به واج شناسی تعلق دارد که در آن واج ها (صداها) و حروف الفبا (نشانه ها) مورد مطالعه قرار می گیرند. سخن روان تر و ساده تر باشد. زیرا هنگام سخن گفتن، گوینده از حرکات سر و گردن و چشم و اشارت دست و ابرو برای فهماندن گفته خود یاری می جوید، و در موقع لزوم با تکرار سخن رفع ابهام می کند. اما در نوشته این گونه امور میسر نیست. پس باید چنان تهیه شود که هیچگونه ابهام و تاریکی در آن وجود نداشته باشد. (ص ۱۲۷ همان)

در قسمتی مجزا به غلط های مشهور اشاره شده و شکل درست نگارش واژه های مشهور پیشنهاد می شود. در واقع، کتاب غلط نویسم استاد ابوالحسن نجفی - که خود از زبان شناسان برجسته ایران است - شکل مفصل و مشابهی از همین قسمت است که استاد فقیهی سالها از ایشان به اختصار بدان پرداخته اند.

از ص ۱۵۷ تا ۱۷۰ مباحث دستوری لازم برای نگارش به ایجاز هر چه تمام آمده است. این قسمت هم یادآور بخش دستور کتاب زبان فارسی نظام جدید آموزش متوسطه است. از ص ۱۷۰ تا ۱۷۶، چند بحث لازم از علم معانی، مثل: حالت های مستدلیه و مسند و

بیان موارد تقدیم و تأخیر آنها نسبت به هم، حذف فعل به قرینه، جمله های انشایی و اخباری، تأثیر انشاهای خارجی در فارسی و... بیان شده است. در پایان هم شرایط یک نویسنده خوب و یک انشای بی نقص به تفصیل نسبی شرح داده شده است.

کتاب در مجموع - با وجود گذشتن سالها از نگارش آن - هنوز مفید و ممتع است. هر چند استاد فقیهی در آغاز مقدمه چاپ دوم، عبارت خردمندانه ای از عماد اصفهانی آورده است که:

«هیچ نویسنده ای ندیدم که امروز کتابی بنویسد و فردا افسوس نخورد که چرا فلان عبارت را تغییر نداده یا فلان جمله را به کتاب نیفزوده...» (ص ۱۱ همان)

ولی از آنجا که در نگارش مباحث نگارشی علمی ملحوظ شده است، بسیاری از فصول و مطالب اعتبار خود را همچنان تا امروز حفظ کرده اند.

شاید بتوان یکی دو نکته غیر لازم هم در این کتاب یافت، مثل: مطالب مربوط به تفاوت دال و ذال معجمه (ص ۸۵) که دیگر در فارسی امروز محلی از اعراب ندارند، و یا تجویز نامه ای که درباره شکل تلفظ برخی از کلمات آمده است (صص ۱۴۹ - ۱۳۷) که دور از موازین زبان شناسی است. زیرا تلفظ واژه: جنوب، همان است که بیشتر مردم به کار می برند. یعنی: «جنوب» با (ضمه ج) نه با فتحه ج. و بقیه موارد هم همین حکم را دارد.

اما کدام کتاب را می توان یافت که بر یکی دو نکته آن نتوان خرده گرفت؟ بیان فروتنانه استاد در مقدمه و نقل جمله عماد اصفهانی، خود گویای امکان همین نقص ها و کاستی هاست.

اما آنچه اعتبار یک اثر را محفوظ می دارد هنرهای آن است؛ بدایع و نوآوری های آن. در کتاب استاد با توجه به زمان نگارش آن، ابداعات و بدایع کم نیست. قلمش همچنان قویم باد. □

* عنوان کتاب هر چند فقط املاء و انشاء را در بر می گیرد، اما واژه «دستور» یا ایهامی که دارد، دستور زبان را به ذهن متبادر می سازد و حق نیز همین است. زیرا مباحث دستوری هم در مطاوی کتاب، بارها طرح شده است.

ترکیب «باز چاپ» نیز به جای تجدید چاپ، در روی جلد تازه به نظر می رسد و زیباست.

علی اصغر فقیهی

باز چاپ ششم ۱۳۷۷

شرکت باورداران

در ادوار مختلف تاریخ، تفکر انتقادی به اشکال گوناگون ظهور و بروز کرده است، پیدایی تفکر انتقادی ارتباطی مستقیم با پیش اجتماعی و سیاسی حاکم بر جامعه دارد، از اینرو در همه جوامع تفکر انتقادی به یک شکل رشد و تکامل نمی‌یابد. در جوامع باز که نظام آنان براساس عقل و منطق جمعی پایه‌ریزی شده است، زمینه‌های مناسبی برای رشد نقد و نقادی فراهم می‌شود و برعکس در جوامع بسته و نظام‌های استبدادی به دلیل آن که امکان دیالوگ بین سطوح مختلف طبقات سیاسی و فرهنگی فراهم نیست، تفکر انتقادی رشد مناسبی نمی‌یابد. نمونه بارز آن نظام حکومتی شرقی به خصوص نظام سنتی ایران است که طی قرون گذشته امکان مناسبی برای رشد تفکر انتقادی فراهم نکرد. نظام‌هایی که بر ایران حاکم بود، نظام‌هایی استبدادی و توتالیتر بودند، بنابراین آزادی‌های سیاسی و اجتماعی معنای اصیل خود را در این جوامع از دست داده بودند و عقلانیت جمعی در مدیریت سیاسی و فرهنگی هیچ نقشی نداشت، از اینرو وقتی ما امروز به گذشته خود می‌نگریم، درمی‌یابیم که نقد ادبی نیز مانند دیگر نمونه‌های تفکر انتقادی رشد مناسبی نداشته است.

در کتاب نقد شعر در ایران که به تازگی منتشر شده، دکتر درگاهی به درایت به چندین نکته اساسی در خصوص نازایی و ناتوانی نقد سنتی ایران اشاره می‌کند اما این مساله اساسی را یادآور نمی‌شود که رشد و زایش نقد و نقادی در جوامعی شکل می‌گیرد که آزادی‌های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی بر آن جوامع حاکم است و از آنجا که ساخت نظام حکومتی ما ساختی استبدادی بود و همه چیز ما اعم از فرهنگ و هنر و ادبیات را تحت شعاع قرار می‌داد، نقد و نقادی در این سرزمین رشدی نیافت. در جامعه گذشته امکان رشد تفکر عقلانی فراهم نبود بنابراین فقر عقلانیت جمعی، نیز عاملی دیگر بر عدم رشد تفکر انتقادی در ایران بود. عقل و تفکر عقلانی در جوامع شرقی به خصوص ایران چندان رواجی نداشته است و بیشتر بینش عاطفی بر

ذهن‌ها حکومت می‌کرد و اگر در دوره‌ای از ادوار تاریخ ایران با چشمه‌هایی از تفکر انتقادی روبرو می‌شویم بیشتر برخاسته از عقل فردی است یعنی فردی با تکیه بر عقل استدلالی و منطقی خویش و بدون بهره‌گیری از دستگاه فکری، فلسفی خاصی وارد حوزه نقادی می‌شده است. حال آنکه این مساله در غرب کاملاً برعکس است. در آنجا از درون دستگاه‌های فکری، فلسفی، ناقدان سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ظهور می‌کنند. اما متأسفانه در ایران به خصوص از قرن چهارم به بعد عملاً با پیش خردمندانه مقابله شده است و امکان پیدایی تفکر عقلانی به کلی از بین می‌رود. اگرچه از دستگاه‌های فکری، فلسفی، ناقدان بزرگی ظهور نکرده‌اند، اما در طول تاریخ خردمندان هوشیاری بوده‌اند که با تکیه بر هوش و دانش عقلی و استدلالی خود، درباره برخی از متون زبان فارسی بحث و گفتگو کرده‌اند. از اینرو امروزه برای ناقدان ضرورت دارد تا با تفکر انتقادی غرب و ایران و شیوه‌های انتقادی آنان آشنا شوند و در این راه استاد عبدالحسین زرین‌کوب با نوشتن کتاب ارجمند نقد ادبی گام‌های ارزشمندی برداشت و پس از او نیز کسانی کوشیدند تا به شکل‌های گوناگون تصویری از نقد ادبی در ایران و جهان به دست دهند و یکی از این آثار کتاب مبانی و روشهای نقد ادبی تألیف دکتر نصرالله امامی است.

این کتاب کوششی است در تبیین تاریخ و شیوه‌های نقد ادبی از گذشته تا امروز. از اینرو خواننده جوان و غیرفعال می‌تواند پاسخهای بسیاری از سوالاتی را که در زمینه نقد و نقادی وجود دارد، از درون کتاب بیابد. نوع نگاه و بینش مؤلف در تمامی فصول، نگاهی سنتی است، بنابراین وقتی خواننده کل کتاب را می‌خواند اگرچه با تاریخ و شیوه‌های نقد به اجمال آشنا می‌شود اما چون مؤلف از پشتوانه‌های فکری، فلسفی امروز بی‌بهره است، کلام او چندان بر جان و دل خواننده کنجکاو و هوشیار نمی‌نشیند. مؤلف در تعریف نقد می‌نویسد:

«فعالیتی است مبتنی بر مطالعه‌ای هوشمندانه در آثار ادبی و توصیف و تحلیل و بیان فضایل و کاستی‌ها».

این نوع از نگاه به نقد و نقادی، نگاهی سنتی است. شمس قیس رازی نیز بر این اعتقاد بود که منتقد باید

غث و سمین را از هم بازشناسد یعنی در واقع از این دیدگاه ناقد دانای کلی است که در برابر متن قرار می‌گیرد و چون همه چیزدان است درباره کاستی‌ها و فضایل متن سخن می‌گوید. اما در دنیای امروز و در نقد جدید این تعبیر چندان مورد توجه نظریه پردازان ادبی نیست. رولان بارت در مجموعه مقاله‌های نقادی خود می‌گوید: «نقد سخنی است بر سخن دیگر. زبان ثانوی یا به قول منطق دانان، فرازبانی است که روی زبان اولیه پیاده می‌شود. کارکرد نقد باید دوگونه مناسبت را در نظر داشته باشد: مناسبت زبان نقد با زبان نویسنده مورد نظر و مناسبت این زبان - موضوع با دنیا». مؤلف می‌توانست با تحلیل دیدگاه‌های مختلف، تصویری درست از نقد و نقادی به دست دهد، اما نگاه سنتی او سبب شده تا تعریفی سنتی از نقد به دست داده شود و از لحاظ منطقی حد آن بطور دقیق مشخص نشود بنابراین این مثلثی که برای نقد ادبی ترسیم می‌گردد، طبیعی است که چندان اصولی، دقیق و علمی نباشد.

در ایران اگرچه نقد ادبی به دلایل متعدد تا عصر صفویه رشد چشمگیری نداشت اما در نوشته‌های منثور و منظوم ادیبان و ارباب بلاغت نوعی نگاه انتقادی دیده می‌شود. نقد ادبی در زبان فارسی از سوی سه گروه مورد توجه قرار گرفت: ۱- شاعران ۲- صاحبان تذکره‌های فارسی و ۳- ارباب بلاغت ادبی. در هر یک از آثاری که از آنان به جا مانده ما با نمودها و شیوه‌های مختلف نقد روبرو می‌شویم از اینرو شاید بایسته بود تا دکتر امامی در فصل دوم کتاب که به «نقد ادبی در ایران» اختصاص دارد به شکلی علمی و دقیق این تقسیم‌بندی را انجام می‌داد و از کسانی که در ایران دارای نگاهی انتقادی بودند، یاد می‌کرد. مؤلف در این فصل کوشیده است تا تصویری از نقد ادبی در ایران بدست دهد، اما ظاهراً به دلیل اینکه خود به منابع دست اول متون زبان فارسی و عربی مراجعه نکرده، تحلیلی که از آن منابع بدست داده، هیچ تازگی در آن نیست و شاید بتوان گفت که کل این فصل تلخیص نقد ادبی دکتر زرین‌کوب است. حال آن که با گذشت چندین سال از نوشتن نقد ادبی استاد زرین‌کوب، امروزه ضرورت دارد تا صاحب‌نظران از دریچه‌های نو به متون زبان فارسی از لحاظ اهمیت ارزش انتقادی بنگرند. حتی منابعی که مؤلف محترم از آنها در این فصل استفاده کرده، عمدتاً منابعی است که

محمدرضا محمدی آملی
نگاهی

انتقادی به مبانی نقد ادبی

دیدگاههای میرزا ملکم خان، طابوف، آخوندزاده و میرزا آقاخان کرمانی در زمینه نقد بسیار ارزشمند هستند. بنابراین ضرورت داشت تا مؤلف وقتی از نقد ادبی در ایران بدون در نظر گرفتن مقطع تاریخی سخن می‌گوید از اندیشه‌های انتقادی آخوندزاده با استناد به کریستکا سخن به میان می‌آورد.^۲

فصل سوم کتاب مبانی و روشهای نقد ادبی به بررسی جایگاه نقد ادبی در ادبیات عرب اختصاص دارد. در این فصل نیز مؤلف حدیث تازه‌ای نمی‌گوید و همچنان با استندهای مکرر به نقد ادبی زرین‌کوب، کلام را به پیش می‌برد و برخواننده معلوم نیست که چرا مؤلف به هنگام استناد کلام را داخل گیومه نمی‌گذارد مثلاً وقتی از عکاظ به عنوان یکی از اماکن نقد و داوری شعر سخن می‌گوید، کل‌بند برگرفته از کتاب نقد ادبی زرین‌کوب است و این اتفاق در صفحات مختلف تکرار می‌شود.^۴

در بررسی جایگاه نقد ادبی در ادبیات عرب مؤلف به آثار قدامه بن جعفر اشاره می‌کند و به اشتباه کتاب «نقد النثر» را از آن وی می‌داند. حال آن‌که با تحقیقات جدید مشخص شد که این اثر از آن قدامه بن جعفر نیست. این شبهه را اولین بار دکتر طه حسین ایجاد کرد و نوشت: «هی تنسب الی قدامه بن جعفر». به قول دکتر علوی مقدم «شک دکتر طه حسین درباره این کتاب با انتشار مقاله‌ای از دکتر علی حسن عبدالقادر در سال ۱۹۴۸ میلادی به یقین مبدل شد». کتاب نقدالنثر در واقع بخشی از کتاب «البرهان فی وجوه البیان» تألیف اسحاق بن ابراهیم بن سلیمان معروف به ابن وهب است.^۵

مؤلف در بحث از نقد ادبی در ادبیات معاصر عرب نیز به شتاب گذشته است. حال آنکه در دوره جدید در زبان عرب نقد ادبی تحول اساسی یافت و ما با بنیان‌ها و نظریه‌های جدید از سوی صاحب‌نظران عرب‌زبان روبرو می‌شویم و شایسته بود تا مؤلف به شکل دقیقی به فراز و فرودهای تحول دیدگاههای انتقادی ادیبان معاصر عرب اشاره می‌کرد. حال آنکه این بخش نه تنها تحلیلی ندارد بلکه گزارشی کامل نیز از سیر تحول نقد ادبی در ادبیات عرب نیست.

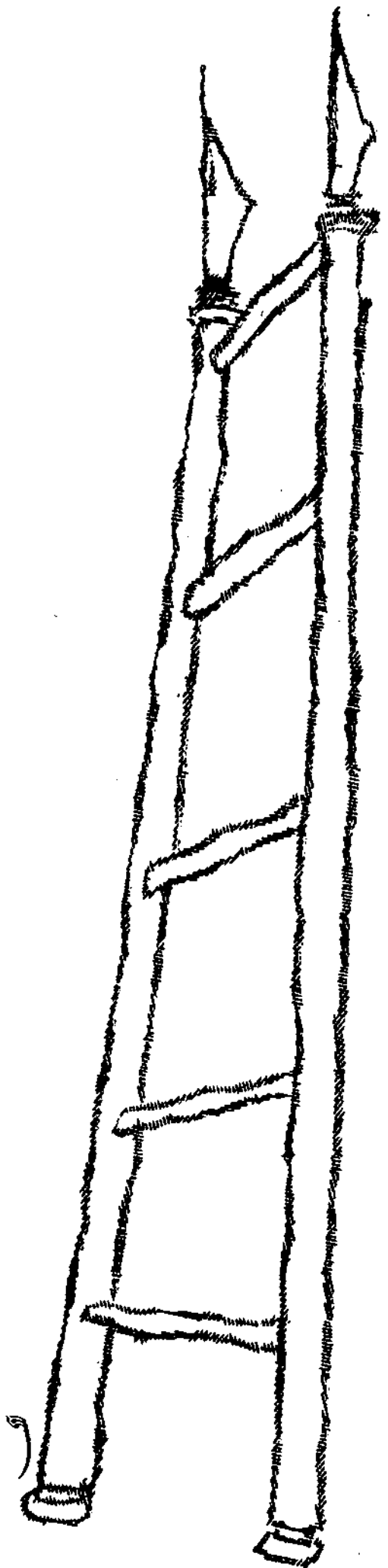
این نارسایی در فصل چهارم هم که به نقد ادبی در یونان باستان و غرب اختصاص دارد خود را نشان

در کتاب نقد ادبی زرین‌کوب آمده است. مؤلف نگاهی انتقادی به تحول نقد و نقادی در ایران ندارد از اینرو سخنی را که درباره نقد ادبی در عصر صفویه می‌آورد، به هیچ وجه علمی و دقیق نیست او می‌گوید: «دوره صفویه در تاریخ نقد ادبی ایران، عصر تابناکی نیست».

مؤلف براساس استناد به کدام مراجع و منابع چنین حکمی داده‌اند. تذکرة‌های عصر صفویه از لحاظ نگاه و بینش انتقادی از ارزش زیادی برخوردار است. تذکرة‌های خان آرزو، آزاد بلگرامی و... از اهمیت والایی برخوردار است به گونه‌ای که برخی از دیدگاههای صاحبان این تذکرة‌ها را می‌توان با مهمترین دیدگاههای انتقادی ناقدان امروز جهان برابر دانست.^۶ اگرچه صاحبان تذکرة‌های مجمع‌الفصحا، تحفه سامی و تذکرة نصرآبادی چندان نگاه انتقادی دقیقی نداشته‌اند اما بیشتر آنچه در هند به زبان فارسی نوشته شد، گواهی بر این مطلب است که نقد ادبی در عصر صفویه برخلاف نظر مؤلف کتاب، شکوفا شد و یکی از ادوار درخشان نقد ادبی ایران، عصر صفویه است.

کوشش مؤلف در فصل دوم بر آن بود تا جایگاه نقد ادبی را در ادوار مختلف تاریخ ایران نشان دهد، اما این کوشش ابر می‌ماند. مؤلف به جای آنکه به دو دوره بسیار مهم تاریخ ایران در زمینه رشد و شکوفایی نقد ادبی اشاره کند. از آنها به سادگی می‌گذرد. از عصر صفویه به عنوان دورهای که نقد ادبی در آن جایگاهی نداشته، یاد می‌کند و از عصر قاجار هیچ سخنی نمی‌گوید. چرا؟ تنها دلیل مؤلف این است که «ابعاد جریانهای ادبی بعد از عصر مشروطیت تا دوره معاصر تفصیلی دارد که آن مستلزم بحث مستقلی می‌کند» اگر به راستی هدف آن است تا به خوانندگان تصویری درست از نقد ادبی در ایران به دست دهیم آیا نباید این دوران مهم را بصورت دقیق بررسی می‌کنیم.

در عصر مشروطیت و در دوره پهلوی اول نقد ادبی جایگاه ویژه‌ای می‌یابد. شاید بتوان کل ادوار تاریخ ایران تا عصر صفویه را از لحاظ نفوذ و گسترش بینش انتقادی در یک سمت ترازو گذاشت و عصر صفویه و یا قاجار و پهلوی اول را در کفه دیگر آن. در عصر مشروطیت به دلیل تحولات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی نوع نگاه ادبا و فضایی ما به شعر و هنر تغییر کرد و مبانی جدیدی برای نقد ادبی به وجود آمد.

می‌دهد. در این فصل مؤلف پس از بحث‌های غیربیدیع و تازه دربارهٔ چگونگی شکل‌گیری نقد ادبی در آن دیار به «نقد جدید» می‌پردازد. اما آنچه درباره نقد جدید می‌گوید، سخن جدیدی نیست. گزارشی که مؤلف از نقد جدید غرب به دست می‌دهد، نه تنها کوتاه‌ست بلکه مربوط به نظریه‌های دهه ۴۰، ۵۰ و ۱۹۶۰ است در صورتی که ما در پایان این قرن به سر می‌بریم و بایسته است وقتی از نقد جدید سخن می‌گوییم حداقل به منابعی استناد کنیم که در دهه اخیر نوشته شده است. استناد به منابعی چون

A Short history of literary Criticis

که در دهه ۶۰ نوشته شده، نشان از آن دارد که مؤلف با کتب جدید آشنا نیست. در دو دهه اخیر تحولات چشمگیری در عرصه نقد به وقوع پیوست به گونه‌ای که بسیاری از نظام‌ها و مکتب‌های ادبی دنیا را تحت تأثیر خود قرار داد. بنابراین بایسته بود مؤلف در تحلیل نقد جدید ولو به اجمال اشارتی به جریان‌های ادبی-فلسفی چند دهه اخیر می‌کردند. مقصود مؤلف از نقد جدید، نقدی است که در میانه قرن میلادی حاضر به وقوع پیوست و دکتر زرین‌کوب در نقد ادبی خویش به آن‌ها به طور مبسوط اشارت کرده است.

مؤلف در فصل پنجم به «نقد متون یا نقد متن‌شناختی» می‌پردازد. این فصل نیز به تأثیر از یافته‌ها و یادداشت‌های نجیب مایل هروی و عبدالحسین زرین‌کوب نوشته شده است. کتاب نقد و تصحیح متون که از مهمترین مراجع مهم در زمینه تصحیح متون است، در این فصل بارها مورد استناد مؤلف قرار گرفته است از اینرو سخنی اضافه بر آنچه دکتر زرین‌کوب و نجیب مایل هروی بیان کرده‌اند، در کلام مؤلف دیده نمی‌شود.

فصول دیگر کتاب مبانی و روش‌های نقد ادبی به

بررسی نقد اخلاقی، روان‌شناختی، تاریخی-زندگینامه‌ای، صورت‌نگاری و اسطوره‌ای اختصاص دارد. از فصل ششم به بعد مؤلف کوشیده است تا ضمن ارائه نظریات گوناگون از شیوه‌های مختلف نقد امروز سخن بگوید و در پایان متنی را از آن دیدگاه مورد بررسی قرار می‌دهد. این فصول سخن تازه‌ای ندارد و در واقع مؤلف به گردآوری آرای صاحب‌نظران پرداخته است.

از لحاظ روش‌مندی کتاب مبانی و روش‌های نقد ادبی علمی و دقیق نیست مؤلف می‌بایست کتاب را به دو بخش اصلی تقسیم می‌کرد. در بخش اول دربارهٔ تاریخچه نقد در ایران و جهان به اجمال سخن می‌گفت و در بخش دوم به شیوه‌های نقد ادبی اشارت می‌کرد اما آورده است بی آن که میان آنان از لحاظ موضوعی فرقی قائل شود حال آن که میان فصل دهم که نقد اسطوره‌ای نام دارد با فصل سوم که به نقد ادبی در ادبیات عرب اختصاص دارد، تفاوت موضوعی وجود دارد. در اولی دربارهٔ شیوه نقد سخن به میان آمده است و در دومی دربارهٔ تاریخچه نقد ادبی در ادبیات عرب. مؤلف اگر این تقسیم‌بندی را انجام می‌داد می‌توانست به شکل دقیق تری از تاریخ و روش‌های نقد ادبی سخن گوید.

این کتاب اگر چه در بحث تاریخ و شیوه‌های نقد ادبی کامل نیست اما فوایدی برای مخاطبان جوان دارد. زیرا خواننده جوان کتاب با قرائت آن به درکی نسبی از وضعیت نقد در گذشته و حال دست می‌یابد. اما برای خواننده اهل کتاب، متضمن فایده‌ای نیست زیرا مؤلف طرحی ناقص از وضعیت نقد هم از نظر تاریخی و هم از نظر شیوه و روش به دست می‌دهد. وقتی قرار شد در کتاب از شیوه‌های نقد یاد کنیم چرا از شیوه‌های جدید نقد که امروزه نه تنها در غرب که در ایران رواج دارد، یادی نمی‌شود. مؤلف می‌بایست در بررسی شیوه‌های

نقد ادبی به شیوه‌های مرسوم و آشنایی چون ساختارگرایی، ساخت‌شکنی، هرمنوتیک و... اشارتی ولو به اجمال می‌کرد تا تصویری که با خواندن کتاب به دست می‌آید نسبتاً جامعیت خود را حفظ کرده باشد.

متأسفانه کمتر کتابی در ایران بدون غلط چاپی، منتشر می‌شود و طبعاً کتاب مبانی و روش‌های نقد ادبی نیز از این قاعده مستثنا نیست، که امیدواریم در چاپ‌های آینده تصحیح گردد.

کتاب مبانی و روش‌های نقد ادبی اگر چه در نوع خود کتابی تازه و بدیع نیست و به مباحثی جدید در حوزه نقد ادبی نمی‌پردازد اما چاپ و انتشار این کتاب‌ها بی‌تردید زمینه را برای ایجاد گفتگو و دیالوگ فراهم می‌کند و اگر این کتاب توانسته باشد اذهان برخی از خوانندگان را به چالش وادارد و زمینه‌های تفکر انتقادی را فراهم کند، شاید حق خود را ادا کرده باشد. □

پی‌نوشت:

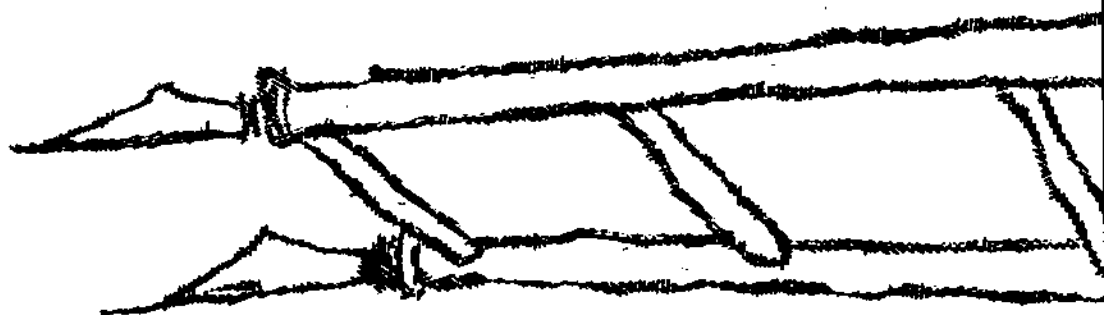
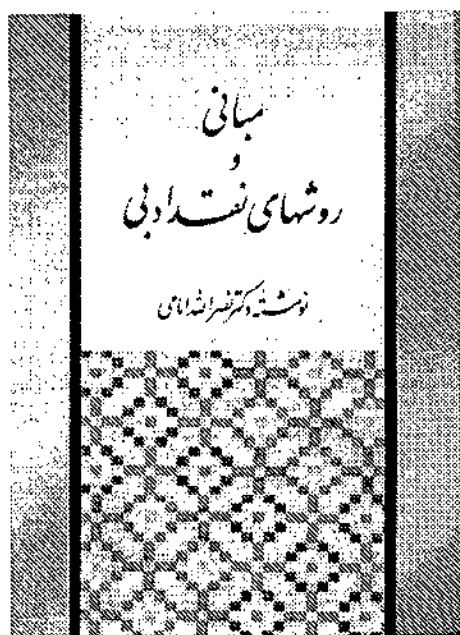
۱- نقد شعر در ایران، دکتر محمود درگاهی، انتشارات امیرکبیر، چ اول ۱۳۷۷.

۲- در این زمینه می‌توانید به پایان‌نامه دکتر محمود فتوحی با نام «دیدگاه‌های نقد ادبی در عصر صفویه» با راهنمایی استاد عبدالحسین زرین‌کوب و مشاورت استادان دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی و دکتر جلیل تجلیل مراجعه کنید.

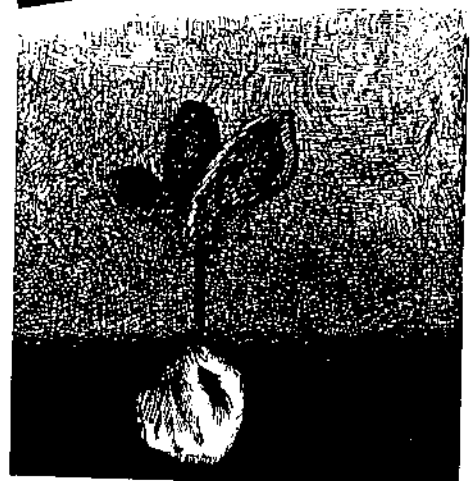
۳- در این زمینه محمد دهقانی پایان‌نامه دکتر خود را با نام نقد ادبی از قاجاریه تا ۱۳۲۰ با راهنمایی دکتر زرین‌کوب و مشاورت دکتر شفیعی کدکنی نوشته است.

۴- به عنوان نمونه می‌توانید صفحه ۵۲ کتاب «مبانی و روش‌های نقد ادبی» را با صفحه ۱۳۶ کتاب نقد ادبی زرین‌کوب مقایسه کنید.

۵- خوانندگان محترم می‌توانند برای اطلاع بیشتر به مقاله ممتع دکتر محمد علوی مقدم با نام «بحثی در کتاب نقد للنشر» مندرج در کتاب «در قلمرو بلاغت» مراجعه کنند. □

محمدرضا گودرزی

حسرت بر جنب و جوش گنجشکها

نه آبی، نه زرد

قدسی قاضی نور

انتشارات قطره

چاپ اول ۱۳۷۷

مجموعه نه آبی، نه زرد از بیست و چهار قطعه، «طرح» و یا داستان تشکیل شده است. هر چند که بیشتر از هفت مکان از مکان‌های این بیست و چهار داستان یا طرح در خارج از کشور قرار ندارد، اما می‌بایست این مجموعه را به خاطر پختگی نظر راوی در روایت داستانهای خارج از کشور و جاری بودن زمان حال بر زمان این داستان‌ها در زمره ادبیات مهاجرت به حساب آورد. در واقع ما معتقدیم روایت تمامی داستان‌هایی که حال و هوای دوران کودکی بر آنها حاکم است به خاطر مقابله روانی راوی با سردی و سکون زمان و مکان داستان‌های خارج از کشور صورت پذیرفته است. بخصوص آن که آشکار است معنای کلی مجموعه (زیرا به رغم تکه تکه بودن بخش‌های این کتاب، معنای کلی آن‌ها را به هم متصل می‌سازد و به آن وحدتی معنایی می‌بخشد) برخاسته از اندیشه یک ایرانی مهاجر است.

از این مجموعه بیست و چهار تایی نه قسمت آن تا حدودی خصایص داستانی دارند. این نه قسمت عبارتند از: اولین زمزمه‌ها - آسمان آبی - چشم - عبود کیوترت را پر بده - پرواز - سه ماه تعطیلی - شادی‌های کوچک - دوات ساچمه‌ای و درخت عناب. بقیه دیگر طرح یا قطعه‌ای ادبی هستند که صرفاً اندیشه و حال و هوای درونی نویسنده را منعکس می‌کنند و در خدمت معنابخشی به کل مجموعه قرار دارند.

همان گونه که اشاره کردیم هفت مکان از مکان‌های این داستان‌ها یا قطعات، در خارج از کشور

قرار دارد، مکان ده قطعه آن به طور مشخص در ایران است و مکان هفت قطعه آن نامشخص است (یعنی تشخیص مکانی ندارد). از نه داستانی که نام بردیم راوی یا شخصیت اصلی شش داستان آن کودک است و این امر نشان می‌دهد که حس و حال داستان‌سرایی در وجود نویسنده برای ترسیم دوران کودکی بارزتر بوده است و هر قدر نویسنده به زمان حال نزدیک‌تر شده، مفهوم‌پردازی و اندیشه‌ورزی ذهن او را بیشتر به خود مشغول کرده است و جستجو برای تعیین جایگاه خود در جهان برایش مهم‌تر شده است.

نظرگاه هشت قطعه یا داستان این مجموعه راوی دانای کل است و شانزده قطعه یا داستان آن با نظرگاه اول شخص روایت شده است. از این شانزده راوی جنسیت شش راوی آن نامشخص است، شش راوی آن زن یا دختر بچه هستند و چهار راوی آخری پسر بچه است.

به رغم این پراکندگی ظاهری در ساختمان داستان‌ها (از این پس برای سهولت کار همه جا برای همه قطعات یا طرح‌ها و داستان‌ها لفظ داستان را به کار می‌بریم) همان طور که گفتیم جان مایه اثر واحد است و نمی‌توان این مجموعه را مجموعه‌ای چند آوایی دانست. چرا که در مجموعه چند آوایی شخصیت‌های مختلف با هویت‌های متفاوت اعلام وجود می‌کنند و هستی ویژه خود و نگاه خاص خود را به جهان به ثبوت می‌رسانند، اما در مجموعه نه آبی، نه زرد یک آوای واحد جاری است که هر چند با چشم‌هایی جدا، از منظری یگانه به جهان و انسان می‌نگرد.

از ویژگی این مجموعه، استفاده نویسنده از رنگ و ترکیب‌بندی رنگ‌ها برای جان‌بخشی تصاویر داستان است. طوری که در برخی از داستان‌ها رد قلم موی نویسنده کاملاً باقی است و تصویرپرداز بودن او از ورای روایت‌پردازی‌اش مشهود است. مهم‌ترین رنگ‌هایی

که ذهن نویسنده را به خود مشغول کرده‌اند دو رنگ آبی و زرد هستند که هر کدام نمادی از بخشی از زندگی او هستند. زرد که نشانه گرمی و حرارت است نشان‌دهنده فضای سرشار از حرارت و شوق دوران کودکی اوست که با حال و هوای گرمابخش سنت شرقی در هم آمیخته است و آبی که نشان‌دهنده حال و هوای سرد و صامت و ملال‌آور کنونی اوست، نمادی از تعارض او با فضا و فرهنگ خارج از کشور است (هر چند رنگ آبی و هم خانواده‌های آن لاجوردی و فیروزه‌ای از رنگ‌های معماری و ترسیم مینیاتور شرق به حساب می‌آیند، اما در مجموعه نه آبی، نه زرد، بار روانی رنگ آبی مورد نظر است).

تمامی تلاش نویسنده در این کتاب آنست که میان رنگ زرد و آبی یعنی گرمی و شوق، و سردی و سکون توافقی برقرار کند تا بتواند از این طریق ذهن خود را از کشمکش و تعارض نجات دهد. و به شادابی و حیات و بالندگی رنگ سبز برسد. اما این که چگونه این تعارض در واقعیت جامعه انسانی صورت توافقی به خود می‌گیرد، نامعلوم است و راوی جز با خیال‌پروری و ذهن‌گرایی نتوانسته بدان نزدیک شود و در نهایت آنچه که باقی می‌ماند فردی از خانه رانده و از بیرون مانده است.

البته به اعتقاد ما مشکل راوی پیدا ناپیدای این مجموعه در وجود خود او قرار دارد و سرگشتگی او به دلیل عدم شناخت خود است. تا فردی به خودشناسی نرسد و جایگاه اصلی خود را در جهان نیابد، ارتباطش با زمان و مکان همواره از هم گسیخته است.

راه چاره را نیابست همچون رمانتیست‌ها فقط در پناه‌بردن به گذشته دانست (گریز به دوران کودکی) یا همچون شخصیت اصلی داستان گلساری در برزخ باقی ماند: «هنوز نمی‌تواند این طرف مرز را بپذیرد، پذیرفتن این یعنی زیر سؤال بردن همه ارزش‌های یک نسل،

نسلی که خود نمونه‌ای از آن است. اما صحنه گذاشتن روی آن هم یعنی چسبیدن به ارزش‌های کهنه و پوسیده قبیله‌ای و ناتوان‌بودن در مقابل پذیرش ارزش‌های تازه.» (ص ۲۲)

(البته در هیچ جای مجموعه نه آبی، نه زرد ما نشانی از ارزش‌های تازه نمی‌بینیم، بلکه همواره شاهد دلتنگی‌ها و دل‌گرفتگی‌های راوی‌ها یا شخصیت‌های اصلی از فضایی سرد و منجمد همراه با پرهیزی از خودبیگانگی انسان‌های آن دیار هستیم) بلکه می‌بایست در جستجوی کسب هویت از دست رفته می‌بود.

در مجموعه نه آبی، نه زرد علاوه بر تقابل آبی و زرد ما شاهد تقابل و تعارض‌های گوناگونی هستیم که نویسنده سعی کرده است به نحوی آن‌ها را با هم آشتی دهد: تراژدی و فکاهی گریه و خنده - خون‌گرایی و خون‌سردی - انسان و ماهی - گرمی و سردی - غربت و میهن - گذشته و آینده - دختر و پسر (که در نگرستن نویسنده از هر دو منظر آنها به جهان، خود را متحقق ساخته است) البته حل و آشتی این تقابل‌ها در خیال و ذهن نویسنده و در فضایی شاعرانه انجام گرفته است و معلوم نیست که چرا می‌بایست این عناصر متکثر به وحدتی تصنیی دست یابند؟

مجموعه نه آبی، نه زرد را می‌توان یک سفرنامه مدرن فرض کرد که نویسنده به شیوه‌ای غیرمستقیم آن را بیان کرده است. سفرنامه‌ای که به جای شرح دیدنی‌های خارج، به شرح حالات روانی مردم آن دیار و چگونگی تأثیر و تأثر آن فضا بر مهاجران پرداخته است. در این مجموعه کنش شخصیت‌های داستانها بسیار کم است و نویسنده بیشتر با توصیف و تعریف داستان را پیش برده است. مثلاً در همین داستان گلزاری به جای آن که خصایص فردی و منش دو شخصیت اصلی داستان نشان داده شود و تعارض فرهنگ‌های آن دو در عمل داستانی آشکار شود، فقط رابطه آن دو به صورتی کلی مطرح شده است و ما خبری از هویت ویژه دو شخصیت منفرد و ملموس نداریم و به همین دلیل آنها برای ما ملموس نیستند و دور از دسترس به نظر می‌رسند. این اشکال در اغلب داستان‌های این مجموعه هست و ما به ندرت یک شیء یا پدیده‌ای را با شکل و شمایل عینی خود در آنها می‌بینیم. ویژگی بارز این مجموعه احساس و عاطفه ژرفی است که در تمامی داستانها موجود است و مخاطب را به هم‌دلی وامی‌دارد. اگر نویسنده روی این احساس و عاطفه خودانگیخته کار آگاهانه بیشتری انجام می‌داد یقیناً تأثیر عمیق‌تری بر مخاطب باقی می‌گذاشتند. در این حالت او درمی‌یافت که استفاده پی‌درپی از صفت‌های نامأنوس درباره موصوف‌هایی غریب، هر چند کاری شاعرانه است اما ذهن مخاطب را آزار می‌دهد. مثلاً در داستان نه آبی، نه زرد، هم آبی هم زرد، «خستگی ستاره»، «موهای بلند شب»، «تنهایی گل آبی»، «خستگی و ناآرامی گل زرد» از این مواردند. استحکام یک اثر و پختگی آن هنگامی صورت می‌پذیرد که نویسنده مفتون تصویرهای حسی خود نشود و اگر نمی‌تواند آنها را به کمک رابطه علت و

معلولی به تصاویر باورپذیر بدل سازد، حذف‌شان کند. از ضرباهنگ‌های این مجموعه که گاه بی‌گاه رخ می‌نمایند یکی چشمان عسلی رنگ است و دیگری حرکات سرزننده گنجشک‌هاست. بخصوص تکرار گفتگو درباره اعمال سرخوشانه گنجشک‌ها بر نقش ویژه آنها در این مجموعه اشاره دارد. آنها نماد سرزندگی و حیات‌اند، و حرکت بی‌وقفه آنها برای ادامه زندگی، حسرت نهفته در روح راوی را عیان می‌سازد.

مهم‌ترین نکته‌ای که نویسنده این مجموعه می‌بایست بدان توجه کند، تفاوت منظری است که راوی کودک و راوی بزرگ سال با یکدیگر دارند. همان قدر که راوی بزرگ سال در استفاده از استنباط‌ها و تعبیرهای گوناگون خود آزاد است، راوی کودک از تعبیرهایی که با ذهنیتش ناهمخوان باشد نمی‌تواند بهره‌برد.

نویسنده‌ای که از منظر یک کودک استفاده می‌کند می‌بایست توجه داشته باشد که علایق و سلاقی کودکان، لزوماً آنی نیست که در مقابل دیگران از خود بروز می‌دهند و همچنین آنی نیست که نویسنده غالباً فکر می‌کند اگر خودش کودک بود، بدان گونه رفتار می‌کرد، یا در گذشته خود بدان گونه رفتار کرده بود.

نویسنده این مجموعه در اکثر داستان‌هایی که از منظر کودکان نوشته است، واکنش و استنباط خود را بر زبان کودکان نهاده است. مثلاً در داستان عبود کبوتر را پر بده، راوی وقتی که می‌خواهد پارچه‌ای را با برادرش که در بازی، به گروه عراقی‌ها تعلق دارد قسمت کند، می‌گوید: «شراکت با دشمن؟ ممکن نبود!» (ص ۹۱) و یا تصویر انتهایی همین داستان، منطبق با عملکرد ذهنی یک کودک نیست، بلکه حاصل واکنش احساساتی یک ذهن بزرگ سال است.

در داستان «بازی» هم شخصیت اصلی عملی را انجام می‌دهد که بسیاری از بزرگسالان قادر به انجام آن نیستند. یا در داستان «پرواز» نمی‌توان پذیرفت که اوهام و تصورات و خواب‌های دو شخصیت اصلی که کودکانند، دارای آن نظم و انسجام پرمعناست. آشکار است که نظم ذهنی نویسنده، آن انسجام را بر ذهن آن دو کودک تحمیل کرده است. در داستان شادی‌های کوچک هم این مشکل وجود دارد و نویسنده از زبان قهرمان داستان سخن گفته است، زیرا یک کودک چگونه می‌تواند از مفهوم مسری بودن شادی با تعبیری آن چنان شاعرانه سخن بگوید؟ «آفتاب را ببین! آن قدر شاد توی صورت تم تابید تا من هم شاد شدم.» (ص ۱۲۹) اگر در این داستان راوی این قدر باهوش است که تعبیر یاد شده را به کار ببرد، پس چرا تا آخرین لحظه داستان نمی‌تواند بفهمد که شعبان برای خواستگاری از خواهرش آمده است و برخوردهای گذشته‌اش با او به خاطر علاقه به خواهر او بوده است؟

پس باید پذیرفت که نوشتن از منظر کودک به قواعد ویژه‌ای نیاز دارد و نویسنده نمی‌تواند به سادگی ذهنیت خود را در کودکان فراق‌کنی کند و یا دست بالا فقط ابعاد کنش‌ها را کوچک و کودکانه کند.

حال خالی از لطف نیست که به اجمال، مفاهیم و مضامینی را که در برخی از داستانهای این مجموعه

جا گرفته است مرور کنیم. در داستان «ترجیع‌بند» راوی قصدش غلبه بر حس تحقیری است که به زعم او غربی‌ها نسبت به شرقی‌ها دارند. در همین حال او تنهایی وحشتناک آن انسانها را درمی‌یابد، تنهایی که آنها را وامی‌دارد تا مدام به دنبال یک هم‌سخن بگردند. حس دیگری که در این داستان وجود دارد، احساس غیبه نسبت به گذشته شیرین کودکی با تصاویر بازمانده از آن زمان است. این داستان برون‌فکنی احساسات درونی راوی از خلال روایت است. او روابط مبتنی بر دروغ آن دیار را برای مخاطب آشکار می‌سازد، روابطی که زائیده تسلیم به ارزش بی‌چون و چرای پول است و حتی هنر را هم به وسیله تجارت تبدیل کرده است.

در داستان خانه پنجم راوی شعار تساوی حقوق زن و مرد در هلند را به تمسخر می‌گیرد و به ما نشان می‌دهد که گر چه در خارج از کشور می‌زید اما همواره با زنجیرهایی نامرئی به موطن خود متصل است. در این داستان هم مضمون تنهایی وحشتناک انسان آن دیار توصیف شده است. اوج این توصیف نشان دادن پیرمردی است که برای غلبه بر تنهایی خود، با سایه خویش به گفتگو نشسته است. مفهوم دیگری که در این داستان وجود دارد، شرح از خودبیگانگی انسان‌های آن دیار به گونه‌ای است که نشان می‌دهد امروزه دیگر حیوانات و اشیاء هستند که مسیر زندگی آن‌ها را تعیین می‌کنند. رفتار آنها طوری ماشینی شده است که مدام در ساعاتی معین و لحظه‌هایی معین، کارهایی معین را بی‌هیچ وقفه‌ای تکرار می‌کنند بی‌آن که به علت آنها بیندیشند.

در داستان اولین زمزمه‌ها به کشمکش درونی انسان‌های مهاجر اشاره شده است و تردید آنها را در نحوه رویارویی با ارزش‌های جامعه جدید با توجه به قطع‌نشدن ریشه ارزش‌های گذشته در آن‌ها نشان داده است تا مخاطب به سرگشتگی و پادروایی ارزشی این قشر پی‌برد.

در داستان خانه پنجم و گلساری به احساس شرم یک فرد شرقی از در معرض دید قرار گرفتن اشاره شده است. امری که در آن دیار هم در معماری و هم در روابط عاطفی شان رخنه کرده است.

و طبیعی به نظرشان می‌رسد. در داستان اولین زمزمه‌ها همچنین احساس اندوه از سپری شدن گذشته شیرین و گریز از اندیشیدن به آینده نامعلوم، طوری که باعث شود فرد تنها به زمان حال فکر کند و دم را غنیمت شمرد، آشکار شده است.

در داستان آقای احمدی باز از خودبیگانگی انسان‌ها از طریق تکرار بی‌وقفه اعمالی بی‌معنا وصف شده است. در این داستان شخصیت اصلی صریحاً نتیجه گرفته است: «زندگی‌ها در چند قالب، آن هم کاملاً استاندارد دسته‌بندی شده‌اند» و هر کس که در هیچ قالبی ننگند: «اصلاً زندگی نکرده است.» (ص ۳۱) و این امر بی‌معنایی زندگی در نظر شخصیت اصلی را نشان می‌دهد. در داستان رنگ نارنجی دلتنگی راوی از در معرض کنجکاوی دیگران قرار گرفتن است، کاری که انسان را وادار به دروغ‌گویی می‌کند زیرا: «به آن‌ها که راستش را گفت، همه مشکوک نگاهش کردند، به بقیه دروغ گفت و خودش را راحت کرد.» (ص ۳۴)

در داستان نه آبی، نه زرد نویسنده سعی دارد در قالب حکایتی تمثیلی از فاصله میان انسان‌ها سخن بگوید و به تصور خود سعی کند دو فرد هم‌درد را به رغم اختلاف رنگ و نژاد به هم برساند.

داستان فرضیه به وضوح نشان می‌دهد که نویسنده پندارها و مفاهیم ذهنی خود را اصل قرار داده و سعی در توجیه آن داشته است. در این داستان، حذف کنش و عمل داستانی و صرف تعریف و توضیح کاملاً نمایان است.

در داستان اهل هر کجا می‌خواهی باش اما... باز نویسنده سعی دارد حالات متضاد را آشتی دهد و تفاوت‌ها و تباین‌ها را انکار کند (کاری که خصیصه یک اثر تک‌آوایی است) اما آشکار است که نفی تکرار بینش‌ها به وحدتی تصنعی می‌رسد.

در داستان باران راوی با خود یا با فرد دیگری چون خود واگو به دارد و به ما نشان می‌دهد که مفاهیم بد و خوب، از منظرهای گوناگون یکسان به نظر نمی‌رسد و هر کس حقیقت را به زعم خود معنی می‌کند. نتیجه‌ای که مخاطب می‌گیرد این است که: پس نباید کسی عقیده خود را بر دیگری تحمیل کند و تنها خود را حامل حقیقت بپندارد. در این داستان تقابل دو بینش متفاوت نشان داده شده است. ابتدا بینشی که مایل است تفاوت‌ها را انکار کند و سپس بینشی که معتقد است هر کس هویت جداگانه‌ای دارد و نمی‌توان تنوع آرا را نفی کرد، و این بینش نافی روابط دوستانه میان انسان‌ها نیست.

در داستان جابه‌جایی نویسنده نشان می‌دهد که انسان همواره به فکر چیزی است که ندارد، یعنی غبطه به فرصت‌های از دست رفته می‌خورد. اما راوی توجه ندارد که انسان هرگاه به فرد دیگری بسیار نزدیک شد، همان مقدار هم اشکالات او را برجسته‌تر می‌بیند.

در داستان چشم نویسنده تفاوت میان جهان ذهنی

کودکان و بزرگسالان را نشان داده است و نتیجه گرفته که نمی‌توان با منطق بزرگسالانه مشکلات جهان کودکان را درک کرد. برای درک جهان کودکان می‌بایست همچون آنها کودکانه زیست و کودکانه اندیشید و خیال‌بافی کرد.

در داستان پنجره باز ما با یک تقابل دوتایی روبه‌رویم. پنجره به عنوان دریچه‌ای برای رهایی و ورود نور و پنجره به عنوان دریچه‌ای برای دیدن زشتی‌های جهان و رؤیت خودکشی و مرگ. در این داستان گرچه نویسنده به برخی نابسامانی‌های اجتماعی مستقیماً اشاره کرده است، اما باز در انتها با تعبیری شاعرانه آن را به پایان برده است. این امر باعث شده سخنان دو شخصیت داستان غیرواقعی به نظر برسند و تنها دلالت بر خواست نویسنده برای ابراز آنها به وسیله شخصیت‌ها دارند.

در داستان عبود کبوتر را پر بده به جای آن که جنگ را از دیدگاه عده‌ای کودک که شخصیت‌های این داستانند ببینیم، آن را از دیدگاه بزرگسالی که خود را کودک فرض کرده است (یعنی نویسنده) می‌بینیم. این داستان روایتی کلی و مبهم درباره جنگ است که در انتها با تصویری احساساتی به پایان می‌رسد. نویسنده حتی به این نکته کوچک توجه نکرده که هفت تیر پلاستیکی با مازیک رنگ به خود نمی‌گیرد. سعی نویسنده برای ترسیم فضای جنگ از خلال بازی گروهی کودک ناموفق است. این امر نشان می‌دهد که یک نویسنده هر قدر قضا و موضوع داستانش تجربی‌تر بوده باشد در ترسیم آن موفق‌تر است و توصیف صرف و اشارات کلی، فضا و مکان زنده و ملموس را ترسیم نمی‌کند.

در داستان پرواز که طولانی‌ترین داستان این مجموعه است نویسنده باز در جهت نفی تنهایی شخصیت اصلی داستان همدمی را برای او دست و پا می‌کند. رمز و راز این داستان و کاوش‌های روانشناختی ذهن دو شخصیت آن دل‌نشین است و یک بار دیگر نویسنده مضمون وحدت آبی و زرد و حاصل آمدن ملایمت و لطافت (یعنی سبز را) در آن به کار گرفته است. شخصیت اصلی این داستان (علی) با دو مشکل روبه‌روست، ابتدا تصویری در دیار که از گذشته در ذهن دارد (مرگ خروش بر اثر اصابت بمب) و سپس برخورد خشونت‌بار و تحقیرآمیز هم‌شاگردی‌های هلندی‌اش. او برای غلبه به این مشکل چاره را در پریدن و پرواز می‌بیند. در این داستان یک بار دیگر می‌بینیم که ذهن منطقی و خشک و انعطاف‌ناپذیر انسان‌های آن دیار، قادر نیست جهان خیالی و شگفت و پررمز و راز یک کودک شرقی را درک کند. پیرزنی که در انتهای داستان پرش آن دو را می‌بیند و ناباورانه به پر سفید روی زمین خیره می‌شود، نمونه‌ای از افراد آن جامعه است.

در انتها باید بگوییم که خواندن این مجموعه لذت‌بخش است و گاه تصاویری که در آن رسم شده است مخاطب را به اندیشیدن وامی‌دارد و آن آوای یگانه‌ای که بر سرتاسر مجموعه حاکم است، شرح سرگشتگی مهاجران این عصر، و جستجوی آنها برای تعیین جایگاه و کسب هویت‌شان است. □

ایرانشناسی در بلغارستان

دانشکده شرق‌شناسی بلغارستان (مرکز آموزش زبان و فرهنگ‌های ملل شرق، زبانها و ادبیات کهن و معاصر) وابسته به دانشگاه دولتی صوفیا در سال ۱۹۵۱ (۱۳۳۰) با تصویب وزارت علوم و آموزش عالی گشایش یافت این دانشکده در سالهای اول فعالیت خود تنها به آموزش زبان و ادبیات ترکی و عثمانی اشتغال داشت، ولی بعداً بتدریج میدان فعالیت خود را گسترش داد در دانشکده زبان و فرهنگ‌های ملل شرق هم‌اکنون زبان و فرهنگ‌های ترکی، عربی، هندی، فارسی، ژاپنی، کره‌ای، چینی و ارمنی تدریس می‌شود. آموزش زبانهای پشتو، کردی، تبتی و مغولی نیز به عنوان زبانهای دوم (جنبی) رواج کامل دارد.

آموزش زبان و فرهنگ کهن و معاصر ایران از سال ۱۹۵۵ (۱۳۳۴) شروع شد و در آغاز زبان دوم تمام دانشجویانی بود که در یکی از رشته‌های زبان و ادبیات (فیلولوژی) تحصیل می‌کردند ولی بعد از سال تحصیلی ۱۹۹۴-۱۹۹۳ بکرسی مستقل (ایرانشناسی) تبدیل گردید.

کرسی ایرانشناسی هر سال بطور متوسط بین ۱۵-۱۰ دانشجو می‌پذیرد. داوطلبان آموزش در رشته ایرانشناسی نخست در کنکور عمومی دانشگاه دولتی صوفیه شرکت می‌کنند بعد از شرکت در کنکور نصف آنها (با معدل بهتر) بدون پرداخت شهریه و بقیه با پرداخت شهریه وارد دانشکده شرق‌شناسی و کرسی ویژه ایران‌شناسی می‌شوند.

دوره کامل ایرانشناسی پنج سال است و در این مدت دانشجویان با فرهنگ‌های کهن و معاصر ایران آشنا می‌شوند مهمترین دروس دانشجویان در دوران تحصیل بترتیب عبارتست از:

سال اول: تدریس زبان و گرامر فارسی، حروف و اصوات، زبان‌شناسی، ادبیات‌شناسی، ایران‌شناسی تاریخ ایران قبل و بعد از اسلام.

سال دوم: زبان فارسی، دستور زبان فارسی، دستور تطبیقی زبان فارسی، صرف و نحو فارسی ادبیات کهن و معاصر ایران، تاریخ ایران، فلسفه شرق و تکامل آن، تاریخ اسلام.

سال سوم: زبان فارسی، فارسی کهن و معاصر، ادبیات کلاسیک ایران، ادبیات معاصر ایران، صرف و نحو ایران، گویشهای ایرانی، تمدن اسلامی، زبان دوم (کردی، ترکی، عربی، پشتو).

سال چهارم: زبان فارسی، ادبیات فارسی، ترجمه از بلغاری به فارسی، ترجمه از فارسی به بلغاری، گفتگوی فارسی، فلکلور ایرانی، تاریخ سیاسی ایران، تاریخ دستور زبان فارسی زبان دوم (تفحص مستقل در زمینه‌های ادبی، فلسفی، تاریخی در پهنای زبان و فرهنگ ایران).

سال پنجم: زبان فارسی، ترجمه از فارسی به بلغاری و برعکس، گفتگوی فارسی، تفحص مستقل در پهنای زبان و فرهنگ ایران.

پندت جون راجه و ملاجمیل و ملاودی و سوم بهتا و راماناند در دربار وی بودند. یکی از خدمات سلطان زین العابدین تاسیس اداره ترجمه بود که تعداد زیادی از کتابهای سانسکریت را به فارسی و آثار فارسی را به سانسکریت برگرداندند؛ از جمله، ملا احمد شاعر دربار وی، مهابهارات، دسوترا / Dasavatra، راج ترنگینی، کتهاسریت ساگره را به فارسی ترجمه نمود و همچنین سریوارا / Srivara یوسف و زلیخای جامی را به سانسکریت تحت عنوان کتها کوتک / Katha Kautuka برگرداند. در ترجمه کتها سرت ساگره ملا احمد چون لغات عربی زیادی استعمال شده بود، به دستور اکبر شاه (۹۳۶-۱۰۱۴ ق / ۱۵۵۶-۱۶۰۵ م) مصطفی خالق داد عباسی به اصلاح ترجمه ملا احمد مشغول شد و آن را دریای اسمار نامید.

آنچه از فحوائ کلام مصححان برمی آید، این است که، اطلاعات چندانی درباره خالق داد عباسی نداریم، فقط این که طبق فرمان شاهی، وی به وطن خویش لاهور رسیده و به سال ۱۰۲۰ ق / ۱۶۱۱ م کار ترجمه را آغاز نمود و در سال ۱۰۲۱ ق به پایان رسانید. چنان که خود می گوید: «بناء علی هذا در ایام آرام عالی به دارالخلافه لاهور - حمیت عن الافات و الفتور - مثال لازم المثال حضرت ظلّ اللهی شاهنشاهی خدیو جهان، خلیفه سبحان... کتاب برهت کتا را در اصل سومدیویت برهمن کشمیری، از شرح و بسطی که داشت به طریق اختصار نوشته فراهم آورد و آن را به امر سلطان زین العابدین مشهور حاکم کشمیر، شخصی به فارسی ترجمه کرده و لیکن چون مترجم برقدر و مقدور در امتزاج فارسی به عربی کوشیده و از فهم عوام به غایت دور افتاده و به جهت ناسرگی عبارت و نقصان عیار از توجه دریافت خواص نیز مهجور گشته ... کمترین جبهه سایان آستان عرش نهاد مصطفی بن خالقداد به عبارت فهم روشن معنی رقم زده کلک بیان سازد و ترتیب نسخه اصل را مرعی دانسته، آنچه زیاده از مفهوم حکایت و قحل مقصود باشد بیاندازد و داعی هم

است و مشتمل بر ۱۸ کتاب به نام لمبک / نهرو و ۱۲۴ ترنگ / موج و ۲۲۰۰۰ بیت شعر می باشد.

زمانی که سومادوا مشغول ترجمه برهت کتا بود، کشمیر در هرج و مرج و اغتشاش داخلی و کشتار و ناامنی به سر می برد و این ترجمه برای سرگرمی سوریامتی / Suryamati (همسر پادشاه کشمیر) سروده می شد.

کیت درباره کتهاسریت ساگره می گوید: «باید اعتراف نمود که سومادوا با تمام سعی و تلاش خود، موفق به اثری منظم و مرتب نشده است ... اما سومادوا تعداد زیادی از داستانها را به سبک ساده و عاری از سجع و ترصیع عرضه کرده است که بعضی از آنها سرگرم کننده، تفریحی یا ترسناک و عاشقانه اند... از نظر عقاید مذهبی نیز، موهوم پرستی مردمان کشمیر را نشان می دهد. (Ibid, pp. 291-4)؛ همو در جایی دیگر می گوید: «در منابعی که سومادوا استفاده کرده است، از سه منبع اصلی رامایان، داستانهای بودایی و روایات اجین (Ujjain) و کوشامبی (Kaushambi) الهام گرفته است. (ibid, pp. 270-1)

پنرز می نویسد: «کتها سرت ساگره قدیمیترین مجموعه داستانی موجود در جهان است... دریای داستانها... نمونه ای است که در یک جا جوهر و اصل تخیل و تفکر هندی به صورت ادبیات و فن درآورده شده است و این تلفیق و آمیختگی آریایی ها و دراویدی ها در حدود هزار سال پیش از میلاد مسیح می باشد» (The Ocean of story: introduction, pp. 10-11)؛ همو می نویسد: «کتهاسریت ساگره در تاریخ ادبیات هند بسیار اهمیت دارد و داستانهای این کتاب بزرگ را دیگر شاعران در ازمنه ای بعد مورد استفاده قرار داده و آن را به نظم کشیده اند ... همچنین این کتاب در تاریخ ادبیات جهان نیز از اهمیت زیادی برخوردار است، چرا که بسیاری از داستانهای برهت کتا در مغرب زمین معروف و مطبوعند».

(A history of indian literature, vol pp. 354-64) می گویند کتهاسریت ساگره به تشویق سلطان زین العابدین و اهتمام ملا احمد به نام بحر الاسمار به فارسی ترجمه شد. سلطان زین العابدین در سال ۸۲۳ ه ق / ۱۴۲۰ م در کشمیر به سلطنت رسید. از لحاظ اعتقادی مسلمانی آزادمنش بود و هندوان در سرزمین وی آزاد و حتی مناصب دولتی نیز داشتند. وی کتابهای مقدس هندوان مانند نیلمتا پورم / Nilamata Purana؛ جوگ / Yogavasista؛ کیتا گوند / Gita Govinda را مطالعه می کرد و رسایی به فارسی درباره آتش بازی و صنایع نوشته و رساله ای به نام شکایت تالیف کرده است. صوفیان و ادیبانی مانند مولانا کبیر و

(Katha sarit sagana) مجموعه ای از افسانه های هندی است که هم پایه پنج تترا (Panchatantra) می باشد، کتها سرت ساگره، یکی از سه ترجمه کتاب معروف برهت کتا (Barhat Kata) به معنی داستان بزرگ است. متأسفانه اصل نسخه برهت کتا مفقود می باشد. می گویند که این کتاب به زبان پراکریت (Prakrit) پیشاچی یکی از لهجه های ناحیه وندیا بوده است. گیت می نویسد: «آن لهجه اصلاً پیشاچی بوده است و در آن اختلافی نیست، بخصوص این که ما اصل برهت کتا را نیز در دست نداریم» (A history of sanskrit Literature; P269)

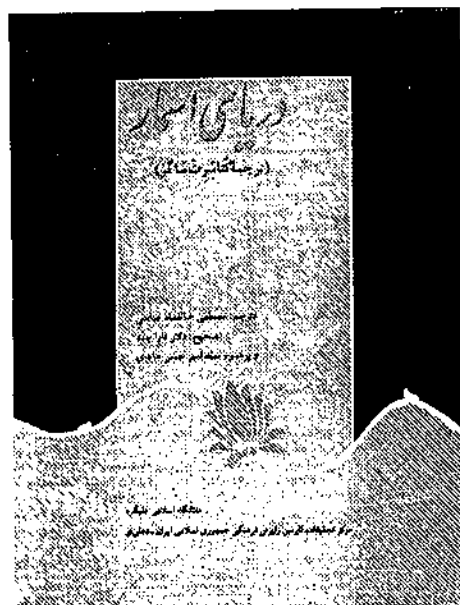
اکنون سه ملخص از این کتاب بزرگ به سانسکریت موجود است.

ترجمه اول به نام برهت کتا منجری (Berhat kata menjari) است و به سال ۱۰۳۷ م به دست کشمندر برگردانده شد که شامل نوزده باب و ۷۵۰۰ بیت می باشد. کیت می نویسد، اثر کشمندر ظاهراً در جوانی او تصنیف شد. مانند منجری های مهابهارات و راماین که از وی به یادگار مانده است. خصوصیت این ملخص خشکی و سنگینی است، اگرچه بسیار دقیق و مطابق با اصل می باشد، تاحدی که از اصل هم مبهم تر و دشوار تر است (Ibid, p276).

ترجمه دیگر از برهت کتا، ترجمه سانسکریت نهالی به نام برهت کتا اشکووک سنگره (Berhat kathasloka sangraha) است. این ترجمه بدست بوداسوامین (Buddha swamin) در قرن هشتم یا نهم میلادی انجام گرفته است و در سال ۱۸۹۳ میلادی در نپال کشف شد.

نسخه ناقص این ترجمه شامل ۲۸ بند و ۵۳۹ قطعه است و محتمل است که اصل آن بر ۲۵۰۰ قطعه شعر بوده باشد. داس گوپتا درباره این ترجمه می گوید: «شاهکار سوامین در سبک ساده و متوازن مضمون آن است که با روح عامیانه آمیخته و داستان های ساده و عاری از لطافت و خستگی آور و بی روح می باشد».

ترجمه دیگر کشمیری برهت کتا موسوم به کتهاسریت ساگره (دریای اسمار) به وسیله سومادوا (Soma deva)، برهمن شیوایی و فرزند رام کشمیری، در میان سالهای ۱۰۶۳ و ۱۰۸۱ میلادی آن را ترجمه کرده

دریای اسمار (ترجمه کتهاسریت ساگر)

مترجم: مصطفی خالق دادعباسی

مصححان: دکتر تاراچند، پرفسور سیدامیر حسن عابدی

تاریخ انتشار: ۱۳۷۵ ه. ش / ۱۹۷۷ م

ناشر: مرکز تحقیقات فارسی راینی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - دهلی نو.

برآن نسق و ترتیب رقم نمود.» (دریای اسمار، ص ۴)
مصطفی خالق داد عباسی علاوه بر دریای اسمار به تشویق اکبرشاه، پنجاکیانه/Panchākhyana را که پنجتنترای جینی است، به فارسی برگرداند؛ همچنین به دستور جهانگیرشاه (۱۰۱۴-۱۰۳۷ ق/ ۱۶۰۵-۱۶۲۷ م) کتاب الملل و النحل محمد شهرستانی را با عنوان توضیح الملل به فارسی ترجمه کرد. نام کامل این مترجم را در فهرست نسخه‌های فارسی موزه بریتانیایی، مصطفی بن خالقداد الهاشمی العباسی نوشته، می‌گوید: «جهانگیر مترجم مذکور را دستور داده تا ترجمه درست و صحیح به زبان ساده و روان بدست دهد و می‌گوید که سبب اصلی انتخاب وی آن است که قبلاً هم آثار هندوان را به اشاره اکبر ترجمه نموده است».

(ج ۱/ص ۱۲۹).

عباسی درباره ترجمه خود می‌گوید: «بر ضمیر دانش‌پذیر ارباب خیرت و اصحاب فطنت مخفی و مستور نیست که بهترین تکلم در روشترین مخاطبت اهل هر نفسی آن تواند بود که بیان آن را به عبارتی تمام عیار و کامل او را نمایند، علی‌الخصوص چون یکی از اهل لغت خواهد که معنی آن دیگر نماید، ظاهر است که غرض او جز افهام سخن به اهل آن لغت نخواهد بود، و در این صورت هرچند عبارت در همان لغت خالصتر، به فهم نزدیکتر، خاصه که نیز سخن از آن قسم باشد که به جهت عموم فایده آن را عام فهم باید نوشت و برین تقدیر کاتب را واجب آید که عبارت را از آمیزش به لغت دیگر بطوری که موجب بستگی و دورفهمی مضمون باشد، احتراز نماید... العیاذ بالله که اغلاق سخن و پوشیدگی معنی از رهگذر ناسرگی عبارت و نادرستی عیار و نقصان ادا باشد. چنان که بعضی ناقص دانشان به جهت فریب عامیان، الفاظ عربی و فارسی در هم آورده، نامنتظم ترتیب دهند و دوات و قلم را آزار داده روسفیدی کاغذ را بی هیچ گناهی به سیاهی بدل کنند.» (دریای اسمار، ص ۳)

مصححان متن فارسی، خالق داد عباسی، پرفسور امیر حسن عابدی و مرحوم دکتر تاراچند می‌باشند که هردوی این بزرگواران از شخصیت‌های برجسته و پرکار هندوستان، در زمینه ادبیات فارسی هستند و دریای اسمار را بر اساس دو نسخه که هردو در انجام افتادگی دارد، تصحیح کرده‌اند. لغات سانسکریت همانطور که در اصل نسخه آمده، درج گردیده است، آوانگاری لغت‌های سانسکریت که در متن با الفبای فارسی نوشته شده با حروف لاتین آورده شده است. کتاب حاضر علاوه بر «ابتدای سخن» دارای نه نهر

است که به ترتیب عبارتند از: ۱- کتابته/Kathapatha مشتمل بر هشت موج. ۲- کتابمه Kathamukha مشتمل بر شش موج. ۳- لاوانک lavanaka مشتمل بر شش موج. ۴- نرباهن دت جنن Naravahanadatta, Janana مشتمل بر سه موج. ۵- چتردارکار Chaturdareka مشتمل به سه موج: ۶- مدن منچکا/ Madanamanchuka مشتمل بر هشت موج. ۷- رتن پربا Ratnapraba مشتمل بر نه موج. ۸- سورج پربا/ Surjaprabha مشتمل بر هفت موج. ۹- النکاروتی Alankaravati مشتمل بر بیش از سه موج (در اینجا کتاب ناتمام می‌ماند).

در حقیقت مبنی بر آنچه «در ابتدای سخن» مترجم آمده است؛ کتاب دریای اسمار، ترجمه خالق داد مشتمل بر هجده باب بوده است. که باب‌های بعدی به ترتیب عبارتند از: ۱۰- شکت جش/ Saktiyasas ۱۱- بیلا/ Bila ۱۲- ششانک وتی/ sasankavati ۱۳- ممداروتی/ madiravati ۱۴- مهابکلیک/ mahabhisheka ۱۵- پنج/ pancha ۱۶- سرت منجری/ suratamanjare ۱۷- پدمواتی/ padmavati ۱۸- بکم شیل/ bakamasila ۱۹- کتاب دریای اسمار که ناتمامی از آن بجا مانده است، مجموعه داستان‌های اخلاقی، پندآموز در باب مسائل مختلف فردی است؛ مسائلی مانند سخاوت، حسد، قناعت، زراوندوزی، شهوت‌رانی، ...

داستانها بیشتر حکایت راجه‌ها، بزرگان شهرهای اجین، کوشامبی، ... است. جای جای متن از اشعار حافظ، امیر خسرو، سعدی، نظامی... استفاده شده است و سبک آن ساده و روان و کمتر صناعات لفظی و معنوی دارد. بیشترین صنعت بکار رفته در متن استفاده گاه‌گاه از کلمات مترادف است. داستانها مشحون از عقاید دینی هندوان است و اشارات زیاد به تناسخ، کاست‌گرایی و آداب و اخلاق آنان دارد.

اینک برای اطلاع بیشتر خوانندگان حکایتی از آن نقل می‌شود:

«آورده‌اند که لک‌پور نام شهریست حاکم آن راجه لک‌دت نام در جود و سخا بر راجه‌های زمان پیشی دارد. هر سایل را کم از یک لک نمی‌دهد، و با کسی که حرف می‌زند او را پنج لک عطا می‌کند.^(۱) و از کسی که راضی می‌شود، او را به عطای زر و مواضع معمور بی‌نیاز می‌سازد. اتفاقاً چرم پوشی ژولیده مویی سربرهنه به مدت یکسال تمام برادر او جای گرفته خدمت می‌کرد و به فقر و فاقه می‌گذرانید و لک‌دت با آن همه زرافشانی چیزی به وی نمی‌داد... راجه با خود اندیشید که در این مدت چرم‌پوش خدمت‌های شایسته کرد و محنت‌ها

کشید و از جود ما به وی بهره‌ای نرسیده؛ اکنون به هر حال با وی چیزی عطا باید کرد. اگر شامت گناهان از وی دفع شده‌است، دولت به وی خواهد رسید. پس در خزانه درآمد و ترنجی را میانه تهی ساخته پر از جواهر کرد و در دست گرفته، مجلس کرد و چرم‌پوش نیز حاضر شد. او را پیش طلبید و گفت بی‌تی بخوان، خواند. مضمون آن که دریاها با محیط جمع می‌شوند و با آن که او پر از آبست او را پر می‌کنند. دولت دنیا نیز به صاحب دستگهان و مالداران می‌رسد، بر مفلسان هیچ نظر نمی‌اندازد. لک‌دت خوشحال شد و آن ترنج به وی داد... چرم‌پوش ترنج گرفته بیرون آمد و سیوره‌ای پیش آمده آن ترنج را از وی خرید و به سلام راجه رفت، آن را به تحفه پیش نهاد. راجه پرسید که از کجا آوردی؟ گفت: از چرم پوشی خریدم. راجه با خود اندیشید که چرم پوش هنوز از گناه پاک نشده...

و روز دیگر راجه در مجلس نشسته آن چرم‌پوش را طلب فرمود. او باز همان بیت را برخواند و راجه همان ترنج به وی داد. او بیرون رفت و امیری پیش آمده، آن را به مبلغی بخرد و آن را با چیزی دیگر به خدمت راجه آورد. راجه از وی پرسید که از کجا گرفتی؟ گفت: از چرم‌پوش. راجه دانست که هنوز نکبت از وی دور نشده است...

روز سیوم نیز راجه با ندیمان مجلس کرد و چرم‌پوش آمده بیت بخواند و راجه همان ترنج به وی داد و حاضران از عطای ترنج حیران می‌شدند. و او از آنجا برآمده ترنج را بیکی از کنیزان دوست داشته راجه داد و وی نیز در عوض آن جوهری به چرم‌پوش داد...

روز چهارم باز دیوان داشت و چرم‌پوش آمده، بیت خواند. راجه آن ترنج را به نوعی بدست داد که از دست او در زمین افتاد و بشکست و جواهر از میان آن بیرون ریخت. حاضران دانستند که ترنج دادن راجه به چرم‌پوش، این چنین بود که این همه جواهر هر روزه به وی عطا می‌فرمود. و گفتند که ما در این سه روز از انعام راجه واقف نشده بودیم. راجه گفت: من هر روز مبلغی از جواهر به وی مخفی می‌دادم. چون نصیب نداشت و از وبال گناهان نشاء اول پاک نشده بود، از آن بهره‌مند نمی‌شد. اکنون وقت رسید، دولت نصیب او شد. پس راجه زر بسیار و اسبان و فیلان و دهی چند به وی عطا نمود، او را امیر ساخت و مردم بر دانش و فراست راجه آفرین کردند و ثناها گفتند.» (دریای اسمار، ص ۴۹۴-۴۹۶).

پانویس:

(۱) لک معادل یکصد هزار است.

● اخبار اهل قلم

● مجموعه 'ادبیات جهان'

به گفته مدیر تحریریه انتشارات ققنوس، این انتشارات از امسال، چاپ کتاب‌های برگزیده ادبیات جهان را با عنوان «مجموعه ادبیات جهان» آغاز کرده است که آخرین وضعیت کتابهای این مجموعه به این شرح است:

□ کتاب‌های منتشر شده:

- دلتنگی‌های نقاش خیابان چهل و هشتم (نه داستان)

نویسنده: «جی. دی. سلینجر»، مترجم: «احمد گلشیری»

- سدی بر اقیانوس آرام (رمان)

نویسنده: «مارگریت دوراس»، مترجم: «پرویز شهیدی»

- رکسانه و اسکندر (رمان)

نویسنده: «جوآن کریسپی»، مترجم: «عبدالحمید فریدی عراقی»

- پسر ایرانی (رمان)

نویسنده: «ماری رنولت»، مترجم: «ابوالقاسم حالت»

- دروازه کاج (داستان‌های کوتاه)

نویسنده: «تیج نات‌هان»، مترجم: «سیدرهی سادات موسوی»

□ کتاب‌هایی که هفته سوم اسفند توزیع می‌شود

- دزدی هنر است! (داستان‌های کوتاه)

نویسندگان: «الکساندر کوپرین»، «فئودور داستایوسکی» و...، مترجم: «محمدرفیعی مهرآبادی»

- مه (رمان)

نویسنده: «جیمز هربرت»، مترجم: «منیژه بهزاد»

- سلول ۷۲ (رمان)

نویسنده: «اورهان کمال»، مترجم: «ارسلان فصیحی»

- قلعه سفید (رمان)

نویسنده: «اورهان پاموک»، مترجم: «ارسلان فصیحی»

□ کتاب‌هایی که در ابتدای سال ۷۸ منتشر می‌شوند.

- میکله عزیز (رمان)

نویسنده: «تاتالیا گنیزبورک»، مترجم: «فریبا عادل» و «صنم غیاتی»

- حشاشین

نویسنده: «توماس گیفورد»، مترجم: «جواد سید اشرف»

● مجموعه شاهکارهای کوتاه

مسئول تحریریه انتشارات ققنوس، انتشار «مجموعه شاهکارهای کوتاه» را از فعالیت‌های این انتشارات در سال ۷۸ ذکر کرد و گفت: «در این مجموعه، رمان‌های کوتاه برتر دنیا به انتخاب و ترجمه «احمد گلشیری»، منتشر خواهد شد.

● با انتشار «قلعه سفید» و

«سلول ۷۲» ادبیات ترکیه در

ایران جانی تازه گرفت

واحد خبر کتاب رایانه - دو داستان از ادبیات ترکیه، به نام‌های «قلعه سفید» نوشته «اورهان پاموک» و «سلول ۷۲» اثر «اورهان کمال» با ترجمه «ارسلان فصیحی» به تازگی از سوی انتشارات «ققنوس»، از «مجموعه ادبیات جهان» منتشر شده است.

● قلعه سفید

ارسلان فصیحی، مدیر تحریریه انتشارات ققنوس و مترجم این دو کتاب جدید، که با واحد خبر کتاب رایانه گفتگو می‌کرد، درباره موضوع رمان قلعه سفید گفت: «در قرن هفدهم، راهزنان ترک، جوانی ونیزی را اسیر می‌کنند و به استانبول می‌آورند او که مدعی است از نجوم، فیزیک و نقاشی سرشته دارد، پرده استادی ترک می‌شود. برده‌دار عزم می‌کند که از برده خود درباره ونیز و علوم غربی چیزهایی فراگیرد. این دو به قصد شناختن و فهمیدن یکدیگر در خانه‌ای تاریک و خالی مشرف به خلیج در روسو سوی میزی مقابل هم می‌نشینند و به گفتگو می‌پردازند و با این پرسش روبه رو می‌شوند که «من چرا منم؟»

● اورهان پاموک، مطرح‌ترین

نویسنده معاصر ترک

اورهان پاموک، مطرح‌ترین نویسنده ترک در حال حاضر، در سال ۱۹۵۲ در استانبول به دنیا آمده و در رشته‌های معماری و روزنامه‌نگاری تحصیل کرده و از سال ۱۹۷۴ به طور جدی به نویسندگی پرداخته است.

نخستین رمانش با عنوان «جورت بیک و پسرانش» در سال ۱۹۷۹ برنده جایزه شد و قلعه سفید که در سال ۱۹۸۵ منتشر شد، شهرت پاموک را عالمگیر کرد. این کتاب تا به حال به ۱۴ زبان ترجمه شده و روزنامه «نیویورک تایمز» با عبارت «در شرق ستاره‌ای نو طلوع کرد» از آن تجلیل کرده است.

ارسلان فصیحی که خود در استانبول تحصیل کرده، درباره قلعه سفید و پاموک می‌گوید: «این رمان به نوعی یک رمان تاریخی است که از بستر تاریخی قرن هفدهم برای بیان بعضی واقعیت‌ها و معضلات موجود جهان از جمله مسئله شرق و غرب، خشونت، سیاست و دموکراسی استفاده کرده است.»

وی می‌افزاید: «زبان‌شناسان به پاموک ایراد گرفته‌اند که کسی که دستور زبان نمی‌داند چرا به نوشتن رمان پرداخته و وی در جواب گفته است که با لغتنامه و کتاب دستور زبان، نمی‌توان آثار مرا خواند، چون من تمامی قاعده‌ها را بر هم می‌ریزم و آنها را در جاهای جدید و نامأنوس به کار می‌برم.»

مترجم قلعه سفید افزود: «در ترجمه آثار پست مدرن، نظیر قلعه سفید واژه‌ها کلید پی‌بردن به رمز و راز اثر هستند و برای همین، در ترجمه سعی کردم برای هر واژه در تمامی متن یک برابر نهاده واحد انتخاب کنم. تا دوگانگی در کار نباشد.

فصیحی گفت: «اورهان پاموک در یکی از مصاحبه‌هایش گفته که ممکن است جایی در نوشته‌های من، واژه‌های بی‌ربطی ببینید، من این واژه‌ها را با شبکه‌ای زیرمتنی به متن پیوند می‌دهم و همان واژه‌ها در صفحه‌ای آینده توضیح داده می‌شوند.» وی در ادامه اظهار داشت: «یکی از ویژگی‌های قلعه سفید، وجود جمله‌های بلند است که برای رفع برخی از ابهام‌ها با ناشر ترک تماس گرفتم تا با اورهان پاموک ارتباط برقرار کنم، اما متأسفانه تماس با پاموک به علت گرفتاری‌های او ممکن نشد و در نتیجه، با وابسته فرهنگی ترکیه در ایران صحبت کردم.»

فصیحی افزود: «هم‌اکنون، در حال ترجمه رمان «زندگی نو» هستم. این کتاب، آخرین رمان اورهان پاموک است که در سال ۱۹۹۴ نوشته شده و تا به حال در ترکیه ۵۴ بار تجدید چاپ شده، رمان زندگی نو هم در سبک پست مدرن نگاشته شده است.»

● سلول ۷۲ و نوشته اورهان کمال

«اورهان کمال» یکی از تواناترین نویسندگان واقع‌گرای معاصر ترکیه به شمار می‌رود که در ایران،

چندان شناخته نشده است. وی در بیشتر آثارش به زندگی و محیط اجتماعی طبقه‌های فرودست اجتماع می‌پردازد و تصویری گویا و بی‌پرده از محله‌های فقیرنشین و محیط‌های کارگری ارائه می‌دهد.

مدیر تحریریه انتشارات ققنوس با بیان این مطلب افزود: «موضوع «سلول ۷۲» زندان عمومی در سال‌های جنگ جهانی دوم در ترکیه است که شخصیت‌های مختلفی نظیر مرغ دزد، آدمکش، سوء استفاده‌کننده‌ها از اموال دولتی و فئودال‌ها در آن حضور دارند و بخش‌هایی از داستان نیز به روحیه‌های زنان زندانی می‌پردازد.» وی با اشاره به اینکه اورهان کمال در سال ۱۹۷۰ درگذشت، افزود: «رمان‌ها و داستان‌های کوتاه وی به بسیاری از زبان‌های دنیا ترجمه شده و یکی از جایزه‌های ادبی معتبر ترکیه به نام او نامگذاری شده است. همچنین «سلول ۷۲» بارها به صورت نمایشنامه در صحنه تئاتر و پرده تلویزیون ترکیه ارائه شده است.» □

● بهترین‌های ادبیات داستانی یادواره شهید غنی‌پور

در دومین دوره انتخاب کتاب سال یادواره شهید غنی‌پور هیأت داوران آثار داوود غفارزادگان، احمد غلامی و محسن مؤمنی را برگزیدند.

این مراسم با حضور جمعی از نویسندگان و دست‌اندرکاران ادبیات داستانی بعد از نماز مغرب و عشا در مسجد جوادالائمه (ع) برگزار شد و طی آن از آثار برگزیده در سال ۱۳۷۶ در دو زمینه ادبیات داستانی با موضوع خاص دفاع مقدس و ادبیات داستانی کودک و نوجوان با موضوع آزاد، تقدیر به عمل آمد.

هیأت داوران در بخش ادبیات داستانی با موضوع دفاع مقدس هیچ کتابی را شایسته رتبه نخست تشخیص نداد اما کتاب او از نیمه شب نوشته داوود غفارزادگان را به عنوان رتبه دوم و کتاب‌های همه زندگی اثر احمد غلامی و زمانی برای بزرگ شدن اثر محسن مؤمنی را مشترکاً به عنوان رتبه سوم معرفی کرد.

در بخش نوجوانان با موضوع آزاد نیز هیأت داوران کتاب چشم‌های روشن اثر حمید شاه‌آبادی را حائز رتبه اول، کتاب سایه ملخ اثر محمدرضا بایرامی را حائز رتبه دوم و کتاب نبرد در قلعه گرگ تپه اثر یوسف قوجق را حائز رتبه سوم دانست. همچنین کتاب باغ بهشت تألیف محمدرضا ملکی جایزه ویژه هیأت داوران را به خود اختصاص داد.

جوایز توسط مادر شهید حبیب غنی‌پور و تعدادی از پدران شهدا به نویسندگان اهدا شد. از شهید حبیب غنی‌پور تاکنون دو مجموعه داستان به نام گل خاکی و عمو سیدی منتشر شده است و آثار منتشر شده زیادی از وی باقی مانده است.

● سروده شاعر سرشناس عرب برای حافظ شیرازی

□ یک شاعر سرشناس جهان عرب، قصیده بلندی برای حافظ شیرازی شاعر نامدار ایران سروده است. «عبدالوهاب البیاتی»، معروفترین شاعر معاصر عرب، در جدیدترین دیوان خود، سروده غریبی بصورت مرثیه برای حافظ شیرازی شاعر پراوازه کشورمان به نظم آورده است.

● شکفتن‌ها و رُستن‌ها

منتخبی از شعر معاصر ایران از آغاز تا امروز است که فریدون مشیری گردآوری کرده است ملاک و معیار گردآورنده در گردآوری شعرهای این دفتر تنها ذوق و پسند او بوده است و بس. این دفتر تنها دربرگیرنده نمونه‌های شعر نو نیست، نمونه‌هایی از شعر شاعرانی که در قالب کهن آثاری بدیع آفریده‌اند نیز در کنار سروده‌های نوپردازان آمده است. شکفتن‌ها و رُستن‌ها را انتشارات سخن منتشر می‌کند.

● نقد آثار احمد محمود

عبدالعلی دستغیب پس از نگارش و انتشار دفترهای نقد آثار: هدایت، جمال‌زاده، علوی، چوبک، ساعدی... به نقد آثار احمد محمود پرداخته است و سعی کرده با واکاوی و نقد دقیق و بی‌طرفانه، آثار احمد محمود را بررسی کند. این اثر را انتشارات معین منتشر می‌کند.

سفیر ایران در یونسکو:

● ایجاد یک زبان مکتوب مشترک بین ایران، افغانستان و تاجیکستان ضروری است

واحد خبر کتاب رایانه - تحولات سیاسی دو دهه اخیر، مثل استقلال

تاجیکستان و مسئله افغانستان و وجود گونه‌های مختلف زبان فارسی در ایران، افغانستان و تاجیکستان، بیش از پیش بر ضرورت یک زبان مکتوب مشترک بین فارسی‌زبانان تأکید می‌کند.

سفیر و نماینده دائمی ایران در یونسکو، با بیان این مطلب در مراسم گشایش دومین مجمع بین‌المللی استادان زبان فارسی، افزود: «در سالهای اخیر ۸۰۰ هزار ایرانی در خارج از کشور به دنیا آمده‌اند که فارسی را به درستی تکلم نمی‌کنند و باید به آنها توجه ویژه‌ای معطوف کرد.»

دکتر «احمد جلالی» در ادامه اظهار داشت: «استادان زبان و ادبیات فارسی برای گسترش و آموزش این زبان در سراسر جهان به ابزارهایی چون فرهنگ لغات و فرهنگ‌های درست‌نویسی نیاز دارند که باید از سوی نهادهای داخل کشور در اختیار آنها قرار بگیرد.»

وی با اشاره به اینکه زبان فارسی، اهمیت چند قرن پیش خود را از دست داده ولی افق‌های جدیدی برای آن گشوده شده است، گفت: «زبان فارسی از زبان ادبیات به زبان علمی، فرهنگی، اداری تبدیل شد که این وجود فرهنگستان‌ها را ایجاب و وظیفه سنگین استادان زبان فارسی را مشخص می‌کند.»

سفیر و نماینده دائمی ایران در یونسکو، در ادامه، ثبت نسبی زبان فارسی در مدت هزار سال که از تاریخ مکتوب آن می‌گذرد را یادآوری شد و آن را عامل حفظ ارتباط طولی میان نسل‌های آینده فارسی‌زبانان ذکر کرد.

وی با اشاره به اینکه زبان فارسی هیچگاه به عنوان رقیبی برای گویش‌های محلی نبوده، تأکید کرد: «زبان فارسی، زبانی جهانی است که در خارج از کشور باعث ایجاد پیوند و همدلی مردمی شده که دور از هم زندگی می‌کنند.»

دکتر جلالی در پایان، تعدادی از آثار فارسی را که در طول سال‌ها توسط یونسکو به زبان‌های فرانسه، انگلیسی و اسپانیایی برگردانده شده به این شرح نام برد:

الهی‌نامه عطار، دانشنامه علایی، همایون‌نامه، سمک عیار، منتخب شاهنامه، ۱۰۰ غزل از حافظ، اسرارالتوحید، چهار مقاله عروضی، خسرو و شیرین، فیه ما فیه، منتخب دیوان شمس، سندباد نامه، بوستان سعدی، جوامع التاریخ، اخلاق ناصری، تاریخ سیستان، هفت پیکر، رباعیات خیام، تاریخ عالم آرای عباسی، منتخب آثار صادق هدایت، حجم سبز سهراب سپهری و داستانهای منتخب جمال‌زاده. □

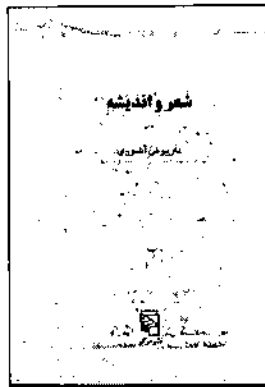
ادامه در صفحه ۸۷

داریوش آشوری - تهران: نشر مرکز - ۲۵۶ ص. - رقی (شمیز) - ۱۱۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

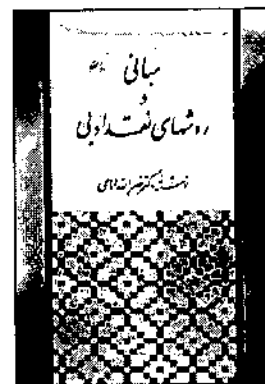
عنوان به لاتین:

Poetry and thought

شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۳۹۱-۱

آن چه در این مجموعه گردآمده مقاله‌هایی است در باب شعر و هنر و ماهیت و پیوند آن‌ها با اندیشه. در این مقاله‌ها که با نگرش فلسفی به رشته تحریر در آمده، تلاش شده، ارتباط ادبیات و هنر با ذات انسان و تاریخ و جامعه و فرهنگ بررسی و تبیین شود. برخی مقاله‌ها عبارت اند از: «در پی گوهر شعر»، «شعر و اندیشه»، «نیما و نوآوری‌هایش»، «سپهری در سلوک شعر»، «دنیای هولناک بکت»، «ژان - پل سارتر و ماهیت ادبیات» و «صیاد لحظه‌ها».

نصرالله امامی - تهران: جامی - ۲۲۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۲۰-۶۲۷-۷

تالیف حاضر کوششی است برای طرح دوباره مسائلی در حوزه نقد ادبی و روش‌های آن. در این کتاب به جنبه‌های عملی کار در شیوه‌های نقد و پیوستگی مباحث با ادبیات فارسی توجه شده است. مطالب کتاب ذیل ده فصل نظام یافته است. «کلیات»، «نقد ادبی در ایران»، «نقد متون یا نقد متن شناختی»، «نقد اخلاقی»، «نقد روان شناختی» و «نقد اسطوره‌ای» از فصل‌های کتاب به شمار می‌آید. در خاتمه یادداشت‌ها و گزیده کتاب‌نامه آمده است.

احمد امین شیرازی - [تم]: فروغ قرآن - ۵۶۶ ص. - جلد سوم. - وزیری (گالینگور) - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۷۸۸-۱-۹

مترجم: محسن سلیمانی - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری - ۲۲۲ ص. - رقی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Writers at work
شابک: ۹۶۴-۴۷۱-۴۳۹-۳

ترنس هاوکس؛ مترجم: فرزانه طاهری - تهران: نشر مرکز - ۱۶۰ ص. - رقی (شمیز) - ۶۹۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Metaphor
شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۳۱۹-۹

اثر حاضر کتابی است از مجموعه «مکتبها، سبکها و اصطلاحهای ادبی و هنری» که در آن نکته‌ها و

اندیشه‌های اصلی مربوط به سرشت استعاره در زمینه مشخص و انضمامی ادبی و اجتماعی و تاریخیچه تکامل آن ارائه شده است. در مجموعه حاضر دو دیدگاه درباره استعاره که ناشی از دو نظر متفاوت در زمینه رابطه زبان با جهان است، ارزیابی می‌شود. براساس اولین دیدگاه، استعاره افزودهای بر واقعیت به شمار می‌آید و در دیدگاه دوم شیوه‌ای برای تجربه واقعیت و بحث درباره رابطه شعر با زبان متعارف بیان می‌گردد. «استعاره و زبان مجازی»، «دیدگاه کلاسیک»، «دیدگاه‌های قرون شانزدهم، هفدهم و هیجدهم»، «دیدگاه رمانتیک»، «چند دیدگاه قرن بیستمی»، و «نتیجه» مباحث اصلی این کتاب هستند. بخش پایانی کتاب به کتاب‌شناسی گزیده، واژه‌نامه فارسی - انگلیسی و انگلیسی - فارسی و نمایه اختصاص دارد.

به اهتمام: صفدر تقی‌زاده، اصغر الهی - تهران: توس - ۲۹۴ ص. - رقی (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۵-۳۳۵-۵

رفیع افتخار - تهران: جهان کتاب - ۱۰۴ ص. - رقی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۳۱۱-۰۰۳

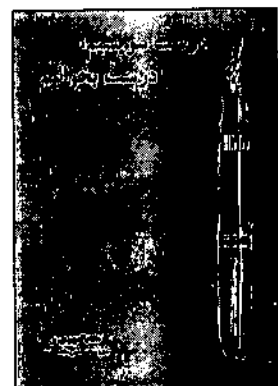

مجموعه حاضر شامل یازده داستان طنز است که با مضمونی از واقعیت‌ها و ناهنجاری‌های فرهنگ مبتذل دنیای کنونی نگاشته شده است. برخی داستان‌ها عبارت‌اند از: «ازدواج در وست منوع است»، «گزارش برنامه»، «انگیزه جانی» و «گوزن‌یاری».

«ازدواج در وست منوع است» یکی از داستان‌های کوتاه مجموعه کنونی است. «وست» شهری است کوچک که سال‌هاست در آن ازدواجی صورت

نمی‌گیرد. بسیاری از جامعه‌شناسان و محققان علوم اجتماعی برآنند تا در این زمینه مطالعاتی انجام دهند. در هفدهم اگوست ۱۹۹۷ م. اولین ازدواج شهر به رغم قانون جامعه صورت گرفت. ازدواج‌کنندگان خانم «الیزابت ویدمارک» و آقای «جیمز دلیورگا» هستند. پیوند میان این زوج خوشبخت از شبکه‌های تلویزیونی به صورت زنده پخش می‌شود. از حدود یک ماه قبل، تمامی امکانات برای برگزاری باشکوه مراسم آماده می‌گردد. در ادامه داستان علت منع ازدواج در شهر «وست» بازگو شده است.

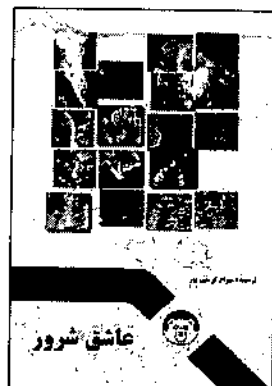
نظام‌الدین نوری - ساری: زهره - ۸۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۶۱۲-۱-۵

کتاب حاضر مشکل از دو بخش است: «درست بنویسیم» و «درست بخوانیم». در بخش نخست شیوه نگارش درست کلمات همراه با صورت نادرست آن‌ها آمده است. در بخش دوم واژه‌ها به ترتیب حروف الفبایی مرتب شده و همراه با حرکت‌گذاری نحوه درست خواندن آن ذکر شده است. واژه‌ها و اصطلاحات این مجموعه بر اساس لغت‌نامه دهخدا، فرهنگ معین، برهان قاطع و چند فرهنگ دیگر گزینش شده‌اند. نویسنده در مقدمه از تاریخچه زبان فارسی از دوره هخامنشیان به بعد سخن به میان آورده است. بررسی مختصر زبان‌های اوستایی، اشکانی، ساسانی، فارسی دری با توجه به تحول تاریخی از دیگر مباحث کتاب است.

۹- عاشق شورو. الیزابت بون ... او دیگران! مترجم: بهرام کوریمی پور - شیراز: هفت اوزنگ - ۲۰۸ ص. - رقی (شمیز) -

۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰
نسخه
شابک: ۹۶۴-۹۱۷۲-۵۰-۵

در این مجموعه ده داستان با این عناوین گرد آمده است: «عاشق شور / الیزابت بیون»، «آخرین خنده / دیوید هربرت لاورنس»، «ولگرد / ویلیام سامرست موم»، «مرداب / جوزف کنراد»، «پایان جشن / گراهام گرین»، «سرزمین بوفالوها / فرانسیس پارکمن»، «دوزخ خدمتکاران / هرمان ماویل»، «دریاچه تاهو / مارک تواین»، «در توفان / استیفن کرین»، «تراکتورچی / جان اشتاین بک». در آغاز هر داستان، گردآورنده شرح مجمعی از زندگی نویسنده به دست می‌دهد.

چاپ اول

۱۰- قلمرو ادبیات کودکان.
به اهتمام: مهدی حجویانی؛ ویراستار: مهناز بهمن - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری. - ۱۱۲ ص. - رقی (شمیز). - ۳۳۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۱۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Ghalamro: on literature for the children
شابک: ۹۶۴-۴۷۱-۲۲۰-۶

در کتاب مصور حاضر، ادبیات کودکان و نحوه نگارش کتاب برای آنان ارزیابی شده است. این اثر دربردارنده کاریکاتورهایی است که متعلق به شماره‌های متعدد مجله کیهان

کاریکاتور است. عکس‌های کتاب حاضر منتخبی است از آثار برگزیده جشنواره بین‌المللی عکس کودک و نوجوان سوره. در این مجموعه برخی از این مقالات را می‌خوانیم: «مقایسه انتزاعی در ادبیات کودکان / مصطفی کریمی»، «قالیچه هزار نقش / مهدی حجویانی»، «مروری بر ادبیات کودکان و نوجوانان در آفریقای جنوبی / ایزابل راندال».

چاپ اول

۱۱- کتاب کار نگارش و انشاء: آموزش مهارت‌های نگارشی و ویرایشی با روشی کاربردی به همراه تمرین و نمونه.
حسن ذوالفقاری - تهران: اساطیر. - ۳۰۴ ص. - جلد دوم. - وزیر (شمیز). - ۱۰۶۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۶۰-۷۴-۶

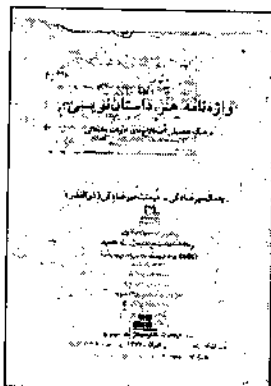

اثر حاضر در زمینه آموزش مهارت‌های نگارشی و ویرایشی با روشی کاربردی به همراه تمرین و نمونه فراهم آمده است. مطالب کتاب ذیل پنج بخش تنظیم شده است: «انواع نوشته»، «مهارت‌ها»، «چلوه‌های هنر در نثر فارسی»، «دقت»، «توصیف»، «ویرایش فنی (نشانه گذاری)» و «توانایی‌های زبان فارسی». در قسمت بعدی کتاب، نمونه‌ای از نوشته‌های داستانی آمده است از جمله: «دانش آکل / صادق هدایت»، «بیماری الفاظ / دکتر پرویز خانلری» و «تنگسیر / صادق چوبک». چند نمونه انشای دانش آموزی و فهرست منابع و مآخذ، مباحث پایانی کتاب هستند.

چاپ اول

۱۲- واژه‌نامه هنر داستان‌نویسی: فرهنگ تفصیلی اصطلاح‌های ادبیات داستانی. جمال میرصادقی، میمنت میرصادقی

- تهران: کتاب مهناز. - ۳۳۶ ص. - وزیر (گالینگور). - ۲۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: The fiction dictionary
شابک: ۹۶۴-۵۵۲۸-۰۷-۶

فرهنگ حاضر براساس کتاب‌های «عناصر داستان» و «ادبیات داستانی» برای تعریف و توضیح اصطلاحات ادبی تدوین شده است. برای تهیه این مجموعه از فرهنگ‌های لغت، واژه‌نامه‌های ادبی، کتاب‌ها و مجله‌ها و دایره‌المعارف‌های فارسی و انگلیسی استفاده شده است. تمامی واژه‌ها به همراه مثال به ترتیب حروف الفبا تنظیم یافته و مداخل‌های مرتبط نیز به یک دیگر ارجاع داده شده‌اند. برخی اصطلاحات این فرهنگ که با اصطلاح‌های واژه‌نامه «هنر شاعری» مشترک است با استفاده از منابع جدیدتر بازنویسی شده است.

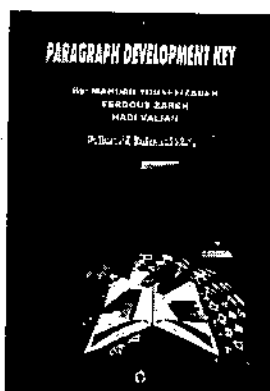
چاپ اول

13- Guided paragraph writing: a first course in english composition with
John Milne, T.C. Jupp - تهران: رهنما. - ۱۱۲ ص. - وزیر (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

14- Paragraph development key.
Hadi Valian, Ferdous Zareh, Mahdad Yousefzadeh
ویراستار: Ali Bahrami - تهران: رهنما. - ۱۷۲ ص. - وزیر (شمیز). - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی: راهنمای نگارش یا پاراگراف
شابک: ۹۶۴-۶۰۵۴-۴۱-۲

این کتاب، راهنمای کتاب «Paragraph Development» است که در آن جواب‌های کتاب یادشده به طبع رسیده است. در این مجموعه،

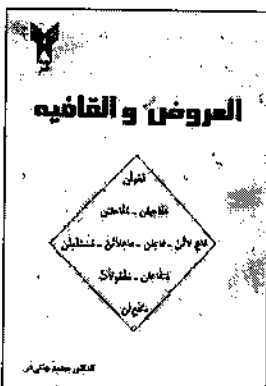
ابتدا متن اصلی، سپس تمرینات و پاسخ هر یک در پی می‌آید. کتاب حاضر شامل طرحی جدید در زمینه آموزش زبان است که در آن شیوه‌های نگارش متن‌های کوتاه آموزش داده می‌شود.

وزن، عروض، قافیه

۸۵۰/۲۱

چاپ اول

۱۵- علم العروض و القافیه.
محمد جنتی فر - قم: نصر. - ۱۰۰ ص. - وزیر (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

در کتاب حاضر، مختصات اصلی عروض و قافیه در زبان عربی تشریح می‌شود. باب اول مربوط به علم عروض و بحرهای شعری و باب دوم درباره علم قافیه و عیوب آن است که به زبان عربی به طبع رسیده است.

۱۶- قافیه و قالب‌های شعری.
به اهتمام: عبدالمحمد دانشور - شیراز: راهگشا. - ۱۶۰ ص. - وزیر (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۴۴۴-۲۰-۲

معانی و بیان

۸۵۰/۲۲

۱۷- بیان در شعر فارسی.
بهروز ثروتیان - تهران: برگ. - ۱۶۰

ص. - وزیر (شمیز). - ۴۸۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۷۱-۱۹۳-۹

بررسی و تمرین

۸۵۰/۲۶

چاپ اول

۱۸- ادبیات فارسی تا پیش دانشگاهی.
محمود بیات افشار - تهران: فرهنگ. - ۷۳۸ ص. - جلد اول. - وزیر (شمیز). - ۲۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۶۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

۱۹- ادبیات مدرسه شامل: قالب‌های شعری، آرایه‌های ادبی (صنایع بدیعی)، دستور زبان فارسی، و ندها، و...
عباس سبزواری - مشهد: صیانت. - ۲۷۲ ص. - وزیر (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۳۴۷-۱۰-X

چاپ اول

۲۰- دوره کامل ادبیات فارسی.
محمود بیات افشار - تهران: فرهنگ. - ۶۸۴ ص. - جلد دوم. - وزیر (شمیز). - ۲۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۶۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

۲۱- گنجینه پرسش‌های طلایی ادبیات فارسی پیش دانشگاهی ۱ و ۲.
پرویز صالحی - تهران: بال کبوتران. - ۲۳۴ ص. - رحلی (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۲۱-۲۷-۵

چاپ اول

۲۲- گنجینه مشاهیر فارسی پیش دانشگاهی: شامل بیش از پانصد پرسش چهارگزینه‌ای کلیدی با پاسخ تشریحی نظام جدید.
نرگس حبیبی - تهران: مشاهیر. - ۸۰ ص. - رقی (گلاس). - ۱۶۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۳۲۱-۴-۲

مجموعه‌ها و جزگها

۸۵۰/۲۸

۲۳- از آدم‌ها به آدم‌ها: آمیزه‌ای

از عبارات کوتاه و اشعار «اجتماعی، اخلاقی، عاطفی و ...»

شکرالله علیدوست استکوکلاهی - تهران: شکرالله علیدوست استکوکلاهی - ۱۹۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال - چاپ اول / نسخه ۱۰۰۰

شابک: ۹۶۴-۵۸۰۰-۰۶-۴

چاپ اول

در کتاب حاضر، مجموعه‌ای از نظم و نثر درباره برخی مسائل اجتماعی، اخلاقی، فرهنگی و اقتصادی گردآمده است. بخش نثر حاوی عبارات کوتاه است و بخش نظم دربرگیرنده اشعاری است که در قالب غزل و دوبیتی تنظیم شده‌اند. برخی عناوین برجسته کتاب بدین قرار است: «بیا مولا ضرار و شر ما بین»، «رها کن مرا تا که تنها بمیرم»، «زندگی حال است و فردا یک خیال»، «غروبی غم انگیز و درد آفرین» و «زندگی در کام او چون طعمه در کام پلنگ». و اینک چند عبارت کوتاه از نویسنده: «نوشته‌هایی که در ترس زاده شده باشند هیچ‌اند» / «سبیزی از مردمان، اندیشه و تفکرشان سال‌ها قبل از مرگ کالبدشان می‌میرد» / «جایی که باور مرسوم، مرسوم باشد باور واقعی را جایی نیست» / «اندیشیدن آسان است؟! مشکل، توجیه اندیشه در برابر اندیشه‌هاست».

چاپ اول

۲۴- در باغ خاطره‌ها (مجموعه مقالات).

ایرج کاظمی - خرم‌آباد: افلاک - ۱۳۸ ص. - وزیری (شمیز) - چاپ اول / نسخه ۳۰۰۰

شابک: ۹۶۴-۶۴۳۱-۱۵-۱

تاریخ، توصیف، نقد و بررسی

۸۵/۱۰۳

۲۵- تاریخ ادبیات ایران: خلاصه جلد اول و دوم تاریخ

ادبیات در ایران.

ذبیح‌الله صفا - تهران: ققنوس - ۴۱۶ ص. - جلد اول، - وزیری (شمیز) - ۱۳۰۰۰ ریال - چاپ شانزدهم / نسخه ۵۵۰۰

شابک: ۹۶۴-۳۱۱۰-۱۳-۳

چاپ اول

۲۶- مفاهیم تاریخ ادبیات ایران (۱) و (۲) سال دوم و سوم نظام جدید آموزش متوسطه رشته ادبیات و علوم انسانی.

سیما وزیرنیا - تهران: موسسه علمی آینده‌سازان - ۱۶۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۶۷۰۰ ریال - چاپ اول / نسخه ۳۰۰۰

شابک: ۹۶۴-۳۳۹-۱۳-۲

مجموعه‌ها و جنگهای شعر

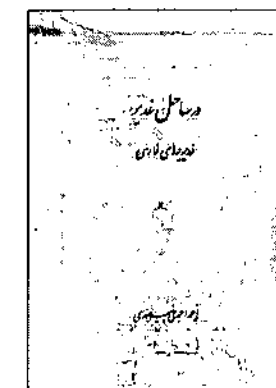
۸۵/۱۰۳

چاپ اول

۲۷- در ساحل غدیر: غدیریه‌های فارسی.

احمد احمدی بیرجندی - مشهد: آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهشهای اسلامی - ۱۸۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۴۵۰۰ ریال - چاپ اول / نسخه ۳۰۰۰

شابک: ۹۶۴-۴۴۴-۱۷۵-۳

در این مجموعه، اشعاری از سرایندگان مختلف در عظمت عید غدیر به طبع رسیده است. از جمله «فضل امیرالمؤمنین / کسای مروزی»، «در وصایت و ولایت علی (ع) / فیض کاشانی»، «در ستایش عید غدیر / سروش اصفهانی»، «علی بهین مظهر انسان / محمد حسین شهریار» و «توتیای دیده / ذبیح‌الله صاحبکار». در بخش پایانی کتاب واژه‌نامه، آیات، احادیث و برخی عبارات عربی فراهم آمده است.

۲۸- گزیده‌ای از تأثیر قرآن بر نظم فارسی.

عبدالحامید حیرت‌سجادی - تهران:

امیر کبیر - ۱۰۷۲ ص. - وزیری (گالینگور) - ۳۶۰۰۰ ریال - چاپ دوم / نسخه ۲۰۰۰

شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۴۳۲-۵

۲۹- گلزار ادب.

گردآورنده: حسین مکی - تهران: امیر کبیر - ۶۹۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۲۱۰۰۰ ریال - چاپ سوم / نسخه ۲۰۰۰

شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۴۴۹-۹

۳۰- مدایح رضوی (ع) در شعر فارسی.

احمد احمدی بیرجندی، علی نقوی زاده - مشهد: آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهشهای اسلامی - ۲۳۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۲۰۰ ریال - چاپ سوم / نسخه ۳۰۰۰

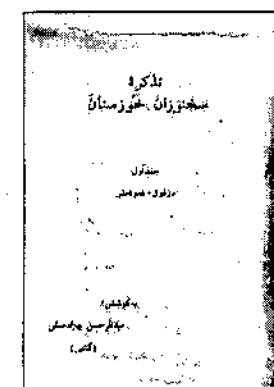
شابک: ۹۶۴-۴۴۴-۱۷۶-۱

چاپ اول

۳۱- تذکره سخنوران خوزستان: دزفول - شوشتر.

به اهتمام: عبدالرحمن بهزادمنش - اهواز: مردمک - ۲۶۰ ص. - جلد اول، - وزیری (گالینگور) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / نسخه ۱۱۰۰

شابک: ۹۶۴-۹۱۲۵۱-۱-۶

این کتاب مشتمل است بر شرح حال کوتاه و نمونه‌هایی از اشعار شاعران خوزستان که به ترتیب الفبای نام خانوادگی آنان ترتیب یافته است. از مجموع شعری این مجموعه، ۴۹ شاعر از دزفول و ۵۰ شاعر از شوشتر معرفی شده‌اند.

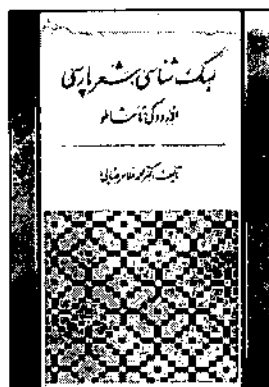
چاپ اول

۳۲- سبک‌شناسی شعر پارسی از رودکی تا شاملو.

محمد غلامرضایی - تهران: جامی - ۵۱۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / نسخه ۲۲۰۰

شابک: ۹۶۴-۵۶۲۰-۶۵-۱

اثر حاضر مجموعه یادداشت‌هایی است از نویسنده که ضمن تدریس سبک‌شناسی شعر فارسی گردآوری

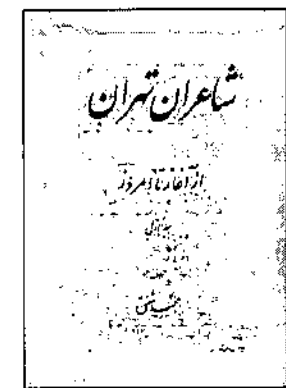

نموده است. در این نوشتار، که ذیل یازده فصل نظام یافته سبک‌شناسی نظم از زمان رودکی تا عصر شاملو بررسی و ارزیابی می‌شود. فصل‌های کتاب عبارت‌اند از: «کلیات سبک‌شناسی»، «ویژگی‌های زبانی دوره رشد و تکوین»، «شعر دوره سامانی»، «سبک شعر قرن پنجم»، «سبک شعر قرن ششم»، «سبک عراقی»، «سبک شعر قرن نهم: دوران تصنع (طلیعه سبک هندی)»، «سبک شعر در دوران صفویه»، «سبک شعر در دوران بازگشت ادبی»، «سبک شعر در دوره مشروطه» و «سبک نیمایی».

چاپ اول

۳۳- شاعران تهران: از آغاز تا امروز.

مجید شفق: ویراستار: محمد پیمان - تهران: سنایی - ۷۸۸ ص. - جلد اول، - وزیری (گالینگور) - (دوره) ۵۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / نسخه ۲۲۰۰

مجموعه حاضر، گزیده‌ای است از اشعار شاعران تهرانی که براساس حروف الفبا تدوین شده است. کتاب با پیش‌گفتار آغاز می‌شود که طی آن، گردآورنده از مباحث ذیل سخن به میان آورده است: «نگاهی به تهران»، «سابقه تاریخی تهران و چگونگی آن»، «دارالخلافه تهران»، «بنیاد شهر جدید»، «محدوده تهران در سال ۱۳۷۵»، «تهران به روایت بیگانگان»، «تذکره در اصطلاح ادبی»، «شرایط تذکره نگاری» و

مباحثی از این دست. اسامی برخی شعرا عبارت‌اند از: «حسین آهی»، «آدم رازی»، «شهرزاد باوند»، «مهین ذوالفقاری»، «سپیده سامانی»، «میرزا ابراهیم». صفحات پایانی به فهرست اعلام، منابع و تصاویری از شاعران اختصاص دارد.

چاپ اول

۳۴- شاعران تهران: از آغاز تا امروز.

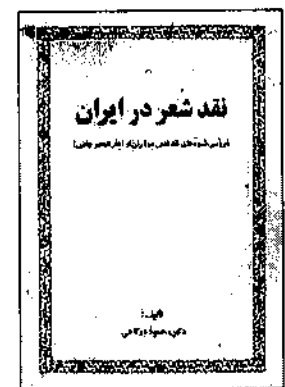
مجید شفق: ویراستار: محمد پیمان - تهران: سنایی - ۶۲۸ ص. - جلد دوم، - وزیری (گالینگور) - (دوره) ۵۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / نسخه ۲۲۰۰

چاپ اول

۳۵- نقد شعر در ایران (بررسی شیوه‌های نقد ادبی در ایران از آغاز تا عصر جامی).

محمود درگاهی - تهران: امیر کبیر - ۳۵۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۱۰۰۰ ریال - چاپ اول / نسخه ۲۰۰۰

شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۳۹۴-۸

تألیف حاضر تاملی است بر آراء، اندیشه‌ها و دیدگاه‌های ایرانیان در زمینه نقد شعر. در این اثر شیوه‌های نقد ادبی در ایران از آغاز تا عصر جامی ذیل چهار فصل بررسی شده است: «نگاهی به نقد شعر یونان باستان»، «نگاهی به نقد شعر عرب»، «نقد شعر در ایران»، و «شیوه‌های نقد». مولف برخی مباحث و نظریات نوین نقد ادبی را به همراه مقولات آن، برای ارزیابی دوره‌های بعدی ادبیات به خصوص در سبک هندی به کار برده است.

اشعار غنایی و تغزلی

۸۵/۱۰۲

چاپ اول

۳۶- تصنیفها، ترانه‌ها و

سرودهای ایران زمین
گردآورنده: سعید مشکین قلم -
تهران: خانه سبز - ۵۶۰ ص. - رقمی
(شمیز) - ۲۳۰۰۰ ریال - چاپ اول
/ ۵۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۹۱۱۳۱-۵-۰

اثر حاضر مجموعه‌ای از تصنیف‌ها، ترانه‌ها و سرودهای ایران زمین است که هریک از آن‌ها با نام شاعر، آهنگساز و خواننده همراه است. در مجموعه حاضر این تصانیف به چشم می‌خورد: «همه شب نالم چون نی / غلامحسین نیان»، «سروی ویدی / پرویز یاحقی»، «ساز شکسته / عصمت دلکش»، «سایه امان / گلپا»، «مجنون نیود / سیما پینا»، «یاد ایام / شجریان»، «الا ای پیر فرزانه / پریسا»، «چون درای کاروان / رهی معیری و ...»

اشعار مذهبی، عرفانی، اخلاقی

۳۷- آئینه آفتاب: پرتوی از انوار علی (ع).
گردآورنده: محمود شاهرخی، عباس مشفق کاشانی. - تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، اسوه. - ۴۲۲ ص. - وزیر (گالینگور). - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه

۳۸- آوای عشق: مدایح، مراثی و نوحه‌های چهارده معصوم (ع).
گردآورنده: رضا حجازی. - قم: نشاط. - ۱۹۲ ص. - جلد اول. - جیبی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ دوم.

چاپ اول

۳۹- دیوان سلیم: مراثی.
شاعر: حبیب‌الله علیشاهی اصطهباناتی. - قم: دارالتفسیر. - ۵۲۶ ص. - جلد دوم. - وزیر (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۶۴-۶۳۹۸-۱۲-X
کتاب حاضر حاوی اشعاری است در مصائب اهل بیت (ع) با عناوینی از این قبیل: «در وفات خاتم الانبیاء (ص)»، «مرثیه فاطمه صغری»،

- چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

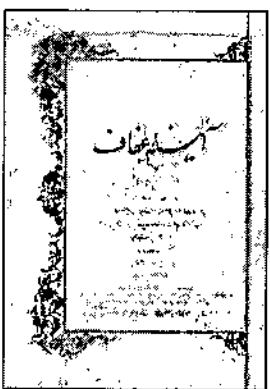
«سجده خونین» منظومه‌ای است در قالب مثنوی که طی آن عظمت و کمالات مولای متقیان به نظم درآمده است. این مثنوی که در بیش از شش هزار بیت سروده شده با توضیحاتی در حواشی همراه است. عناوین برخی اشعار بدین قرار است: «آهستگی و پیوستگی»، «ایمان»، «صبری»، «پیروزی در شکست»، «کار نیک»، «مثنوی اشک»، «ظالم و مظلوم»، «برداشت از عمل» و «خستگی دلها». در پایان، فهرست ماخذ و آیات قرآنی مربوط به تأیید ولایت، مولا علی (ع) گردآوری شده است.

چاپ اول

۴۲- منظومه سجده خونین.
شاعر: محمد شیدای دزفولی. - قم: اسلامی. - ۳۳۶ ص. - جلد دوم. - رقمی (شمیز). - (دوره) ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

۴۳- آئینه عفاف: در مناقب کریمه اهل بیت عصمت حضرت معصومه (ع).

گردآورنده: محمود شاهرخی، عباس مشفق کاشانی. - تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، اسوه. - ۳۴۸ ص. - وزیر (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

دفتر حاضر در بردارنده اشعاری است در مدح و منقبت حضرت معصومه (ع). این شعرها که در قالب‌های مختلف به نظم در آمده، عبارت‌اند از: «حریم راز / عباس مشفق کاشانی»، «افتاب عصمت / شهاب شوشتری»، «معصومه عذرا / سروش اصفهانی»، «جلوه ایمان / حیدر معجزانی تهران»، «دری از بهشت / حسین فسولادی»، «دردانه قم / جواد جهان‌آرای».

۴۴- آثار کلامی: انقلاب حسینی.

شاعر: ولی‌الله کلامی زنجانی. - تهران: پیری. - ۴۱۸ ص. - جلد هفتم. - جیبی (گالینگور). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۰۰۰ نسخه. - شابک: ۹۶۴-۶۶۲۲-۱۹-۴

۴۵- آوای عشق: فصلنامه محرم و صفر: گزیده مراثی و نوحه‌های ماه محرم و صفر با سبک جدید.

گردآورنده: رضا حجازی. - قم: نشاط. - ۱۷۶ ص. - جلد دوم. - جیبی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه.

۴۶- آینه صبر: شامل مدایح و مراثی شاعران درباره زینب کبری (ع).

گردآورنده: محمود شاهرخی، عباس مشفق کاشانی. - تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، اسوه. - ۴۴۸ ص. - وزیر (گالینگور). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.

۴۷- اشک خون: مناقب و مراثی حضرت سیدالشهداء علیه‌السلام.

شاعر: احمد احمدی بیرجندی. - تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، اسوه. - ۲۴۰ ص. - وزیر (شمیز). - ۲۸۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

۴۸- پرتوی از عشق: مجموعه اشعار.

شاعر: حسین مفیدی فر. - اصفهان:

گلپار. - ۲۱۴ ص. - وزیر (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
«پرتوی از عشق» اشعاری است در قالب ترجیع بند، غزل و رباعی که با عناوینی از این دست به نظم درآمده است: «حماسه عاشورا»، «فرزند ایران»، «شمع و پروانه»، «نگهبان عفت» و «حکایت مسافر».

چاپ اول

۴۹- جواهر الزواهر: میرزا حسین معتقد ریشه‌ری (فاضل اهرمی).

به اهتمام: حسین معتقد؛ مقدمه: علی حق شناس. - بوشهر: مرکز بوشهرشناسی. - ۲۸۰ ص. - وزیر (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه.

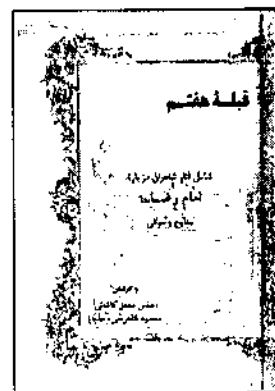
در این کتاب شرح حال شعری دشتی و دشتستان به همراه شرح حال مرحوم «معتقد» و اشعار برگزیده‌ای از نامبرده آمده است. مطالب این مجموعه ذیل هفت فصل سامان یافته است: «قصاید و مناقب و شجاعات ائمه و اهل بیت (ع)»، «در بیان مراثی ائمه و اهل بیت اطهار (ع)»، «غزلیات و رباعیات - اشعار متفرقه» و عناوین دیگر. بخش‌های پایانی کتاب به کلمات، واژه‌ها، کنایات، لغت‌نامه، و تصاویری از مقبره «معتقد» اختصاص دارد.

چاپ اول

۵۰- قبله هفتم: شامل آثار شاعران درباره امام رضا (ع) مدایح و مراثی.

به اهتمام: محمود شاهرخی، عباس مشفق کاشانی. - تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، اسوه. - ۷۳۲ ص. - وزیر (گالینگور). - ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

مجموعه حاضر گزیده‌ای است از آثار شاعرانی که هریک به فراخور قریحه خویش اشعاری در مدح امام علی‌این موسی‌الرضا (ع) سروده‌اند. در این دفتر گاهی قسمتی از یک قصیده مطول انتخاب شده و گاه از برخی آثار،

ابیاتی حذف شده است. عناوین برخی سروده‌ها عبارت‌اند از: «سلطان طوس / امیر اشرفی»، «مراد دل / امیر فیروز کوهی»، «ناتمام / مهدی اخوان ثالث»، «بارگاه جلال / حنین لاهیجی» و «مسیر حاجت / سنانی غزنوی».

۱۵ گلپای غرق خون ناله‌های جانسوز.

شاعر: جلیل آزادی احمدآبادی - تهران: رجبی - ۲۲۴ ص. - جیبی (گلاس) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ هفتم / ۶۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۱۰۰-۶-۸

۱۶ لاله‌های غرق در خاک و خون: نوحه سینه‌زنی و زنجیرزنی به سبک جدید... شاعر: جلیل آزادی احمدآبادی - تهران: رجبی - ۲۲۴ ص. - جیبی (گلاس) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ ششم / ۶۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۱۰۰-۷-۶

چاپ اول

۱۷ محراب عشق: مجموعه اشعار در مقام مولود کعبه در رثای غدیر خم و... شاعر: حسینعلی رکن منظر: ویراستار: حبیب‌الله حسینی میرآبادی - شیراز: پیروی - ۲۰۸ ص. - رقی (شمیز) - ۶۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۶۲۸-۳-۶

۱۸ نهضت عاشورا شامل منتخب نوحه و مرثی. شاعر: حسینعلی رکن منظر: ویراستار: حبیب‌الله حسینی میرآبادی - شیراز: پیروی - ۲۰۸ ص. - رقی (شمیز) - ۶۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۶۲۸-۳-۶

۱۹ قصیده. شاعر: حسینعلی رکن منظر: ویراستار: حبیب‌الله حسینی میرآبادی - شیراز: پیروی - ۲۰۸ ص. - رقی (شمیز) - ۶۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۵۱۸-۰-۰-X

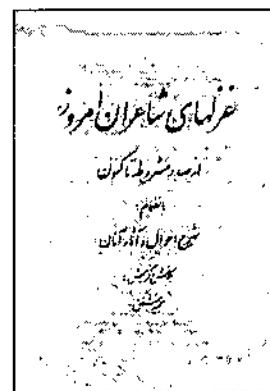
۲۰ غزل‌های شاعران امروز از صدر مشروطه تا کنون با انضمام: شرح احوال و آثار آنان. شاعر: حسینعلی رکن منظر: ویراستار: حبیب‌الله حسینی میرآبادی - شیراز: پیروی - ۲۰۸ ص. - رقی (شمیز) - ۶۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۵۱۸-۰-۰-X

به اهتمام: مجید شفق - تهران: سنایی - ۱۰۵۲ ص. - وزیری (گالینگور) - ۳۴۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The lyrics of contemporary poets... شابک: ۹۶۴-۶۲۹۰-۶۸-X

چاپ اول

چاپ اول

چاپ اول

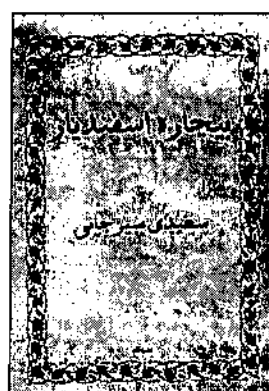
این کتاب حاوی غزلیاتی است از شاعران معاصر به همراه شرح احوال و آثار آنان. مولف ذیل پیش‌گفتار توضیحاتی درباره غزل و تغزلات قصیده سرایان به انضمام نمونه‌هایی از غزل شاعران قرن چهارم و پنجم هجری به دست داده است. شعر در عصر بیداری ایرانیان و اندیشه و تأثیر نیما بر غزل سرایان امروز از دیگر مطالب کتاب است. در نوشتار حاضر سعی شده است تفاوت بین غزل‌های گذشته و غزل‌های امروزی آشکار گردد. برخی از این سروده‌ها عبارت‌اند از: «نقش من / منوچهر آتشی»، «مرغ / زبان نگاه / هوشنگ ابتهاج»، «مرغ تصویر / مهدی اخوان ثالث»، «آتش زیر خاکستر / ایرج میرزا»، «خون مسموم شقایق / سیمین بهبهانی»، «ققس / نیما یوشیج».

شعر فارسی قرن ۴ ق

چاپ اول

۲۱ بیچاره اسفندیار. گردآورنده: علی‌اکبر سعیدی سیرجانی - تهران: پیکان - ۲۹۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۲۹-۵۹-X

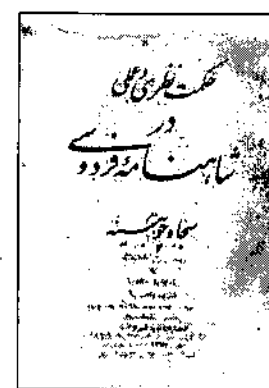
کتاب حاضر مبتنی است بر روایت شاهنامه فردوسی درباره چگونگی پادشاهی گشتاسب و مبارزات او و نقش اسفندیار در شکست دادن تورانیان. این اثر شامل چند یادآوری درباره ابیات شاهنامه، متن داستان و توضیحات است. در بخش توضیحات،

معانی واژه‌ها و ترکیبات با ذکر شماره صفحه آمده است. گشتاسب پس از مرگ پدر و عقب راندن برادرش زریر بر سریر شاهنشاهی تکیه می‌زند. او با گرایش به دین زرتشت، قدرت خود را وقف بنای آتشکده‌ها می‌سازد و توان خود را برای صدور دین بهی به دیگر ممالک جهان به کار می‌گیرد. گشتاسب به اشارت زرتشت از پرداخت باج به ارجاسب تن می‌زند و ارجاسب با شنیدن این خبر برای مبارزه با او وارد ایران می‌شود. در این لشکرکشی زریر سپه سالار سپاهان گشتاسب است. دو لشکر در مرز ایران و ترکستان به هم می‌رسند. ارجاسب در واپسین شامگاه پیش از روز واقعه وزیر خویش جاماسب را فرامی‌خواند و از او می‌خواهد عاقبت جنگ را پیش‌گویی کند. سرانجام با شروع مبارزه زریر کشته می‌شود و خبر به اسفندیار می‌رسد و...

چاپ اول

۲۲ حکمت نظری و عملی در شاهنامه فردوسی. سجاد چوبینه - شیراز: نوید - ۴۶۸ ص. - وزیری (گالینگور) - ۲۱۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۹۵۷-۵۹-۱

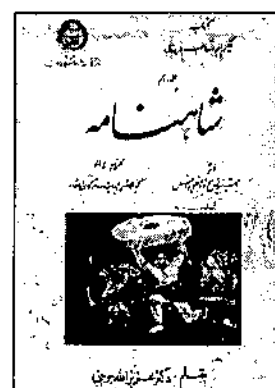
در این کتاب اندیشه و هنر فردوسی و تسلط او بر علوم مختلف زمان به ویژه کلام و فلسفه طی این عناوین ارزیابی شده است: «جهان‌بینی توحیدی»، «انسان‌شناسی»، «آیین نبرد و اخلاق

جنگجویی»، «پسندپذیری»، «ایرانیان»، «عزت و آزادی»، «پردیاری»، «احترام به عرف» و مباحثی از این دست.

۲۳ حماسه رستم و اسفندیار. گردآورنده: منصور رستگار فسائی - تهران: جامی - ۲۸۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۵۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۲۰-۵۱-۱

چاپ اول

۲۴ شاهنامه: از دستنویس موزه فلورانس محرم ۱۴۶۹. ابوالقاسم فردوسی: به اهتمام: عزیزالله جوینی - تهران: دانشگاه تهران، موسسه چاپ و انتشارات - ۶۰۰ ص. - جلد دوم، وزیری (شمیز) - ۱۸۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Hakim abolghasim-i ferdowsi's shahname: introduction and... شابک: ۹۶۴-۰۳-۴۹-۹

اثر حاضر گزارشی است از ابیات و واژگان دشوار شاهنامه حکیم فردوسی براساس نسخه دست‌نویس موزه فلورانس. این مجموعه حاوی پیش‌گفتار و متن شاهنامه به نثر و نظم است که از پادشاهی «منوچهر» تا «زوطهماسب» را دربر می‌گیرد. در این اثر، فهرست ابیات مورد بحث، فرهنگ لغات و ترکیبات، فهرست اعلام و امکنه گردآمده است. «گفتار اندر مردن افریدون شاه»، «گفتار اندر رسیدن سیمرغ به زال»، «گفتار اندر عاشق شدن رودابه بر زال» و «گفتار اندر پادشاهی نوذر پسر منوچهر» از مطالب کتاب به شمار می‌آید.

۲۵ مقدمه‌ای بر رستم و اسفندیار: همراه داستان رستم و اسفندیار. شاهرخ مسکوب - تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی - ۱۶۸ ص. - رقی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ ششم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۴۵-۱۴۶-۵

شعر فارسی قرن ۵ ق

۲۶ دیوان کامل باباطاهر عریان. شاعر: باباطاهر - تهران: رجبی - ۱۱۲ ص. - جیبی (شمیز) - ۱۲۰۰ ریال - چاپ هفتم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۷۵۴-۳-۷

شعر فارسی قرن ۶ ق

چاپ اول

۲۷ آتش اندر چنگ: گزیده‌ای از دیوان خاقانی شروانی. بدیل‌بن علی خاقانی: گردآورنده: مهدی ماحوزی - تهران: سخن - ۳۴۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۹۸۳-۷۳-۸

در مجموعه حاضر، برگزیده‌ای از اشعار خاقانی شروانی - به همراه شرح احوال و آثار او - ذیل این عناوین فراهم آمده است: «خاقانی را چگونه می‌توان شناخت»، «شرح قصیده بختی»، «شرح قصیده منطق‌الطیر»، «مقایسه خاقانی و چند شاعر بزرگ پس از او در عرصه غزل» و نوشته‌هایی از این قبیل. در این مجموعه برخی اشعار خاقانی در قالب غزل، قصیده، قطعه و رباعی گردآوری شده و در بخش پایانی نیز فهرست اعلام، توضیح واژگان مربوط به سفرهای او و فهرست منابع به چشم می‌خورد.

۲۸ در اقلیم روشنایی: تفسیر چند غزل از حکیم سنائی غزنوی. محمدرضا شفیعی کدکنی - تهران: آگاه - ۳۰۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۱۶-۰۹۱-۶

۶۴ کلیات خمسه حکیم نظامی گنجشاهی: مخزن الاسرار - خسرو و شیرین ... با مقابله و تصحیح از روی صحیح ترین - الیاس بن یوسف نظامی - تهران: امیر کبیر - ۱۳۶۲ ص. - رقی (گالینگور) - ۲۸۰۰۰ ریال - چاپ هفتم / ۲۰۰۰ نسخه.

شعر فارسی قرن ۷ ق

چاپ اول

۶۵ آموزه‌های اخلاقی در مثنوی. علی شیروانی - قم: دارالعلم - ۲۸۰ ص. - رقی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۴۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۹۷۶-۰۳-۰

در این نوشتار نکات اخلاقی حکمی ذیل عناوینی متناسب با آن عرضه شده است. توضیح اشعار نیز در صفحه مقابل آن به چاپ رسیده است. عناوین برخی شعرها بدین قرار است: «مغتنم شمردن زمان حاضر»، «عشق به خدا را برگزین»، «از حسد بپرهیزید»، «احسان در راه خدا»، «برترین طاعت»، «آیین دوستی» و «در وصف محبت». در مقدمه کتاب شرحی از احوال و آثار مولانا آمده است.

چاپ اول

۶۶ بر دریا کنار مثنوی و دید و دریافت. محمود اعتمادزاده - تهران: آتیه - ۱۴۴ ص. - رقی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۷۳-۲۶-۷

در متن حاضر نویسنده ضمن شرح برخی ابیات مثنوی معنوی، این مطالب را ارزیابی نموده است: مفهوم عشق و عقل در نظر مولانا، پایگاه آدمی، تن و جان، استحقاق هستی، آگاهی و هشیاری، برتری جویی، استدلال و فلسفه، مهر و محبت،

رازهای غیب، رهرو دلیل راه، و موضوعاتی از این دست. دفترهای شش گانه مثنوی و صفحه‌های چاپی آن با شماره‌هایی در زیر ابیات مشخص شده‌اند. این نوشتار متن سخنرانی نویسنده درباره مثنوی و جایگاه آن در فرهنگ و ادب پارسی است که در سال ۱۳۶۱ ایراد شده است.

۶۷ بوستان سعدی: از روی نسخه تصحیح شده محمدعلی فروغی.

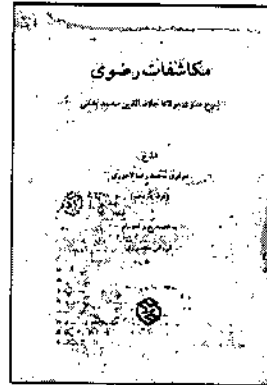
مصاحبه‌ن عبدالله سعدی؛ مصحح: محمدعلی فروغی - تهران: جواهری - ۳۴۰ ص. - جیبی (سلفون) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۱۰۲-۰۳-۰

۶۸ دوره کامل مثنوی معنوی. جلال‌الدین محمد بن محمد مولوی؛ به اهتمام: رینولدالین نیکلسون؛ مقدمه: قدمعلی سراسمی - تهران: بهزاد - ۱۲۱۶ ص. - وزیر (گالینگور) - ۲۲۰۰۰ ریال - چاپ نهم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۹۵۹-۰۷-۱

۶۹ کلیات سعدی شامل: گلستان، بوستان، غزلیات، قصائد فارسی - عربی، قطعات از روی قدیمیترین نسخه‌های موجود. مصحح: عبدالله سعدی؛ مصحح: محمدعلی فروغی - تهران: طلوع - ۹۶۲ ص. - وزیر (گالینگور) - ۲۰۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۰۳-۰۱-۴

چاپ اول

۷۰ مکاشفات رضوی: شرح مثنوی مولانا جلال‌الدین محمد بلخی. شارح: محمدرضا لاهوری؛ مصحح: کورش منصوری - تهران: روزنه - ۲۲۰ ص. - وزیر (شمیز) - ۲۹۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۷۶-۱۶-X

کتاب حاضر شرحی است از مثنوی مولانا جلال‌الدین محمد بلخی که براساس نسخه قویته و نسخه نیکلسون فراهم آمده است. قبل از شرح و تفسیر ابیات، نقد کوتاهی از هر داستان ذکر گردیده است. در این اثر گاه یک بیت به نمایندگی از چند بیت گزارش می‌شود؛ همچنین آیات، احادیث و سخن بزرگان ادب و عرفان با ترجمه فارسی آن روایت می‌گردد. بخش پایانی کتاب به فهرست آیات، احادیث، جای نامه، کتاب نامه و کشف‌الایات اختصاص دارد.

شعر فارسی قرن ۸ ق

۷۱ دیوان حافظ. شمس‌الدین محمد حافظ؛ مصحح: محمد قزوینی، قاسم غنی - تهران: شقایق - ۳۷۲ ص. - وزیر (سلفون) - ۱۴۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

۷۲ دیوان حافظ. شمس‌الدین محمد حافظ - تهران: جاده ابریشم - ۳۳۴ ص. - رحلی (گالینگور) - ۳۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۴۴-۰۴۶-X

۷۳ دیوان حافظ بر اساس نسخه: (غنی و قزوینی). شمس‌الدین محمد حافظ؛ مقدمه: مجتبی جلال حسینی‌لاهیجی - تهران: آرون - ۳۲۴ ص. - جیبی (گالینگور) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۵۸-۰۴۶-X

۷۴ دیوان حافظ: از روی نسخه محمد قزوینی و دکتر قاسم غنی. شمس‌الدین محمد حافظ؛ به اهتمام: علی شهبازی؛ ویراستار: افسانه نژادفرد؛ نقاش: افسانه غریبی؛ خطاط: ابراهیم نژادفرد - تهران: نهال

نویدان - ۳۹۶ ص. - جیبی (سلفون) - ۷۵۰۰۰ ریال - ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۰۴۶-۰۱-۱

۷۵ دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی: با مقابله از نسخه محمد قزوینی و دکتر قاسم غنی. مقدمه: اسماعیل برادران شاهرودی؛ خطاط: حسین خسروی - تهران: جواهری - ۴۰۰ ص. - جیبی (شمیز) - ۲۵۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۱۰۲-۰۴-۶

چاپ اول

۷۶ دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی. به اهتمام: محمد قزوینی، قاسم غنی - تهران: آفرینه، طلوع - ۳۹۶ ص. - جیبی (سلفون) - ۴۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The divan of hafez - ۹۶۴-۶۱۹۱-۰۵-۳ شابک:

۷۷ دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی (۷۲۶ - ۷۹۱ ه. ق.). مصحح: علی محمد رفیعی - تهران: قدیانی - ۵۷۴ ص. - پساتویی (سلفون) - ۱۲۵۰۰ ریال - چاپ نهم / ۲۳۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The Divan of hafez - ۹۶۴-۴۱۷-۰۳۸-۵ شابک:

۷۸ دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی. شمس‌الدین محمد حافظ؛ مصحح: محمد قزوینی، قاسم غنی؛ خطاط: حسین خسروی - تهران: طلوع - ۳۹۴ ص. - وزیر (سلفون) - ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ سیزدهم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۰۳-۰۲-۲

چاپ اول

۷۹ صید دل: گفتاری درباره زیباشناسی حافظ. جلال سبحانی؛ ویراستار: ابراهیم احمدیان - تهران: جلال سبحانی - ۱۱۲ ص. - رقی (شمیز) - ۴۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۶۵-۹۰-۷

نویسنده در کتاب حاضر نظری گفرا دارد بر نقش تربیتی و هدایتی بزرگان مکتب عرفان. در این اثر، زیبایی کلام حافظ ذیل دو بخش ارزیابی می‌شود. در بخش نخست از تاثیر زیبایی در جهان بینی حافظ سخن به میان می‌آید. در بخش دوم تاثیر زیبایی در

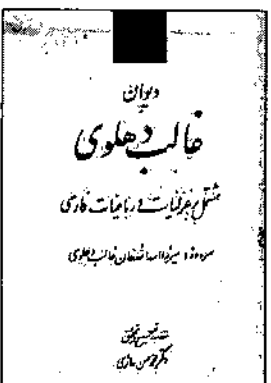
سلوک عملی و رفتاری حافظ بررسی می‌گردد. برخی دیگر از موضوعات کتاب چنین است: «درجات زیباشناسی افراد»، «راز مقبولیت فراگیر حافظ»، «ممشوق حافظ در زیبایی مطلق است و بی همتا»، «عشق خداوند به خود»، «دل به عشق مجازی نسپردن» و «پاسایی از حرم دل». در خاتمه، یادداشت‌ها، منابع و فهرست کسان و کتاب‌ها فراهم آمده است.

۸۰ کشفی نو در دیوان حافظ (لسان الغیب، سلمان زمان) همراه با دیوان انبیاء و اوصیای الهی و گردآورنده: محمد کاظم - شیراز: تخت جمشید - ۳۳۸ ص. - رحلی (گالینگور) - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۷۹۱-۵-۱

شعر فارسی قرن ۱۲ و ۱۳

چاپ اول

۸۱ دیوان غالب دهلوی: مشتمل بر غزلیات و رباعیات فارسی.

اسدالله بن عبدالله غالب دهلوی؛ مصحح: محمدحسن جعفری - تهران: دفتر نشر میراث مکتوب، احیاء کتاب - ۵۲۸ ص. - وزیر (گالینگور)

۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه

عنوان به لاتین:

Divan-e galeb dehlavi (persian odes rubaiyat)

شابک: ۹۶۴-۵۸۴۴-۷۸-۵

آن چه در این کتاب گرد آمده مجموعه غزل ها و رباعی های «غالب دهلوی» است که بر اساس نسخه های «دهلی»، «نولکشور»، «لاهور» و «لکنهو» فراهم آمده است. اشعار دفتر حاضر به صورت الفبایی نظم یافته است. بخش دیباچه شامل شرح احوال و آثار «غالب دهلوی» است و در بخش پیوست ها این عناوین را می خوانیم: «نقش و کاربرد آن در غزلیات غالب»، «رنگ و کاربرد آن در غزلیات غالب» و «بسامد نام شاعران در غزلیات غالب». برخی اشعار دفتر حاضر عبارت اند از: «ای خداوند خردمند و جهان داور دانا»، «خاموشی ما گشت پندآموز بتان را»، «دل تاب ضیعت ناله ندارد خدای را»، «گفتنی است جدول برابری نسخه ها در پایان کتاب، جایگاه هر غزل را در هر نسخه مشخص می کند. گزارش برخی واژه ها، نام ها و نشان ها نیز بخش دیگری از این مجموعه است.

شعر فارسی (از سال ۱۳۲۰)

۸۵۱۶۲

چاپ اول

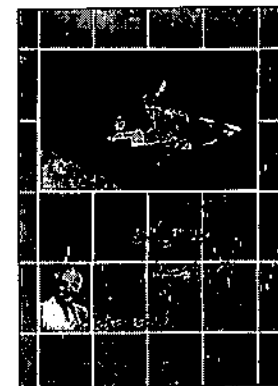
۸۲-خواننده ای از: مهدی اخوان ثالث (م - امید).

غلامرضا صدیق - مشهد، وازیان -

۷۲ ص. - رقصی (شمیز) - ۴۰۰۰

ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۶۴-۹۰۶۶۵-۵-۱

اثر جاضر سروده ای است بلند که بین روان شاد مهدی اخوان ثالث و آقای غلامرضا صدیق مبادله شده است. این مجموعه ذیل ۴۴۵ بیت با عنوان «اخوانیه» به نظم درآمده است. اخوان با مقدمه ای در توصیف شب و بزم شبانه، اشتیاق خود را به سفر خراسان و زیارت امام ثامن (ع) بیان می کند. وی همچنین در خلال این منظومه، از

مطالب آموزنده و مسائل دیگر سخن به میان می آورد. در پایان هر صفحه معانی لغات و اصطلاحات دشوار مندرج است. خاطره ای از اخوان ثالث با تصاویری از نامبرده در خاتمه کتاب به طبع رسیده است.

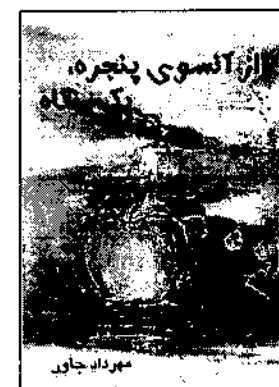
چاپ اول

۸۳-از انسوی پنجره، یکی نگاه.

مهرداد جاور - تبریز: زوفا - ۸۴ ص.

رقعی (شمیز) - چاپ اول.

شابک: ۹۶۴-۹۹۱۶-۰-۷

کتاب حاضر، مجموعه ای است از اشعار نو که عناوین برخی از آن ها بدین قرار است: «لبخند و صبر»، «وقت کوچ»، «در این دنیا»، «تبسم یقین»، «امن و تنهایی»، «فراتر»، «پرده ها» و «سلام بر سکوت». این قطعه را نیز در کتاب می خوانیم: شاید امشب راهی از سوی آفتاب شود / نگران نباید بود / دل قوی باید داشت / که در این راه جایایی است / شده از کوه نور آغاز / و ادامه دارد تا امروز.

چاپ اول

۸۴-از عشق نمی ترسم.

شاعر: محمدجواد قمری - مشهد: جهان

سگال - ۳۲ ص. - رقصی (شمیز) - ۲۵۰۰

ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۶۴-۹۱۷۸۷-۰-۸

۸۵-از نخلستان تا خیابان: مجموعه شعر.

شاعر: علیرضا قزوه - تهران: سازمان

تبلیغات اسلامی، حوزه هنری - ۱۴۴

ص. - رقصی (شمیز) - ۲۴۰۰ ریال -

چاپ پنجم / ۱۱۰۰ نسخه

عنوان به لاتین:

From date palm plantation to the street

شابک: ۹۶۴-۴۷۱-۴۸۵-۷

چاپ اول

۸۶-اشک یعنی انتهای انتظار.

شاعر: نسرین کاظمی - تهران: اشک - ۱۵۲ ص. - جلد اول - رقصی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۶۴-۹۰۰۸۳-۱-۴

در این دفتر، اشعاری در قالب غزل، مثنوی، مسمط، مخمس، ترجیع بند و شعر نو فراهم آمده که عناوین برخی از آن ها بدین قرار است: پیر طرب، آرزو، راز نگاه، جام ازل، طبق نور، نبض شفق، قصه حلاج و ناقوس.

۸۷-بیشه بیدار (از مجموعه شعرها و مقاله ها).

به اهتمام: مجید روشنگر: شاعر:

خسرو گل سرخی - تهران: مروارید -

۲۰۸ ص. - رقصی (شمیز) - ۷۰۰۰

ریال - چاپ دوم / ۴۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۶۴-۶۰۲۶-۴۸-۶

چاپ اول

۸۸-پرواز تا رسیدن

شاعر: نسترن بسطامی - تهران:

سیمرو - ۸۰ ص. - رقصی (شمیز) -

۴۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰

نسخه

شابک: ۹۶۴-۵۶۸۵-۰۱-X

دفتر حاضر حاوی اشعاری است که ذیل چهار فصل در قالب شعر نو تنظیم شده است: «فصل خاطره»، «فصل تنهایی»، «فصل پرواز» و «فصل مرگ». فهرست برخی شعرها بدین قرار است: «باغ طلایی»، «گذرگاه خاطره»، «فریاد»، «شوق

دیدار»، «پرواز»، «طرح من»، «مسافر» و «پری کوچک تنهایی». پری کوچک تنهایی در خیالش بالهایی دارد برای روز پرواز / او پرواز خواهد کرد. با بالهای زیبایش / و من نیز هم پرواز با او خواهم شد / پری کوچک تنهایی من عاشق تنهایی است / او در تنهایی اش نمی میرد / بلکه شعری می سازد...

چاپ اول

۸۹-تیش آبی بودن.

شاعر: فرزاد امین توکلی - او

دیگران - تهران: سیمرو - ۶۴ ص.

- رقصی (شمیز) - ۳۰۰۰ ریال - چاپ

اول / ۳۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۶۴-۵۶۸۵-۰۳-۶

مجموعه حاضر شامل اشعاری است از: «فرزاد امین توکلی»، «امیر حبیبی»، «زهره کشاورز» و «شبنم محمد پور». اشعار این دفتر در قالب مثنوی، قطعه، غزل و شعر نو با این عناوین به نظم آمده اند: «شقایقهای سربی»، «کلام شب»، «مرد مصلوب»، «آشکها»، «روح باغ»، «درد بی مرهم»، «مهتاب»، «غربت کوچ»، «صدای رفتن» و عناوین دیگر، و اینک قطعه ای از شعر «مرد مصلوب» در آنجا: پشت آن تالار تنهایی / که درهایش به قفل آن کلون سنگی و سنگین و مرگ آسا / به هم چسبیده / آخر ناله ای فریاد می آرد / که زیر پرده زربفت و زینبای «عدالت» / مرد مصلوبی / بسان برگ زردی سخت و پاییزی / به روی شاخه افرا / ز سرمای غم و بی دادها برخورد / چنان کودکی ترسو / به روی بام می آرزو / و جرمش چیست؟...

چاپ اول

۹۰-تکیه بر ماه.

شاعر: پریسا سمیعیزاده - تهران:

نشانه - ۸۰ ص. - رقصی (شمیز) -

۴۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰

نسخه

شابک: ۹۶۴-۵۹۶۵-۲۰-۹

دفتر حاضر، مجموعه ای است از اشعار

نو که با مضامین مختلف اجتماعی و عاطفی و با الهام از طبیعت به نظم درآمده است. و اینک نمونه ای از اشعار: کوهها نمره می کشند / سد فرو می ریزد / و آدمها / در تفریح آدینه خوش / به خون می غلطند / کودک / با گل سرخی در دست / دفن می شود / در شط عظیم انجماد / دستها را می آورند / و قلب گل سرخ / هنوز می تپد.

چاپ اول

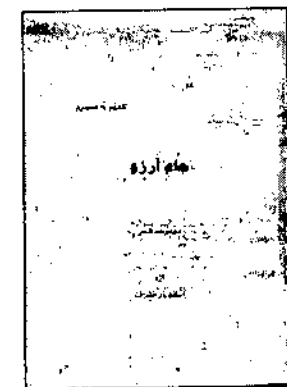
۹۱-جام آرزو: مجموعه شعر.

شاعر: اسفندیار مشرف - تهران: ما -

۴۰۶ ص. - وزیری (گالینگور) - چاپ

اول / ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۶۴-۵۵۱۰-۲۵-X

دفتر حاضر مجموعه اشعاری است در قالب غزل و مثنوی که طی این عناوین به نظم درآمده است: «بهار خرم»، «آینه جم»، «چام محبت»، «طوفان غم»، «درس پروانه»، «سراب حسرت»، «وابستگی»، «اسیر جنون» و عناوین از این دست.

چاپ اول

۹۲-خودم را از چشم تو می بینم.

شاعر: عمید صادقی نسب - تهران:

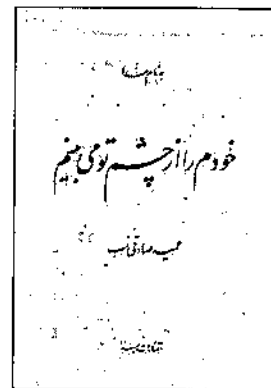
حمید - ۷۲ ص. - رقصی (شمیز) -

۴۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰

نسخه

شابک:

۹۶۴-۶۵۱۶-۱۱-۳

در این دفتر، چند غزل و مثنوی در قالب شعر نو گردآمده است. «نگاه»، «هراس»، «کوچه‌های زعفرانی»، «نبودنت به بودنت»، «بیا بال قرقی‌ها»، «تاصبح چرخ مرد»، «سبز»، «پارسال نوشین»، «قطعه چین ابر» و «عزرائیل» عناوین برخی از این اشعار است.

چاپ اول

۹۳- در انتظار یار -

شاعر: قربانعلی مقدم - زنجان: ساله - ۸۰ ص. - رقی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۰۳۳-۹-۲

دفتر حاضر متضمن شعرهایی در قالب غزل و دوبیتی است. عناوین برخی اشعار بدین قرار است: «شمع خلوت»، «باغ رخت»، «می‌لبانت»، «دام زلفت»، «محببت»، «نقش تو»، «مهر ایران»، «دنیای عجیب» و «سد هجران». و اینک نمونه‌ای از اشعار: مردان شیر تا به جهان پیر می‌شوند / روباه‌ها به روی زمین شیر می‌شوند / تا ذوالفقار حق به غلافش نهفته است / میخ طول‌ها همه شمیر می‌شوند.

۹۴- در وادی عشق (مجموعه شعر).

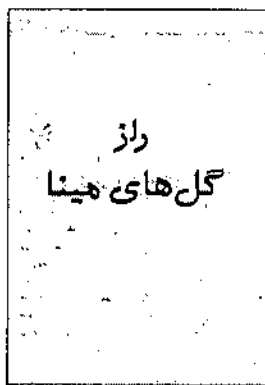
شاعر: علی محمد بشارتی - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه

هنری. - ۱۲۰ ص. - رقی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۲۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: In the realm of love (a collection of poetry) ۹۶۴-۴۷۱-۴۱۸-۰ شابک:

چاپ اول

۹۵- راز گل‌های مینا. شاعر: پوراندخت زمانی - تهران: ابتکار. - ۱۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۳۳۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۵۷۹-۰۲-۷

اثر حاضر مجموعه شعری است که در قالب شعر نو و غزل فراهم آمده است. عناوین برخی سروده‌ها عبارت‌اند از: «نیایش»، «آذان صبح»، «نوازنده ساز»، «سکوت»، «خاطره‌ها»، «آخرین برگ» و «لحظه آغاز».

چاپ اول

۹۶- زبان شعر معاصر: واکاوی زبان‌شناختی شعر معاصر ایران. عبدالحمید دلخواه - شیراز: کوشامهر. - ۱۴۸ ص. - جلد اول. - رقی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۹۵۱-۲۱-۶

در این مجموعه ذیل هفت فصل، زبان معمول و زبان شعر با استناد به منابع

متعدد بررسی و تبیین شده است. عناوین فصل‌ها عبارت‌اند از: «صفت»، «الحاق ضمیر ملکی صفت به اسم موصوف»، «وابسته پیشین نامشخص یا مبهمات، حذف و تخفیف در شعر نیما و...»، «فعل و کاربردهای نامتعارف آن»، «واژگان، نیما»، و «شاعران و اندوخته واژگانی». در پایان کتاب نتایج و بحث، پیشنهادها، پوسته شکافی شعر، ری را، یادداشت‌ها، و کتاب‌نامه فارسی و انگلیسی فراهم آمده است. تاثیر نوآوری‌های نیما در آثار چند شاعر معاصر از جمله «شاملو»، «آخوان ثالث» و «فروغ فرخزاد» از دیگر مباحث کتاب است. گفتنی است در این اثر کشف و استخراج عبارت‌ها و جمله‌ها و توصیف آن‌ها براساس محور افقی صورت گرفته و تمام کاربردهای بدیع مشخص شده است.

چاپ اول

۹۷- زمزمه‌های خاکستری: منتخبی از سروده‌های سال ۷۶ - ۷۱.

شاعر: علی اصغر اقتداری - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری. - ۴۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۱۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۱۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Gray whispers (a collection of poetry) ۹۶۴-۴۷۱-۴۳۲-۶ شابک:

اثر حاضر مجموعه شعری است که به صورت مثنوی، غزل و شعر نو ذیل این عناوین به نظم درآمده است: «زال رود سحر»، «صحیفه درد»، «سفر خاکستری»، «جغرافیای زخم»، «ننان»، «یک مولوی سماع»، «پیشمانی» و...

چاپ اول

۹۸- سبزترین پاییز: برگزیده اشعار.

شاعر: پرنیاز سیدموسوی - [بی‌جا]: [بی‌نا]. - ۱۱۲ ص. - رقی (شمیز). -

۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

در این مجموعه ذیل دو بخش اشعار متنوعی گردآمده است. در بخش اول اشعاری در قالب غزل، قطعه و مثنوی و در بخش دوم چند شعر سپید و نو، همچنین قطعاتی ادبی به طبع رسیده است. «فرشته عذاب»، «صبر دوست»، «قلب آتشین»، «خواب من»، «دعوی زهد»، «مرهم زخم» و «دستور زبان عشق» از عناوین این مجموعه است.

۹۹- سه دفتر: گناه دریا، ابر و کوچه، بهار را باور کن.

شاعر: فریدون مشیری - تهران: نشر چشمه. - ۳۳۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۴۰۰ ریال. - چاپ نهم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۹۴-۵۶-۷

۱۰۰- شهر شب، شهر صبح. نیما یوشیج - تهران: فیروزه. - ۹۶ ص. - رقی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ هفتم / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۵۴۲-۰۳-۴

چاپ اول

۱۰۱- غریبانه در فصل پیوند: مجموعه اشعار.

شاعر: ابادر خنیف‌زادگان - تهران: فردوس. - ۱۲۰ ص. - رقی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۳۲۰-۰۰۵-۱
در این مجموعه اشعاری در قالب مثنوی، دوبیتی، شعر نو و غزل گرد آمده که عناوین برخی از آن‌ها بدین قرار است: «لبریز از بهار»، «راز و نیاز»، «نوا دل»، «امید»، «آزادی»، «شعر و خیال»، و «خواب». بخش پایانی کتاب متضمن نوشته‌هایی است با این عبارات: «جوانی»، «زندگی، مرگ، زندگی»، «درد دل»، و «بازگشت».

چاپ اول

۱۰۲- قسم به مهریونیات. شاعر: فاطمه فاضلی - تهران: جاده ابریشم. - ۳۲ ص. - رقی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۴۴-۰۲۴-۹

کتاب حاضر شامل اشعاری است که در قالب غزل و شعر نو فراهم آمده است. در این دفتر برخی از این اشعار را می‌خوانیم: «کاش»، «دل‌می‌خواد»، «نگاه اول»، «وقتی رفتی»، «بی وفا» و «این روزا»: «این روزا درد آدم‌ها / دنیایی غصه داشتن / درد تمام غصه‌ها / با تنهایی نشستن / این روزا / من دلم می‌خواد / یه روز دیگه‌ای می‌شد / می‌شد همه داد بزنی / صداهامون کم نمی‌شد / کاش این روزا / خیالی بود / گلاش گلاش قالی بود...»

۱۰۳- گفت‌وگو با احمد شاملو، محمود دولت‌آبادی، مهدی آخوان ثالث.

محمد محمدعلی - تهران: قطره. - ۲۸۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۹۵۸-۷۵-X

چاپ اول

۱۰۴- گلبرگ‌های دل. علی ترکی - شیراز: نوید. - ۳۶۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۱۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۹۵۷-۵۹-۱
«گلبرگ‌های دل» متضمن دو

۶۴ ص. - رقصی (شمیز) - ۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

بیتی‌هایی است که به همراه شرح احوال شاعر و ذکر نمونه‌هایی از آثار او به طبع رسیده است.

چاپ اول

۱۰۵- گلستان اندیشه و ادب. ابوطالب کاظمی - تهران: بازتاب - ۸۸ ص. - رقصی (شمیز) - ۴۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۲۳۴-۱-۰

کتاب حاضر مجموعه‌ای است از نظم و نثر که طی آن اندیشه‌ها و تفکرات عرفانی نویسنده بیان شده است. این نوشته‌ها شکل خاصی ندارند و به شیوه‌های مختلف به رشته تحریر درآمده‌اند. در این اثر می‌خوانیم: «منظر گیتی»، «تصویر آرزو»، «پیام به پاپ»، «امید»، «پیمانه سرنوشت»، «ندای هستی»، «افسوس»، «دو سکه قلب»، «در فروغ صبح» و موضوعاتی از این دست. اینک، قطعه‌ای از «سیاره بی‌همتا»: خشنود باد روح آدم اگر چه دل به سببی باخت، اما خداوندش به جرم گناهش پاداش زمین بدین ابیت و زیبایی به او داد. او به زمین دل بست زیرا به بهای بهشت آن را پرداخته بود. اما افسوس بر ما فرزندان او.

چاپ اول

۱۰۶- لحظه‌ها. شاعر: جبار رئوفی - زنجان: ساله -

دفتر حاضر مجموعه شعری است در قالب مثنوی و غزل که ذیل این عناوین فراهم آمده است: «نوروز»، «دیدارها»، «مژده»، «مشتاق»، «وصل»، «بودن»، «بیگانه»، «دنیای پیر» و اشعاری از این دست.

۱۰۷- مهدی اخوان ثالث: شعر مهدی اخوان ثالث از آغاز تا امروز: شعرهای برگزیده محمد حقوقی - تهران: نگاه - ۴۰ ص. - رقصی (شمیز) - ۹۸۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۳۶-۲۹-۷

۱۰۸- ناقوس. شاعر: نیما یوشیج - تهران: مروارید - ۱۰۴ ص. - رقصی (شمیز) - ۴۰۰۰ ریال - چاپ هشتم / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۵۳۲-۰۵-۰

۱۰۹- جاودان شاعرانه‌ها (از ایرج میرزا تا شفیعی کدکنی). گردآورنده: عبدالمحمد دانشور - شیراز: راهگشا - ۲۱۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۴۴۴-۱۴-۸

چاپ اول

۱۱۰- عاشقانه‌ها: گزینشی سروده‌های شاعران امروز ایران. نیاز یقین‌شاهی - تهران: هیرمند - ۴۱۶ ص. - رقصی (شمیز) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۲۱-۱۶-۵

اثر حاضر گزینشی است از سروده‌های شاعران معاصر به همراه تصاویری از آنان. در این مجموعه برای هر سراینده زندگی‌نامه‌ای کوتاه و فهرستی از دفترهای شعری او به ترتیب تاریخ انتشار فراهم آمده است. در مجموعه حاضر برخی از این اشعار را می‌خوانیم: «مه برآمد / پرویز ناتل خانلری»، «میاد / احمد شاملو»، «احساس / هوشنگ ابتهاج»؛

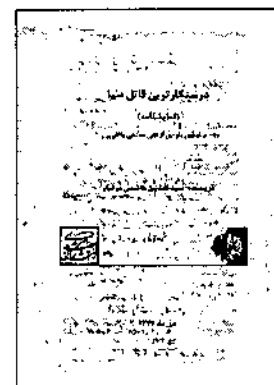
خوانساری» و «دشت شقایق / محمدرضا خسروی».

نمایشنامه فارسی (از سال ۱۳۲۰-)

چاپ اول

۱۱۲- درستکارترین قاتل دنیا (نمایشنامه): بر اساس طرحی از علی صالحی یافقی.

افشین هاشمی مرغزار - تهران: سمردی - ۴۰ ص. - رقصی (شمیز) - ۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۴۷۵-۵-۱

اثر حاضر نمایش‌نامه‌ای است که در یازدهمین جشنواره سراسری تئاتر دانشجویان کشور در تالار فارابی به روی پرده آمده است. شخصیت‌های اصلی نمایش «قاتل»، «دستفروش» و «نماینده» هستند. پرده اول به گفت و گوی قاتل اختصاص دارد. مخاطبان او تماشاچیان، یک یا چند میهمان شخصی است که در انتهای صحنه ایستاده است. قاتل از میهمان درخواست می‌کند تا برای او کاری پیدا کند. او بر آن است با نوشتن نامه‌ای از رئیس خود پوزش بخواهد، زیرا به علت اشتباهی که مرتکب شده از جانب رئیس توبیخ شده است. قاتل ضمن گفت و گو نحوه قتل‌ها را بیان می‌کند. نمایش با ایفای نقش قاتل ادامه می‌یابد تا این که دستفروش وارد صحنه می‌شود و...

چاپ اول

۱۱۳- سیب زمینی‌های داغ. سیروس صالح پور - تهران: پروا - ۳۷ ص. - وزیری (گالینگور) - ۱۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۴۲۰-۴-۰

کتاب حاضر شامل هشت نمایش‌نامه است که ذیل این عناوین گردآمده است: «سیب‌زمینی‌های داغ»، «دره‌های بی قانون»، «طاوچه‌های

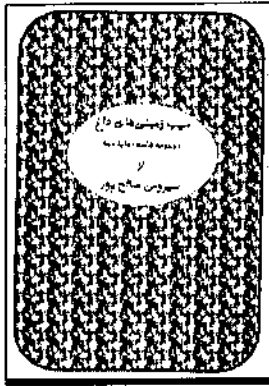
«گرمسیر / سیاوش کسری»، «تپش سایه دوست / سهراب سپهری».

چاپ اول

۱۱۱- نقد و تحلیل شعر دفاع مقدس. منوچهر اکبری - تهران: سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی - ۳۶۸ ص. - جلد اول - وزیری (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۵۴-۰۷-۱

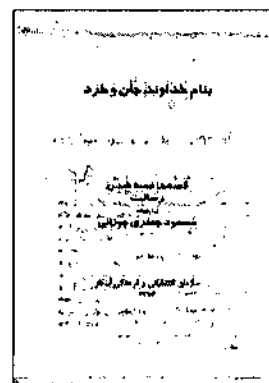
کتاب حاضر، نقد و تحلیلی است از اشعار دوران جنگ که با یک مقدمه و هفت فصل سامان یافته است. در مقدمه پس از ارزیابی شعر از دو بعد «قالب و ساختمان» و «معنوی - محتوایی»، نکته‌هایی در باب ویژگی‌های شعر جنگ ذکر می‌شود. فصل‌های کتاب عبارت‌اند از: «اوصاف حماسی و قهرمانی در شعر جنگ»، «مقاومت و هجوم و رجز در شعر جنگ»، «کربلا و عاشورا در شعر جنگ»، «مرثیه‌ها و سوگسودها در شعر جنگ»، «شهید و شهادت در شعر جنگ»، «بسیج طبیعت و عناصر آن در شعر جنگ» و «صنایع بدیعی و فنون بلاغی در شعر جنگ». شعرهای تحلیلی این مجموعه در قالب مثنوی، رباعی، شعر نو، قصیده و غزل گردآمده است. برخی اشعار عبارت‌اند از: «چراغ رزم / حسن حسینی»، «مهمانی لاله‌ها / مهدی فراهمانی مینفرد»، «زمزمه نور / احمد

کوتاه»، «روسای شن»، «دانشجوی کلیمی»، «عروس و کالتی»، «آرزوهای خفته» و «پیمان‌شکنان همیشه تاریخ»، «سیب زمینی‌های داغ» بیانگر زندگی تمدنی دانشجویست که در سه پرده تنظیم شده است. این نمایش با اجرای نقش «فریدون»، «شیرین»، «ژاله»، «خسرو» و چند تن دیگر برگزار می‌گردد. اولین پرده با حضور فریدون در صحنه آغاز می‌شود. او در پشت میز مشغول نوشتن و مطالعه است. شیرین وارد شده با او به گفت و گو مشغول می‌شود. آن دو درباره چگونگی تحصیل خسرو، برادر فریدون و عدم تمایل او به ازدواج بحث می‌کنند. در این هنگام ژاله دوست شیرین در بحث شرکت می‌کند. او معتقد است درماندگی خسرو به این دلیل است که تاکنون هیچ دختری حاضر به ازدواج با او نشده است. فریدون از شنیدن این سخن متغیر می‌شود و...

چاپ اول

۱۱۴- قصه‌ها، غصه شدن، رسالت: نمایشنامه. مسعود جعفری جوزانی - تهران: ابتکار - ۸۰ ص. - رقصی (شمیز) - ۳۲۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

اثر حاضر نمایش‌نامه‌ای است انتقادی و کوتاه که در سه پرده تنظیم شده است. این اثر دارای نثری منظم است و شخصیت‌های آن عبارت‌اند از: «قصه‌گو»، «حکیم»، «پسر»، «پدر».

«مهمان»، «تاجر» و دیگران. نویسنده در این نمایش برآن است جنبه‌های منفی قطعه «پریا» شاملو را باز نماید. نمایش با روایت قصه‌گو آغاز می‌گردد، سپس پدر، پسر و حکیم وارد صحنه می‌شوند. پسر به همراه پدرش زندگی ساده و خوشی را در روستا سپری می‌کند تا این‌که یک روز رابطی او را از دنیای آرمانی به دنیای پرهیاهوی شهر می‌کشاند. ورود پسر جوان از روستا به شهر با وسوسه همراه است، اما...

داستان فارسی (از سال ۱۳۲۰-)

چاپ اول

۱۱۵- آوای زنگوله‌ها.

حسین وحیدی، ویراستار: مهین یانو اسدی. - تهران: فرزین. - ۱۲۰ ص. - رقی (شمیز). - ۳۸۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۹۰۰۶-۵-۸ شابک:

مطالب کتاب حاضر روایتی است از تاریخ و فرهنگ مردم ایران بر اساس کتاب اوستا. نویسنده با الهام از آیین زرتشتی برخی گفته‌ها و رسوم پیروان این مذهب را در کتاب بیان نموده است. چگونگی ورود اقوام آریایی به ایران و استقرار آنان در کنار رودهای جیحون و سیحون از مباحث اصلی این اثر است. در کتاب حاضر می‌خوانیم: برای نخستین بار کنار رودخانه «دایی تیا» جیحون، میخ چادرهای خود را به زمین کوبیدیم و ماندگار شدیم. در آن جا دانه کاشتیم، خانه ساختیم، دام پروراندیم و از شناخته‌های خود بهره گرفتیم. ما به اندیشیدن، خوانیدن و نوشتن پرداختیم و از این راه فراگشتی ژرف بر زندگی خود و دیگران پدید آوردیم. ما آتش، این آفریده گرامی زندگی ساز و دشمن تاریکی را نماد خود کردیم. گرد آتش، خدای هستی بخش را می‌ستودیم و برای فروغ اهورا مزدا تزانه می‌سرودیم. ما ...»

۱۱۶- اولی‌ها (مجموعه)

داستان). به اهتمام: فیروز زرنوی جلالی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری. - ۵۸۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: The forerunners (a collection of stories)

شابک: ۹۶۴-۴۷۱-۴۴۱-۵

چاپ اول

«اولی‌ها» مجموعه داستانی است از چند نویسنده معاصر از جمله: «باران که می‌بارید/ حسن احمدی»، «پروانه/ محمد بکایی»، «ردیایی بر ساحل/ ظریفه روبین»، «کاکتوس/ ایراهیم حسن بیگی»، «سال نو/ محسن سلیمانی» و «تا فردا/ محسن مومنی». «باران که می‌بارید» داستان زندگی پسری است به نام «محمد» که سال‌ها پیش پدرش را از دست داده است. او در یک کوره پزخانه در روستایی جنگ‌زده کار می‌کند. عباس دوست محمد، رزمندگی است فدکار که هر روز برای بچه‌های کوره‌پزخانه غذا می‌آورد. او مقداری از جیره سربازان را به این بچه‌ها اختصاص داده است. اکنون مدتی است که از عباس خبری نیست. محمد در انتظار آمدن عباس از منزل خارج می‌شود. محمد با شنیدن صدای ماشین به گمان آن که عباس بازگشته شادمان می‌شود؛ اما...

چاپ اول

۱۱۷- باغ.

پرویز دویبی. - تهران: نیلوفر. - ۱۷۶ ص. - رقی (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. ۹۶۴-۴۴۸-۵۳-۸ شابک: «باغ» مجموعه‌ای است از شانزده داستان کوتاه که بین سالهای ۱۳۵۴ تا ۱۳۶۰ به نگارش درآمده‌اند. اسامی برخی داستان‌ها چنین است: «سه پر سیمرغ»، «یک تکه آینه»، «باغ»، «سلطان جنگل»، «گریه» و «فرشته سابق». راوی داستان «باغ» دختری

است که خاطرات دوران کودکی خود را بازگو می‌کند. در محله آن‌ها باغی بزرگ وجود دارد. خانه دوست او «زیا» در میان این باغ قرار گرفته است. او می‌گوید که در فصل تابستان شاخه‌های خرما، گردو و بید مجنون به سمت کوچه خم می‌شوند و به محله طراوتی خاص می‌بخشند. باغ با در بزرگ آهنی به یک دالان کوتاه منتهی می‌گردد که در کنار آن چند اتاق قرار دارد. این باغ با درختان تناور محل بازی و تفریح بچه‌ها در فصل گرم است. سرانجام پس از گذشت سال‌ها با توسعه شهرسازی، درختان آن را قطع می‌کنند و پدر بزرگ زیبا که صاحب باغ است با مشاهده این وضع تعادل خود را از دست می‌دهد...

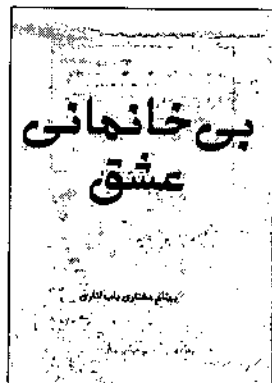
۱۱۸- باغ مارشال.

حسن کریم‌پور. - تهران: اوحدی. - ۳۴۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ هشتم / ۴۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۶۳۷۶-۱۰-X شابک:

چاپ اول

۱۱۹- بی‌خانمانی عشق.

بهنام مختاری باب‌اناری، ویراستار: محمد شیدا. - شیراز: تخت جمشید. - ۴۸ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۹۱۷۹۱-۴-۳ شابک:

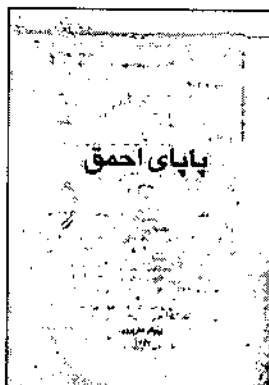
«بی‌خانمانی عشق» ماجرای عاشقانه‌ای است که وقایع آن در منطقه تکاب و سهند رخ می‌دهد.

رضا به علت جراحت پاهایش مدتی در بیمارستان بستری می‌شود. یک روز در روی تخت نامهای پیدا می‌کند. نامه با کلامی عاشقانه خطاب به رضا نوشته شده است. او پس از مدتی با ناباوری متوجه می‌گردد که نویسنده نامه پرستاری به نام «ملیحه» است. رضا و ملیحه با ابراز علاقه نسبت به یکدیگر به سوی سرنوشتی مشترک گام می‌نهند. بعد از ترخیص رضا از بیمارستان مدتی سپری می‌شود و به ناگزیر ارتباط آن دو تلفنی صورت می‌گیرد. سرانجام آنان تصمیم می‌گیرند با یکدیگر ازدواج کنند، اما...

چاپ اول

۱۲۰- پایای احمق.

بهرام هنری‌پور، ویراستار: شهلا ارزنگ. - تهران: اوحدی. - ۲۰۸ ص. - رقی (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۶۳۷۶-۴۴-۴ شابک:

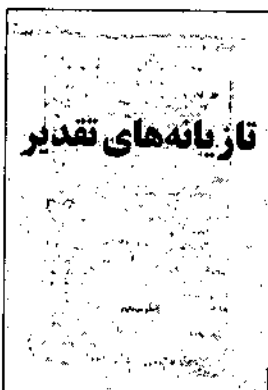
داستان حاضر ماجرای زندگی مردی است که در اثر حوادث روزگار شیرازه زندگی عاشقانه او از هم می‌پاشد. دکتر سالاری مردی است که برای تحمل اندوه درونی خود به تنهایی زندگی می‌کند. او در کانون همیاری کودکان استثنایی فعالیت دارد. دکتر سالاری با کمک مالی و حمایت معنوی خود کودکان معلول را تحت درمان قرار می‌دهد. قرار است او در این موسسه سخنرانی کند. دکتر سالاری ضمن سخنرانی، با تکرار نام بچه‌ها و زنده شدن خاطرات گذشته‌اش، متاثر می‌شود. شرکت‌کنندگان که از وضع روحی او اطلاعی ندارند تاثر او را ناشی از داشتن فرزندی معلول می‌دانند؛ در حالی که ...

چاپ اول

۱۲۱- تازیانه‌های تقدیر.

اعظم سبحانیان، ویراستار: محمد شیدا. - شیراز: تخت جمشید، قم: نوید اسلام. - ۹۶ ص. - رقی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

نسخه، شابک: ۹۶۴-۹۱۷۹۱-۳-۷

مطالب این کتاب بازگوکننده خاطرات زندگی دختری است به نام «عسل». او در کودکی با مرگ پدر، تنها سرپناه خود را از دست می‌دهد. مادر عسل به پیشنهاد بستگان خود، پس از چندی ازدواج می‌کند. عسل که در آن هنگام شش سال دارد با ازدواج مجدد مادرش دچار افسردگی می‌گردد. حضور ناپدری در جمع خانواده برای عسل تحمل ناپذیر است. ناپدری با بدرفتاری خود باعث آزار و اذیت عسل و برادرش می‌شود. عسل با کسب موفقیت‌های تحصیلی مورد توجه اولیای مدرسه قرار می‌گیرد. یک روز ناپدری با مردی سی ساله به خانه می‌آید. او از عسل که اکنون سیزده سال دارد، می‌خواهد تا با این مرد ازدواج کند. برادر عسل که از مشاهده وضعیت رقت‌بار خواهرش رنج می‌برد تنها راه نجات او را فرار از خانه می‌داند، اما...

چاپ اول

۱۲۲- تب خزان.

پروین دروگر. - تهران: چکاوک. - ۳۵۲ ص. - رقی (سلفون). - ۱۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. ۹۶۴-۶۰۴۳-۲۲-۱ شابک:

رمان حاضر سرگذشت پسری را بیان می‌کند که به دلیل خودخواهی‌های مادرش با مضلات گوناگون روبه‌رو می‌شود. «گامیاب» نقاش است و پس از مرگ پدر در خانه‌ای مجلل با

مادرش زندگی می‌کند. مادر او «ثریا» زنی است مادی و ظاهر بین. ثریا تصمیم دارد به همراه «کامیاب» به اروپا برود. کامیاب به رغم علاقهای که به ایران دارد ترک وطن می‌گوید. پس از مدتی ثریا از پسرش می‌خواهد با «مرجان» ازدواج کند. مرجان در آلمان زندگی می‌کند و قرار است به زودی به ایران برگردد. آقای سهرابی دوست خانوادگی آن‌ها با فرستادن چند عکس از مرجان، زمینه آشنایی دو خانواده را فراهم می‌کند. کامیاب با این ازدواج مخالف است. او معتقد است مرجان مانند ثریا عقایدی پوچ و واهی دارد. در حالی که مرجان با ابراز علاقه نسبت به کامیاب سعی می‌کند او را راضی به ازدواج نماید. اما...

چاپ اول

۱۲۳- تکیه بر یاد.
نسرین ثامنی - تهران: چکاوک - ۲۲۴ ص. - رقی (سلفون) - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۷۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۴۳-۰۹-۷

داستان حاضر، حکایت دختری است که به دلیل عقاید پدرش با خلق و خوی پسرانه پرورش می‌یابد. آقای «رهنما» پس از مرگ دو پسرش، انتظار دارد که فرزند سومش پسر باشد، اما وقتی پرستار به او خبر می‌دهد که نوزاد دختر است بسیار ناراحت می‌شود. آقای رهنما کودک را طاهره می‌نامد و تصمیم می‌گیرد او را مانند پسرها تربیت کند. او تمام اسباب‌بازی‌های طاهره را از وسایل پسرانه انتخاب می‌کند. سرانجام طاهره به مدرسه می‌رود و با خلق و خوی پسرانه‌اش موجب آزار دیگران می‌گردد. سال‌ها می‌گذرد و طاهره به سن پانزده سالگی پای می‌گذارد. روزی یکی از اقوام از طاهره خواستگاری می‌کند. او که به وضع موجود عادت کرده از شنیدن خبر ازدواج متعجب می‌کند، اما...

چاپ اول

۱۲۴- تنهایی.

راشین مختاری - تهران: نگاه - ۱۹۲ ص. - رقی (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۳۶-۰۸-۴

این داستان با بازگشت «رها» به ایران آغاز می‌شود. او سال‌ها پیش برای تحصیل به آمریکا سفر کرده با مردی به نام «کریستوفر» ازدواج می‌کند. «رها» طی تلگرافی متوجه می‌شود که پدرش بیمار است. به همین سبب به سرعت عازم ایران می‌شود. خانواده‌اش در فرودگاه مهرآباد از او استقبال می‌کنند. رها که پس از یازده سال به ایران بازگشته است خود را در جمع خانواده تنها می‌یابد. او مدام به فکر پسرش «دانیال» است و نگرانی او سبب می‌شود که هر شب کابوس‌های وحشتناکی ببیند. خانواده رها ازدواج او با کریستوفر را رسمی نمی‌دانند، زیرا معتقدند هم‌مذهب نبودن آن دو باعث فسخ قرارداد ازدواج می‌گردد. سرانجام آشنایی رها با آقای صدر و ایجاد رابطه عاطفی میان آن دو مسیر داستان را تغییر می‌دهد.

چاپ اول

۱۲۵- تپله آبی.
محمد رضا صفدری - تهران: زریاب. - ۲۲۴ ص. - رقی (شمیز) - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۳۹-۲۷-۱

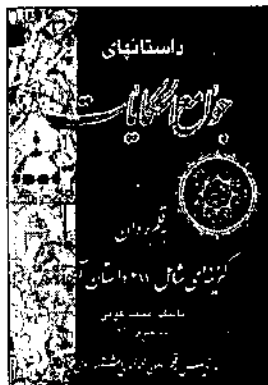

کتاب حاضر مجموعه‌ای است متشکل از هفت داستان کوتاه با این

عناوین: «پریون»، «تپله آبی»، «دلگريخته»، «دبیدار خانه»، «دو بلدرچین»، «مویه» و «درخت نخستین». «تپله آبی» داستانی است عامیانه از زندگی چند کودک روستایی. احمد و دوستانش بادیکن کامیون شش چرخ وارد آن شدند. آن‌ها مشغول تمیز کردن شیشه‌های کامیون بودند که ناگهان به یاد «توپا» افتادند. (توپا) دختری بود که پس از ازدواج با راننده کامیون در آبادان صاحب کامیون، که اینک قدیمی شده بود، بچه‌ها یا به فرار گذاشتند. آنان پس از مدتی دوباره وارد گودال پر آبی می‌شوند و به شنا کردن مشغول می‌شوند. چند روز پیش یکی از بچه‌ها پیراهن احمد را که تپله آبی رنگ در جیبش بود داخل این گودال انداخته بود. بچه‌ها در هنگام بازی احساس کردند که تپله در زیر پایشان سر می‌خورد. یکی از آن‌ها با رفتن به زیر آب تپله را پیدا می‌کند، اما...

چاپ اول

۱۲۶- داستان‌های جوامع
الحکایات به قلم روان (گزینهای شامل ۲۱۱ داستان آموزنده).
محمد عوفی؛ بازنویسی: محمد محمدی‌اشتهاردی - قم: شکوری - ۳۳۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۲۷۲-۰۳-۳

در مجموعه حاضر، داستان‌هایی از «جوامع الحکایات عوفی» به چاپ رسیده است. این داستان‌ها مبتنی بر آموزه‌های دینی، اخلاقی، سیاسی و اجتماعی است. در این اثر ۲۱۱ داستان از ۵۰۰ داستان جوامع الحکایات گزینش شده و در پایان هر حکایت نتیجه‌گیری آن آمده است. یادآوری‌ها به شرح برخی مطالب و واژه‌های دشوار اختصاص دارد. برخی داستان‌ها عبارت‌اند از: «گفتگوی ابلیس و فرعون»، «فلسفه آفرینش مکس»، «مکافات عمل»، «بزرگواری پادشاه مهربان»، «سخت‌انندان بی بدیل» و «قضای الهی». در پیش گفتار کتاب، گردآورنده شرحی از

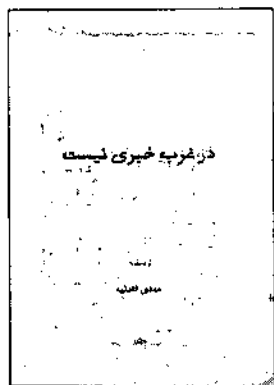
زندگی و آثار عوفی به دست داده است.
۱۲۷- در آغوش باران.
نسرین ثامنی - تهران: چکاوک - ۳۰۸ ص. - رقی (سلفون) - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۷۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۴۳-۳۱-۳

در این داستان با ماجرای زندگی دختری به نام «بهاره» آشنا می‌شویم. داستان با سفر بهاره و خانواده‌اش به روستا آغاز می‌گردد. بهاره در روستا یک روز به هنگام بازی، آتشی مهیب را نظاره می‌کند. او به سوی محل آتش‌سوزی می‌رود و با مشاهده جسم سوخته پدر و مادرش دچار وحشت می‌شود و تعادل روحی خود را از دست می‌دهد. بهاره سرانجام درمی‌یابد پدر و مادرش بر اثر صاعقه جان سپرده‌اند. او از این پس در کنار خانواده عمو زندگی می‌کند. آنان سعی می‌کنند با محبت به بهاره اندکی از غم او بکاهند. بهاره با دختر عمو و پسر عموش «عارف» رابطه‌ای دوستانه برقرار می‌نماید و به همراه آن‌ها به مدرسه می‌رود. ادامه داستان با ازدواج بهاره در روستا و ماجراهایی که پشت سر می‌گذارد، شکل می‌پذیرد.

چاپ اول

۱۲۸- در غرب خبری نیست.

مهدی تاضیه؛ ویراستار: جواد میزبان.

مشهد: محقق. - ۲۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۶۰۰-۰۴-۲
در کتاب حاضر با دو داستان: «در غرب خبری نیست» و «فرار بهزاد» زندگی پناهندگان ایرانی در آلمان به تصویر کشیده می‌شود. خسرو شخصیت اصلی داستان یکی از پناهندگانی است که در مونیخ زندگی می‌کند و مترجم اداره پلیس برای پناهندگان ایرانی است. یک روز خسرو با خبر می‌شود که خانواده‌ای ایرانی با عبور از مرز ترکیه وارد آلمان شده‌اند. پدر خانواده که ناصر نام دارد به همراه همسرش لیلا و دو پسر کوچکش با عنوان پناهنده اجتماعی وارد این کشور می‌شوند. چند روز بعد خسرو با ناصر و خانواده‌اش ملاقات می‌کند. او در برخورد با آن‌ها متوجه می‌گردد که ناصر با همسرش اختلاف دارد و بارها تصمیم به طلاق گرفته‌اند. سرانجام این خانواده به کمک خسرو در آلمان مقیم می‌شوند. ادامه داستان، با مشکلاتی که برای ناصر و لیلا پدید می‌آید، شکل می‌گیرد.

چاپ اول

۱۲۹- دیوان سومنات: مجموعه داستان‌های کوتاه.
ابوتراب خسروی - تهران: نشر مرکز. - ۱۲۸ ص. - رقی (شمیز) - ۶۴۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Divan-e soomanat: twelve short stories

اثر حاضر حاوی چند داستان کوتاه است که عناوین برخی از آن‌ها بدین قرار است: «پلکان»، «حضور»، «تربیع پیکر»، «صورت بند»، «دیوان سومنات»، «ردیای مرد کهربایی» و «پاهای ابریشمی». «دیوان سومنات» شرح زندگانی امیر مسعود بهادرخان متخلص به «طیب هندی» است. طیب یک شب در خواب می‌بیند زنی زیبارو نزدش آمده، خود را حبسی او معرفی می‌کند. طیب به او می‌گوید که چگونه آزاد خواهی شد؟ زن پاسخ

این دو کتاب پیوند تنگاتنگی را میان آنها نشان می‌دهد؛ البته پیوندی جدلی و درخور شخصیت سنگین دو متفکر. برای شارحان آثار بارت تردیدی نیست که او هنگام نوشتن درجه‌ی صفر نوشتار با دیدگاه‌های سارتر چالش داشته است. اما نمی‌توان این دو کتاب را در تمام خطوط خود ناقص یکدیگر دانست زیرا در بسیاری از مسائل با یکدیگر همداستانند. دیدگاه بارت و سارتر درباره‌ی کارکرد ارتباطی زبان فصول مشترک زیادی دارد.

○ اما دیدگاه اینان فصول افتراق زیادی نیز دارند.

● بله، بزنگاه چالش میان سارتر و بارت نظریه‌ی التزام ادبیات است. سارتر زبان را از سبک متمایز می‌کند. زبان ابداعی جمعی است که با مجموعه‌ی نشانه‌های قراردادی خود در اختیار نویسنده قرار می‌گیرد و سبک چگونگی انتقال آن چیزی است که نویسنده می‌خواهد درباره‌ی‌اش بنویسد. بنابراین زبان تصمیمی از سوی اجتماع و سبک تصمیمی فردی است. اما بارت مسئله را پیچیده‌تر می‌بیند و عامل سومی را به زبان و سبک می‌افزاید که همانا اسلوب نوشتار است. یعنی زبان، سبک و اسلوب نوشتار سه بُعد فرم ادبی را تشکیل می‌دهند. سارتر سبک را عاملی در خدمت درونمایه اثر می‌دانست اما دیدگاه بارت به کلی متفاوت است. بارت سبک را فرایند بسته فردی و بی تفاوت به اجتماع می‌داند که نه حاصل گزینش و نه کنکاش در ادبیات است بلکه بخشی یکسره خصوصی است که از ژرفای وجود نویسنده برمی‌خیزد و از قلمرو پایش او دور می‌شود. بارت سبک را «مادون زبانی که مرز میان جسم و جهان به شمار می‌رود» می‌داند. راز سبک از دیدگاه بارت «یادمانی نهان در جسم نویسنده است». بارت سبک را فردی‌ترین بخش فرایند ادبیات می‌داند حال

آنکه زبان قراردادی جمعی است و اسلوب نوشتار نیز تأثیر عوامل تاریخی، طبقاتی بر شیوه نگارش است. کشف بارت در حقیقت همان اسلوب نوشتار است. زبان و سبک ابژه هستند ولی اسلوب نوشتار یک کارکرد به‌شمار می‌رود و مناسبت میان آفرینش و جامعه است. بارت زبان ادبی را که به دلیل هدف اجتماعی خود دگرگون شده و در واقع با این هدف سازگار شده است، اسلوب نوشتار می‌داند.

نویسندگان دارای قدرت گزینش اسلوب نوشتار خود نیستند و زیر فشار تحمیل جبری تاریخ و سنت دارای اسلوب نوشتار خاصی می‌شوند. این یکی از درخشان‌ترین کشف‌های بارت در درجه صفر نوشتار است.

○ سوزان سانتاگ در پیشگفتاری که بر چاپ انگلیسی درجه صفر نوشتار، نوشته است، معتقد است که دیدگاه‌های بارت را نباید ساده کرد چرا؟

● و این نظر درستی است. به ویژه عنوان درجه

صفر نوشتار نباید خوانندگان را گمراه کند. به نظر سانتاگ ساده کردن دیدگاه‌های بارت ممکن است به اشتباه، منجر به قرار دادن ادبیات در چهارچوبی غیر ارتباطی شود. به ویژه اگر توجه بارت به آثار آلن رِب‌گریه را عمده کنیم. سانتاگ هشدار می‌دهد که درجه صفر نوشتار را نباید در جهت حل معضلات به روش رِب‌گریه دانست. بارت برخلاف سارتر بر آن است که تعهد نویسنده در صورت وجود داشتن تنها می‌تواند پدیدآورنده یک خودآگاهی باشد حال آن‌که سارتر سخن گفتن را ملاز با تعهد و عمل اجتماعی می‌دانست. نخست این‌که چرا بارت اسلوب نوشتار نوآزگان دارد و این‌که مخالفان او از چه زاویه‌ای با این نوآزگانی رو به رو می‌شوند. بارت برای گسترش مرزهای زبان و رسیدن به قلمروهای نمادین و آنها برای محدود کردن زبان تلاش می‌کنند طبیعی است که برخورد فرهنگستانی سخت معتقد به تصویب واژه‌های نو و دادن جواز ورود آنها به زبان است. این در یک سطح

رولان بارت

از نظریه تا عمل

عمومی درست است و حافظ سلامت زبان اما نه در سطح متفکران. اندیشه نو، کلام نو و نوشتار نو می‌طلبد. این پدیده برای ما و فرهنگ ما که پستوانه غنی ادبیات عرفانی دارد مسئله‌ای آشناست. زیرا تجربه‌های عرفانی از آن دست موضوعه‌هایی است که برای بیان آن نوشتاری نوگرا لازم است.

○ چرا سنتگرایان با اندیشه‌های بارت در نقد مخالفت می‌کردند؟ و اصولاً در چه چیزی اختلاف داشتند؟

● مخالفت نقد سنتی با بارت که به نمایندگی از نقد نو سخن می‌گفت این بود که این گرایش آثار ادبی را به کمک انواع ارجاع‌های دانش‌های انسانی چون روانشناسی، جامعه‌شناسی، زبان‌شناسی (گرایش ساختگرایی در اصل بازاندیشی درباره پدیده‌ها از دیدگاه زبان‌شناسی ست و این تعریف را فردریک جیمسون ارائه می‌دهد) و نیز فرهنگ‌شناسی، اسطوره‌شناسی، و نیز دستگاه‌های فلسفی و عرفانی نقد می‌کند. ناقد در این‌گونه نقد که در خطوط اصلی خود نمادین و گشوده به تأویل‌های گوناگون است می‌تواند یک منظر و یک زاویه را بگیرد و بررسی کند.

مقل فیلیپ سولر که در کتاب نگاره استثنای آثار داستایوسکی را با گرایش فرویدی در روانکاوی و با تکیه بر بن‌مایه پدرکشی در آثار داستایوسکی نقد می‌کند.

نقد سنتی فرانسه از این که بارت راسین را (در کتاب درباره راسین) با مفاهیم فلسفه و دانش‌های مدرن بررسی کرد، ناراضی بود و به چالش با بارت پرداخت. پیکار بر کتاب درباره راسین نقدی نوشت و هواداران نقد سنتی (یا به قول بارت فرهنگستانی) بارت را از گوشه و کنار زیر ضربه گرفتند. بارت در پاسخ به آنها در سال ۱۹۶۶ نقد و حقیقت را نوشت با این دیدگاه که نقد در بازنگری آثار کلاسیک با برداشت‌های نو آزاد است و این یکی از نشانه‌های روندهای منظم ارزش‌یابی در ادبیات است. چون زبان نمادین آثار، زبان معناها و چندگانه است، پس نقادان می‌توانند در زمان‌های گوناگون از زوایای مختلف به اثری بپردازند.

○ علت مخالفت اساسی نقد فرهنگستانی با بارت که منجر به نوشتن نقد و حقیقت شد چه بود؟

● در سال ۱۹۶۶ ریمون پیکار - که تنها شهرتش چالش با بارت است. در مجله اروپ اکسیون دیدگاه و سبک نقادی بارت را گنگ و شبهه‌هذیان‌گویی دانست و آن را به پیش‌گویی‌های نوستر داموس و یا جمله‌های رمزی فرقه‌های سری تشبیه کرد. آن چه در این اتهام‌ها به صورت و فرم نوشتار بارت برمی‌گردد، برخاسته از زبان نوپرداز، جسور و نمادین اوست که ارجاع‌های گسترده به فرهنگ دارد. بارت ممکن است برای اثبات حرف خود همزمان از یک رسم قبیله‌های ابتدایی آمازون (رسم پوتلیج)، مفاهیم فلسفی فیلسوفان معاصر، اشاره به سیستم‌های عرفانی مسیحیت (اینیاس لویولا) و نمادهای شاعرانه سخن گوید، ممکن است تعجب کنید اما بارت حتی به منصور حلاج عارف وحدت وجودی ایرانی هم پرداخته است. بارت اصطلاح‌های جدید می‌سازد: چون: گرایش به غسل دادن زبان که در آن نام یک فرقه مسیحی با

زبان‌شناسی و فرهنگ‌شناسی انسانی درهم آمیخته (در نقد و حقیقت). و یا مالتوس گرایی زبان‌شناختی از اصطلاح‌های عجیب بارت است ولی وقتی به گنه آن می‌رویم از خلاقیت او حیرت می‌کنیم. او به نقل از جغرافی‌دانی به نام بارون می‌گوید که نزد پاپوس‌ها زبان دچار فقر شده زیرا هر قبیله زبان خودش را دارد و فرهنگ واژه‌های آنان روزبه روز کاهش می‌یابد چون رسم است که هر کس که بمیرد، استفاده از چند واژه به نشانه سوگواری برای همیشه ممنوع می‌شود. بارت کارکرد ناقدان سنتی را شبیه پاپوس‌ها می‌داند و می‌گوید: «ما به نشانه احترام زبان نویسندگان مرده را مومیایی می‌کنیم و جلو واژه‌ها و معناها را جدیدی را که می‌خواهند به دنیای اندیشه‌ها وارد شوند، می‌گیریم. با این فرق که اینجا نشانه سوگ نصیب تولد می‌شود نه مرگ.»

می‌بینید چه خلاقیتی دارد در نتیجه‌گیری از داده‌های جداگانه علوم. او این جریان را مالتوس گرایی زبانی می‌داند (با اشاره به اقتصاددان انگلیسی مالتوس که به مسأله جمعیت نظر داشت) در این گفته بارت پاسخ به سؤال شما نیز نهفته است.

○ ویژگی‌های نقد نو از دیدگاه بارت چیست؟

● در درجه اول نقدی ست نمادین و تکیه اساسی آن بر تأویل است دوم آن که برای برگرداندن اثر به خودش و بررسی آن ابتدا از اثر بیرون می‌رود، به قلمروهای فلسفه، تاریخ، روانکاوی، جامعه‌شناسی، نظریه ادبی و زبان‌شناسی، اسطوره‌شناسی و زمینه‌های دیگر وارد می‌شود و سپس دوباره به اثر برمی‌گردد. البته هر ناقدی بنا به سلیقه و میل خود به یک یا چندتا از این عرصه‌ها می‌پردازد. در اصل ناقد سخنی بر سخن فرد دیگری می‌گوید. این یک زبان ثانوی یا به اصطلاح منطقی آن یک فرازبان است. بارت بر آن است که زبان نقد دوگونه مناسب در خود دارد: مناسبیت زبان نقد با زبان نویسنده و مناسبیت این زبان - موضوع با دنیا. بارت در مقاله نقد چیست از مجموعه مقاله‌های نقادی این امر را وجه شباهت نقد با منطق می‌داند زیرا منطق نیز بر اساس تمایز زبان - موضوع و فرازبان استوار است. و از آنجا که نقد یک فرا زبان است هدف آن به هیچ رو کشف حقایق نیست. هدف نقد یکسره در قلمرو فرم است و ناقد نمی‌تواند ادعا کند که حقیقتی یکه و کلیدی در اثر هست که تنها او قادر به بیرون کشیدنش است. به تعبیر بارت نقد خودگونه‌ای اثر ادبی ست و گشوده به تأویل‌های گوناگون و به همین ترتیب کس دیگری می‌تواند یک قطعه نقد را نقد کند.

ویژگی دیگر نقد نو همین پذیرش گشودگی اثر به تأویل‌های گوناگون و بازتاب منشوروار معنا در اثر است. نقد نو داوری ارزشی ندارد. ناقد نیز خود خواننده‌ای است در میان خوانندگان دیگر؛ خواننده‌ای که سخنی برای گفتن دارد و از زاویه‌ای منحصر به فرد به اثر می‌نگرد.

○ بارت به مفهوم آزادی درخصوص نقد و نقادی، چگونه می‌نگرد؟

● از آنجا که ناقد نیز خواننده‌ای است در میان خوانندگان دیگر، مانند هر خواننده‌ای در برداشت خود از اثر آزاد است. اینجا از تعبیر گادامر استفاده کنیم که

می‌گوید هر متنی مکالمه گذشته با حال است، مکالمه‌ای میان متن و خواننده. بنابراین طبیعی است اگر خواننده با مختصات زمانی و مکانی خاص خود با دیدگاه‌ها و دانش زمانه خود به تأویل از متنی بپردازد. ما امروز وقتی شعر یا متنی از یک ادیب یا عارف چند سده پیشتر از خود را می‌خوانیم به افق‌های جدیدی دست می‌یابیم بنابراین زمانهای گوناگون آزادند تا پیرامون آثار به نقد بپردازند.

○ تفاوت دانش ادبیات با نقد ادبی چیست و آیا بعد از بارت واقعاً دانش ادبیات پدید آمد یا نه؟

● بارت با پیشنهاد پی‌ریزی دانش ادبیات در کتاب نقد و حقیقت یک پیچیدگی ناساز را حل کرد. از طرفی می‌گوییم اثر گشوده به تأویل‌های گوناگون است و از طرفی دیگر آزادی ناقد را به رسمیت می‌شناسیم که تنها از یک زاویه و دریچه به اثر بپردازد. این دو حیطه متفاوت می‌شود که هر دو حق وجود دارند. در اینجا بارت نقد را از دانش ادبیات جدا می‌کند و پیشنهاد پی‌ریزی دانشی را می‌دهد که موضوعش چندگانگی معناها و اثر است و نه فلان معنای خاص. سخنی عام که مرزبندی‌های آن به دانش نزدیک است. اما سخنی که با وجود مخاطره‌های بسیار در پی استنباط یک معنای خاص به اثر است، نقد ادبی نام دارد. (استنباط از نظر ریشه‌شناسی واژه مناسبی ست چون به معنای بیرون کشیدن آب از چشمه است) دانش ادبیات تفسیر قطعی برای نمادهای اثر ارائه نمی‌دهد بلکه انواع تأویل‌های ممکن برای آن نمادها را پیدا می‌کند ولی ناقد یک یا چند برداشت از نماد را می‌گیرد و به شکافتن آن می‌پردازد. اما این که دانش ادبیات پدید آمده یا نه. به گمان من این دانش هنوز در دل هرمنوتیک جا دارد و دانش تأویل متن است که به بیرون کشیدن قانونمندی‌ها و بحث در چند و چون آن مشغول است. موجودیت آکادمیک دانش ادبیات یک چیز است و کاربرد آن در مباحث ادبی یک چیز دیگر. اما گویی هنوز هر دو در کنار هم تحقق نیافته‌اند.

○ از نظر بارت آیا همه آثار ادبی دارای معناها و گوناگون هستند یا فقط برخی از آثار دارای چندگانگی معنایی هستند؟

● باید ابتدا ببینیم ویژگی‌های ذاتی نوشتار چیست. یکی از این ویژگی‌ها ابهام است. ابهام ذاتی نوشتار است. بارت گفتار را بی‌پرده می‌داند زیرا حتی در صورت وجود ابهام زبان‌شناختی دو سر گفتگو می‌توانند با اشاره‌ها و حرکات مقصود را کامل کنند. حتی از غیرادبی‌ترین متون نیز می‌توان برداشت‌های خاصی کرد. چه رسد به متن ادبی که ادبیت دارد و ابهام می‌تواند به یکی از معیارهای زیبایی‌شناسی تبدیل شود. بنابراین می‌توان گفت که از اثر نوشته شده همواره می‌توان معناها و گوناگون بیرون کشید.

○ بارت هدف نقد را بررسی صورت اثر می‌داند آیا بهرآسانی نقد، معنا و مضمون و درونمایه یک اثر را کشف و پیدا نمی‌کند؟

● نقد از صورت به معنا می‌رود. این که نفی معنا نیست. نمادهای یک اثر را ابتدا باید پدیده‌هایی در قلمرو فرم دانست، اما پرداختن به معناها و نمادها دیدیم که کار ناقد است. نقد نو از شاکله و ساختار و

عوامل فرم به معنا می‌رسد.

○ آیا بارت خوانندگان یک اثر ادبی را تقسیم‌بندی می‌کند یا نه؟

● تاکنون در آثار بارت به چنین مضمونی برخورد نکرده‌ام. خواننده نام کلی همه کسانی است که با متن مناسبت خواندن را برقرار می‌کنند. بارت ادبیات را چنان شکل عالی نوشتار، تسلسلی میان میل به خواندن و میل به نوشتن می‌داند.

○ چرا از دیدگاه بارت نمی‌توان از منظر زندگینامه اثر یک نویسنده را بررسی کرد؟

● خود بارت به عناصری در زندگینامه نویسندگان می‌پردازد از جمله در مورد راسین اما آن را کلید قطعی پرداختن به یک اثر نمی‌داند. این نوع نقد هم آزاد است. بارت هیچ ممنوعیتی برای آن اعلام نمی‌کند و این حق را هم به خود نمی‌دهد. موضوع اینجاست که هنگام خواندن یک اثر توسط خواننده اثر تمامی بندهای تعلق به نویسنده را می‌گسلد و روی پای خود مستقل می‌ایستد، اما امکان دارد که مسائلی در زندگینامه نویسنده به گونه‌ای بر متن پرتو بیندازند. مثالی می‌زنم به گمان من داستانی چون هورلا اثرگی دوموپاسان ارتباط قوی با زندگی او دارد. دومپاسان چند ماه پس از نوشتن هورلا با حالات روحی شبیه آن‌چه در هورلا شرح شده، خودکشی کرد. درست همان‌گونه که قهرمان داستان خود را کشت.

چرا این ارتباط در نقد بیان نشود؟ این هم یک منظر و یک زاویه است. اما اینجا فرض کنیم که اصلاً خواننده‌ای نداند که دومپاسان با پریشانی روحی خود را کشت و هورلا را بخواند آیا نقصی در خواندن او پیش می‌آید؟ به هیچ وجه، متن حرف خود را می‌زند اما به فرض بخواهیم هملت را از منظر زندگینامه شکسپیر بررسی کنیم، خیلی پرت شده‌ایم.

○ دیدگاهی که در گذشته در ایران در زمینه نقد ادبی وجود داشت ناقد را هم‌چیز دان می‌دانست این دیدگاه چه ضرر و زبانی دارد و چرا بد است؟ آیا در نقد نو با این روش مخالف می‌شود؟

● به دیدگاه گذشته در ایران اشاره کردید. نقد در ذات خود دمکرات است و معتقد به مکالمه، گفتگو و

آزادی انسان‌ها در تأویل و این فرق دارد با برخوردی که برخی نقدپیشگان (!) در مجلات با آثار نویسندگان و شاعران می‌کردند. فحاشی، بی‌ادبی، به قول معروف دراز کردن نویسنده و شاعر در صفحات مجله، تسویه حسابهای شخصی به نام نقد، اینها نقد ایلیاتی و فتوایی است. شاید مال دوره‌ای است که برخی از نقدپیشگان دقیقاً چنین خاستگاهی داشتند.

نقد نوآوری ارزشی نمی‌کند، چشم بر نویسنده می‌بندد و با اثر کار دارد. اما نه به این معنا که نقد نو به نوازش مخالفان خود می‌پردازد. چنین نیست، یکی از تیزترین و تندترین زبان‌ها را خود بارت دارد اما نقد و چالش با اندیشه‌ها، تفاوت دارد با ستیزهای فردی.

○ تأثیر آراء و دیدگاه‌های ادبی بارت بر نقد ادبی ایران چه بوده؟

● در مجموع ما نقد سالم هم داشتیم و در سال‌های اخیر رشد و پیشرفت بسیار داشته. ما ناقدانی داریم که به خوبی به نظریه ادبی تسلط دارند و با بارت و دیگران آشنا هستند، اما خوب است که جوانها هم به خود جرات بدهند و نقد بنویسند؛ با توجه به این که جوانها هم آشنایی خوب دارند با این نظریه‌ها. آن‌پروری سابق در نقد مردود است و این شرم‌روبی کنونی هم باید از میان برود. گمان نکنیم که نقد تنها کار استادان دنیا دیده است، خیر در نقد به نگاه جوان نیز نیاز هست و چه خوب است که مطبوعات قطعه‌های نقادی جوانان در زمینه ادبیات را به انتشار برسانند و فقط برای نقد صاحبان نام و آثار چاپ شده ارزشی قائل نشوند. یک چیزی مثل ستون نقد جوان در مطبوعات ادبی.

○ بارت به نقد اصالت زن چقدر اهمیت می‌دهد؟

● بارت در مقاله‌های نقادی در مقاله دو نقد در میان انواع دیدگاه‌های نقد به نقد زن‌محور اشاره نمی‌کند. ولی این آزادی که بارت برای نقد قائل می‌شود تا از زاویه و دیدگاه خاصی و با تأکید بر مقوله‌ای به اثر ادبی نگاه کند، خود به خود بال و پر زیادی به نقد زن‌محور می‌دهد. به آثار ادبی از دیدگاه مسائل زنان نیز می‌توان نگریست و این نقد فمینیستی است. بارت در دهه شصت و هفتاد بی‌تردید تأثیر غیرمستقیم بر رواج نقد زنانه داشته است.

من اولین بار که کنجکاو شدم به نگرش بارت پیرامون نقد زنانه و در آثارش به دنبال آن گشتم، در اثر خواندن قطعه‌ای از مارگريت دوراس بود. دوراس در زندگی مادی (La Vie Materielle) که گونه‌ای قطعه نویسی پست مدرن است، گفته بود اولین اثر بارت را که دست گرفت نتوانست بخواند و برای همیشه هیچیک از آثار بارت را نخواند چون او را نویسنده‌ای بیگانه با زنان یافت.

این گفته دوراس به نظرم خیلی بی‌انصافی است. بارت البته از آن نوع نویسندگان نیست که برای مطرح کردن خود به جریان فمینیستی باج می‌دهند و این جریان امروز به‌ویژه در مطبوعات آمریکا خیلی رسم است. بارت به طور ریشه‌ای با مسائل زنان برخورد می‌کند. در اسطوره، امروز در مقاله اختروگی و در مقاله ازدواج‌ها به مسائل زنان می‌پردازد کتاب مهمی در زمینه نشانه‌شناسی مد لباس دارد. دستکم چند مترجم

انگلیسی بارت که من می‌شناسم زن هستند. کاترین کونوت مترجم نقد و حقیقت، آنت لاورز مترجم اسطوره‌شناسی‌ها، آنت لاورز و کولین اسمیت مترجم درجه صفر نوشتار و ناقد و شارح مهم آثار بارت سوزان سانتاگ همگی زن هستند. من در مقاله‌ای به نام بارت و مسائل زنان که به زودی در مجله زنان منتشر خواهد شد به این موضوع پرداخته‌ام. و پاسخ کامل این سؤال را اجازه بدهید به آن مقاله موکول کنیم.

○ از دیدگاه بارت لذت متن آیا بار احساسی دارد یا بار منطقی؟

● در برخی از آثار بارت، روش فلسفه تحلیلی بار سنگین تری دارد و در برخی دیگر از جمله لذت متن بارت از ساختگرایی به پس‌ساختگرایی گرایش پیدا کرده. نمی‌توان لذت متن را هم به دور از تحلیل‌های علمی دانست. بارت با پدیده لذت خواندن یا الهام از نظریه لذت فرویدی برخورد می‌کند.

○ پیچیدگی و ابهام در کلام بارت ناشی از چیست. به دلیل پیچیدگی تفکر اوست یا دشواری نویسی او در زبان؟

● بارت نوشتار پیچیده‌ای دارد. تری ایگلتون سبک بارت را ظریف، بازیگوشی و نوواژگان می‌داند. انواع ارجاع‌ها در نوشته‌های بارت فهم آنها را مشکل می‌کند. در مقدمه ترجمه فارسی درجه صفر نوشتار، با توجه به نظریه بارت درباره اسلوب نوشتار، جسارت ورزیده و اسلوب نوشتار خود بارت را بررسی کرده‌ام. بارت زبانی نمادین و استعاری دارد، انواع استعاره‌ها را از دانش‌های گوناگون وام می‌گیرد. کاری ندارد که از زبان‌شناسی است یا زمین‌شناسی یا مردم‌شناسی یا شیمی، عرفان یا جبر و هندسه، علم اقتصاد، روانکاوی و ژنتیک! اتفاقاً در درجه صفر نوشتار همه این موارد بود. از اصطلاح برش طولی در زیست‌شناسی و زمین‌شناسی استفاده می‌کند. مثلاً می‌گوید زمین‌شناسی وجودی. این اصطلاح را در درجه صفر نوشتار لایه‌شناسی وجودی ترجمه کرده‌ام با توضیح درباره اشاره بارت به علوم زمین‌شناسی. یا از Transmutation که اصطلاحی در ژنتیک است به معنای جهش وراثتی. اتفاقاً در ترجمه این اثر رشته تحصیلی خودم که شیمی است به کارم آمد و گرنه فهمیدن استعاره بارت در زمینه ظرفیت عناصر در واکنش شیمیایی در جمله‌ای پیرامون ادبیات و زبان‌شناسی دشوار است!

در مجموع می‌توان اسلوب نوشتار بارت را آمیزه‌ای از علم‌گرایی دهه‌های میانی قرن بیستم با سنت هرمنوتیک عرفانی همواره با شناخت او از هرمنوتیک فلسفی و نمادپردازی‌های عرفانی و شاعرانه دانست. در مجموع، بارت، مترجم‌ان و خوانندگان همگی در دیاری پر دشوار سفر می‌کنند. دیاری دایره‌وار و گشوده؛ قلمرو پردازش نظریه‌های نو.

○ شما آیا بجز آثار یاد شده، آثار دیگری از بارت ترجمه کردید یا در دست ترجمه دارید؟

● امیدوارم در آینده گزینه‌ای از مقاله‌های نقادی او را ترجمه و منتشر کنم.

○ از اینکه این فرصت را در اختیار ما قرار دادید بسیار سپاسگزاریم.

● من هم از شما تشکر می‌کنم. □

پرونده: نقد ادبی

نوشته شده در اولین دوره‌های مجلات ادبی ایرانی یا درباره نویسندگان اروپایی است یا درباره ادبیات کلاسیک فارسی.

بالائی سپس به «ترجمه، پیدایش و گسترش آن» می‌پردازد. پیدایش آن را نتیجه اعزام محصل به فرنگ (از دوره عباس میرزا قاجار به بعد) و پدید آمدن مدارس جدید می‌داند؛ و مراحل گسترش آن را در چهار دوره بررسی می‌کند: از آغاز تأسیس چاپخانه تا پایان حکومت ناصرالدین شاه، از ابتدای قرن بیستم تا زمان کودتای رضاخان در ۱۲۹۹، از ۱۳۰۰ تا ۱۳۲۰، از ۱۳۲۰ تا ۱۳۵۰. ضمن شرح هر دوره با به دست دادن نام و مشخصات ترجمه‌ها منبع کتابشناختی جالبی فراهم می‌آورد. البته گاه زمینه‌چینی‌ها از محدوده تحقیق خارج شده است. مثل قسمت «تحلیل ترجمه‌ها» که ۱۲۰ صفحه از کتاب را شامل می‌شود و حاصل تلاش نویسنده برای مقایسه برخی از ترجمه‌ها با اصل فرانسوی آنهاست. هر چند بالائی می‌کوشد نقش مترجمان را در شکل بخشیدن به نظام جدید ادبی و مفهوم رمان باز نماید اما این بخش آنقدر طولانی می‌شود که به شکل کتابی در داخل کتاب اصلی درمی‌آید و در تعادل آن خلل وارد می‌آورد. البته باید در نظر داشته باشیم که پرداخت تفصیلی به برخی از موضوع‌ها (مثلاً ۴۰ صفحه درباره امیر ارسلان) شاید از این بابت هم باشد که کتاب، حاصل درس‌های بالائی در مدرسه زبان‌های شرقی پاریس است و نویسنده ناگزیر از شرح همه جزئیات برای دانشجویانی شده که اطلاع چندانی از نخستین رمان‌های فارسی ندارند.

یکی از بخش‌های بسیار مهم کتاب، تحلیل مقدمه‌هایی است که مترجمان بر رمان‌های اروپایی نوشته‌اند. بالائی در این مقاله ۳۲ صفحه‌ای، که می‌توانست گسترده‌تر باشد، اهمیت «مقدمه‌ها» را در شکل‌گیری نقد ادبی جدید ایران می‌نماید. در این مقاله مهم، بالائی بخش فراموش شده‌ای از ادبیات معاصر را در معرض دید قرار می‌دهد که در تحقیقات پیشین، مثل از صبا تا نیمای یحیی آرین پور، نیز مورد توجه قرار نگرفته بود. بالائی نشان می‌دهد که مطالب مطرح شده در مقدمه یکی بود یکی نبود - مانیفست نثر جدید فارسی - درباره لزوم دموکراسی ادبی و بکارگیری شکلهای جدیدی چون رمان و نمایشنامه، پیش از آن در مقدمه ترجمه‌ها آورده شده است.

اشارات و تذکرات جالب مترجمان، که غالباً شناخت خوبی از تاریخ ادبیات اروپا دارند، به مطرح شدن

رمان ترک، عرب و پنجابی، آن را بخشی از یک جنبش فرهنگی - ادبی می‌داند که نتیجه برخورد تجدد با سنت است: «رمان ثمره تلاقی دو فرهنگ است.» برخوردی که موجد بحران نظام سیاسی و اقتصادی می‌شود. «صعود طبقه بورژوا و شکل گرفتن نخبگان جدید روشنفکر» را در پی دارد که اندیشه‌هایی اصلاح طلبانه و ملی‌گرایانه دارند. درون این تحولات اجتماعی و سیاسی است که «شکل‌های جدید ادبی و در درجه اول رمان رشد می‌کنند.» پس: «رمان، زاده یک بحران است؛ بحرانی که بین شکل‌های خلق شده برای دنیایی در شرف فروپاشی و نابودی، و شکل‌های تازه‌ای که برای پاسخ‌گویی به یک وضع جدید در جستجوی خویش است، پدید می‌آید.» بنابراین، نخستین نمونه‌های رمان فارسی هم تفسیری دوباره از شگردهای حکایت‌ها و قصه‌های کلاسیک ایرانی است و هم متأثر از ترجمه رمان‌های اروپایی. این آثار متونی بینابینی‌اند که در حد واسطه شکل‌های سنتی روایت و رمان جدید قرار دارند.

بالائی نخستین بخش تحقیق خود را به «مطبوعات و صنعت چاپ» اختصاص می‌دهد. چاپ، پیدایش مطبوعات و نشر کتاب را میسر می‌سازد و دسترسی به متون تازه و شناخت فرهنگ غرب را آسان می‌کند. البته کندی رشد صنعت چاپ (به دلایلی از قبیل گرانبجانی سنت؛ محافظه کاری صنف کاتب و اهمیت خوشنویسی) مدتی طولانی ادبیات را محدود به گروه‌های ممتاز کرد و از نفوذ آن در میان عامه مردم ممانعت به عمل آورد. اما مهم‌ترین خدمت چاپ را شاید بتوان در پیدایش مطبوعات دانست. مطبوعات نشر ادبیات را میسر می‌سازند و با تغییر نثر فارسی اصولاً مفهوم ادبیات را دگرگون می‌سازند. نشریاتی چون اختر (چاپ استانبول) و جبل المین (چاپ کلکته) با چاپ نخستین متون داستانی جدید فارسی هم به پایگاه و تکیه‌گاه رمان نویسان بدل می‌شوند و هم محلی برای به تجربه گذاشته شدن شیوه‌های تازه نگارش به حساب می‌آیند. کسانی چون دهخدا و جمالزاده نیز با نوشتن برای مطبوعات، کار ادبی خود را آغاز می‌کنند. تأثیر مطبوعات در شکل‌گیری ادبیات جدید زمانی بارزتر می‌شود که در سال‌های پس از انقلاب مشروطه، نخستین مجلات ادبی (از قبیل مجله بهار) پدیدار می‌شوند. پیدایش این نوع مجلات، که حاصل کاری گروهی هستند، نشانگر «حیات ادبی سازمان یافته‌ای» است. مجلات ادبی ترجمه رمان‌های اروپایی و رمان‌های فارسی را به شکل پاورقی به چاپ می‌رسانند اما «بدیع‌ترین و ارزنده‌ترین دستاورد آنها، پیدایش اندیشه انتقادی است.» البته اغلب نقدهای

«کریستف بالائی در ۱۹۴۹ در فرانسه متولد شده و پس از گذراندن دوره تحصیل ادبیات فرانسه، در سال ۱۹۷۹ از دانشگاه نانتر پاریس دکترای ادبیات تطبیقی گرفته و در همان سال از مدرسه زبان‌های شرقی دیپلم زبان فارسی دریافت داشته است. او طی اقامت خود در ایران از ۱۹۷۹ تا ۱۹۸۳ نخست به عنوان پژوهشگر و پس از آن در مقام رئیس انجمن ایران‌شناسی فرانسه در تهران، به مطالعه در ادبیات فارسی معاصر پرداخت. او در حال حاضر استاد زبان و ادبیات فارسی مدرسه زبان‌های شرقی پاریس است.»

زندگی‌نامه دکتر بالائی را از کتاب سرچشمه‌های داستان کوتاه فارسی نقل کردیم که در سال ۱۳۶۶ توسط احمد کریمی حکاک به فارسی ترجمه شده است. دو بخش از این کتاب سه بخشی، حاصل کار بالائی است. در بخش اول «برخی ویژگی‌های حیات ادبی ایران در دوران قاجاریان» بررسی می‌شود. چگونگی شکل‌گیری و روند تحول چاپخانه، مدارس، روشنفکران، ترجمه‌ها، مطبوعات، ادبیات مشروطه و نشریات ادبی از مباحثی است که در این بخش به آنها پرداخته می‌شود. بالائی در بخش دوم به زندگی و آثار دهخدا پرداخته و متون چرند و پرند را از دیدگاهی ساختار گرایانه بررسی کرده است. بخش سوم کتاب، تحلیل ساختاری «یکسی بود یکی نبود» و سایر داستان‌های دوران جوانی سید محمدعلی جمالزاده، را میشل کوپي پروس نوشته است.

این کتاب از اولین نمونه‌های بکارگیری «روش تحلیل ساختاری داستان» در ادبیات نوین ایرانی است. بالائی در پیدایش رمان فارسی این روش را در تحلیل نخستین رمان‌های ایرانی بکار می‌برد.

کتاب در سه بخش به پیدایش رمان فارسی و چگونگی ورود این نوع (ژانر) تازه به نظام ادبی ایران می‌پردازد؛ مقدمه رمان در اواخر قرن نوزدهم و رمان در آغاز قرن بیستم. نویسنده آثار و منابع حوزه تحقیقی مورد نظر خود را می‌شناسد؛ و از نظریات منتقدینی چون باختین و ژنت استفاده می‌کند تا ضمن بررسی رمان فارسی بر بستر جامعه سنت‌گرایی که در اثر برخورد با مظاهر اروپایی تجدد متحول می‌شود، تأثیر متقابل رمان را بر نظام ادبی و مسائل اجتماعی و فرهنگی نشان دهد. اما نخست در «مقدمه» ای ۲۳۰ صفحه‌ای به مبادی و عوامل فراهم آورنده زمینه پیدایش شکل رمانی در اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم می‌پردازد.

وی با اشاره به همزمانی پیدایش رمان فارسی با

رمان فارسی چگونه پدید آمد؟

پیدایش رمان فارسی / کریستف بالائی

ترجمه مهوش قویمی، نسرين خطاط

انتشارات معین - انجمن ایران‌شناسی فرانسه، ۱۳۷۷

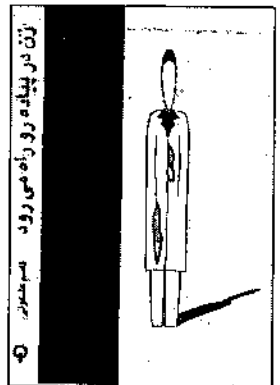
۵۸۱ صفحه، ۲۰۰۰ تومان

حسن میرعابدینی

می‌دهد که تا شیراز حبسی تو خواهم ماند. طبیب برای تعبیر خواب خود و آزادی آن زن عازم شیراز می‌شود. هنگام ورود به آن شهر متوجه می‌گردد که طاعون همه جا را فرا گرفته است. او ضمن تلاش در پی یافتن زن به مداوای بیماران می‌پردازد. از قضا روزی ماموران حکومتی او را برای مداوای شهریانو - همسر حاکم - به قصر می‌برند. وقتی طبیب با چهره نزار بیمار مواجه می‌شود با فریاد بلند دعا می‌کند که خدایا ما را از چنگان بلای طاعون و سلطان ظالم برهان. حاکم پس از شنیدن این سخن برمی‌آشوبد و دستور می‌دهد تا طبیب را زندانی کنند. اما...

چاپ اول

۱۳۰- زن در پیاده‌رو راه می‌رود. قاسم کشکولی - تهران: قصیده - ۸۰ ص. - رقی (شمیز) - ۳۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۷۲۶-۵-۳

مجموعه زن در پیاده‌رو راه می‌رود شامل چندین داستان کوتاه است: از قبیل: «بازگشت»، «زن در پیاده‌رو راه می‌رود»، «شان خانوادگی»، «افسانه بچه‌های زیتون» و «عصیان یک بزاز لنگرودی». راوی داستان «زن در پیاده‌رو راه می‌رود» زنی است که در یکی از محله‌های شمال شهر در پارکی روی نیمکت نشسته است. عصر یکی از روزهای پاییز است. او همان گونه که بر روی نیمکت نشسته، نظاره گر خیابان است. در این هنگام، زنی تنها را می‌بیند که در پیاده‌رو قدم می‌زند. او با دیدن زن با خود می‌اندیشد: «نمی‌دانم به کجا می‌رود و مقصدش کجاست. هنوز نمی‌دانم نام این زن چیست؟ شاید او عجله دارد یا کسی تعقیبش می‌کند. شاید کسی منتظر اوست. شاید...» و در پی آن...

چاپ اول

۱۳۱- سالهای انتظار. م. بهادر - تهران: فنون معاصر -

۱۱۲ ص. - رقی (شمیز) - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۹۶۲-۰-۰-X

«سال‌های انتظار» سرگذشت دختری است به نام «سیمین». سیمین در سال دوم دانشکده پزشکی درس می‌خواند با آغاز سال جدید خانواده‌اش منتظر مسافراتی هستند که با آمدن آنان سرنوشت سیمین رقم می‌خورد. آقای صبا دوست خانوادگی آنان سیمین را برای پسرش جمشید خواستگاری می‌کند. خانواده سیمین با این پیشنهاد موافقت می‌نماید. جمشید ضمن گفت و گو با سیمین از او می‌خواهد تا پایان تحصیلاتش منتظرش بماند. جمشید برای انجام کاری مجبور است سه سال در خارج از کشور زندگی کند. آن‌ها پس از مراسم نامزدی مصمم هستند به عهد خود وفادار بمانند. داستان با دوستی جمشید با دختری به نام «لوسی» و ماجراهایی که سیمین پشت سر می‌گذارد ادامه می‌یابد.

چاپ اول

۱۳۲- سایه‌های باغ. محمود اعتمادزاده - تهران: آتیه - ۱۲۸ ص. - رقی (شمیز) - ۴۹۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۷۳-۲۳-۲

اثر حاضر حاوی چهار داستان کوتاه با ایمن عناوین است: «خانه»، «سایه‌های باغ»، «ستاره پیشانی»، «کنسرسیوم آبیاب». در «سایه‌های

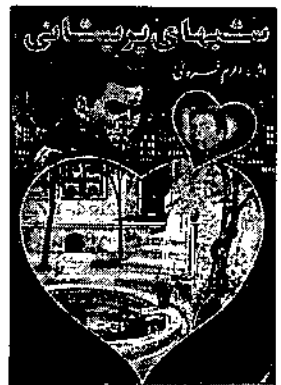
باغ» نویسنده سرگذشت پسری به نام «فرزین» را به تصویر کشیده است. فرزین در خانواده‌ای مرفه متولد می‌شود. پدر و مادرش هنگامی که او طفلی شیرخواره است از هم جدا می‌شوند و در پی آن، فرزین تحت مراقبت‌های دایه قرار می‌گیرد. او در دو سالگی با مرگ پدر تنها جامی خود را از دست می‌دهد. از آن پس او با دایه‌جان به تنهایی روزگار می‌گذراند. آنان هیچ قوم و خویش ندارند. نوشین نوه دایه تنها همبازی فرزین است. آن دو هر روز در باغ بازی می‌کنند. روزی قدم زنان به درخت انجیر می‌رسند. فرزین چند انجیر از درخت چیده به هوا پرتاب می‌کند. باغبان از این کار عصبانی می‌شود و...

چاپ اول

۱۳۳- سراب عشق. علی نوروزی - تهران: گلریز - ۹۶ ص. - رقی (شمیز) - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۲۷-۳۶-۸

چاپ اول

۱۳۴- شبهای پریشانی. اکرم فروغی - تهران: پر - ۲۱۲ ص. - رقی (سلفون) - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۸۱۵-۲-۶

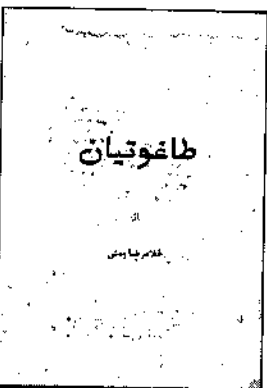

کتاب حاضر قصه زندگی زنی است به نام «شیفته» که در برابر حوادث و مصایب زندگی سرسختانه مقاومت می‌کند. «شیفته» ضمن بیان خاطرات خود ثابت می‌کند که چگونه با صبر و مقاومت می‌توان به موفقیت دست یافت. او پس از پایان تحصیلاتش با حمید ازدواج می‌کند. «شیفته» همسرش را دوست ندارد و به اصرار خانواده به ازدواج با او تن می‌دهد. زندگی این دو با سردی سپری می‌گردد تا این که...

چاپ اول

۱۳۵- طاغوتیان. غلامرضا یمنی - تهران: غلامرضا یمنی - ۲۸۸ ص. - رقی (شمیز) -

۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول. شابک: ۹۶۴-۵۸۰۰-۷۱-۴

کتاب حاضر مجموعه‌ای است متشکل از دو بخش «داستان» و «نمایش‌نامه». در بخش نخست، داستان «آوای نور» و «طاغوتیان» را می‌خوانیم. در بخش دوم «پاکیزگی رشته تمدن است»، «خواستگاری» و «زمستان ۱۳۴۹» عناوین نمایش‌نامه‌ها را تشکیل می‌دهند. «طاغوتیان» خاطرات زندگی شخصی است به نام «رضا» که به روایت دوست نویسنده‌اش آقای ابراهیمی بیان می‌شود. رضا پس از بازگویی خاطرات دوران کودکی می‌گوید: «پس از پایان تحصیلات متوسطه در ایران برای ادامه تحصیل به آمریکا رفتم. سفر من به آمریکا مصادف بود با شروع سروصداهایی که منجر به انقلاب ایران شد. من از خانواده‌ام تقاضای پول نمودم، ولی مادرم گفت که به علت زندانی شدن پدرم توانایی پرداخت آن را ندارد. برای تهیه شهریه کالج مجبور شدم در یک کافی‌شاپ کاری پیدا کنم. یک روز در هنگام گردش با دختری نروژی به نام «بریت» آشنا شدم که بعدها با او ازدواج کردم. پس از مدتی زندگی در آمریکا، ما به اسلو رفتیم و در سال ۱۳۶۴ زندگی جدید خود را در نروژ آغاز نمودیم. یک روز که «بریت» برای انجام کاری از خانه بیرون رفته بود تصمیم عجیبی گرفتم که با خواندن ادامه خاطراتم متوجه آن خواهید شد.

چاپ اول

۱۳۶- عالم هنرمندی: مجموعه داستان کوتاه. غلامرضا سنگجولی - تهران: نغمه - ۱۱۶ ص. - رقی (شمیز) - ۴۲۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The artistic universe

شابک: ۹۶۴-۹۱۸۸۶-۰-۶
در این مجموعه چهار داستان کوتاه با این عناوین جمع آمده است: «عالم هنرمندی»، «این مردم و ما مردم»، «مردها هم باید جواب بدهند» و

«کار مفید»، «عالم هنرمندی» روایت زندگی هنرمندی است نقاش به نام حمید. او در کودکی پدرش را از دست داده اکنون با دو خواهر و مادرش زندگی می‌کند. حمید به خاطر علاقه به نقاشی از رسیدگی به کارهای روزمره سر باز می‌زند. از همین روی، مادرش نگران اوست. یک روز مادر حمید ضمن درد دل با حسین، پسر همسایه از او می‌خواهد برای پسرش کاری پیدا کند. سرانجام حسین با تلاش بسیار در یک اداره کاری در زمینه نقاشی و طراحی برای او می‌یابد. مادر حمید از شنیدن این موضوع شادمان می‌شود، اما...

چاپ اول

۱۳۷- عبرت زندگی. سمیه داشاب - تهران: آفاق - ۱۲۸ ص. - رقی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۳۱۰-۰-۶

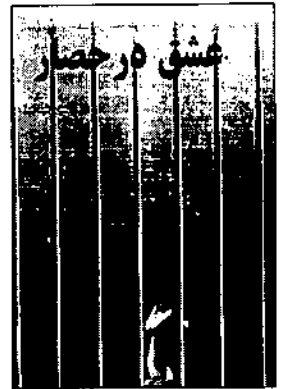
داستان حاضر سرگذشت دختری است به نام «مریم». پدر او ده سال پیش خانواده‌اش را ترک می‌کند و مادرش بر اثر تصادف جان می‌سپارد. پس از آن سرپرستی مریم را یکی از همسایگان آن‌ها به عهده می‌گیرد. اکنون مریم بزرگ شده و به تنهایی در خانه‌ای اجاره‌ای زندگی می‌کند. یک روز وقتی مریم از دانشگاه خارج می‌شود پدرش قاسم را می‌بیند. وقتی قاسم او را دختر خود خطاب می‌کند مریم از او فاصله می‌گیرد. پدر سعی می‌کند به مریم

بفهماند که پشیمان است، اما مریم...

چاپ اول

۱۳۸- عشق در حصار

علی رنگ‌آمیز: ویراستار: جواد نبی‌زاده - مشهد: خاطره - ۸۰ ص - وزیر (شمیز) - ۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه شابک: ۹۶۴-۵۸۷۶-۲۴-۹

کتاب حاضر حاوی سه داستان کوتاه است که با این عناوین منتشر شده است: «عشق در حصار»، «سرداب شرم» و «شهر سکوت». «عشق در حصار» داستان عشق پاک دختری از کشور افغانستان است. تمصیبات نادرست، و عدم رشد فرهنگ جامعه، عشق او را به مبارزه تبدیل می‌نماید. زیرا در حصار رسوم کهن گرفتار است و عاقبت شومی در انتظار اوست. روایتگر سرگذشت داستان، نویسنده‌ای است ایرانی که ماجرا را این گونه آغاز می‌کند: «پنج سال بعد از مرگ همسر با دختری از کشور افغانستان آشنا شدم. مدتی بعد از او خواستگاری کردم. پدرش به دلیل شیعه بودن من، با ازدواج ما مخالفت نمود. با گذشت زمان رابطه عاطفی من و او افزایش می‌یافت. سرانجام روزی دختر به من گفت که باید برای رهایی از این سردرگمی عزم سفر کنیم. من ابتدا با تصمیم او مخالفت کردم و مانع از اجرای آن شدم تا این که...»

چاپ اول

۱۳۹- عشقی در برهوت

پروین دروگر: ویراستار: فهیمه محبی‌زنگنه - تهران: البرز - ۲۱۶ ص - رقی (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه شابک: ۹۶۴-۴۴۲-۱۸۰-۹
این داستان بیانگر حکایت کودکانی است که با مصائب گوناگون مواجه‌اند. «النا»، «ساناز»، «آرمان» و «الناز» خواهر و برادر هستند. یک شب آن‌ها با فریاد پدر از خواب بیدار می‌شوند و با ناباوری با جسد بی‌جان مادرشان

روبه‌رو می‌گردند. مرگ مادر و فرار مشکوک پدر باعث از هم گسیختگی کانون خانواده آنان می‌شود. پزشک قانونی علت مرگ مادرشان را وارد شدن تدریجی سم به بدن تشخیص می‌دهد. فرار «تورج» پدر خانواده سبب می‌شود که پلیس او را قاتل همسرش بداند. وقتی ساموران اداره آگاهی برای تصاحب اموال تورج وارد منزل می‌شوند، مشاهده می‌کنند که اثاثیه به سرقت رفته است. آنان در حین جست‌وجو تکه کاغذی را می‌یابند که بر روی آن اعترافات تورج نوشته شده است. او خود را قاتل همسرش معرفی می‌کند و اظهار می‌دارد...

چاپ اول

۱۴۰- فتنه شادباغ

حسینقلی مستعان - تهران: زرین - ۴۲۳ ص - وزیر (گالینگور) - ۲۱۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه شابک: ۹۶۴-۴۰۷-۱۶۰-۳

در رمان تاریخی حاضر که مربوط به سرگذشت سلطان کش خوارزمشاه (وفات ۵۹۶ هـ.ق) است، وضعیت دربار و اوضاع و احوال آن عهد بازگو شده است. (گفتنی است که «شادباغ» نام قدیم شهر «نیشابور» است و بخشی از حوادث مهم داستان در این شهر اتفاق می‌افتد).

۱۴۱- قصه عشق: داستانی

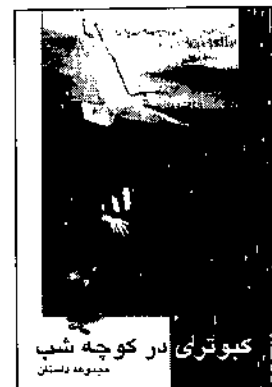
عاشقانه و پرماجرا براساس یک واقعیت

نورالله حسین‌خانی - تهران: معی - ۲۱۶ ص - رقی (شمیز) - ۲۸۰۰ ریال - چاپ سوم / ۱۰۰۰۰ نسخه

چاپ اول

۱۴۲- کیبوتری در کوچه شب

مجموعه داستان. شهربانو بهارلویی ... (و دیگران) به اهتمام: بانوان اصفهان کانون فرهنگی اجتماعی، با همکاری: علی اکبر نوری - اصفهان: فردا - ۹۶ ص - رقی (شمیز) - ۴۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۲۰۰ نسخه شابک: ۹۶۴-۶۳۲۸-۱۶-۴

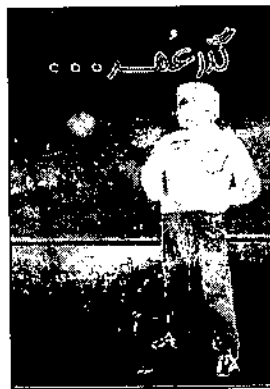

کتاب حاضر، متضمن داستان‌هایی کوتاه از چند نویسنده معاصر است که برخی از آن‌ها را با این عناوین می‌خوانیم: «کوچه به هنگام» شهربانو بهارلویی، «دو پاره انار» معصوم قاراخانی، «کیبوتری در کوچه شب» بتول سید حیدری، «هدیه روز مادر» مریم جوادی، و «درد بی‌بی / زهرا نصر» «کیبوتری در کوچه شب» سرگذشت زنی است از اهالی بوسنی که همسرش به دست صرب‌ها به قتل رسیده و او با تنها فرزندش در خانه‌ای قدیمی زندگی می‌کند. دو سرگرد جوان با کنترل رفت و آمدهای این زن سعی دارند او را به دام اندازند. زن بارها از جنگ صرب‌ها می‌گریزد، اما سرانجام چند تن از آنان وارد منزل او می‌شوند. زن که مقاومت را بی‌فایده می‌بیند تصمیم می‌گیرد با حيله خود را از چنگ آنان برهاند. از این رو...

چاپ اول

۱۴۳- گذر عمر ...

ب. محمدی - اهواز: تیر - ۱۷۶ ص - رقی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۱۰۰ نسخه شابک: ۹۶۴-۶۵۸۱-۰۵-۶
«گذر عمر» بیانگر خاطراتی است که در چهارده فصل با مشخصاتی از این قبیل تدوین شده است: «خاطرات کودکی»، «آشنی‌خانه پادگان»،

«بازگشت به خانه»، «به مقصد تبریز» و «زندگی در روستا». حسین در بیان خاطرات خود می‌گوید: «وقتی کلاس اول دبستان بودم مادرم را از دست دادم. پس از انجام مراسم تدفین و سوگواری، زندگی مشترک من و پدرم آغاز شد. پس از پایان یافتن تحصیلاتم تصمیم گرفتم خود را برای ورود به دانشگاه آماده کنم. یک سال پس از گرفتن دیپلم، پدرم را از دست دادم و مرگ او سبب شد تا رفتن به دانشگاه را فراموش کنم. سرانجام برای فرار از خاطرات تلخ مرگ پدر و مادر خانه پدری را ترک کردم و رهسپار خدمت سربازی شدم. ادامه داستان با ماجراهایی که در حین خدمت برای حسین پیش می‌آید، شکل می‌گیرد.

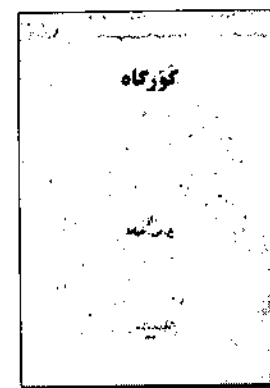
۱۴۴- گسترده محبت

نسرین قدیری - تهران: پیکان - ۵۲۸ ص - رقی (شمیز) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه شابک: ۹۶۴-۶۷۴۳-۳۲-۳

چاپ اول

۱۴۵- گورگاه

ع. ص. خیاط - تهران: هیرمند - ۳۴۸ ص - رقی (شمیز) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه شابک: ۹۶۴-۵۵۲۱-۱۸-۱

این رمان به گونه فلسفی به رشته تحریر درآمده است. اسامی منتخب در اثر حاضر با جریان‌ها و شخصیت‌های

تاریخی مشرق زمین مرتبط هستند. گفتنی است در رمان «گورگاه» زمان، مکان و هویت اعتباری ندارد. ماجرای کتاب با داستان سراسری «عروس خانم» و «آقا داماد» شکل می‌گیرد. هر یک از این دو، رویاها و تخیل خود را به گونه غیرمستقیم بازگو می‌کنند. عنوان رمان با اسامی منحصر به فرد تشکیل شده که برخی از آن‌ها عبارت‌اند از: «آغاخانم»، «خاتون»، «سقا»، «باجی جامونا»، «دوچه»، «مدیر مسگر»، «هود پور»، «پرسون»، «آکادم»، «شکسته»، «نوبلس»، «سنت تابوراس» و «چاندی عبدو».

چاپ اول

۱۴۶- گوهر

سیده حسینی - مهاباد: رهرو - ۱۰۰ ص - رقی (شمیز) - ۳۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه

داستان حاضر، تصویری است از زندگی کسانی که با اینار و فداکاری در روستاهای دور افتاده برای نجات بیماران تلاش می‌کنند. فاطمه همسر علی پس از تولد «گوهر» جان خود را از دست می‌دهد. علی پس از مرگ همسرش به اصرار خانواده با زنی به نام «صفیه» ازدواج می‌کند. صفیه که زنی مهربان است بر خلاف خواست مادر علی نگهداری از گوهر را بر عهده می‌گیرد. او گوهر را مانند فرزند خود دوست دارد و در تعلیم و تربیت او بسیار تلاش می‌کند. صفیه بر خلاف آداب و رسوم جامعه روستایی گوهر را به مدرسه می‌فرستد. سرانجام گوهر به رغم مخالفت‌های فراوان به تحصیل ادامه می‌دهد و نهایتاً زندگی خود را وقف بیماران می‌سازد.

چاپ اول

۱۴۷- مرغ سحر: داستان‌هایی از قامت راستای زنان در بستر انقلاب اسلامی

فرشته ولی‌مراد - تهران: پهلوان - ۲۸۴ ص - رقی (شمیز) - ۹۳۰۰ ریال - چاپ اول / ۴۰۰۰ نسخه شابک: ۹۶۴-۹۱۲۱۴-۶-۳

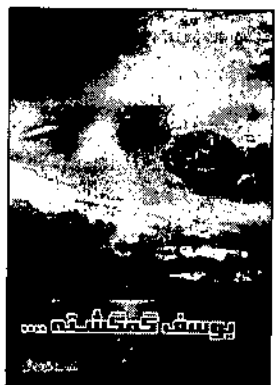

در این مجموعه داستان، نویسنده بر آن است تصویری از منزلت زن در فرهنگ ایرانی به دست دهد. فهرست داستان‌ها عبارت‌اند از: «خواستگاری»، «گناه از کیست»، «هیولا»، «فراتر از ایثار»، «بند باز»، «شرط ضمن العقد»، «گناه از کیست». در داستان «گناه از کیست» شهلا پس از گذشت هفده سال از زندگی مشترک با رحمان، خاطرات گذشته‌اش را مرور می‌کند. او در شانزده سالگی به شرط ادامه تحصیل با رحمان ازدواج کرده است. خانواده رحمان ابتدا موافقت نمی‌نمایند، اما با بهانه‌های مختلف مانع از درس خواندن او می‌شوند. شهلا از سال اول به خلف وعده رحمان پی می‌برد. سال‌ها می‌گذرد و آن‌ها صاحب سه فرزند می‌شوند. او تصمیم می‌گیرد با ایستادگی در برابر رحمان حقوق از دست رفته‌اش را جبران کند. اولین اقدام او با رفتن احمد - پسر بزرگش - به دبیرستان آغاز می‌گردد و...

چاپ اول

۱۴۸- یوسف گمگشته.

احمد فرنوش؛ ویراستار: محمد شیدا.
- شیراز: تخت جمشید. ۸۰ ص. -
رقعی (شمیز) ۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۷۹۱-۷-۸

علی قهرمان اصلی داستان پس از شکست در عشق به بندرعباس می‌رود. او در آن جا در یک گل فروشی

مشغول کار می‌شود. یک روز هنگام مرتب کردن قفسه‌ها با دیدن گل شقایق ایام گذشته در ذهنش تداعی می‌شود. او به یاد می‌آورد که پیش از سفر به بندرعباس، به همراه پدر و مادرش در شیراز زندگی می‌کرد. و در آن شهر صاحب یک گل فروشی بزرگ بود. روزی دختری جوان به نام شقایق برای خرید چند شاخه گل وارد مغازه او می‌شود. شقایق دختری است یتیم که خانواده‌ای متمکن سرپرستی او را بر عهده دارد. شقایق تنها مایه دلخوشی پدر و مادری است که او را یگانه وارث خود می‌دانند. علی پس از دیدن شقایق به او دل می‌بازد. دو روز بعد شقایق به بهانه خرید گل دوباره به مغازه می‌آید. و در پی آن پیوند عاطفی میان آن دو محکم می‌شود. سرانجام علی از او خواستگاری می‌کند، ولی خانواده شقایق او را نمی‌پذیرند. با این همه، رابطه دوستانه آن دو همچنان ادامه می‌یابد تا این که یک روز شقایق در بیمارستان بستری می‌شود و ...

چاپ اول

۱۴۹- شبنم‌های بهاری: مجموعه داستان.

گروه قصه‌نویسان. - تهران: واژه آرا. - ۱۳۸ ص. - رقی (شمیز). ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۴۹۸-۱۸-۳

در این مجموعه چند داستان کوتاه از نویسندگان مختلف گرد آمده است. از جمله این داستان‌ها عبارت‌اند از: «شکوفه‌های بهار نارنج و غروب بهار / حسن اصغری»، «باران / علی ایستانو»، «دایره بسته / فریدون کوهدانی»، «شوکا / سیدمحسن طاهری»، «پری دریایی / فرزاد عزیزاده منصوری»، «بیابان، باد و ... / روح‌الله مهدی پورعمرانی»، «برنجزار بارانی / نیلوفر نیاورانی»، «وقت گل محمدی / نرگس آبیاری». داستان باران، تصویری است از خاطرات مردی که دوران بازنشستگی خود را سیری می‌کند او به خاطر می‌آورد زیباترین روز برای او روزهای بارانی بود، روزهایی که او زیر باران قدم می‌زد

و به رغم ملزم بودن به قوانین اداری، قدم زدن زیر باران را به حضور به موقع در محل کار، ترجیح می‌داد. ادامه داستان به خاطرات گوناگون این مرد در روزهای بارانی اختصاص می‌یابد.

مقاله فارسی

چاپ اول

۱۵۰- قطعات: مجموعه نثر ادبی درباره موضوعات دینی و مناسبت‌ها.

جواد محدثی. - قم: حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات. - ۱۶۰ ص. - رقی (شمیز). ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Qata'at (a set of literary prose about ...)

شابک: ۹۶۴-۴۲۴-۴۹۷-۴

آن چه در این مجموعه آمده، قطعاتی ادبی است درباره موضوعات دینی، شخصیت‌های مذهبی و انقلابی و ایام الله شمس و قمری. ترتیب این قطعات الفبایی است و برگرفته از مقالات ادبی نویسنده در کتاب «روایت انقلاب» و آثار دیگر اوست. فهرست برخی قطعه‌ها بدین قرار است: «آزادگان»، «الهی نامه»، «بعثت»، «تربت»، «حجاب»، «عاشورا»، «کعبه و قبله»، «میلاد فاطمه (ع)»، «معلم» و «انتظار».

مقاله‌های فارسی (از سال ۱۳۳۰-)

۱۵۱- با کاروان اندیشه: مقالات و اشارات در زمینه اندیشه و اخلاق.

عبدالحسین زرین‌کوب. - تهران: امیر کبیر. - ۴۳۲ ص. - وزیری (گالینگور). - ۱۶۵۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۲۹۲-۵

۱۵۲- پیغام زخم.

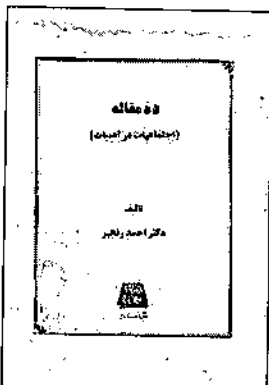
پرویز خرسند. - تهران: نقطه. - ۲۱۶

ص. - رقی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۴۸-۰۵-۵

چاپ اول

۱۵۳- ده مقاله (اجتماعیات در ادبیات).

احمد رنجبر. - تهران: اساطیر. - ۱۴۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۵۷۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۹۶۰-۸۷-۸

کتاب حاضر حاوی ده مقاله است که طی آن، مخاطبان با وضعیت اجتماعی ایران در دوره حیات هشت تن از بزرگان علم و ادب - حافظ، فردوسی، فرخی، عطار، عشق، خواجه، پروین اعتصامی، و سعدی - آشنا می‌شوند. عناوین مقاله‌ها بدین قرار است: «مروری بر نکات عرفانی اجتماعی آثار فخرالدین عراقی»، «مددکاری اجتماعی از دید سعدی»، «برخی نکات اجتماعی در دیوان اشعار پروین اعتصامی» و «اجتماعیات در اشعار فرخی». «عشق و مسائل اجتماعی»، «مسائل اجتماعی در اشعار خواجهی کرماتی»، «مددکاری در دیوان حافظ»، «مددکاری اجتماعی در منطق الطیر عطار نیشابوری»، «اشاره‌ای به مسائل اجتماعی و سیاسی در خمسه نظامی»، «و مسائل فرهنگی در شاهنامه فردوسی».

۱۵۴- فردایی دیگر: مجموعه مقالات.

مرتضی آوینی. - تهران: برگ. - ۱۸۰ ص. - رقی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۱۱۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۷۱-۴۸۶-۵

۱۵۵- هفتاد سخن: شعر و هنر.

پرویز خانلری. - تهران: توس. - ۴۵۲ ص. - جلد اول. - وزیری (گالینگور). - ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۵-۳۰۵-۳

طنز و هجو فارسی

۱۵۶- خنده منده.

رسول هاشمی‌شمس‌آبادی. -

شهرکرد: عمان سامانی. - ۲۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۱۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۵۰-۳۴-۲

چاپ اول

اثر حاضر دربرگیرنده لطایفی است که عناوین برخی از آن‌ها بدین قرار است: «جزای پیش از عمل»، «دکتر کم توقع»، «جواب قانع کننده»، «شرط قبل از ازدواج»، «امتحان حساب»، «طیب» و «بچه شیطان».

چاپ اول

۱۵۷- حکایات شیرین: ملاتصرالدین.

گردآورنده: فریدون جهانبانی. - تهران: ارمغان. - ۲۱۶ ص. - رقی (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۶۰-۱۲-۸

اثر حاضر مجموعه‌ای است از حکایات و اندرزهای «نصرالدین خوجا» متخلص به «ملات‌نصرالدین» یکی از طنزپردازان شرقی که در قرن هفتم هجری می‌زیست است. در مجموعه حاضر این حکایات‌ها را می‌خوانیم: «نماز یک پا»، «سبز خوردن ملا»، «ماسه شربکی»، «غیگویی»، «گریه و خنده»، «شوخی کدخدا»، «ساعت ملا»، «این منم یا او» و در یکی از حکایات، می‌خوانیم: ملا در خانه افتضار زنش را به بالین خویش فرا خیزد و گفت: خواهش می‌کنم بهترین جامه‌هایت را

بیوش و صورت را نیز بیاری و در کنار من
بنشین. زن ملا با حیرت به صورت
شهرش نگریست و گفت: در این حال زار
چه جای آراستن است. آیا می‌خواهی نزد
خلایق بدنام شوم و از مرگ شوی خود
خوشحال جلوه کنی؟ ملا در همان حال
بیاری لبخندی زد و گفت: نه زن عزیز!
من می‌خواهم تو زیبا و آراسته باشی تا
چنان چه عزرائیل برای گرفتن جان من
آمد از تو خوش بیاید و به من تو را با خود
برد.

طنز و هجو و هزل (از سال ۱۳۲۰-)

۸۱۸/۱۶۲

چاپ اول

۱۵۸- گزیده دو کلمه حرف حساب

حساب.
کیومرث صابری - تهران: سروش -
۲۶۲ ص. - جلد چهارم - رقی
(شمیز) - ۸۰۰۰ ریال - چاپ اول /
۳۲۵۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۱۶۲۵-۳-۴

در این مجموعه گزیده مقالاتی ذیل
عنوان «دو کلمه حرف حساب» گرد
آمده است. این مقالات که پیش از
این در روزنامه اطلاعات به طبع
رسیده، بر اساس تاریخ نشر آن به
چاپ رسیده است. برخی از آن‌ها
عبارت اند از: «نسی»، «شاغلام در
گذرگاه عافیت»، «پرداخت در ساخت و
پاخت»، «تیپ و تاپ»، «اخبار
مولمه»، «فارسی را پاس بداریم»،
«های و هو»، «اشارات و تنبیهات»
و «ذوقیات».

۱۵۹- لطیفه‌ها.

تهیه و تنظیم: حسین آوردی - قم:
فواد - ۸۸ ص. - رقی (شمیز) -
۲۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰
نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۵۳۹-۳۷-۴

لطایف و حکم

۸۱۸/۱۶۲

۱۶۰- خنده بر هر دردی درمان
دواست.

حسین دستوم - تهران: پونه - ۱۲۰
ص. - وزیری (شمیز) - ۴۵۰۰ ریال -
چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۰۸۳۲-۴-۳

چاپ اول

کتاب حاضر مجموعه طنزی است
برگرفته از «توفیق»، «حاجی بابا»،
«اطلاعات هفتگی»، «فانوس» و ده‌ها
نشریه دیگر. در این مجموعه آمده
است: «اسب کله‌شق»، «درد دل
طبل»، «نتیجه عمل»، «تعریف
گوزن»، «علت گریه»، «نشانی
درست»، «خوشحالی بزرگ» و
عناوینی دیگر.

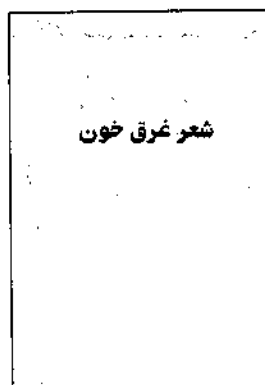
چاپ اول

۱۶۱- شعر غرق خون.

به اهتمام: رحیم مسلمان‌نیا قبادیانی:
شاعر: بازار صابر - تهران: سازمان
تبلیغات اسلامی، حوزه هنری - ۳۴۴
ص. - رقی (شمیز) - ۸۵۰۰ ریال -
چاپ اول / ۱۱۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Soaked in blood
شابک: ۹۶۴-۴۷۱-۴۵۱-۲

اثر حاضر حاوی اشعاری است درباره
مقاومت ملت تاجیک در مقابل فشار
حزب کمونیست و دولت اتحاد جماهیر
شوروی. در این مجموعه علاوه بر
مقدمه و «گزیده شعرها»، این عناوین
را می‌خوانیم: «یادداشت از زندان»،
«گفتگوها»، «دو نقد درباره استاد بازار

صابر»، «شعرهایی از دیگر شاعران
برای بازار صابر».

ادبیات محلی

۸۱۸

چاپ اول

۱۶۲- پهنه و پیکه نین.
شاعر: گورزی - مهاباد: رهرو - ۲۰۲
ص. - جیبی (شمیز) - ۴۵۰۰ ریال -
چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۸۰۸-۰۰۰-۷

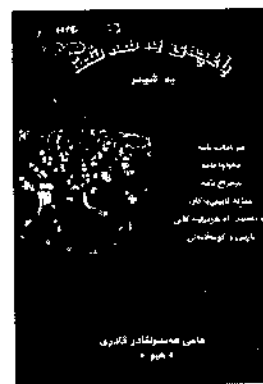
دفتر حاضر، مجموعه شعری است به
زبان کردی که ذیل این عناوین فراهم
آمده است: «تیتل و پیتل»، «متی
سموره»، «گورگول»، «دان و داو»،
«تاجی به دبه ختی»، «زیره و
پیتول» و عناوینی از این دست.
صفحات پایانی به فرهنگ واژه‌ها
اختصاص دارد.

شعر

۸۱۸/۱۶۱

چاپ اول

۱۶۳- باغچه‌ی به‌به‌شت: به
شاعر: موناچات‌نامه مه‌لودنامه
میراج‌نامه جیژنه نایینی به‌کان

شاعر: عبدالقادر قادری - مهاباد:
عبدالقادر قادری - ۸۰ ص. - رقی
(شمیز) - ۳۰۰۰ ریال - چاپ اول /

۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۸۰۰-۶۱-۷
دفتر حاضر دربردارنده اشعاری است
به زبان کردی که ذیل چهار بخش
فراهم آمده است: «موناچات‌نامه»،
«مه‌لودنامه»، «جیژنه نایینی به
کان»، «به‌شیک له هونراوه کانی
نایینی و کومه لایه تی». عناوین
برخی شعرهای کتاب بدین قرار است:
«مانگی ره مه‌زان»، «به‌یانه»، «پرس
ورا»، «تیمان» و «وه خت ناسی».

چاپ اول

۱۶۴- په پوله‌ی دل: گولیزیریک
له هونراوه کانی.
شاعر: هادی سینجی - تهران: ن
والقلم، تاران - ۱۲۸ ص. - رقی
(شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول /
۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Heart butterfly: a selection of
poems
شابک: ۹۶۴-۹۱۳۲۴-۰-۶

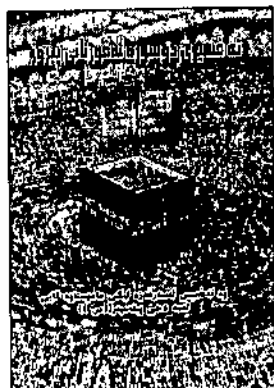

دفتر حاضر مجموعه اشعاری است به
زبان کردی که در سه بخش «به‌شی
شعری کلاسیکی هورامی»، «به‌شی
شعری نوی هورامی و سورانی»، «به
شی شعری کلاسیکی سورانی»
گردآمده است. عناوین برخی شعرها
چنین است: «مزگینی»، «تا سه»،
«فیراق»، «ماکوان»، «دل»، «باران»،
«جوانی»، «هیجر»، «دیل» و «ته‌نیا».

چاپ اول

۱۶۵- ته‌فسیری دو سوره له
قورنانی پیروز: به‌شعیری
کوردی: ۱- سوره‌ی «والضحی»
۲- سوره‌ی «والتین».
شاعر: عبدالقادر قادری - مهاباد:
عبدالقادر قادری - ۲۴ ص. - وزیری
(شمیز) - ۲۰۰۰ ریال - چاپ اول /
۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۳۳۰-۰۵۹-۵
دو سوره «والضحی» و «والتین» در
این کتاب در قالب شعر کردی شرح و
تفسیر می‌شود. افزون بر آن، در بخشی

از کتاب، شعری درباره پیامبر اکرم
(ص) آمده است.

چاپ اول

۱۶۶- چیروکی ناله‌کوک وه
چورفه سل به‌شعیر.
شاعر: عبدالقادر قادری - مهاباد:
عبدالقادر قادری - ۲۴ ص. - رقی
(شمیز) - ۱۵۰۰ ریال - چاپ اول /
۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۸۰۰-۶۲-۵

اثر حاضر مجموعه اشعاری است به
زبان کردی که ذیل این عناوین به
نظم درآمد آمده است: «ناله‌کوک»، «دایه
گیان»، «چورفه سل (دوازده مانگ)»،
«به‌هاری هومید»، «خاکه لیوه (فه
روره دین)»، «نوردی به‌هشت»، «وه
رزى‌هاوین»، «خه‌زان» و «به‌هاری به
شکوه».

چاپ اول

۱۶۷- دمدم‌نامه.
شاعر: کریم فدایی - کردستان:
انتشارات سقز - ۲۵۶ ص. - وزیری
(شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول /
۳۳۰۰ نسخه.

کتاب حاضر مجموعه اشعاری است
که به زبان کردی سروده شده است. در
این جا به نمونه‌هایی از این شعرها
اشاره می‌کنیم: «پاسی له خدای مه
زن»، «مردنی ته‌میره»، «نامه‌ی شاعر
بیاس له میر بوداتی خان»، «نامه‌ی

شابو وه زیر، «مؤکری قران» و «هانتی یوسف پاشا»

۱۶۸- دیوان سید یعقوب ماهیدشتی: کردی - فارسی شامل: غزلیات، قصاید، مسطعات، معما، رباعیات، مثنویات یعقوب بن ویس ماهیدشتی: به اتمام: محمدعلی سلطانی: خطاط: فریبا مقصودی کرمانشاهی - کرمانشاه: سپا. - ۱۰۴ ص. - رقمی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The works of seyed yaghub mahidashti: kurdish - persian شابک: ۹۶۴-۶۲۵۴-۲۴-۱

تاریخ و نقد ادبی ۸۰۹

چاپ اول ۱۶۹- جهان مدرن و ده نویسنده بزرگ. مالکوم برادبری: مترجم: فرزانه فوجلو - تهران: نشر چشمه. - ۲۶۴ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۶۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The modern world ten great writers شابک: ۹۶۴-۶۱۹۴-۸۸-۵

در کتاب حاضر، آثار ده نویسنده بزرگ

«جنبش مدرن» نقد و بررسی شده است. این نویسندگان، به زعم مولف، در دوران قبل و بعد از دو جنگ جهانی (دوران مدرنیسم) هنر و ادبیات و اندیشه را از دوران جنبش رمانتیک خارج ساخته و به جنبشی نو موسوم به «پست - مدرنیسم» رهنمون شده‌اند. این اشخاص عبارت‌اند از: «فئودور داستایوفسکی»، «هنریک ایبسن»، «جوزف کنراد»، «توماس مان»، «مارسل پروست»، «جیمز جویس»، «تی.اس. الیوت»، «لوییجی پراندلو»، «ویرجینیا وولف» و «فرانتس کافکا».

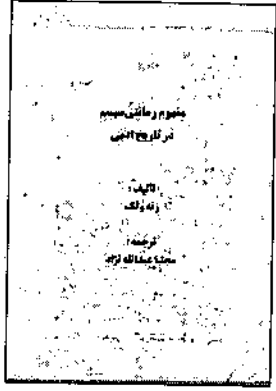
چاپ اول ۱۷۰- طنزآوران جهان نمایش. کارل فالتین، اسلامیر مروژ، کلود فورتونو: مترجم: داریوش مودیان - تهران: دنیای هنر. - ۱۹۲ ص. - جلد سوم. - رقمی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۵۷-۵-۷

چاپ اول ۱۷۱- طنزآوران جهان نمایش. اوژن یونسکو، فرناندو آرابال، فرانس ناسیراک: مترجم: داریوش مودیان - تهران: دنیای هنر. - ۱۴۸ ص. - جلد چهارم. - رقمی (شمیز). - ۵۴۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۵۷-۴-۹

چاپ اول ۱۷۲- طنزآوران جهان نمایش: سوزنیانان. بریان فیلان: مترجم: داریوش مودیان - تهران: دنیای هنر. - ۱۲۰ ص. - جلد پنجم. - رقمی (شمیز). - ۴۲۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Signalman's apprentice شابک: ۹۶۴-۹۰۵۷-۳-۰

چاپ اول ۱۷۳- مفهوم رمانتیسیسم در تاریخ ادبی. رنه ولک: مترجم: مجتبی عبدالله‌نژاد - مشهد: محقق. - ۱۴۰ ص. - رقمی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Concept of romanticism in literary history شابک: ۹۶۴-۶۶۰۰-۳-۴

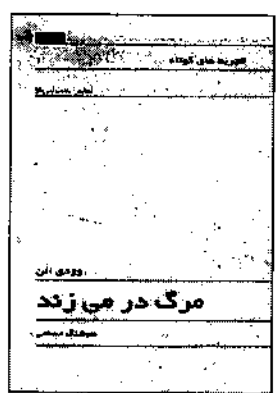
ترجمه حاضر مروری است بر تاریخچه «رمانتیسیسم» که در آن مفاهیم و جریان‌های عمده ادبی در

سده‌های گذشته به بحث گذاشته می‌شود. این کتاب به منظور نشان دادن خاستگاه مشترک جنبش رمانتیسیسم و اثبات وحدت و کلیت آن ذیل سه بخش تدوین شده است: «اصطلاح رمانتیک و مشتقات آن»، «یگانگی رمانتیسیسم اروپایی»، «ضمایم». مترجم در بخش پایانی این موضوعات را ضمیمه کتاب کرده است: «یادداشت‌های نویسنده»، «واژه‌نامه فارسی به انگلیسی»، «واژه‌نامه انگلیسی به فارسی» و «فرهنگ اعلام».

نمایشنامه ۸۱۲

چاپ اول ۱۷۴- مرگ در می‌زند. وودی آلن: مترجم: هوشنگ حسامی. - تهران: تجربه. - ۲۴ ص. - پالتویی (مقوایی). - ۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Death knocks شابک: ۹۶۴-۶۴۸۱-۱۰-۸

اثر حاضر اولین شماره از چاپ دوم مجموعه «تجربه‌های کوتاه» است که به صورت نمایش‌نامه به چاپ رسیده است. در این نمایش‌نامه «نات اکرم» که مردی است پنهان و هفت ساله با شیخ مرگ روبه‌رو می‌شود. گفت‌وگو بین این دو محتوای اصلی کتاب را تشکیل می‌دهد.

داستان ۸۱۳

چاپ اول ۱۷۵- آشوری‌ها. نیکلاس گیلدا: مترجم: کوشیار کریمی، ویلسون بیت‌منصور. - تهران: سخن گستر. - ۶۷۸ ص. - رقمی (گالینگور). - ۲۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The assyrian شابک: ۹۶۴-۹۱۴۳۷-۵-۰

چاپ اول ۱۷۶- تسخیر ناپذیر. ویلیام فاکنر: مترجم: پرویز داریوش. - تهران: امیر کبیر. - ۲۹۶ ص. - رقمی (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۰۰۰۰۴۶۵-۰

چاپ اول ۱۷۷- دلتنگی‌های نقاش خیابان چهل و هشتم (نه داستان). جروم دیوید سالینجر: مترجم: احمد گلشیری. - تهران: ققنوس. - ۲۶۴ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: nine stories شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۵۶-۳

کتاب حاضر حاوی نه داستان کوتاه است که در هریک مفهوم تنهایی در آزادی به نوعی روایت شده است. این داستان‌ها عبارت‌اند از: «یک روز خوش برای موز ماهی»، «عمو ویگیلی در کاندتی کت»، «پیش از جنگ با اسکیموها»، «مرد خندان»، «انعکاس آفتاب بر تخته‌های بارانداز»، «تقدیم به راز مه با عشق و نکبت»، «دهانم زیبا و چشمانم سبز»، «دلتنگی‌های نقاش خیابان چهل و هشتم» و «تدی». «دلتنگی‌های نقاش خیابان چهل و هشتم» خاطرات نقاش جوانی است که در آمریکا زندگی می‌کند او در هشت سالگی با جدایی پدر و مادرش روزگار سختی را می‌گذراند. پس از

مدتی مادر او با مردی به نام «بابی» ازدواج می‌کند. یک سال بعد، مرگ مادر سبب می‌شود که او با ناپذیری خود به پاریس سفر کند. او که از کودکی به نقاشی علاقه دارد در یک مدرسه هنری مشغول تحصیل می‌شود. پس از موفقیت در این کار و کسب سه مدال به همراه بابی عازم نیویورک می‌گردد. زندگی در کنار ناپذیری برای او طاقت فرسا است. روزی با خواندن یک آگهی استخدام مینی پرکار در مدرسه هنری در کانادا به این کشور سفر می‌کند. او پس از تلاش بسیار به عضویت هیات مربیان مدرسه هنری مونترال در می‌آید. و در پی آن ماجراهایی روی می‌دهد که داستان براساس آن شکل گرفته است.

چاپ اول ۱۷۸- رکسانه و اسکندر. جوان کریسی: مترجم: عبدالحمید فریدی عراقی. - تهران: ققنوس، آفریگان. - ۴۳۲ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۴۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Roxane und alexander شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۵۷-۱

رمان تاریخی حاضر روایت سرگذشت «رکسانه» اولین همسر اسکندر و دختر فرمانروای سغد است. در این کتاب مجموعه یادداشت‌های رکسانه برای فرزندش که او نیز مانند پدر، «اسکندر» نام دارد، فراهم آمده است. او فرزند خود را از بیم دشمنان به دست شبانی می‌سپارد، و با به یادگار گذاشتن این یادداشت‌ها سعی دارد فرزندش پدر خود را آن‌گونه که هست بشناسد.

چاپ اول ۱۷۹- ستاره بی‌افول و دوازده داستان دیگر. پرل باک: مترجم: هومن اعرابی. - تهران: محیط. - ۳۱۰ ص. - رقمی (شمیز). - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۳۴۶-۱۱-۷

۱۸۰- فیل. ریموند کارور: مترجم: مصطفی مستور. - تهران: تجربه. - ۲۴ ص. - پالتویی

چاپ اول

چاپ اول

کوریه های کوتاه

۳۴

فرزاد پور

من؟ من فریاد می کنم

پناه می دهی

ادبیات انگلیسی و
انگلو ساکسون

عباس‌علی رزائی: — تهران:
 سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم
 انسانی دانشگاه‌ها (سمت). — ۶۸۴
 ص. — وزیری (شمیز). — ۱۴۰۰ ریال.
 — چاپ دوم / ۱۵۰۰ نسخه.
 عنوان به فارسی: مقدمه‌ای بر ادبیات
 انگلیسی
 شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۰۴۹-X

شعر انگلیسی

فردریک پل: مترجم: پرویز شهبازی
- تهران: تجربه، - ۲۴ ص. - پالتویی
(مقوای)، - ۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول /

۱۸۳- مثلث عشق.
دانیل استیل؛ مترجم: آزاده اشتیری. -

۱۸۲- ماه پنهان است.
جان ار نست استاین یک؛ مترجم:
پرویز داریوش . تهران: امیر کبیر .
۱۵۸ ص. (رقعی (شمیز). ۴۵۰۰
ریال. چاپ چهارم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۰۴۶۲-۶

عنوان به لاتین :
From Shakespeare To Eliot
And Beyond
شابک: ۹۶۴-۹۱۷۲-۵۱-۲

[illegible]

جواب اول

میر رجبی - - تهران: ققنوس - ۲۴۰
س. - - رقی (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال -
چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه
سایک: ۷-۱۶۸-۳۱۱-۹۶۴

مکتبہ یقین دار ایمانوس شک
اکو بہاری مشترک شدہ
و نما جمعی باستانی رنگ ورم

مجموعه حاضر دربردارنده متن پنج
روزه انفرادی «راجر واترز» و گفت و
نویدهایی با برخی اعضای گروه
«بنک فلوید» است. این کتاب در ده

داستان انگلیسی

شاپک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۶۴-۴
عنوان به لاتین: The persian boy

پسر ایرانی
مادی و مروت
ترجمه آید الخلیف سائرا

۱۹۰۔ تندیسی۔

۱۹۱۔ چین ایر: متن کامل.

بارلوت برونته: مترجم: محمدتقی
پهرامی حران - تهران: جامی - ۱۳۵۶
س. - رقی (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال -
چاپ سوم / ۲۲۰۰ نسخه.
شابک: ۱-۳۴-۵۶۲۰-۹۶۴

ریاست و استادی دبیرستان کار
لسروده نایل گشت و در سال ۱۸۰۳
اولین منظومه خود را با نام «منظومه
اشعار آلمانی» سرود. هیل با سرودن
منظومه «برای دوستانی با طبع و
رسوم روستایی» شهرت جهانی یافت.
وی پس از این منظومه، گاهنامه‌ای با
عنوان «دوست خانه» درباره «بدن»
منتشر نمود. سرانجام یوهان پتر هیل
در ۲۲ سپتامبر ۱۸۲۶ در سن شصت و
شش سالگی در گذشت.

داستان آلمانی

۸۳۳

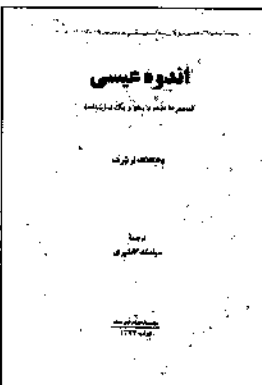
۱۹۹- آمریکا.

فرانتس کافکا، مترجم: بهرام مقدادی
.. تهران: هاشمی، ۲۹۶ ص. - رقی
(شمیز)، ۹۸۰۰ ریال. - چاپ دوم /
۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۹۷۵-۱-۶

چاپ اول

۲۰۰- اندوه عیسی (مجموعه)
هفده داستان و یک نمایشنامه).
ولفگانگ برشت: مترجم: سیامک
گلشیری. - تهران: نگاه، ۱۷۶ ص. -
رقی (شمیز)، ۸۰۰۰ ریال. - چاپ
اول.
عنوان به لاتین:

Jesus macht night mehr mit
شابک: ۹۶۴-۶۱۷۴-۹۹-X

در این مجموعه، چند داستان کوتاه
گردآمده که عناوین برخی از آن‌ها
بدین قرار است: «برادر رنگ پریده
من»، «درادی»، «چهار سرباز»، «اندوه
عیسی»، «شهر»، «این سه‌شنبه» و
«نسان». «اندوه عیسی» ماجرای
زندگی سربازی است که مسئولیت
آماده کردن قبرها را برعهده دارد.
عیسی، قهرمان داستان با متفجر
ساختن زمین‌های یخ بسته گودالی
برای دفن مردگان حفر می‌کند. یک
روز پس از آماده کرده قبری در داخل
آن قرار می‌گیرد. ناگهان متوجه
می‌شود که دو سر بالای قبر ظاهر
شدند عیسی از مشاهده این صحنه
وحشت می‌کند. او تصمیم می‌گیرد تا
از این کار کناره‌گیری کند، اما با

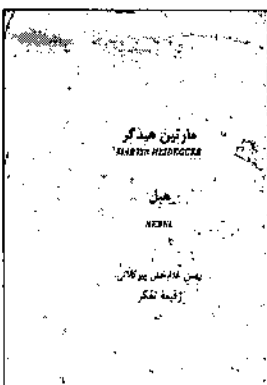

دفتر حاضر مجموعه اشعاری است از
شعرای آلمان در نیمه اول قرن بیستم
که ترجمه فارسی آن‌ها به همراه
زندگی‌نامه شاعر، عرضه شده است.
نیمی از صفحات این دفتر با خط فروغ
فرخزاد و نیمی دیگر با حروف چاپی
فراهم آمده است. عناوین برخی
سروده‌ها بدین قرار است: «خدا حافظ
/ هانس آدلر»، «اوریل / فرانتس
بلای»، «پاییز جنگل / هرمان بروخ»،
«بازگشت / آلبرت ارشتاین»، «پائیز /
اوسپ کالتر»، «مستی جاودان /
اشفان تسوایگ».

چاپ اول

۱۹۸- هیل = HEBEL
مارتین هیدگر: مترجم: بهمن
خدابخش پیرکلانی. - تهران: رفیع
تفکر، ۲۴ ص. - جیبی (شمیز)،
چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Hebel der hausfreund
شابک: ۹۶۴-۹۰۲۶۵-۱-۷

در این کتاب با شرح احوال و آثار
«یوهان پتر هیل» شاعر و نویسنده
آلمانی آشنا می‌شویم. «هیل» در سال
۱۷۶۰ میلادی در «بازل» به دنیا آمد.
در یک سالگی پدر و در سیزده‌سالگی
مادرش را از دست داد. او بعدها به
دبیرستانی در «کارلسروه» رفت.
هیل در «ارلانگن» به فراگیری
تشویش‌پزدخت و در کلیسای
پروتستان در سمت دستکاری مشغول
فعالیت شد. او در سی و یک سالگی به

اعضای یک هیات علمی وارد
سرزمین بین‌النهرین می‌شود. حوادثی
که در آن‌جا برای آنان اتفاق می‌افتد
سبب دلهره و وحشت اعضای گروه
می‌گردد. سرانجام لوئیز به طرز
اسرارآمیزی به قتل می‌رسد. تمام
شواهد حاکی از آن است که قاتل
متعلق به عالم ارواح است. در این
هنگام «هرکول پوارو» برای حل یکی
از پیچیده‌ترین ماجراها یعنی قتل
این زن وارد عمل می‌شود و...

چاپ اول

۱۹۵- معمای ارومونت.
گردآورنده: الفرد جوزف هپچکاک؛
مترجم: مریم زکریا. - تهران: هرمس،
کتابهای کارآگاه، ۲۱۴ ص. - پالتویی
(شمیز)، ۵۶۰۰ ریال. - چاپ اول /
۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۴۱-۳۷-۷

شعر آلمانی
۸۳۱

۱۹۶- اکسون میان دو هیچ
(مجموعه‌ای کامل اشعار نیچه).
فریدریش ویلهلم نیچه: مترجم: علی
عبداللهی. - تهران: نازج، ۳۳۶ ص.
- رقی (شمیز)، ۱۴۰۰۰ ریال. -
چاپ دوم / ۲۲۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Jetzt zwischen zwei nichtse
شابک: ۹۶۴-۶۳۷۲-۳۵-X

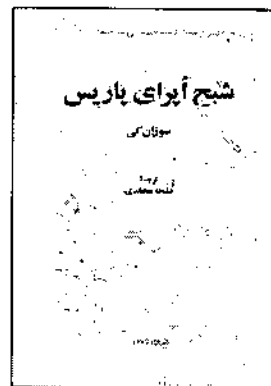
چاپ اول

۱۹۷- مرگ من روزی ...
مجموعه‌ای از: نمونه‌های آثار
شعرای آلمان در نیمه اول قرن
بیستم.

مترجم: فروغ فرخزاد، مسعود فرخزاد؛
خطاط: بیژن بیژنی. - تهران: ایران
جام، ۱۶۰ ص. - رقی (شمیز)،
۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰
نسخه.
عنوان به لاتین:

One day my death ...
شابک: ۹۶۴-۹۱۴۴۹-۲-۷

(شمیز)، ۲۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول
/ ۲۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۷۱-۰۵-۷

رمان حاضر ماجرای زندگی شخصی
به نام «اریک» است. او از پدو تولد در
چهره خود به جای دماغ، حفره‌ای دارد
که او را بسیار زشت ساخته است.
مادرش در همان اوان مجبور شد
ماسکی برایش بدوزد و از آن پس تا
پایان عمر، او با ماسک ظاهر می‌شود.
زشتی چهره، اریک را به شدت منزوی
و تنها کرد. در این داستان، رنج و
تالعات اریک با نبوغ سرشار او به
تصویر کشیده شده است. اریک در هنر
معماری دستی توانا دارد. این قابلیت
سبب گردید اجرای ساختمان بزرگ
ایرای پاریس را به او بسپارند. او با
عشق که به هنر موسیقی داشت این
مهم را به شکلی مطلوب به پایان
رساند. زمان یکچند سبزی می‌شود و
اریک شیفته خواننده اپرا می‌شود.
دلدادگی او به مرور زمان افزون‌تر
می‌شود. او به هنگام مصاحبت با
خواننده اپرا همچنان ماسکی بر
چهره دارد. اریک به رغم اصرار
دلبندش حاضر نیست چهره خود را به
او بنمایاند، زیرا تجربه تلخ این کار با
از دست دادن معشوق قبلی‌اش همواره
او را می‌آزارد. اریک اینک در دم مرگ
صورت خود را به معشوقش نشان
می‌دهد و برای اولین و آخرین بار،
بوسه انسانی را بر چهره خود لمس
می‌کند.

چاپ اول

۱۹۴- قتل در بین‌النهرین.
آگاتا (میلر) کریستی: مترجم: نکین
ازدجینی. - تهران: آشیانه کتاب، -
۳۰۴ ص. - رقی (شمیز)، ۹۰۰۰
ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۳۵۰-۱۱-۹

این داستان بیانگر سرنوشت زنی
است به نام «لوئیز لیدنر». او همیشه
در ترس از نامه‌های ارسالی همسر
سابقش به سر می‌برد. همسر او
سال‌ها پیش مرده است، ولی با
نامه‌هایی که برای «لوئیز» می‌فرستد
باعث آزار او می‌گردد. لوئیز پس از
چندسال ازدواج می‌کند و به همراه

۱۹۲- داستان دو شهر.
چارلز دیکنز: مترجم: ابراهیم یونس.
- تهران: نگاه، ۴۸۰ ص. - رقی
(شمیز)، ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول
/ ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۳۶-۲۲-X

چاپ اول

در این رمان وقایع اجتماعی - تاریخی
انگلیس در اواخر سال ۱۷۷۵ م. ذیل سه
بخش به تصویر در آمده است. عناوین
بخش‌ها بدین قرار است: «کتاب اول / عمر
دوباره»، «کتاب دوم / رشته زرین» و
«کتاب سوم / مسیر طوفان». بخش‌های
کتاب را با عناوینی از این دست
می‌خوانیم: «زمان»، «کالمکه پست»،
«میخانه»، «صداهای نقر»، «شغال» و
«کفشدوز». این داستان با سفر آقای
جایوس لوری به شهر «اور» آغاز می‌شود.
او نماینده بانک تلس در انگلیس است و
در مهمانخانه‌ای در این شهر با شخصی به
نام «میس مانت» قرار ملاقات دارد.
هیچ‌کس سال پیش آقای لوری مسئول
رسیدگی به امور مالی پدر میس مانت بوده
است. با ناپدید شدن ناگهانی آقای مانت -
پدر میس مانت - همگان تصور می‌کنند که
او مرده است. اکنون پس از گذشت سال‌ها
آقای لوری اطلاع می‌یابد که او زنده است.
آقای مانت در پی انقلاب فرانسه محکوم
به حبس می‌شود، ولی در پی وقایعی آزاد
می‌شود و از آن پس به طور ناشناس روزگار
می‌گذراند. میس مانت پس از اطلاع از
زنده بودن پدرش به همراه آقای لوری عازم
فرانسه می‌گردد آقای «دفارو» و همسرش
که طی چند سال گذشته مراقبت از آقای
مانت را بر عهده داشته‌اند، آنان را نزد او
می‌برند. دختر جوان که از دو سالگی چهره
پدر را ندیده است با دیدن او هیجان زده
می‌شود و تصمیم می‌گیرد به همراه پدرش
به انگلیس برگردد. ادامه داستان بنا
بازگشت آنان به انگلیس و وقایعی که
پشت سر می‌گذارند شکل می‌گیرد.

چاپ اول

۱۹۳- شیخ ایرای پاریس.
سوزان کی: مترجم: ملیحه محمدی؛
ویراستار: کاظم فرهادی. - تهران:
نشر چشمه، ۵۰۰ ص. - رقی

مخالفت سرخوخته مواجه می‌شود؛ از این رو...

شابک:

۹۶۴-۰۰۰-۴۲۰-۰۰

چاپ اول

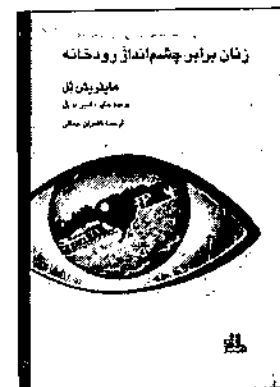
۲۰۱- زنان برابر چشم‌انداز رودخانه: رمان در قالب گفتگو و تگ‌گویی.

هاپنیش بل؛ مترجم: کامران جمالی - تهران: کتاب مهناز - ۲۷۲ ص. - رقی (شمیز) - ۶۲۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Frauen vor Pablandschaft

شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۶۴۰-۰۳

«زنان برابر چشم‌انداز رودخانه» روایتی است داستانی که در قالب نمایش‌نامه به رشته تحریر درآمده است. برخی افراد برجسته داستان عبارت‌اند از: «پاول شونت»، «هانیش فن کریل»، «اسفنج»، «اریکا ووبلر» و «کاتارینا ریشت». نمایش در ایوان وسیع و مسقف یک ویلا اشرافی به اجرا درمی‌آید. این ایوان که به ساحل «راین» مشرف است، مسجل زندگی «اریکا» و همسرش «ووبلر» است. اریکا اولین هنرمندی است که در صحنه حضور می‌یابد. او با لباس خانه و روزنامه‌ای در دست پشت میز صبحانه قرار می‌گیرد. «کاتارینا» مستخدم خانه با قوری قهوه وارد می‌شود. اریکا و کاتارینا درباره مسائل روزمره گفت‌وگو می‌کنند. اریکا در حین صحبت با کاتارینا از زندگی شخصی خود سخن می‌گوید. با ورود «ووبلر» همسر اریکا موضوع بحث آن‌ها تغییر می‌کند. ووبلر با اشاره به مقاله‌ای در روزنامه مطلب مهمی را شرح می‌دهد که ادامه داستان براساس آن شکل می‌گیرد.

داستان فرانسوی

۲۰۲- بینوایان.

ویکتور ماری هوگو؛ مترجم: حسینی مستعان - تهران: امیر کبیر - ۸۷۰ ص. - جلد دوم. - رقی (شمیز) - (دوره) ۴۲۰۰۰ ریال - چاپ پانزدهم / ۱۵۰۰ نسخه.

چاپ اول

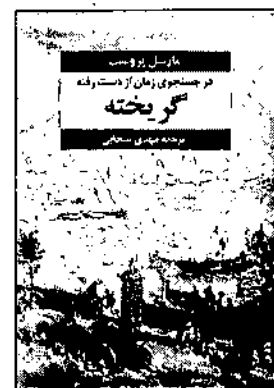
۲۰۳- در جستجوی زمان از دست رفته: گریخته.

مارسل پروست؛ مترجم: مهدی سجایی - تهران: نشر مرکز - ۳۶۸ ص. - جلد هفتم. - رقی (گالینگور) - ۱۸۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۴۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

A la recherche du temps perdu

شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۱۳۳-۰۱

«در جست و جوی زمان از دست رفته» اثر سترگ نویسنده‌ای است که برخی از برجسته‌ترین صحنه‌های آن به موضوع «بیماری» اختصاص می‌یابد. «مارسل پروست» در این مجموعه هشت جلدی، تصاویری آکنده از درماندگی بیماران را ترسیم می‌کند. او از بیماری‌ها با زبانی اساطیری سخن می‌گوید: «گریخته» جلد هفتم مجموعه حاضر است. این بخش از داستان با فرار «آلبرتین» آغاز می‌گردد. مارسل پس از فرار آلبرتین، به دنبال راه حلی است تا بتواند او را دوباره بازگرداند. وی به علت علاقه شدید به آلبرتین نمی‌تواند او را فراموش کند؛ از این رو با جسمی آزاده به جست و جوی او می‌پردازد. «مارسل» از دوست خود «سن لو» برای یافتن همسرش کمک می‌خواهد. او به دلیل وجه اشتراکی که بین سرنوشت خود و دوستش احساس می‌کند او را برای این کار در نظر می‌گیرد. داستان با چگونگی جست و جوی آلبرتین و کشف علت فرار او ادامه می‌یابد.

چاپ اول

۲۰۴- شازده کوچولو.

آنتوان دو سنت‌اکزوپری؛ مترجم: اصغر رستگار - اصفهان: نقش خورشید - ۸۴ ص. - پالتویی (شمیز) - ۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Little prince

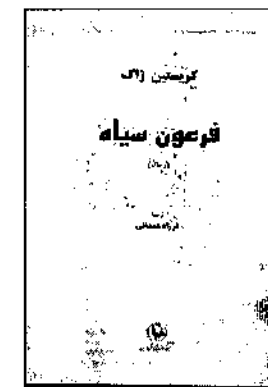
شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۹۱۸۶۷-۰۱

کتاب مصور حاضر خاطرات مردی است که در کودکی به نقاشی علاقه فراوانی داشته است، اما عدم تشویق بزرگترها سبب روی گردانی‌اش از نقاشی می‌شود. او در همان اوان تصمیم می‌گیرد خلبان شود و به نقاط دور دست پرواز کند؛ از این رو در عالم رویا به آفریقا سفر می‌کند. خلبان کوچک در حین سفر به دلیل خرابی هواپیمایش ناگزیر در یکی از بیابان‌های آفریقا فرود می‌آید. در آن‌جا موجودی عجیب به نام «شازده کوچولو» از او می‌خواهد تا برایش تصویر کوفسندی را بکشد. خلبان کوچک ابتدا وحشت می‌کند، اما سپس درمی‌یابد که شازده کوچولو موجودی است بی‌آزار که از سیارک «ب ۶۱۲» آمده است. شازده کوچولو پس از دوستی با او ماجرای زندگی خود را تعریف می‌کند. شازده می‌گوید یک روز در سیاره کوچکش گلی زیبا و مغرور می‌روید و او مراقبت از گل را بر عهده می‌گیرد، اما بهانه‌های پی‌درپی گل سرخ باعث می‌شود تا شازده کوچولو سیاره‌اش را ترک کند. او به سیاره‌های مختلف سفر می‌کند و در هریک با موجودات عجیبی روبه‌رو می‌گردد تا این‌که...

چاپ اول

۲۰۵- فرعون سیاه (رمان).

کریستین ژاک؛ مترجم: فرزاد همدانی - تهران: مروارید - ۳۱۲ ص. - رقی (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ اول

۲۰۰۰ / نسخه.

عنوان به لاتین: Le pharaon noir

شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۶۰۲۶-۰۳

رمان حاضر داستانی است تاریخی درباره زندگی یکی از فراغته مصر به نام «پیانخی». او یکی از فراغته سلسله بیست و پنجم است که پیش از سی سال حکومت کرد. ماجرای زندگی او بر روی لوح سنگی بزرگی در موزه قاهره حک شده است. پیانخی سپاهی در «تیس» مستقر کرده تا از شهر مقدس خدای «آمن» محافظت کند. او به پایتخت خود «نوبه» پناه برده و از مصر دور است. مردم مصر به دلیل جنگ بین قبایل و شورش شاجان لیبیایی در فقر و فلاکت به سر می‌برند. آنان از «پیانخی» که فرعون سیاه نامیده می‌شود یاری می‌خواهند. «تفناخت» فرمانده بزرگ لیبی، قصد دارد سرزمین پیانخی را تصرف کند. او برای تسخیر مصر با «کانش» سخنگوی قبایل لیبی متحد می‌شود. این داستان با چگونگی مبارزات «تفناخت» و «فرعون سیاه» ادامه می‌یابد.

۲۰۶- میوه ممنوع.

ژول ماری؛ مترجم: ولی‌الله شادان - تهران: جامی - ۵۸۲ ص. - رقی (شمیز) - ۹۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۵۶۲۰-۰۳۵-X

شعر ایتالیایی

۲۰۷- کمدی الهی = La divina commedia: برزخ = Purgatorio.

دانته آلیگیری؛ مترجم: شجاع‌الدین شفا - تهران: امیر کبیر - ۴۸۷ ص. - جلد دوم. - وزیر (گالینگور) - (دوره) ۶۰۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۳۹۹-۰۹

۲۰۸- کمدی الهی = La divina commedia: بهشت = Paradiso.

دانته آلیگیری؛ مترجم: شجاع‌الدین شفا - تهران: امیر کبیر - ۶۹۲ ص. - جلد سوم. - وزیر (گالینگور) - (دوره) ۶۰۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۴۳۵-۰۹

۲۰۹- کمدی الهی = La divina commedia: دوزخ = Inferno.

دانته آلیگیری؛ مترجم: شجاع‌الدین شفا - تهران: امیر کبیر - ۵۴۸ ص. - جلد اول. - وزیر (گالینگور) - (دوره) ۶۰۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۳۹۷-۰۲

داستان ایتالیایی

۲۱۰- بهار رم.

امانوئل ریل؛ مترجم: عباس پژمان

تهران: هاشمی - ۲۶۰ ص. - رقی (شمیز) - ۹۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Un printemps d'Italie

شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۹۱۹۷۵-۰۸

چاپ اول

رمان حاضر گزارش زندگی خلبانی است که با سقوط هواپیمایش حوادث خطیری را پشت سر می‌گذارد. «سنت رز» خلبان بمب افکن B26 از پایگاه «ویلا چیدرو» مأمور حمله به مخزن مهم سوخت «ورماخت» در آلمان است. هواپیمای او در مقابله با آتش ضد هوایی دچار سانحه می‌شود. سنت رز با آتش گرفتن هواپیمای آن خارج شده با چتر نجات در نزدیکی پلازی فرود می‌آید. او به هنگام سقوط، به شدت زخمی می‌شود. کشاورزی که در مزارع اطراف شاهد ماجرا هستند به کمک او می‌شتابند. آنان از ترس آلمانی‌ها سنت رز را در انبار کاهی مخفی می‌کنند. شهر رم با حضور نیروهای آلمانی نا امن است با این همه، زنی روستایی پرستاری او را بر عهده می‌گیرد. دکتر «آلدومانتگنا» با قبول خطر برای معاینه «رز» عازم روستا می‌شود. دکتر معتقد است که زخم او نیاز به عمل جراحی دارد و باید هر چه زودتر به شهر منتقل گردد. پس از چند روز سنت رز با مدارک جعلی که دکتر برایش تهیه کرده وارد رم می‌شود و...

۲۱۱- کنیز ملکه مصر (جلد ۱ و ۲، ویرایش جدید).

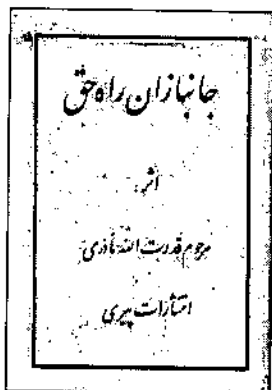
میکل پیرامو؛ مترجم: ذبیح‌الله منصوری - تهران: زرین - ۷۰۸ ص. - وزیر (گالینگور) - ۳۰۰۰۰ ریال - چاپ چهاردهم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۴۰۷-۰۹۸-۴

ادبیات پر تغالی

۲۱۲- کیمیاگر.

پائولو کوئلیو؛ مترجم: حسین نسیمی؛ مصحح: اسماعیل جنتی - تهران: ثالث - ۲۸۴ ص. - رقی (شمیز) -

حضرت زینب (س)، «پانزدهم شعبان» و اشعاری دیگر.

چاپ اول

۲۲۴- خیال سنیوانگاهی: مجموعه شعر. شاعر: اسکندر نجفی سوها - اردبیل: آذر سبلان - ۲۰۰ ص. - رقی (شمیز) - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۸۵۹-۵-X

دفتر حاضر مجموعه شعری است که به زبان ترکی با عناوینی از این قبیل فراهم آمده است: «روانیم، صورتیم، سن سن خدایا»، «داها سایمیر منی چشم»، «تباہ ایلر منی من من الهی»، «بوگون اولمک داها دردیوخ» و «گوره سن من شعر دییرم».

چاپ اول

۲۲۵- دانگ نملی گوزوم: عبدالقهار صوفی راد - گنبدکاووس: مختومقلی فراغی - ۱۲۲ ص. - رقی (شمیز) - ۴۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Dan nemli gozum
۹۶۴-۹۱۸۳۲-۲-۱
شابک: کتاب حاضر دربردارنده اشعاری است که به زبان ترکمنی به نظم درآمده است. در مقدمه کتاب، نوشته‌ای درباره تحول ادبیات ترکمن و رخدادهای

چاپ اول

۲۲۲- نغمه‌های زندگی: جبران خلیل جبران، مترجم: افشین هاشمی - تهران: محیط - ۱۶۸ ص. - رقی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Messenger
۹۶۴-۶۲۴۶-۰۰۰-۱
شابک:

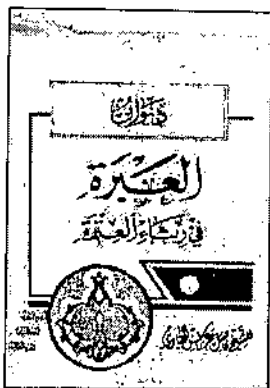
ترجمه حاضر مجموعه‌ای است از سه اثر برجسته «خلیل گیلبران» که طی این عناوین فراهم آمده است: «پیام آور»، «بوستان پیام‌آور»، «ندای استاد». در این مجموعه، گیلبران علیه قوانین اجتماعی حاکم و تفکرات و رسوم جوامع مختلف قیام کرده، از صلح و آرامش صوفیانه حاکم بر جامعه سخن می‌گوید. برخی مطالب مطرح شده در این مجموعه عبارت‌اند از: عشق به آفریدگار، عشق پرودگار به مخلوقات خویش، روابط اجتماعی حاکم بین انسانها، روحیات و خصوصیات پسندیده انسانی و انسانیت.

ادبیات زبانهای اورال -
التائی، سبیریایی قدیم
و ...

چاپ اول

۲۲۳- جانبازان راه حق: شاعر: قدرت‌الله نادری - تهران: پیرو - ۵۹۴ ص. - جیبی (گالینگور) - ۱۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۶۲۲-۱۵-۱
این مجموعه حاوی اشعاری است به زبان فارسی و ترکی درباره واقعه کربلا و شهادت امام حسین (ع) و یاران آن حضرت. در مجموعه حاضر این سروده‌ها آمده است: «عید مبعث»، «نوحه شام غریبان»، «خروج امام حسین (ع) از مدینه»، «تولد امام حسین (ع)»، «نوحه اربعین حسینی»، «راه شام و دیسر راهب»، «خطبه

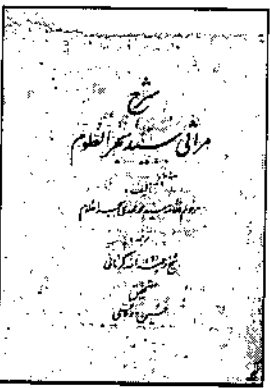

برخی شعرها عبارت است از: «قصیده فی رثا الحسن»، «رجوع السبایا الی کربلا»، «قصیده فی رثاءالحسین»، «رجوع الحسیر الی المعرکه»، «الامام علی نیراس العدله»، «نعی یوم الحادی عشر» و «یوم العاشر من المحرم».

۲۲۰- دیوان دمعه الحزین و فرجه المحیین: شاعر: محمدرضا اسدی - [قم]: محمدرضا اسدی - ۲۴۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال - ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۸۰۰-۴۶-۳

چاپ اول

۲۲۱- شرح مرثی سید بحرالعلوم: محمدمهدی بن مرتضی بحرالعلوم: گردآورنده: حسین درگاهی - تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، اسوه - ۲۶۴ ص. - رقی (شمیز) - ۸۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

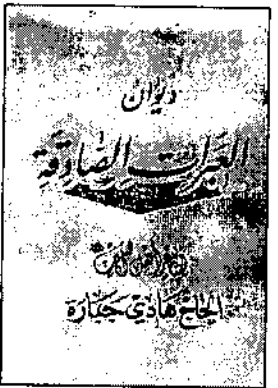
اثر حاضر شرح مرثی علامه بحرالعلوم درباره شهادت امام حسین (ع) و یاران ایشان است. در این کتاب اشعار عربی از نظر لغت، اعراب و معنی ذیل یازده بند شرح و بررسی شده است. برخی عناوین کتاب عبارت‌اند از: «خون نوشته‌های در و دیوار کربلا»، «مقدمه شارح»، «تعلیق (المرثیه الثانیه عشر)»، «تکلمه شارح» و «مثنی ترکیب بند علامه

شبه‌های قدر به نظم درآمده است. اشعار مجموعه حاضر بدین شرح است: «عده قصائد لجمع ایام السنه»، «فی ما یخص الیله التاسع عشر من رمضان»، «فی ما یخص الیله العشرین من رمضان»، «فی ما یخص الیله الواحد والعشرین من رمضان»، و «فی ما یخص الیله الثانی والعشرین من رمضان و لیله القدر و لیله عیدالفطر».

۲۱۷- دیوان السکرانی: شاعر: یعقوب سکرانی - [قم]: یعقوب سکرانی - ۲۰۸ ص. - جلد اول - وزیری (شمیز) - ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۸۰۰-۵۰-۱

چاپ اول

۲۱۸- دیوان العبرات الصادقه: شاعر: هادی جبار - قم: مکتبه الحیدریه - ۲۰۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۹۰-۱۸-۸

مجموعه حاضر دربرگیرنده اشعاری به زبان عربی است که ذیل این موضوعات گردآمده است: «قصائد الکعبه»، «قصائد اللطم»، «فی التجلیه و العکلی و الموشح و النصاری و السریع و الفاتزی» و «فی الایوذه و الموالم و النعی». عناوین برخی اشعار نیز از این قرار است: «موشح هلالی»، «فی انصار الحسین» (ع)، «فی مدح و خدمه سیدالشهدا» (ع) و «عند رجوع السبایه».

چاپ اول

۲۱۹- دیوان العبره فی رثاء العترة: شاعر: فاضل حیایو - قم: شریف‌الرضی - ۱۴۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۴۶-۱۱-۸

در این مجموعه اشعاری عربی درباره وقایع قیام امام حسین (ع) و رثای آنمه اظهار گردآمده است. عناوین

۹۰۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: L'alchimiste
شابک: ۹۶۴-۶۳۰۴-۴۶-۴

ادبیات زبانهای هند و
اروپای شرقی و سلتی

۲۱۳- پولیکوشکا.

لی‌یف نیکلایوویچ تولستوی: مترجم: رضا عقیلی - تهران: امیر کبیر - ۱۶۰ ص. - جیبی (شمیز) - ۲۹۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۴۶۳-۴

ادبیات زبانهای
افریقای - آسیایی (حامی و
سامی)

۲۱۴- الادب العربی و تاریخه حتی نهاییه العصر الاموی: محمدعلی آذرشب - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) - ۲۴۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۱۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۵۹۰-۱۹۸-۴

۲۱۵- جمهوری در اتوبوس: نزار قبانی: مترجم: حسن فرامزی - تهران: دستان - ۱۵۲ ص. - رقی (شمیز) - ۵۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۵۵۵-۱۰-۱

چاپ اول

۲۱۶- دیوان الحنین فی ذکری الطاهرین: فی رثاء الامام علی بن ابی طالب (ع). شاعر: ام‌مظفر آل‌شیرخاقتی - قم: انوار الهدی - ۳۵۲ ص. - جلد دوم - وزیری (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۲۳-۲۰-۶

«الحنین فی ذکری الطاهرین» مجموعه شعری است به زبان عربی که درباره ماه مبارک رمضان و

چاپ اول

۲۲۸- رنگارنگ کریمی شامل:

جلدهای اول، دوم و سوم.

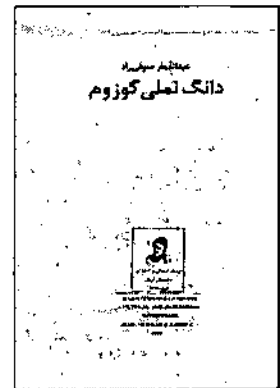
شاعر: حسین کریمی - تهران: پیری.

۶۰۴ ص. - وزیری (گالینگور) -

۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰

نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۶۲۲-۰۳-۸

فرهنگی، اجتماعی و سیاسی آن به چشم می‌خورد. در بخشی از کتاب نیز با عنوان ترکمنی را چگونه بنویسیم مطالبی درباره الفبای این زبان و تاثیر پذیری آن از دین اسلام بیان گردیده است. برخی سروده‌های کتاب بدین قرار است: «گلین غیزلار»، «باریندا»، «ساحار»، «پیراغی»، «آیرالیف»، «آغاران ساج لار»، «یاغیش حاقدا» و «واتان».

۲۲۶- دیوان چهارده معصوم کریمی.

شاعر: حسین کریمی - تهران: پیری.

۴۳۶ ص. - جیبی (گالینگور) -

۱۱۰۰۰ ریال - چاپ هفتم / ۱۵۰۰

نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۶۲۲-۱۷-۸

چاپ اول

۲۲۷- رباعیات معصومی.

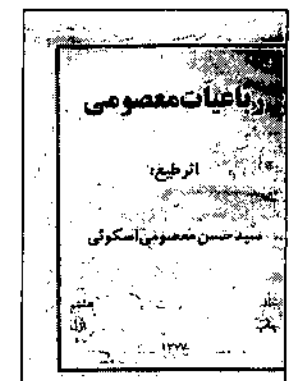
شاعر: حسن معصومی اسکوتی -

تهران: پروا - ۴۲۰ ص. - جلد هشتم.

- جیبی (گالینگور) - ۱۰۰۰۰ ریال -

چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۰۴۲-۰۵-۹

کتاب حاضر مجموعه‌ای است از اشعار ترکی و فارسی که درباره مقام و مصائب ائمه اطهار (ع) به نظم درآمده است. «قرآن کلام خداست»، «نماز ستون دیندور»، «به مناسبت ماه مبارک رمضان»، «عبرتنامه»، «شهادت رسول خدا (ص)» و «مقام امام حسین (ع)» از جمله این

فراوان راهی آن دیار می‌شود. او همزمان با مصلوب شدن عیسی ناصری به دروازه اورشلیم می‌رسد. «مارکو» پس از آن برای دست‌یابی به تعلیم مسیح در پی دوستان و پیروان او روان می‌گردد. در ادامه داستان شرح مسیری که مارکو می‌پیماید آمده است.

چاپ اول

۲۳۴- نغمه عزا در مدح و مراثی حضرت اباعبدالله الحسین (ع).

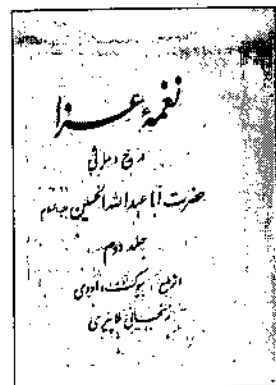
شاعر: بیوک داودی تبار - قم: طلایه

نور - ۴۸۴ ص. - جلد دوم - جیبی

(گالینگور) - ۱۴۰۰۰ ریال - چاپ

اول / ۲۰۰۰ نسخه.

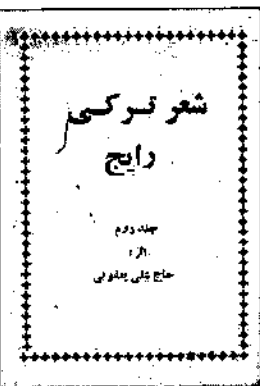
شابک: ۹۶۴-۹۰۱۴۴-۱-۲

دفتر حاضر مجموعه شعری است به زبان ترکی در مدح و رثای امام حسین (ع) و اهل بیت ایشان. در بخشی از کتاب اشعاری به زبان فارسی نیز گردآمده است. برخی اشعار عبارت‌اند از: «معجزه حضرت زهرا (س)»، «تولد مولی الموحدين علی (ع)»، «تولد امام حسن (ع)»، «اول ماه محرم»، «غزل امام زمان (عج)»، «دوبیتی شهادت زینب کبری (ع)»، «نوحه اربعین با آهنگ شبانگاهان» و «خطبه حضرت زینب (ع) در مجلس یزید».

نمایه پدیدآور

Bahrani, Ali	۱۴
Jupp, T.C.	۱۳
Milne, John	۱۳
Rezai, Abbas Ali	۱۸۶
Valian, Hadi	۱۴
Yousefizadeh, Mahdad	۱۴
Zareh, Ferdous	۱۴
آذرشب، محمدعلی	۲۱۴
آزادال، فرناندو	۱۷۱
آزادی‌احمدآبادی، جلیل	۵۱-۵۲
آشوری، داریوش	۱
آل‌شیرخاقانی، ام‌مظفر	۲۱۶
آن، وودی	۱۷۴
آلیگیری، دانت	۲۰۷-۲۰۸-۲۰۹
آوردی، حسین	۱۵۹

این دفتر حاوی اشعاری به زبان ترکی است که درباره مسائل مذهبی و اجتماعی سروده شده است. برخی شعرها عبارت‌اند از: «گیدملدی»، «دنیا به نیه گلمسن»، «قالیما جاتی»، «دنیا بی وفادی»، «حسرت چکر»، «اولماق گرک» و «آل خبر».

۲۳۲- گلستان کریمی.

شاعر: حسین کریمی - تهران: پیری.

۴۱۰ ص. - جیبی (گالینگور) -

۱۱۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۱۰۰۰

نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۶۲۲-۲۱-۶

چاپ اول

۲۳۳- مارکوی رومی = Marco il romano.

میکاتومی والتاری: مترجم: مریم

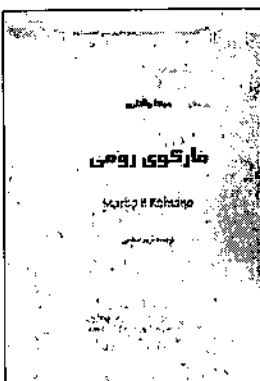
صالحی - تهران: آوای اندیشه،

سمیر - ۵۱۶ ص. - وزیری (گالینگور).

۲۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰

نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۰۸۹-۰۰-X

در این رمان تاریخی تعلیمات مسیح به زبان ساده، از دیدگاه یک مسیحی بیان شده است. «مارکو» جوان رومی در پی تحصیل فلسفه راهی اسکندریه شده در آن جا پس از برخورد با علمای یهود، درمی‌یابد که ناچی جهان در اورشلیم ظهور خواهد کرد. او در پی این یاور با دشواری‌های

چاپ اول

۲۳۱- شعر ترکی رایج.

شاعر: علی یعقوبی - تهران: پیری.

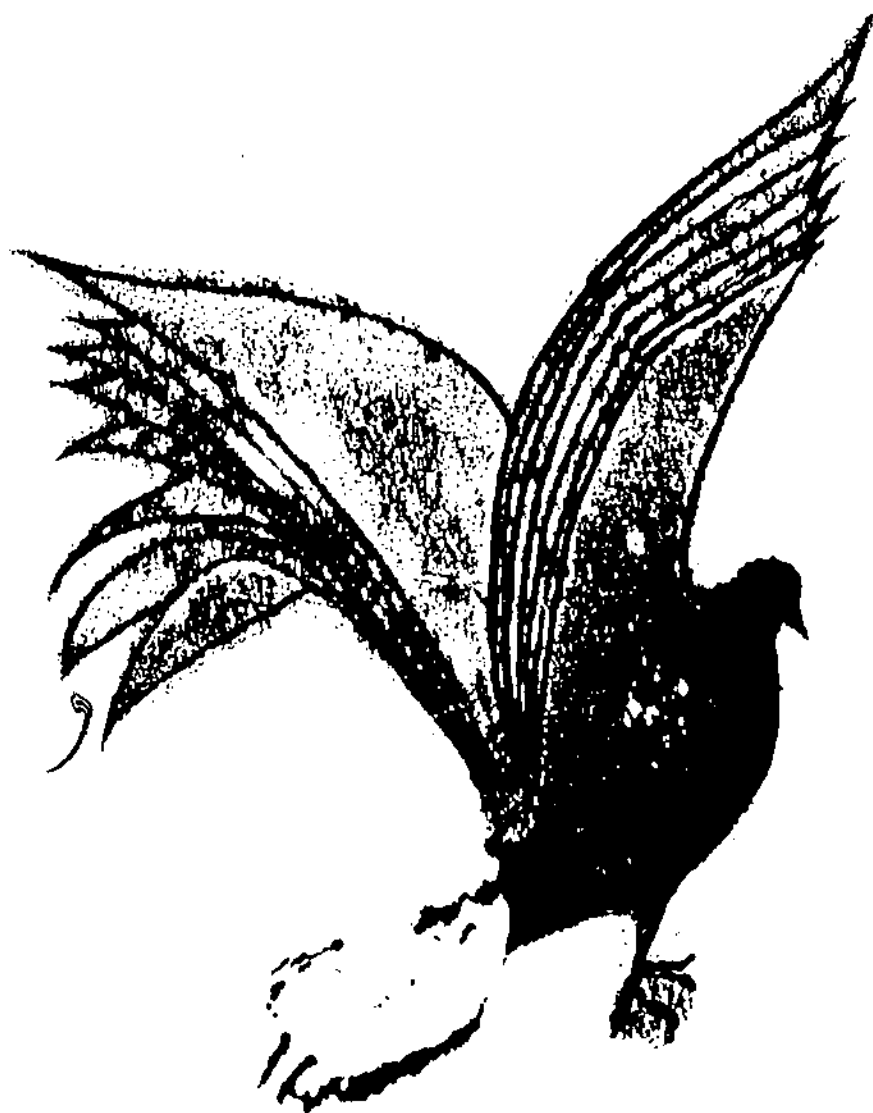
۱۸۸ ص. - جیبی (مقوایی) - ۲۵۰۰

۱۵۴	آوینی، مرتضی
۲۷-۳۰-۴۷	احمدی‌پیرجندی، احمد
۷۹	احمدیان، ابراهیم
۱۲۰	ارژنگ، شهلا
۱۹۴	ازجینی، نگین
۱۸۲	استائین‌یک، جان‌ارنست
۱۸۳	استیل، دانیل
۲۲۰	اسدی، محمدرضا
۱۱۵	اسدی، مهین‌بانو
۱۸۳	اشتری، آزاده
۶۶-۱۳۲	اعتمادزاده، محمود
۱۷۹	اغرایی، هومن
۷	افتخار، رفیع
۹۷	اقتداری، علی‌اصغر
۱۱۱	اکبری، منوچهر
۶	الهی، اصغر
۲	امامی، نصرالله
۸۹	امین‌توکلی، فرزاد
۳	امین‌شیرازی، احمد
۱۸۴	اندرودی، اصغر
۶۱	باباطاهر
۱۷۹	باک، پرل

بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی	۲۲۱
برادبری، مالکوم	۱۶۹
برادران شاهرودی، اسماعیل	۷۵
برشرت، ولفگانگ	۲۰۰
برکنفله، ویویان گرنی	۱۸۴
برونته، شارلوت	۱۹۱
بسطامی، نسترن	۸۸
بشارتی، علی محمد	۹۴
بل، هایتریش	۲۰۱
بوون، الیزابت	۹
بهدار، م.	۱۳۱
بهارلویی، شهریانو	۱۴۲
بهرامی حران، محمدتقی	۱۹۱
بهرادمنش، عبدالرحمن	۳۱
بهمن، مهناز	۱۰
بیات‌افشار، محمود	۱۸-۲۰
بیت‌منصور، ویلسون	۱۷۵
بیژنی، بیژن	۱۹۷
پرچی، مهدی	۱۸۸
پروست، مارسل	۲۰۳
پژمان، عباس	۲۱۰
پل، فردریک	۱۸۵
پیرامو، میک	۲۱۱
پیرنظر، هوشنگ	۱۸۱
پیمان، محمد	۳۳-۳۴
ترکی، علی	۱۰۴
تقی‌زاده، صفر	۶
تواین، مارک	۱۸۱
تولستوی، لی‌یف‌نیکالایوویچ	۲۱۲
ناضیه، مهدی	۱۲۸
نامنی، نسرين	۱۲۳-۱۲۷
ثروتیان، بهروز	۱۷
جاور، مهرداد	۸۳
جبار، هادی	۲۱۸
جبران، جبران خلیل	۲۲۲
جعفری‌جوژانی، مسعود	۱۱۴
جمالی، کامران	۲۰۱
جنتی، اسماعیل	۲۱۲
جنتی‌فر، محمد	۱۵
جوینی، عزیزالله	۵۹
جهانبانی، فریدون	۱۵۷
چوبینه، سجاد	۵۷
حائری، محمدحسن	۸۱

۵۳	پیروی: شیراز	۱۹۶	نیچه، فریدریش ویلهلم	۱۴۲	بانوان اصفهان	۱۳۶	سنگچولی، غلامرضا	حافظ، شمس الدین محمد
۴۴-۲۲۳-۲۲۶-۲۲۸	پیروی: تهران	۶۸	نیکلسون، رینولد لین	۱۷۸	کریسی، جوان	۹۸	سید موسوی، پرنیاز	۷۱-۷۲-۷۳-۷۴-۷۸
۲۳۱-۲۳۲		۱۰۰-۱۰۸	نیمایوشیچ	۱۹۴	کریستی، آگاتا (میلر)	۲۰۶	شادان، ولی الله	۱۸۹
۵۶-۱۴۴	پیکان: تهران	۱۸۸	واترز، راجر	۱۱۸	کریم پور، حسن	۳۷-۴۳-۴۶-۵۰	شاهرخی، محمود	۲۲
۱۶۴	تاران: تهران	۲۲۹-۲۳۰-۲۳۳	والناری، میکا تویمی	۲۲۶-۲۲۸-۲۳۲	کریمی، حسین	۱۸۴	شریفی صادقی، محمدرضا	۳۸-۴۵
۱۷۴-۱۸۰-۱۸۵	تجربه: تهران	۱۱۵	وحیدی، حسین	۱۷۵	کریمی، کوشیار	۲۰۷-۲۰۸-۲۰۹	شفا، شجاع الدین	۱۰
۸۰-۱۱۹-۱۴۸	تخت جمشید: شیراز	۲۶	وزیرنیا، سیما	۹-۱۸۷	کریمی پور، بهرام	۳۳-۳۴-۵۵	شفق، مجید	۱۷۴
۱۲۱		۱۷۳	ولک، رنه	۱۳۰	کشکولی، قاسم	۶۳	شفیعی کدکنی، محمدرضا	۱۴۱
۶-۱۵۵	توس: تهران	۱۴۷	ولی مراد، فرشته	۴۴	کلامی زنجانی، ولی الله	۷۴	شهرابی، علی	۱۴۶
۱۴۲	تیز: اهواز	۲۲۲	هاشمی، افشین	۲۱۲	کونیلو، پاتولو	۱۸۵	شهریاری، پرویز	۷۳
۲۱۲	ثالث: تهران	۱۵۶	هاشمی شمس آبادی، رسول	۱۹۳	کی، سوزان	۱۱۹-۱۲۱-۱۴۸	شیدا، محمد	۵۳
۷۲-۱۰۲	جاده ابریشم: تهران	۱۱۲	هاشمی مرغزار، افشین	۱۴۹	گروه قصه نویسان	۴۱-۴۲	شیدای ذوقی، محمد	۴۰
۲-۳۲-۵۸-۱۹۱-۲۰۶	جامی: تهران	۵	هاوکس، ترنس	۸۷	گلرخی، خسرو	۶۵	شیروانی، علی	۴۹
۷۹	جلال سبحانی: تهران	۲۰۵	همدانی، فرزاد	۱۷۷	گلشیری، احمد	۱۶۱	صابر، بازار	۱۰۷
۶۷-۷۵	جواهری: تهران	۱۲۰	هنرپور، بهرام	۲۰۰	گلشیری، سیامک	۱۵۸	صابری، کیومرث	۱۰۱
۷	جهان کتاب: تهران	۲۰۲	هوگو، ویکتور ماری	۱۶۲	گورژی	۹۲	صادقی نسب، عمید	۲۱۹
۱۲۲-۱۲۳-۱۲۷	چکاوک: تهران	۱۹۵	هیچکاک، آلفرد جوزف	۱۷۵	گیلک، نیکلاس	۱۱۳	صالح پور، سیروس	۲۸
۹۲	حمید: تهران	۱۹۸	هیدگر، مارتین	۷۰	لاهوری، محمدرضا	۲۱	صالحی، پرویز	۶۲
۱۵۰	حوزه علمیه قم: قم	۱۱۰	یعقوبشاهی، نیاز	۶۲	ماحوزی، مهدی	۲۳۳	صالحی، پرویز	۱۵۵
۴-۱۰-۸۵-۹۴	حوزه هنری: تهران	۲۳۱	یعقوبی، علی	۲۰۶	ماری، ژول	۸۲	صدیق، غلامرضا	۱۹۸
۹۷-۱۱۶-۱۶۱		۱۳۵	یمنی، غلامرضا	۱۶۸	ماهیدشتی، یعقوب بن ویس	۲۵	صفا، ذبیح الله	۱۵۲
۱۳۸	خاطره: مشهد	۱۷۱	یونسکو، اوژن	۱۳۹	محبی زنگنه، فهیمه	۱۲۵	صغری، محمدرضا	۱۲۹
۳۶	خانه سبز: تهران	۱۹۲	یونس، ابراهیم	۱۵۰	محدثی، جواد	۲۲۵	صوفی راد، عبدالقهار	۷۵-۷۸
۳۹	دارالتفسیر: قم			۱۰۳	محمدعلی، محمد	۵	طاهری، فرزانه	۱۴۵
۶۵	دارالعلم: قم			۱۴۳	محمدی، ب.	۱۷۳	عبدالله نژاد، مجتبی	۱۷۶-۱۸۲
۵۹	دانشگاه تهران: تهران			۱۹۳	محمدی، ملیحه	۱۹۶	عبداللهی، علی	۱۳۷
۲۱۵	دستان: تهران			۱۲۶	محمدی اشتهااردی، محمد	۲۱۳	عقیلی، رضا	۱۶-۱۰۹
۱۵۰	دفتر تبلیغات اسلامی: قم			۱۲۴	مختاری، راشین	۲۳	علیدوست لستوکولایه، شکرالله	۲۳۴
	دفتر نشر میراث مکتوب: تهران			۱۱۹	مختاری باب اناری، بهنام	۳۹	علی شاهی اصطهباناتی، حبیب الله	۲۲۱
				۱۷۰	مروزی، اسلامیر	۱۲۶	عوفی، محمد	۲۵
				۱۴۰-۲۰۲	مستعان، حسینقلی	۸۱	غالب دهلوی، اسدالله بن عبدالله	۱۲۲-۱۳۹
				۱۸۰	مستور، مصطفی	۷۴	غریبی، افسانه	۱۶۰
				۶۰	مسکوب، شاهرخ	۳۲	غلامرضا بی، محمد	۹۶
				۱۶۱	مسلمانیان قبادیانی، رحیم	۷۱-۷۶-۷۸	غنی، قاسم	۱۱۷
				۹۱	مشرف، اسفندیار	۱۰۲	فاضلی، قاسم	۱۹۲
					مشفق کاشانی،	۱۷۶	فاکتر، ویلیام	۱۱
				۳۷-۴۳-۴۶-۵۰	عباس	۱۷۰	فالتین، کارل	۱۰۶
				۳۶۰	مشکین قلم، سعید	۱۶۷	فدایی، کریم	۲۱۰
				۹۹	مشیری، فریدون	۲۱۵	فرامرزی، حسن	۱۸۸
				۳۹	معتقد، حسین	۱۹۷	فرخزاد، مسعود	۲۰۴
				۲۲۷	معصومی اسکوتی، حسن	۱۹۷	فرخزاد، فروغ	۵۸
				۵۴	معلم، حسینقلی	۵۹	فردوسی، ابوالقاسم	۷۷
				۴۸	مفیدی فر، حسین	۱۴۸	فرونش، احمد	۵۳
				۱۹۹	مقدادی، بهرام	۱۳۴	فروغی، اکرم	۱۵۳
				۹۳	مقدم، قربانعلی	۶۷-۶۹	فروغی، محمدعلی	۱۲۸
				۱۶۸	مقصودی کرمانشاهی، فریبا	۱۹۳	فرهادی، کاظم	۱۸۹
				۲۹	مکی، حسین	۱۸۴	فریدفر، وحید	۸۷
				۲۱۱-۲۲۹-۲۳۰	منصوری، ذبیح الله	۱۷۸	فریدی عراقی، عبدالحمید	۱۵۱
				۷۰	منصوری، کورش	۱۷۰	فورتنو، کلود	۱۹۵
				۱۷۰-۱۷۱-۱۷۲	مودبیان، داریوش	۱۹۰	فورسایت، فردریک	۹۵
				۶۸	مولوی، جلال الدین محمد بن محمد	۱۷۲	فیلان، بریان	۱۱۶
				۱۲	میرصادقی، جمال	۱۶۲-۱۶۵-۱۶۶	قادر، عبدالقادر	۲۰۵
				۱۲	میرصادقی، میمنت	۲۱۵	قبادی، نزار	۱۷۷
				۱۲۸	میزبان، جواد	۱۴۴	قدیری، نسرين	۷۹
				۲۲۳	نادر، قدرت الله	۸۵	قزوه، علیرضا	۱۲۱
				۱۷۱	ناسیراک، فرانس	۷۱-۷۶-۷۸	قزوینی، محمد	۱۹
				۱۳۸	نبی زاده، جواد	۱۹۰	قصاع، محمد	۱۶۴
				۲۲۴	نجفی سوها، اسکندر	۸۴	قمری، محمدجواد	۲۰۳
				۷۴	نژادفرد، ابراهیم	۱۶۹	قوجلو، فرزانه	۶۸
				۷۴	نژادفرد، افسانه	۱۸۰	کارور، ریموند	۶۷-۶۹
				۶۴	نظامی، الیاس بن یوسف	۸۰	کاظم، محمد	۹۰
				۲۱۲	نعمی، حسین	۱۰۵	کاظمی، ابوطالب	۵۶
				۳۰	نقوی زاده، علی	۲۴	کاظمی، ایرج	۲۱۷
				۱۳۳	نوروزی، علی	۸۶	کاظمی، نسرين	۱۶۸
				۱۴۲	نوری، باهمکاری: علی اکبر	۱۹۹	کافکا، فرانتس	۴
				۸	نوری، نظام الدین		کانون فرهنگی اجتماعی	۲۰۴
								سنتاگرویری، آنتوان دو

شکوری: قم	۱۲۶	فروغ قرآن: [قم]	۳	کوشامهر: شیراز	۹۶	مشاهیر: تهران	۲۲	نقش خورشید: اصفهان	۲۰۴
صیانت: مشهد	۱۹	فرهخت: تهران	۱۸-۲۰	گلپهار: اصفهان	۴۸	مکتبه الحیدریه: قم	۲۱۸	نقطه: تهران	۱۵۲-۱۸۴
طلوع: تهران	۶۹-۷۸	فنون معاصر: تهران	۱۳۱	گلریز: تهران	۱۳۳	موسسه چاپ و انتشارات: تهران	۵۹	نگاه: تهران	۱۰۷-۱۲۴-۱۹۲-۲۰۰
طلیحه نور: قم	۲۳۴	فواد: قم	۱۵۹	ما: تهران	۹۱	موسسه علمی آینده‌سازان: تهران	۲۶	نوید: شیراز	۵۷-۱۰۴
طوبی: تهران	۷۶	فیروزه: تهران	۱۰۰	محقق: مشهد	۱۲۸-۱۷۳	مهبان: مشهد	۸۴	نهال نویدان: تهران	۷۳
عبدالقادر قادری: مهاباد	۱۶۳-۱۶۵-۱۶۶	قدیانی: تهران	۷۷	محمدرضا اسدی: [قم]	۲۲۰	ن والقلم: تهران	۱۶۴	نیلوفر: تهران	۱۱۷
		قصیده: تهران	۱۳۰	محیط: تهران	۱۷۹-۲۲۲	نارنج: تهران	۱۹۶	واژه آرا: تهران	۱۴۹
علیرضا حضرتی: [ای جا]	۴۰	قطره: تهران	۱۰۳	مختومقلی فراغی: گنبدکاووس	۲۲۵	نشاط: قم	۳۸-۴۵	واژیران: مشهد	۸۲
عمان سامانی: شهرکرد	۱۵۶	قننوس: تهران	۲۵-۱۷۷-۱۸۸-۱۸۹	مردمک: اهواز	۳۱	نشانه: تهران	۹۰	هاشمی: تهران	۱۹۹-۲۱۰
غلامرضا یمنی: تهران	۱۳۵	قم: نوید اسلام: شیراز	۱۷۸	مرکز انتشارات: قم	۱۵۰	نشر چشمه: تهران	۹۹-۱۶۹-۱۹۳	هرمس: تهران	۱۹۵
فردا: اصفهان	۱۴۲	کتاب مهتاز: تهران	۱۲۱	مرکز بوشهرشناسی: بوشهر	۴۹	نشر مرکز: تهران	۱-۵-۱۲۹-۲۰۳	هفت اورنگ: شیراز	۹-۱۸۷
فردوس: تهران	۱۰۱	کتابهای کارگاه: تهران	۱۲-۲۰۱	مروارید: تهران	۸۷-۱۰۸-۲۰۵	نصر: قم	۱۵	هیمنند: تهران	۱۱۰-۱۳۵
فرزین: تهران	۱۱۵		۱۹۵	مسعی: تهران	۱۴۱	نغمه: تهران	۱۳۶	یمقوب سکرانی: [قم]	۲۱۷

زبان‌شناسی

۱- نگاهی به زبان (یک بررسی زبان‌شناختی).

جورج یول؛ مترجم: نسرین حیدری؛ ویراستار: محمد عزیزیان - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، ۲۴۸ ص. - وزیری (شمیز)، ۷۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

The study of language: an introduction

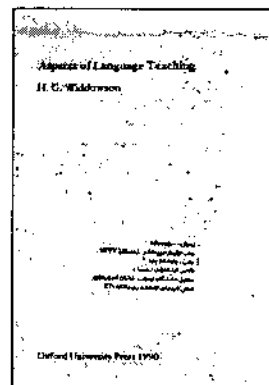
شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۱۳۶-۴

زبان‌شناسی کاربردی کاربرد استاندارد

چاپ اول

2- Aspects of language teaching.

H.G. Widdowson - تهران: رهنما، ۲۳۰ ص. - رقی (شمیز)، ۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

مخاطبان کتاب، با برخی مختصات آموزش زبان آشنا می‌شوند کتاب حاضر شامل مقاله‌های انتقادی است درباره آموزش زبان در دنیای امروز. در بخش نخست مباحثی در خصوص «آموزش زبان در کلاس» به چشم می‌خورد بخش دوم و سوم کتاب، تشریح این مقوله است که «چگونه توصیف زبان شناختی به روش متفاوت در آموزش زبان می‌انجامد؟»

زبانهای ایرانی

۳- پرسشهای چهارگزینه‌ای و پاسخهای تشریحی فارسی (۱) و (۲) پیش‌دانشگاهی.

نصرت‌الله محبی، حسن یاسینی‌ویسی - تهران: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه، ۸۰ ص. - جلد اول - وزیری (شمیز)، ۲۴۰۰ ریال - چاپ سوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

شابک:

۹۶۴-۴۳۶-۱۲۲-۹

۴- پرسشهای چهارگزینه‌ای و پاسخهای تشریحی فارسی (۱) و (۲) پیش‌دانشگاهی.

نصرت‌الله محبی، حسن یاسینی‌ویسی؛ ویراستار: علی رفیعی‌جیردهی - تهران: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه، ۸۸ ص. - جلد دوم - وزیری (شمیز)، ۲۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۳۶-۱۷۲-۵

واژه‌نامه‌های زبان فارسی

۵- فرهنگ عمید: شامل واژه‌های فارسی و لغات عربی و اروپایی مصطلح در زبان فارسی و اصطلاحات علمی و ادبی.

حسن عمید - تهران: امیرکبیر، ۱۰۰۴ ص. - جلد اول - رقی (گالینگور)، ۵۰۰۰۰ ریال - چاپ سیزدهم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۳۸۹-۱

۶- فرهنگ عمید: شامل واژه‌های فارسی و لغات عربی و اروپایی مصطلح در زبان فارسی و اصطلاحات علمی و ادبی.

حسن عمید - تهران: امیرکبیر، ۱۱۱۲ ص. - جلد دوم - رقی (گالینگور)، ۵۰۰۰۰ ریال - چاپ سیزدهم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۳۹۰-۸

۷- لغت‌نامه.

علی‌اکبر دهخدا؛ تهیه و تنظیم: حسن احمدی‌گیوی ... (و دیگران)؛ زیر نظر: محمد معین، جعفر شهیدی؛ ویراستار: حمید حسنی ... (و دیگران) - تهران: دانشگاه تهران، موسسه چاپ و انتشارات، روزنه، ۱۱۳۰ ص. - جلد پنجم - رقی (گالینگور)، چاپ دوم / ۲۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Loghatname (encyclopedic dictionary)

شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۳۹۰-۸

۸- لغت‌نامه.

علی‌اکبر دهخدا؛ تهیه و تنظیم: مرتضی آیت‌الله‌زاده‌شیرازی ... (و دیگران)؛ زیر نظر: محمد معین، جعفر شهیدی؛ ویراستار: حمید حسنی ... (و دیگران) - تهران: دانشگاه تهران، موسسه چاپ و انتشارات، روزنه، ۱۶۶۶ ص. - جلد سیزدهم - رقی (گالینگور)، چاپ دوم / ۲۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۳۹۰-۴

دستور زبان فارسی

۹- آموزش گام به گام زبان

فارسی (۲) سال اول نظام جدید.

حسن لاچوردی - تهران: آزمون، ۱۲۰ ص. - وزیری (شمیز)، ۶۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۶۱-۳۸۳-X

۱۰- دستور زبان فارسی.

حسن احمدی‌گیوی، حسن انوری - تهران: فاطمی، ۲۶۴ ص. - جلد اول - وزیری (شمیز)، ۷۰۰۰ ریال - چاپ بیستم / ۷۷۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۱۸-۰۰۶-۹

۱۱- دستور زبان فارسی.

حسن انوری، حسن احمدی‌گیوی - تهران: فاطمی، ۳۹۲ ص. - جلد دوم - وزیری (شمیز)، ۹۵۰۰ ریال - چاپ پانزدهم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۱۸-۰۰۷-۷

۱۲- ساخت زبان فارسی.

خسرو غلامعلی‌زاده - تهران: احیاء کتاب، ۲۵۲ ص. - رقی (شمیز)، ۸۷۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۸۴۴-۳۸-X

۱۳- مجموعه طبقه‌بندی شده تست زبان فارسی پیش‌دانشگاهی (۱ و ۲) شامل: ۱۰۰۰ تست مولف با پاسخ تشریحی.

حسنعلی محمدی؛ ویراستار: سعدالله زارع‌کاریزی - تهران: کانون فرهنگی آموزش، ۱۶۸ ص. - رقی (شمیز)، ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۰۲۸-۱۵-۲

چاپ اول

۱۴- دستور تطبیقی زبان فارسی: ویژه‌ی دانشجویان و دانش‌آموزان.

گردآورنده: علی راجی - تهران: برنامه، ۳۵۰ ص. - وزیری (شمیز)، ۲۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۸۲-۰۰۰-۸

کاربرد زبان فارسی معیار

۱۵- فارسی برای انگلیسی‌زبانان.

مترجم: مریم گل‌تراش، محمدکاظم ذوالفقاری - تهران: چانداده، ۲۲۴ ص. - بیاضی (شمیز)، ۷۵۰۰ ریال - چاپ سوم / ۳۰۵۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Simple colloquial persian

شابک: ۹۶۴-۶۰۴۵-۱۹-۷

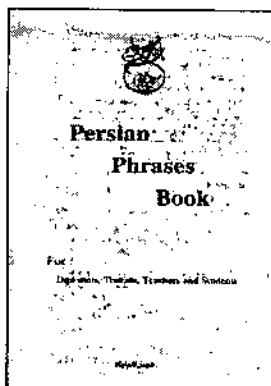
۱۶- مکالمات روزمره زبان فارسی به زبان انگلیسی.

امیررضا کاشانی، علیرضا محبیان؛ ویراستار: هادی محفوظی - تهران: انجمن قلم ایران، ۳۶۴ ص. - رقی (شمیز)، ۱۸۰۰۰ ریال - چاپ اول.
عنوان به لاتین:

Persian language phrasebook

شابک: ۹۶۴-۹۱۷۳۴-۲-۰

چاپ اول

در کتاب حاضر سعی شده برخی مکالمات روزمره مورد نیاز برای عمومی مخاطبان فراهم آید. هر عبارت انگلیسی با ترجمه فارسی همراه است. در پایان کتاب متنی درباره شهرهای مهم ایران به چاپ رسیده است.

چاپ اول

۱۷- املا را غلط ننویسیم و کلمات متشابه.

نظام‌الدین نوری - ساری: زهره، ۸۰ ص. - وزیری (شمیز)، ۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۶۱۲-۲-۳

۱۸- فن ترجمه انگلیسی.

علاءالدین بازارگادی - تهران: امیرکبیر، ۳۶۸ ص. - رقی (شمیز)، ۲۰۰۰ ریال - چاپ دهم / ۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

The art of english - persian translation

شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۳۷۷-۸

گویشهای ایرانی

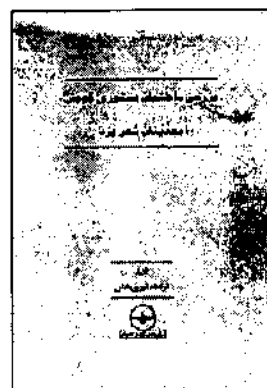
چاپ اول

۱۹- بررسی ساختمان دستوری گویش بهدی‌نات شهر یزد.

فرانک فیروزبخش - تهران: فروهر، ۱۴۸ ص. - وزیری (مقوایی)، ۷۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه.

شابک:

۹۶۴-۶۳۲۰۰۰۰-۳-۱

در کتاب حاضر، ساختمان دستوری گویش زرتشتیان یزد تشریح شده است. مقدمه کتاب مربوط به جایگاه تاریخی و جغرافیایی گویش زرتشتی است. نویسنده ذیل دو فصل «صرف» و «نحو» قواعد دستوری در زبان زرتشتیان را بررسی می‌کند. در فصل اول درباره اسم، ضمیر، صفت، قید، نقش نماها و فعل توضیحاتی آمده است. فصل دوم به بررسی انواع گروه در جمله، جمله با فعل استادی، انواع جمله شرطی و سایر نکات نحوی اختصاص دارد. پیوست کتاب شامل ضرب المثل، اصطلاحات زبان شناسی و کتاب شناسی است.

واژه‌نامه‌های زبان انگلیسی

۲۱۳

چاپ اول

۲۰- فرهنگ البرز جیبی: انگلیسی - فارسی. فرشته پزشکی: ویراستار: حمید شاملو، شهریار فصیح، ارمان جزایری. - تهران: پیکان. - ۷۳۸ ص. - جیبی (گالینگور). - ۱۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Alborz pocket dictionary: english - persian ۹۶۴-۶۷۲۳-۲۳-۱ شابک:

چاپ اول

۲۱- فرهنگ انگلیسی به فارسی. منصوره شریبتدار. - تهران: کانون گسترش علوم. - ۲۴۰ ص. - جیبی (شمیز). - ۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۴۰-۱۰۵-۷

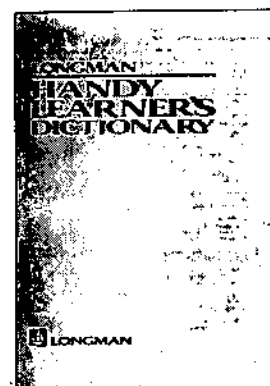
۲۲- فرهنگ جیبی انگلیسی به فارسی یکجلدی. عباس آریانبورکاشانی، منوچهر آریانبورکاشانی. - تهران: امیرکبیر. -

۹۴۰ ص. - جیبی (گالینگور). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ شانزدهم / ۱۰۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The pocket english persian dictionary ۹۶۴-۰۰۰-۱۷۰-۸ شابک:

۲۳- فرهنگ معاصر دانش آموز انگلیسی - فارسی. تدوین: واحد پژوهش فرهنگ معاصر؛ زیر نظر: محمدرضا باطنی؛ ویراستار: نیما کشاورزی، فریار اخلاقی. - تهران: فرهنگ معاصر. - ۴۷۸ ص. - جیبی (شمیز). - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ دوم. عنوان به لاتین: Farhang moaser english - persian dictionary ۹۶۴-۵۵۴۵-۳۸-۲ شابک:

چاپ اول

24- Longman handy learner's dictionary. تهران: رهنما. - ۵۲۸ ص. - پالتویی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

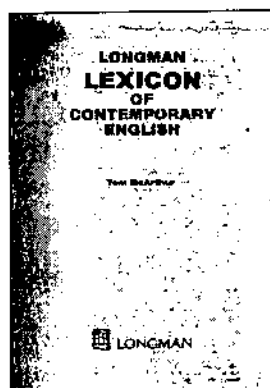

فرهنگ جیبی حاضر برای استفاده زبان آموزان و مخاطبان عمومی به طبع رسیده است. در این فرهنگ انگلیسی به انگلیسی افزون بر ۲۸ هزار واژه و عبارت - به همراه آوانگاری - گرد آمده است.

چاپ اول

25- Longman lexicon of contemporary english. Tom McArthur. - تهران: معرفت، زبان آموز. - ۹۳۲ ص. - رقی (گالینگور). - ۳۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

در فرهنگ حاضر سعی شده برخی موضوعات اصلی از زندگی، حیوانات، جنگ تا صلح و نظایر آن فراهم آید. این فرهنگ معاصر به گونه موضوعی تدوین شده و در آن اختلاف و مشابهت‌های واژگان نمایان گردیده

است. در این مجموعه، نمودارها، تصاویر و اشکال گوناگون - به منظور توضیح بیشتر مباحث - به چشم می‌خورد.

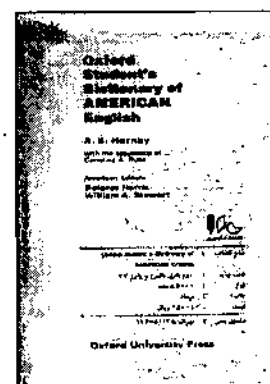
26- Oxford advanced learner's dictionary of current english. Albert Sydney Hornby ویراستار: Michael Ashby, Kathryn Crowther: Kavanagh, Jonathan. - تهران: شهر آب، آینده سازان. - ۱۴۴۴ ص. - رقی (سلفون). - ۳۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

27- Oxford advanced learner's dictionary of current english. Albert Sydney Hornby ویراستار: Michael Ashby, Kathryn Crowther: Kavanagh, Jonathan. - تهران: زکات علم. - ۱۴۲۴ ص. - رقی (گالینگور). - ۴۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۷۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۵۳-۲۶-۴

چاپ اول

28- Oxford student's dictionary of american english.

Albert Sydney Hornby

ویراستار: Dolores Harris. - تهران: استیری. - ۷۱۸ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. فرهنگ جدید آکسفورد، شامل واژگان انگلیسی آمریکایی است که به صورت افست به طبع رسیده است. این فرهنگ برای مخاطبان سطح متوسط در نظر گرفته شده است. در فرهنگ حاضر افزون بر معانی واژگان، تلفظ هر واژه و معانی مختلف آن به همراه مثال‌هایی، ذکر گردیده است.

دستور زبان انگلیسی

۲۱۵

چاپ اول

۲۹- آموزش گام به گام زبان انگلیسی (۱) دوره پیش‌دانشگاهی نظام جدید آموزش متوسطه. مهرداد کاویانی. - مشهد: یاس. - ۲۲۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۰۸-۰۳-X

چاپ اول

۳۰- آموزش و تمرین و گرامر زبان انگلیسی مخصوص دوم راهنمایی: بر اساس آخرین تغییرات و بازبینی. سیما محمدرزاده. - تبریز: آشینا. - ۱۸۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۹۶۴-۲۳-۷

چاپ اول

۳۱- آموزش و راهنمای گام به گام زبان انگلیسی ۲ دوره پیش‌دانشگاهی شامل: ترجمه لغات، اصطلاحات و متن. عبدالله قنبری. - تهران: انتشارات. - ۲۰۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۶۶۶-۱۵-۹

۳۲- پرسش‌های چهارگزینه‌ای زبان پیش‌دانشگاهی. شهرام اناری، شهاب اناری. - تهران: اندیشه سازان. - ۲۲۲ ص. - جلد اول. - رحلی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۴۹-۰۹-۴

۳۳- پرسش‌های چهارگزینه‌ای زبان پیش‌دانشگاهی. شهرام اناری، شهاب اناری. - تهران: اندیشه سازان. - ۲۵۶ ص. - جلد دوم. - رحلی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. -

چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۴۹-۱۸-۳

۳۴- پرسش‌های چهارگزینه‌ای و پاسخ‌های تشریحی انگلیسی (۱) پیش‌دانشگاهی. ایرج آقایی. - تهران: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه. - ۱۲۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۳۲۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۳۶-۲۳۴-۵

چاپ اول

۳۵- تست و نمونه سؤالات زبان انگلیسی سوم راهنمایی شامل: تست و تمرین به صورت درس به درس، آزمون میان ثلث. حسن دهقانی. - تهران: رهنما. - ۲۰۰ ص. - وزیری (شمیز). - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۵۴-۸۴-۶

۳۶- تمرینات و نمونه سؤالات انگلیسی نوین مخصوص سوم راهنمایی = Practice and improve your english. شهراب غلامپور، ویراستار: فرامرز سلیمانی. - تهران: آزمون نوین. - ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۴۲۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۱۵۲-۷-۲

۳۷- جدیدترین آزمون و نمونه سؤالات انگلیسی ۲ دوره پیش‌دانشگاهی: شامل صدها سوال و پرسش چهارگزینه‌ای. پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۲۰۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۴۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۱۱-۷

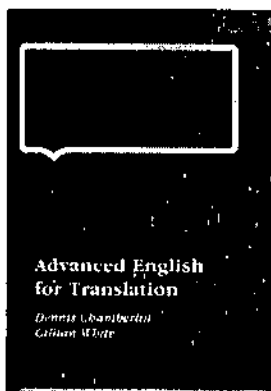
چاپ اول

۳۸- جدیدترین شیوه درآموزش زبان انگلیسی (دوره راهنمایی). مهتری زارعی. - تهران: تکامل. - ۱۴۴ ص. - جیبی (شمیز). - ۲۳۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The most modern method in teaching english

چاپ اول

۳۹- جدیدترین و کامل‌ترین راهنمای آموزش و آزمون‌های طبقه‌بندی شده و استاندارد زبان انگلیسی سال سوم.

ص. - رقی (مقوایی). - ۲۵۰۰ ریال. -
چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

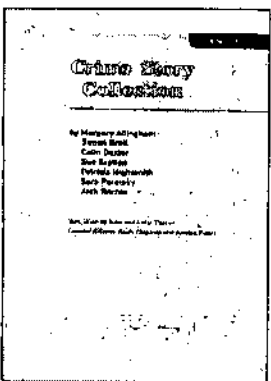
«انگلیسی پیشرفته برای ترجمه» شامل متن‌های منتخبی است که طی آن مهارت‌های ترجمه به همراه تمرینات گوناگون آموزش داده می‌شود.

چاپ اول

63- American streamline departures: workbook unit 1-80.
- Peter Viney, Bernard Hartley
تهران: هزارویکتیب. - ۱۰۰ ص. -
رحلی (شمیز). - ۹۸۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

64- Crime story collection.
- [et al] Margery Allingham
تهران: اشتیاق. - ۱۱۰ ص. - رقی
(شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی: مجموعه داستانهای جنایی

داستان‌های کوتاه این مجموعه که برای سطح متوسط زبان آموزان انگلیسی به چاپ رسیده اغلب دارای مضمون جنایت و آدم کشی است. این داستان‌ها را برخی نویسندگان جنایی انگلیسی به رشته تحریر در آورده‌اند. زبان آموزان در مجموعه حاضر این

۵۶- راهنمای کامل Reader's Choice.
ای. مارگارت باودین ... (و دیگران): مترجم: محسن معصومی. - تهران: رهنما. - ۲۸۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۰۵۴-۸۲-X

۵۷- راهنمای کامل انگلیسی برای دانشجویان حسابداری.
مترجم: حسن کلان‌فرمانفرما. - همدان: دانشجو. - ۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: English for the students of accounting

شابک: ۹۶۴-۶۵۰۲-۰۷-۵

چاپ اول

۵۸- راهنمای کامل انگلیسی برای دانشجویان رشته حقوق عمومی شامل: ترجمه دقیق و سلیس متون و حل کلیه تمرینها.
مترجم: پروانه دیجوان، نسرين دیجوان. - همدان: دانشجو. - ۲۸۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: English for the students of public law
شابک: ۹۶۴-۶۵۰۲-۲۴-۵

۵۹- گام‌هایی نوین در درک و ترجمه متون انگلیسی.
رضا دانشوری نصرآبادی. - کاشان: مرسل. - ۱۴۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۴۷۷-۰۰۰

۶۰- نخستین درسهای ترجمه. فرزانه فرحزاد. - تهران: مرکز نشر دانشگاهی. - ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ هفتم / ۶۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: ABC of translating
شابک: ۹۶۴-۰۱-۰۵۰۲-۳

61- A tale of two cities.
Charles Dickens: مقدمه Laude. - تهران: اشتیاق. - ۱۴۴ ص. - رقی (شمیز). - ۳۴۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی: داستان دو شهر

چاپ اول

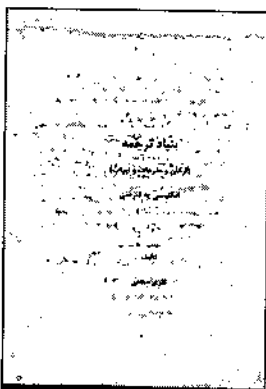
62- Advanced english for translation.
Gillian White, Dennis Chamberlain. - تهران: رهنما. - ۱۷۴

شابک: ۹۶۴-۶۱۵۰-۸۸-۸
53- English grammar in use: a self - study reference and ...
Raymond Murphy. - تهران: رهنما. - ۲۶۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

کاربرد زبان انگلیسی معیار

چاپ اول

۵۴- بنیاد ترجمه (ارکان و مفردات و ابواب) انگلیسی به فارسی.
غازی صانعی. - تهران: صانعی. - ۱۸۸ ص. - رقی (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۷۴۹-۰۱-۵

«ارکان ترجمه»، «مفردات ترجمه» و «ابواب ترجمه» سه مبحث اصلی کتاب است که طی آن، فن ترجمه در زبان فارسی بررسی و ارزیابی می‌گردد. کتاب در یک مقدمه و شش فصل سامان یافته است. در بخش مقدمه وسعت زبان و هدف اولیه زبان بررسی می‌شود. عناوین فصل‌های کتاب عبارت اند از: «کلیات»، «گرامر زبان انگلیسی»، «مفردات»، «باب مقاله و نامه و خاطرات و شعر و داستان کودکان»، «باب متون علمی و خبری» و «باب رمان». صفحات پایانی به فهرست منابع فارسی و انگلیسی اختصاص دارد.

۵۵- راهنمای زبان انگلیسی پیش‌دانشگاهی.
مترجم: عبدالحمید حاجیان. - همدان: دانشجو. - ۲۴۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ هفتم / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Basic english for university students

شابک: ۹۶۴-۶۵۰۲-۰۲-۴

۴۷- کنکور زبان انگلیسی شمال: ۲۲۰۰ سؤال چهارگزینه‌ای درس به درس از کتب دبیرستانی
چاپ اول

مسعود غازی. - تهران: مبتکران. - ۴۰۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۸۶-۰۵۴-۳

چاپ اول

۴۸- گرامر و پرورشهای طبقه‌بندی شده زبان انگلیسی مشتمل بر: تست موضوعی گرامر در پایان هر بخش
علی قزاقی کاشانی. - تهران: پیکان. - ۲۲۴ ص. - رحلی (شمیز). - ۱۱۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۴۲-۵۰-۱

چاپ اول

۴۹- گرامر و پرورشهای طبقه‌بندی شده زبان انگلیسی. علی قزاقی کاشانی. - تهران: پیکان. - ۲۲۴ ص. - رحلی (شمیز). - ۱۱۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۴۲-۵۰-۱

چاپ اول

۵۰- گنجینه زبان انگلیسی دوره راهنمایی: قابل استفاده دانش‌آموزان دوم و سوم راهنمایی
عبدالله قنبری. - تهران: منتشران. - ۲۰۴ ص. - جیبی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۶۶-۳۰-۲

۵۱- مجموعه سؤالات طبقه‌بندی شده و استاندارد زبان (۱) پیش‌دانشگاهی «با پاسخ تشریحی».
تهیه و تنظیم: کرامت بخشی جهرمی؛ ویراستار: فاطمه فضلعلی. - تهران: گل واژه. - ۵۶ ص. - رحلی (کاغذی). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۵۰-۸۷-X

۵۲- مجموعه سؤالات طبقه‌بندی شده و استاندارد زبان (۲) پیش‌دانشگاهی «با پاسخ تشریحی».
محمدرضا شیخیان؛ تهیه و تنظیم: کرامت بخشی جهرمی. - تهران: گل واژه. - ۵۶ ص. - رحلی (گلاس). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

اکبر میرحسینی، رامین اکبری، آریس هاخوردیان. - تهران: علوی. - ۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۱۰۰۰۵-۷

۴۰- خودآموز گام به گام زبان انگلیسی (۳) سال سوم نظام جدید.
عبدالصمد تمدن. - تهران: آزمون. - ۲۶۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۶۱-۲۲۵-۶

۴۱- دستور زبان انگلیسی همراهِ با تست.
رحیم دولتی. - تهران: مرآت. - ۳۲۰ ص. - جلد اول. - وزیری (سلفون). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۵۱-۰۸-۵

۴۲- راهنمای زبان انگلیسی (۲) سال دوم نظام جدید متوسطه.
فریبرز قنبری. - تهران: پوریا. - ۱۵۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۱۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۴۱۸-۰۱-۸

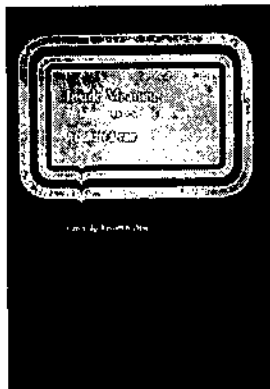
۴۳- راهنمای زبان انگلیسی ۱: نظام جدید متوسطه.
فریبرز قنبری. - تهران: پوریا. - ۱۴۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۱۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۴۱۸-۰۲-۷

چاپ اول

۴۴- راهنمای زبان انگلیسی عمومی (دانشگاه پیام نور). پرویز مفتون؛ مترجم: ابوالفضل رجمند. - قم: فاضل. - ۲۰۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
تابک: ۹۶۴-۹۱۸۴۲-۷-۹

۴۵- راهنمای کامل و گام به گام زبان انگلیسی (۱) سال اول نظام جدید «منطبق بر آخرین تغییرات کتاب درسی».
منصور احمدی. - تهران: آزمون. - ۲۳۱ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
تابک: ۹۶۴-۴۶۱-۲۰۱-۹

۴۶- راهنمای کامل و گام به گام زبان انگلیسی (۳) سال سوم نظام جدید.
منصور احمدی. - تهران: آزمون. - ۲۴۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۲۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۶۱-۲۰۳-۵

ناشناخته و دشوار نیز میسر گردد. در پایان هر متن تمرینات گوناگونی در ارتباط با مباحث مطرح شده فراهم آمده است.

چاپ اول

79- Medical english.

Vaughan James - تهران: تهران صدا. - ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به فارسی: انگلیسی برای دانشجویان پزشکی
شابک: ۹۶۴-۶۴۱۱-۱۶-۹

چاپ اول

80- New american

streamline departures: an intensive american english series for beginners: student book.

Peter Viney, Bernard Hartley - تهران: استیری. - ۱۰۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

81- New american

streamline departures: an intensive american english series for beginners: workbook a.

Peter Viney, Bernard Hartley - تهران: استیری. - ۱۱۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

82- Practice Makes Perfect 2: P.M.P.2.

Qasem Abbasi - تهران: موسسه علمی آینده سازان. - ۶۴ ص. - رحلی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۳۳۹-۰۳۵-۷

83- Silas marner.

George Eliot: تهیه و تنظیم: A.J. Jocelyn Potter, ویراستار: Brayley

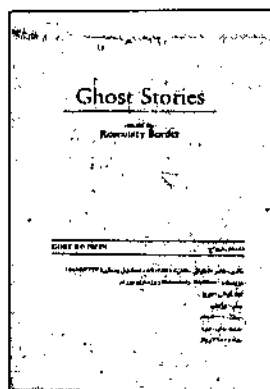
ارائه می شود. پاسخ پرسش ها در انتهای کتاب درج شده است.

چاپ اول

76- Ghost Stories.

Rosemary Border - تهران: اشتیاق. - ۹۶ ص. - رقعی (شمیز). - ۳۲۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به فارسی: داستان ارواح

«رزماری باردر» در «داستان ارواح» صحنه ای بدین شرح می آید: «پس از شام، چراغها را به منظور بازی «قایم باشک» خاموش کردیم. من در تاریکی دستی بسیار سرد را لمس کردم. دیگران نیز به تدریج ما را یافتند و کنار ما پنهان شدند. ما یکدیگر را در تاریکی شمردیم و متوجه شدیم سیزده تن در کنار هم هستیم. سپس چراغها را روشن کردیم، اما با کمال تعجب دریافته ایم دوازده نفر بیشتر نیستیم و...» این کتاب برای زبان آموزان انگلیسی تدوین شده است. در پایان کتاب تمریناتی از متن کتاب و واژه نامه لغات دشوار آمده است.

77- Great expectations.

Charles Dickens: باز نویسی: West - تهران: اشتیاق. - ۹۶ ص. - رقعی (شمیز). - ۳۲۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به فارسی: آرزوهای بزرگ

چاپ اول

78- Inside meaning: proficiency reading comprehension.

Michael Swan - تهران: رهنما. - ۱۴۴ ص. - وزیری (مقویی). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

مجموعه حاضر، شامل دوره ای است از آموزش مهارت های خواندن، نوشتن و درک مطلب که برای زبان آموزان سطوح پیشرفته تدوین شده است. مباحث کتاب به گونه ای طراحی شده که آموزش برخی واژه ها و اصطلاحات

Farhad Moshfeghi - تسهیلان: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت). - ۲۲۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۷۰۰۰ نسخه.

عنوان به فارسی: انگلیسی برای دانشجویان رشته مدیریت
شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۲۲۹-۵

73- English for the students of materials science engineering (metallurgy).

Mohammad Fallahi moghimi - ویراستار: Jalal Hejazi - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت). - ۵۶۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۱۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۵۰۰ نسخه.

عنوان به فارسی: انگلیسی برای دانشجویان رشته مهندسی مواد
شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۱۱۰-۰

74- English for the students of sciences.

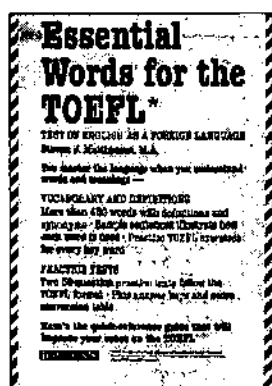
J.B. Akhavan [et al] - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت). - ۲۲۴ ص. - جلد دوم. - وزیری (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ دهم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

عنوان به فارسی: انگلیسی برای دانشجویان رشته های علوم پایه
شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۰۰۶-۶

چاپ اول

75- Essential words for the TOEFL.

Steven J. Matthiesen - بیرجند: رزقی. - ۲۰۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

در مجموعه حاضر واژگان ضروری برای امتحان تافل گرد آمده است. کتاب شامل ۳۰ درس است که در هر درس ابتدا صورت های گوناگون اسم، فعل، صفت، قید و تلفظ واژه می آید؛ سپس مثال آن نیز در ذیل ذکر می گردد و سرانجام در انتهای درس، پرسش های چهار گزینه ای هر درس

رسیده است. ماجرای کتاب بدین قرار است: «جوانی به نام «راس» در جزیره ای تنها زندگی می کند. او صاحب جزیره است و به رغم ثروت فراوان، اندوهی نهانی دارد. روزی «کارول سندرز» و مادرش به جزیره می آیند تا برای او کار کنند. کارول از ثروت انبوه «راس» شگفت زده می شود. او می خواهد رمز و راز مرد جوان و اتاق قفل شده او را دریابد؛ از این رو...» تمریناتی از متن کتاب و معانی برخی واژگان، در پایان کتاب فراهم آمده است.

67- English alfa.

گردآورنده: Houghton Company
Mifflin - تهران: زبانشناس. - ۱۶۰ ص. - رقعی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.

68- English alfa: workbook.

زیر نظر: Frank Fialorsi
ویراستار: Kenton Sutherland - تهران: زبانشناس، انتشارات جهاد دانشگاهی. - ۴۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.

69- English for the students of agriculture.

J.B. Azabdaftari [et al] - ویراستار: P. Maftoon - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت). - ۱۸۴ ص. - جلد دوم. - وزیری (شمیز). - ۳۷۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به فارسی: انگلیسی برای دانشجویان رشته کشاورزی
شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۰۱۱-۲

70- English for the students of computer.

Manoochehr Haghani - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت). - ۳۵۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به فارسی: برای دانشجویان رشته کامپیوتر
شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۰۹۱-۰

71- English for the students of criminal law and criminology.

Farhad Moshfeghi - ویراستار: Mahbod Iranitalab - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت). - ۲۶۴ ص. - جلد سوم. - وزیری (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۲۱۲-۳

72- English for the students of management.

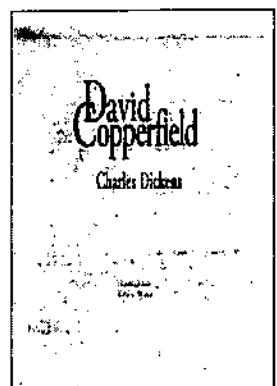
داستان ها را مطالعه خواهند کرد: «۳»، عدد خوش شانس است»، «دایره کامل»، «حال مادرت چطور است»، «در استخر قدیمی»، «آهسته، آهسته در باد»، «کراوات آقای ویلسون»، «گم شدن امیلی» و «حکایت درونی». در پایان کتاب تمریناتی در خصوص هریک از این داستان ها گردآوری شده است.

چاپ اول

65- David copperfield.

Charles Dickens: باز نویسی: West - تهران: اشتیاق. - ۹۶ ص. - رقعی (شمیز). - ۳۲۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به فارسی: دیوید کاپرفیلد

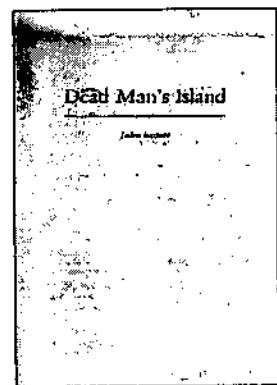
کتاب حاضر خلاصه ای است از رمان «دیوید کاپرفیلد» اثر «چارلز دیکنز» که برای زبان آموزان انگلیسی به طبع رسیده است. در انتهای کتاب، تمریناتی از متن کتاب و معانی برخی واژگان آمده است.

چاپ اول

66- Dead Man's Island.

John Escott - تهران: اشتیاق. - ۴۸ ص. - رقعی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

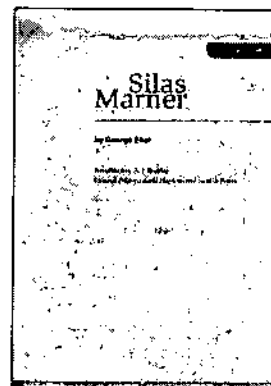
عنوان به لاتین: جزیره مردگان

«جزیره مرد مرده» داستانی است که برای زبان آموزان انگلیسی به طبع

Andy Hopkins : تهران: اشتیاق.
۹۶ ص. - رقی (شمیز). - ۴۰۰۰
ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی: سیلاس مارنر

چاپ اول

داستان حاضر برای زبان آموزان سطح «متوسط پایین» به زبان انگلیسی چاپ شده است. «سیلاس مارنر» بافنده‌ای است که در دهکده‌ای در انگلیس زندگی می‌کند. او زندگی ساده‌ای دارد، اما از داشتن فامیل یا دوست و مصاحبت با دیگران بی‌بهره است. تنها دغدغه او حفظ پول‌هایی است که گردآورده است. زندگی او سالیانی به همین منوال سپری می‌شود، اما دو حادثه زندگی او را تغییر می‌دهد. نخست این که پول‌هایش به سرعت می‌رود و دوم، دختری کوچک با موهای طلایی می‌یابد و... در پایان کتاب معانی برخی واژه‌ها و تمریناتی از متن کتاب به چشم می‌خورد.

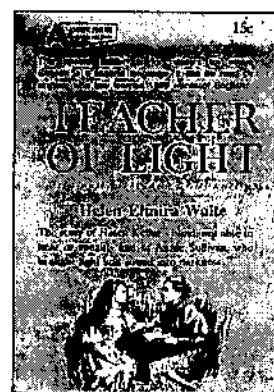
84- Spectrum studentbook 1A: a communicative course in english.
Donald R.H. Byrd, Diane Wanshawsky - تهران: شکوه‌اندیشه. - ۹۶ ص. - رحلی (شمیز). - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۴۰۱-۰-۲

85- Spectrum workbook 1A: a communicative course in english.
Donald R.H. Byrd, David P. Rein, Sharon Abrams - تهران: شکوه‌اندیشه. - ۶۴ ص. - رحلی (شمیز). - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۴۰۱-۰-۱

چاپ اول

86- Teacher of light: the story of helen keller and anne sullivan macy.
Helen Elmira Waite - تهران:

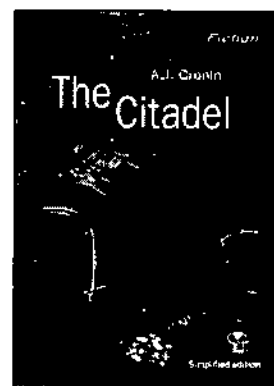
رهنا. - ۱۲۸ ص. - جیبی (شمیز). - ۱۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

در نوشتار حاضر، داستان زندگی «هلن کِلِر» برای زبان آموزان انگلیسی، منتشر شده است. «هلن کِلِر» به هنگام کودکی، در اثر بیماری از نعمت بینایی و شنوایی محروم می‌گردد، اما با ورود خانم «سالیوان» به زندگی تاریک او، دنیایی از عطوفت و روشنایی را لمس می‌کند.

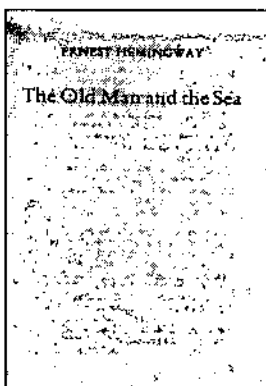
چاپ اول

87- The citadel.
A.J. Cronin - تهران: اشتیاق. - ۱۴۴ ص. - رقی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی: سیاتدل

این داستان که برای فراگیری زبان انگلیسی در سطح پیشرفته متوسط تدوین شده ماجرای پزشک جوانی است که با برخی ناملایمات در حرفه پزشکی رو به رو می‌شود. «اندرو منس» که کار خود را در این شغل آغاز نموده متوجه واقعیاتی ناخوشایند در حرفه پزشکی می‌شود. وی در می‌یابد که بسیاری از پزشکان به معلوماتشان در حرفه پزشکی اهمیتی نمی‌دهند، بلکه کسب پول را وجهه همت خود ساخته‌اند. «اندرو» می‌خواهد در شمار این پزشکان در نیاید، از این رو... در پایان کتاب فرهنگ واژگان دشوار و تمرین‌هایی از متن کتاب گرد آمده است.

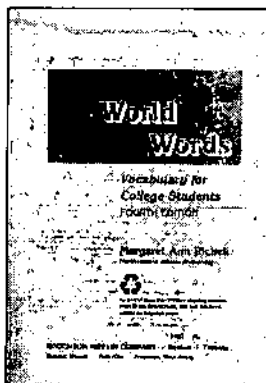
88- The old man and the sea.
Ernest Hemingway - تهران: اشتیاق. - ۱۰۸ ص. - رقی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی: مرد پیر و دریا

این کتاب که برای زبان آموزان انگلیسی فراهم آمده خلاصه‌ای است از رمان «پیرمرد و دریا» اثر «ارنست همینگوی». در این داستان، پیرمردی تنها در کشتی دریا به صید ماهی می‌پردازد و سرانجام ماهی‌ای بزرگ در دام او گرفتار می‌آید که پیرمرد و قایقش را به هرسو می‌کشاند. جدال پیرمرد با ماهی، بین مایه اصلی داستان است. در پایان کتاب، تمریناتی چند از متن کتاب و معانی برخی واژگان آمده است.

چاپ اول

89- The world of words: vocabulary for college students.
Margaret Ann Richek - همدان: فن آوران. - ۳۸۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

در کتاب حاضر مجموعه‌ای از واژگان انگلیسی طی دوازده بخش آموزش داده می‌شود. در ابتدای هر بخش متنی

تدوین شده سپس تمرینات و پرسش‌های گوناگون، در ارتباط با کاربردهای گوناگون واژگان و اصطلاحات، طرح می‌شود.

کاربرد زبان فرانسوی
معیار

90- L'art de conjuguer: dictionnaire de 12000 verbes.
تهران: جانزاده. - ۱۶۰ ص. - پالتویی (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۱۰۰ نسخه.

دستور زبان (گرامر) لاتین
کلاسیک

چاپ اول

۹۱- فن دستور.
دیونوسیوس تراکیایی: مترجم: کورش صفوی. - تهران: هرمس. - ۸۴ ص. - پالتویی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Tekhne grammtike
شابک: ۹۶۴-۶۶۴۱-۳۳-۴

اثر حاضر نخستین رساله منجمی است که در قرن دوم پیش از میلاد درباره دستور زبان یونانی کهن نگارش یافته است. در این کتاب تاریخچه تدوین و انتقال آرای «دیونوسیوس» در ادوار مختلف آرزویی شده است. مطالب کتاب ذیل دو بخش «پیش گفتار» و «فن دستور» فراهم آمده است. در پیش گفتار می‌خوانیم: «نویسنده فن دستور»، «نکاتی درباره فن دستور»، «مروری بر تاریخچه دستور سنتی» و «نکاتی درباره برگردان فن دستور». در بخش دوم به این مباحث اشاره شده است: «تعریف دستور»، «تکیه»، «قطعه»، «هجاء»، «کلمه»، «صرف فعل»، «قید»، «حرف ربط» و موضوعاتی از این قبیل.

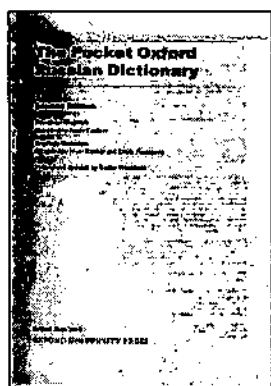
زبانهای هند و اروپایی
شرقی و غربی

۹۲- زبان روسی برای ایرانیان.

مترجم: فتح‌الله دیده‌بان؛ ویراستار: علیرضا عاملی. - تهران: گوتنبرگ. - ۲۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۰۰۶-۳۳-۷

چاپ اول

93- The pocket oxford russian dictionary: russian - english, english - russian.
Colin Howlett - تهران: رهنا. - ۶۳۸ ص. - رقی (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

فرهنگ حاضر متشکل از دو قسمت است: ابتدا واژگان و عبارات روسی به همراه ترجمه و توضیحات انگلیسی به طبع رسیده، سپس واژگان انگلیسی شرح و معنی می‌شود. در این مجموعه، افزون بر هفتاد هزار واژه و عبارت گرد آمده است.

زبان عربی

۹۴- آموزش زبان قرآن برای دانشجویان (راهنمای جامع المنهج القويم).
ابوالقاسم شهلائی، علی فتاحی. - تهران: نقش و نگار. - ۱۳۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۳۳۵-۰۳-۴

۹۵- آموزش گام به گام عربی (۱ و ۲) دوره پیش‌دانشگاهی «رشته ادبیات و علوم انسانی».
مجید نوری. - تهران: آزمون. - ۲۹۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۶۱-۲۳۴-۵

۹۶- آموزش گام به گام عربی (۱).
رضا ناصری. - تهران: پوریا. - ۲۱۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۴۲۸-۱۳-۴

۹۷- آموزش گام به گام عربی

۱) سال اول نظام جدید: ترجمه متون دروس به فارسی ساده و روان، پاسخ تشریحی...
مجید نوری - تهران: آزمون - ۲۲۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۵۵۰۰ ریال - چاپ دهم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۶۱-۰۱۸-۰

۹۸- آموزش گام به گام عربی (۲).
اکبر جهری - تهران: پوریا - ۱۹۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۴۸۰۰ ریال - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۶۱-۱۱۱-۸

۹۹- آموزش گام به گام عربی (۲) سال دوم نظام جدید.
مجید نوری - تهران: آزمون - ۲۲۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ یازدهم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۶۱-۰۲۱-۰

۱۰۰- آموزش گام به گام عربی (۳) سال سوم نظام جدید.
مجید نوری - تهران: آزمون - ۲۴۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ یازدهم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۶۱-۱۱۹-۵

چاپ اول

۱۰۱- آواشناسی زبان عربی.
ابراهیم انیس؛ مترجم: ابوالفضل علامی، صفر سفیدرو - تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، اسوه - ۲۴۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۴۲۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

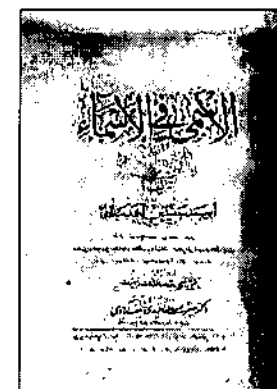

کتابی که در دست است به منظور ارتقای کمی و کیفی کار قاریان، حافظان و دانشجویان علوم قرآنی ذیل یازده فصل فراهم آمده است. در نوشتار حاضر این موضوعات را می‌خوانیم: «آواهای سختکامی»، «آواهای حلقی»، «تعریف سیبویه از مجهور»، «هجای آوا»، «انتقال تکیه»، «عوامل دگرگونی آواها»، «ناهمگونی» و مباحثی از این دست.

۱۰۲- الاسمی فی الاسماء.
ابوسعید سعید بن احمد میدانی؛ مصحح:

جعفر علی امیدی نجف‌آبادی - تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، اسوه - ۵۵۶ ص. - جلد اول - وزیری (گالینگور) - (دوره) ۲۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

فرهنگ عربی - فارسی حاضر ذیل چهار قسمت به همراه مقدمه مولف و مصحح فراهم آمده است. قسمت اول مربوط به شریعات است و پنج باب دارد. قسمت دوم درباره حیوانات و مشتمل بر ۲۷ باب است. در قسمت سوم آثار علوی در پنج باب ارزیابی می‌شوند. در قسمت چهارم آثار سفلیه و توابع آن ذیل پنج باب بررسی می‌شود. خاتمه کتاب به فهرست آیات قرآنی و منابع اختصاص یافته است.

چاپ اول

۱۰۳- الاسمی فی الاسماء.
ابوسعید سعید بن احمد میدانی؛ مترجم: جعفر علی امیدی نجف‌آبادی - تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، اسوه - ۵۵۶ ص. - جلد اول - وزیری (گالینگور) - (دوره) ۲۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

۱۰۴- الاسمی فی الاسماء.
ابوسعید سعید بن احمد میدانی؛ مترجم: جعفر علی امیدی نجف‌آبادی - تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، اسوه - ۵۲۲ ص. - جلد دوم - وزیری (گالینگور) - (دوره) ۲۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

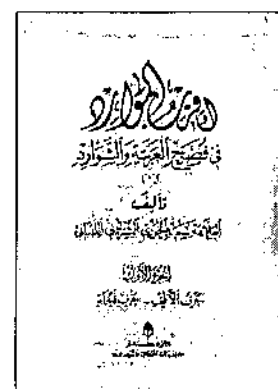
چاپ اول

۱۰۵- الاسمی فی الاسماء.
ابوسعید سعید بن احمد میدانی؛ مترجم: جعفر علی امیدی نجف‌آبادی - تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، اسوه - ۵۲۴ ص.

جلد دوم - وزیری (گالینگور) - تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، اسوه - ۲۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

۱۰۶- اقرب الموارد فی فصیح العربیه و الشوارد.
سعید شرتونی - تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، اسوه - ۸۲۴ ص. - جلد اول - وزیری (گالینگور) - (دوره) ۱۰۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

اقرب الموارد فرهنگی است عربی به عربی که در پنج جزء یا مجلد به طبع رسیده است. در این فرهنگ گسترده، افزون بر معانی واژگان و عبارات، ریشه لغات با ابواب گوناگون به همراه مثال‌های گوناگون به دست داده شده است. فرهنگ حاضر بر اساس الفبای عربی تنظیم شده و ترتیب حروفی هر جزء چنین است: الجزء الاول (الف - الحاء)، الجزء الثاني (الخاء - اللین)، الجزء الثالث (الشین - البین)، الجزء الرابع (الکاف - اللام)، الجزء الخامس (اللام - اللیاء).

چاپ اول

۱۰۷- اقرب الموارد فی فصیح العربیه و الشوارد.
سعید شرتونی - تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، اسوه - ۸۱۲ ص. - جلد دوم - وزیری (گالینگور) - (دوره) ۱۰۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

۱۰۸- اقرب الموارد فی فصیح العربیه و الشوارد.
سعید شرتونی - تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، اسوه - ۷۵۰ ص. - جلد سوم - وزیری (گالینگور) - (دوره) ۱۰۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

۱۰۹- اقرب الموارد فی فصیح العربیه و الشوارد.

العربیة و الشوارد.

چاپ اول

سعید شرتونی - تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، اسوه - ۶۴۸ ص. - جلد چهارم - وزیری (گالینگور) - (دوره) ۱۰۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

۱۱۰- اقرب الموارد فی فصیح العربیه و الشوارد.
سعید شرتونی - تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، اسوه - ۹۱۴ ص. - جلد پنجم - وزیری (گالینگور) - (دوره) ۱۰۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

۱۱۱- التحف النحویه فی شرح الاجرومیه.
احمد آل طمان - قم: دارالمصطفی (ع) لاحیاء التراث - ۲۸۴ ص. - وزیری (شمیز) - چاپ اول / ۱۲۰۰ نسخه.

اثر حاضر کتابی است در باب نحو که در شرح کتاب «الاجرومیه» به نگارش در آمده است. مباحث نحوی کتاب عبارت اند از: «فعل الامر»، «الفعل المضارع»، «باب مرفوعات الاسماء»، «باب نعت»، «ضمائر الرفع المنفصلة»، «انواع الرباط»، «کان و اخواتها»، «تقدم الاخبار علی الاقوال»، «ان و اخواتها»، «باب التوابع»، «باب اسم ۷» و غیره. در خاتمه کتاب این عناوین آمده است: «فهرس الایات القرآنیة»، «فهرس الاحادیث النبویه الشریفه»، «فهرس الشواهد الشعریه»، «فهرس الاعلام»، «تراجیم الاعلام»، «مصادر التحقیق» و «فهرس الموضوعات».

چاپ اول

۱۱۲- ترجمه المنجد.

مترجم: مصطفی رحیمی اردستانی - تهران: صبا - ۸۵۰ ص. - جلد دوم - وزیری (گالینگور) - (دوره) ۷۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۶۱-۱۲-۷

جلد دوم از ترجمه فرهنگ «المنجد» عربی شامل عبارات یا واژگان مربوط به حروف «ق - ی» است که با این ویژگی‌ها به چاپ رسیده است: ذکر نام رسمی و علمی برخی اسامی، مشخص کردن ریشه فعل، به دست دادن معانی گوناگون فعل و آوردن مثال و نمونه برای هر مدخل. شایان ذکر است برای دست یابی خوانندگان به لغات موجود در کتاب، فهرست الفبایی واژگان با ذکر شماره صفحه، در انتهای کتاب آورده شده است.

۱۱۳- ترجمه و راهنمای مبادی العربیه، یا: کاملترین صرف و نحو عربی.

رشید شرتونی؛ مترجم: محمدجواد شریعت - تهران: اساطیر - ۲۸۸ ص. - جلد دوم - وزیری (شمیز) - ۸۶۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۶-۰۲۳-۱

چاپ اول

۱۱۴- تعلیم اللغة العربیه بالصورة للناسخین.
حماد الله جعفریور - تبریز: احرار - ۶۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۳۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۶-۰۴۵-۳

کتاب مصور حاضر ذیل بیست و هشت درس برای فراگیری زبان عربی فراهم آمده است. برخی ویژگی‌های کتاب را می‌توان چنین برشمرد: کلیه دروس به ترتیب ایجادی تنظیم و برای هر حرف سه کلمه با حرکات فتحه، کسره و ضمه انتخاب شده است. همه مطالب به صورت پرسش و پاسخ از عربی به فارسی و بالعکس تنظیم یافته‌اند. در گزینش نکات درسی، واژه‌هایی انتخاب شده‌اند که با حرکات فتحه، کسره و ضمه آغاز می‌گردند. در بخش پایانی قاموس لغات به ترتیب حروف الفبا به طبع رسیده است.

چاپ اول

۱۱۵- خودآموز و راهنمای عربی (۲) ویژه نظام جدید. علیرضا عباسی. - تهران: آبشار. - ۱۹۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۵۶۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۴۹۳-۱-۷

۱۱۶- خودآموز و راهنمای گام به گام عربی (۴). حمید پاکدل. - تهران: پوریا. - ۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۴۲۸-۱۷-۷

۱۱۷- درس و آزمون‌های زبان عربی کنکور نظام جدید (مربوط به تمامی رشته‌ها). حجت‌الله گنجی. - تهران: منشور دانش. - ۲۴۰ ص. - رحلی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ هفتم / ۷۰۰۰ نسخه.

۱۱۸- درس و آزمون‌های عربی ۱ و ۲ پیش‌دانشگاهی (علوم انسانی) برای داوطلبان کنکور دانشگاهها حجت‌الله گنجی، کرم‌خدا امینیان، محمد ایناریخش. - تهران: منشور دانش. - ۲۶۴ ص. - رحلی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

۱۱۹- دفتر تمرین و آموزش عربی سال اول دوره راهنمایی تحصیلی. حسین اعتمادی. - رشت: آبرنگ. - ۸۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۹۲۶-۶-۲

چاپ اول

۱۲۰- دفتر تمرین و آموزش عربی سال دوم دوره راهنمایی تحصیلی. حسین اعتمادی. - رشت: آبرنگ. - ۱۱۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۱۹۲۶-۷-۰
۱۲۱- کتاب الزیده فی شرح الیهادی. مهدی احدی امیرکلانی. - قم: محمدرضا وفایی. - ۳۱۶ ص. - جلد اول. - وزیری (شمیز). - ۱۱۹۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۱۳-۱۲-۰

۱۲۲- کتاب الزیده فی شرح الیهادی. مهدی احدی امیرکلانی. - قم: محمد وفایی. - ۲۱۶ ص. - جلد دوم. - وزیری (شمیز). - ۱۱۹۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۱۳-۱۲-۰

۱۲۳- اللغة العربیه الحديثه. محمدعلی آذرشب. - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت). - ۳۲۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The modern arabic language شابک: ۹۶۴-۳۵۹-۱۲۹-۱

چاپ اول

۱۲۴- المصراع: تمرینات و مجموعه سوالات عربی [۱]: مخصوص سال اول دبیرستان برای کلیه رشته‌ها (نظام جدید). حبیب‌الله درویش. - تهران: آزمون نوین. - ۱۵۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۱۵۲-۰-۵

۱۲۵- نحو مقدماتی. حمید محمدی. - قم: دارالذکر. - ۲۰۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۴۲۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

۱۲۶- نحو مقدماتی: روش نوین در آموزش علم نحو. محمود ملکی اصفهانی. - قم: دارالعلم. - ۱۲۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۹۷۶-۰۲-۲

۱۲۷- ۱۰۰۰ پرسش (چهارگزینه‌ای) طبقه‌بندی شده عربی (۱ و ۲ و ۳) نظام جدید با پاسخهای تشریحی ولی کوچری. - تهران: راه اندیشه. - ۲۹۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۰۸-۲۰-۲

زبانهای اورال آسیایی، سیبریایی و دراویدی

۱۲۸- آنادیل: ادربایجانجا

درسلیک. ابراهیم رفرف. - تهران: مرغ آمین. - ۳۰۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Ana dil شابک: ۹۶۴-۵۵۱۹-۰۷-۱

نمایه پدیدآور

Abbasi, Qasem	۸۲
Abrams, Sharon	۸۵
Akhavan, B.	۷۴
Allingham, Margery	۶۴
Ashby, Michael	۲۶-۲۷
Azabdaftari, B.	۶۹
Border, Rosemary	۷۶
Brayley, A.J.	۸۳
Byrd, Donald R.H.	۸۴-۸۵
Chamberlin, Dennis	۶۲
Cronin, A.J.	۸۷
Crowther, Jonathan	۲۶-۲۷
Dickens, Charles	۶۱-۶۵-۷۷
Eliot, George	۸۳
Escott, John	۶۶
Fallahi moghimi, Mohammad	۷۳
Haghani, Manoochehr	۷۰
Harris, Dolores	۲۸
Hartley, Bernard	۶۳-۸۰-۸۱
Hejazi, Jalal	۷۳
Hemingway, Ernest	۸۸
Hopkins, Andy	۸۳
Hornby, Albert	۲۶-۲۷-۲۸
Sydney	۶۷
Houghton Mifflin, Company	۹۳
Howlett, Colin	۷۱
Iranitalab, Mahbod	۷۹
James, Vaughan	۲۶-۲۷
Kavanagh, Kathryn	۶۱
Laude, Anthony	۶۹
Maftoon, P.	۷۵
Matthiesen, Steven J.	۲۵
McArthur, Tom	۷۱-۷۲
Moshfeghi, Farhad	۵۳
Murphy, Raymond	۶۸
Pialorsi, Frank	۸۳
Potter, Jocelyn	۸۵
Rein, David P.	۸۹
Richek, Margaret Ann	۶۸
Sutherland, Kenton	۷۸
Swan, Michael	۶۳-۸۰-۸۱
Viney, Peter	۸۶
Waite, Helen Elmira	۸۴
Warslawsky, Diane	۶۵-۷۷
West, Clare	۶۲
White, Gillian	۲
Widdowson, H.G.	۱۲۳
آذرشب، محمدعلی	۲۲
آریانپورکاشانی، عباس	۲۲
آریانپورکاشانی، منوچهر	۳۴
آقای، ایرج	۱۱۱
آل طغان، احمد	۸
آیت‌الله زاده شیرازی، مرتضی	۱۲۱-۱۲۲
احدی امیرکلانی، مهدی	

احمدی، منصور	۴۵-۴۶
احمدی گبوی، حسن	۷-۱۰-۱۱
اخلاقی، فریار	۲۳
ارجمند، ابوالفضل	۴۴
اعتمادی، حسین	۱۱۹-۱۲۰
اکبری، رامین	۳۹
امیدی نجف آبادی، جعفرعلی	۱۰۲-۱۰۴
امیری نجف آبادی، جعفرعلی	۱۰۳-۱۰۵
امینیان، کرم خدا	۱۱۸
اناری، شهاب	۳۲-۳۳
اناری، شهرام	۳۲-۳۳
انوری، حسن	۱۰-۱۱
انیس، ابراهیم	۱۰۱
ایناریخش، محمد	۱۱۸
باطنی، محمدرضا	۲۳
باویدین، ای. مارگارت	۵۶
بخشی چهرمی، کرامت	۵۱-۵۲
پازارگادی، علاءالدین	۱۸
پاکدل، حمید	۱۱۶
پزشک، فرشته	۲۰
تاجیک، پرویز	۳۷
تراکیایی، دیونوسیوس	۹۱
تمدن، عبدالصمد	۴۰
جزایری، ارمان	۲۰
جعفرپور، حمدالله	۱۱۴
چهرمی، اکبر	۹۸
حاجیان، عبدالحمید	۵۵
حسینی، حمید	۷-۸
حیدری، نسرین	۱
دانشوری نصرآبادی، رضا	۵۹
درویش، حبیب‌الله	۱۲۴
دولتی، رحیم	۴۱
دهخدا، علی اکبر	۷-۸
دهقانی، حسن	۲۵
دیجوان، پروانه	۵۸
دیجوان، نسرین	۵۸
دیده بان، فتح‌الله	۹۲
ذوالفقاری، محمدکاظم	۱۵
راجی، علی	۱۴
رحیمی اردستانی، مصطفی	۱۱۲
رفرف، ابراهیم	۱۲۸
رفیعی جیردهی، علی	۴
زارع کاریزی، سعدالله	۱۳
زارعی، مهری	۲۸
سفیدرو، صفر	۱۰۱
سلیمانی، فرامرز	۳۶
شاملو، حمید	۲۰
شریندار، منصوره	۲۱
شرتونی، رشید	۱۱۳
شرتونی، سعید	۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸
شریعت، محمدجواد	۱۱۳
شهلائی، ابوالقاسم	۹۴
شهیدی، جعفر	۷-۸
شیخزاده، محمدرضا	۵۲
صاعی، غازی	۵۴
صفوی، کورش	۹۱
عاملی، علیرضا	۹۲
عباسی، علیرضا	۱۱۵
عزیزیان، محمد	۱
علامی، ابوالفضل	۱۰۱
عمید، حسن	۵-۶
غابی، مسعود	۴۷
غلامپور، سهراب	۳۶

نمایه ناشر

غلامعلی زاده، خسرو	۱۲
فتاحی، علی	۹۴
فرح زاده، فرزانه	۶۰
فصیح، شهریار	۲۰
فضلملی، فاطمه	۵۱
فریزریخش، فرانک	۱۹
قرآنی کاشانی، علی	۴۸-۴۹
قنبری، عبدالله	۳۱-۵۰
قنبری، فریریز	۴۲-۴۳
کاشانی، امیررضا	۱۶
کاویانی، مهرداد	۲۹
کشاورزی، نیما	۲۳
کلان فرماتفرما، حسن	۵۷
کوچری، ولی	۱۲۷
گلتراش، مریم	۱۵
گنجی، حجت‌الله	۱۱۷-۱۱۸
لاجوردی، حسن	۹
مجبی، نصرت‌الله	۳-۴
محبیان، علیرضا	۱۶
محفوظی، هادی	۱۶
محمدزاده، سیما	۳۰
محمدی، حسنعلی	۱۳
محمدی، حمید	۱۲۵
معصومی، محسن	۵۶
معین، محمد	۷-۸
مفتون، پرویز	۴۴
ملکی اصفهانی، محمود	۱۲۶
میدانی، ابوسعد سعید بن احمد	
میرحسینی، اکبر	۱۰۲-۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵
ناصری، رضا	۳۹
نوری، مجید	۹۶
نوری، نظام‌الدین	۹۵-۹۷-۹۹-۱۰۰
واحد پژوهش فرهنگ معاصر	۱۷
هاخوردیان، آریس	۲۳
یاسینی ویسی، حسن	۳۹
یول، جورج	۳-۴
یول، جورج	۱

۱۵-۹۰	زبان آموز: تهران	۲۵	تهران ۷۴-۷۳-۷۲-۷۱-۷۰-۶۹-۱	کانون فرهنگی آموزش: تهران	۱۳	منتشران: تهران	۳۱-۵۰
۱۲۵	زبانسرا: تهران	۶۷-۶۸	۱۲۳	کانون گسترش علوم: تهران	۲۱	منشور دانش: تهران	۱۱۷-۱۱۸
۱۲۶	زکات علم: تهران	۲۷	۸۴-۸۵	گل واژه: تهران	۵۱-۵۲	موسسه چاپ و انتشارات: تهران	۷-۸
دارالمصطفی (ع) لاحیاء التراث:	زهره: ساری	۱۷	۲۶	گوتنبرگ: تهران	۹۲	موسسه علمی آینده سازان: تهران	۸۲
۱۱۱	سازمان اوقاف و امور خیریه:	صنعتی: تهران	۵۴	مبتکران: تهران	۴۷	نقش و نگار: تهران	۹۴
۵۵-۵۷-۵۸	تهران ۱۰۵-۱۰۴-۱۰۳-۱۰۲-۱۰۱	صبا: تهران	۱۱۲	محمد وفاپی: قم	۱۲۲	هرمس: تهران	۹۱
۷-۸	۱۱۰-۱۰۹-۱۰۸-۱۰۷-۱۰۶	علوی: تهران	۳۹	محمد رضا وفاپی: قم	۱۲۱	هزار و یکشب: تهران	۶۳
۱۲۷	سازمان پژوهش و برنامه ریزی	فاضل: قم	۴۴	مرآتئ: تهران	۴۱	یاس: مشهد	۲۹
۷۵	آموزشی، انتشارات مسدوره:	فاطمی: تهران	۱۰-۱۱	مرسل: کاشان	۵۹		
۷-۸	تهران ۳۴-۴-۳	فروهر: تهران	۱۹	مرغ آمین: تهران	۱۲۸		
۵۶-۵۳-۳۵-۲۴-۲	سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت):	فرهنگ معاصر: تهران	۲۳	مرکز نشر دانشگاهی: تهران	۶۰		
۹۳-۸۶-۷۸-۶۲		فن آوران: همدان	۸۹	معرفت: تهران	۲۵		

فلسفه و مباحث وابسته

۱- لذات فلسفه (پژوهشی در سرگذشت و سرنوشت بشر)

ویلیام جیمز دورانت؛ مترجم: عباس زریاب؛ ویراستار: هرمز همایون پور - تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی - ۵۴۴ ص. - رقی (شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ یازدهم / ۵۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۶۴-۴۴۵-۰۳۷-X

هستی‌شناسی

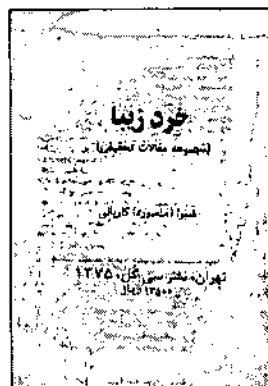
چاپ اول

۲- خرد زیبا (مجموعه مقالات تحقیقی)

منصوره کاویانی - تهران: سی گل - ۴۴۴ ص. - رقی (شمیز) - ۱۳۵۰۰ ریال - چاپ اول - عنوان به لاتین:

Beautiful reason (collected essays)

شابک: ۹۶۴-۹۱۵۲۵-۰۰۴

«خرد زیبا» شامل مجموعه مقالات فلسفی است در باب «عین و ذهن» که برخی موضوعات آن را با این عناوین می‌خوانیم: «جوهر و عرض»، «دیالوگ و دیالکتیک»، «پدیدارشناسی چیست؟»، «فیزیک و متافیزیک»، «تأملاتی بر ذهن زن»، «زیبایی و زیباشناسی در فلسفه، موسیقی و معماری»، «میخائیل هامبورگر شاعر آلمانی»، «سه شعر از والتر کافمن»، «اندیشه فلسفی سهراب سپهری» و «مفهوم بزرگ مرد در تاریخ».

معرفت‌شناسی (نظریه شناخت)

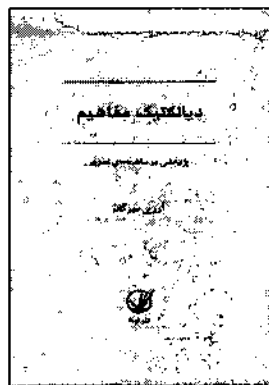
چاپ اول

۳- دیالکتیک مفاهیم: پژوهشی در ساخت‌های نحوی

آروین مهرگان - اصفهان: فردا - ۱۶۴ ص. - رقی (شمیز) - ۶۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه - عنوان به لاتین:

Dialectic of concepts

شابک: ۹۶۴-۶۳۲۸-۰۰۷-۸

این کتاب از نظر اهداف معرفت‌شناختی، مکمل کتاب «دیالکتیک نمادها» است. با این تفاوت که در «دیالکتیک نمادها» پژوهش اصلی درباره ساختار معرفت‌تصویری بوده اما در این کتاب معرفت‌لفظی و زبانی یعنی معرفت مفهومی و رابطه آن با معرفت‌تصویری و معرفت‌مبتنی بر زبان تبیین شده است. عناوین کتاب عبارت‌اند از: آیین ساخت نحوی آیین، روایا و آیین، شعر و آیین، زبان و آیین، معنا، مفهوم و جمله. این کتاب را می‌توان پژوهشی در ساخت نحوی مفاهیم و جملات به حساب آورد.

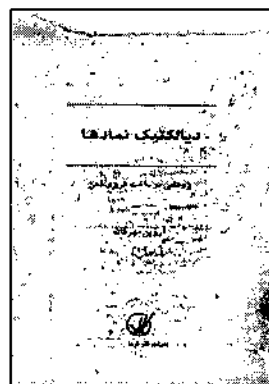
چاپ اول

۴- دیالکتیک نمادها: پژوهشی در ساخت غریزی ذهن

آروین مهرگان - اصفهان: فردا - ۱۸۴ ص. - رقی (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه - عنوان به لاتین:

Dialectic of symbols

شابک: ۹۶۴-۶۳۲۸-۰۰۶-۷

نویسنده در کتاب «دیالکتیک نمادها» اذعان می‌دارد که بسیار کارکردهای غریزی ذهن و کارکردهای ادبی رابطه تنگاتنگی وجود دارد و هر دو از قواعد

و قوانین واحدی پیروی می‌کنند. او در این اثر نظریه‌ای را مطرح می‌کند که در آن نقش محوری لفظ به کناری نهاده شده و مرکز ثقل تحلیل بر تقدم تصویر و اندیشه تصویری بر لفظ مبتنی می‌شود. در کتاب حاضر افزون بر مباحث متافیزیکی معرفت‌شناسی فلسفی، معرفت‌شناسی ادبی نیز تجزیه و تحلیل می‌شود. از جمله موضوعات کتاب می‌توان به «مکانیسم روایا»، «فرایند خلق و درک شعر در نظریه سنتی»، «نماد» و «استعاره» اشاره کرد.

۵- کتاب تردید

بابک احمدی - تهران: نشر مرکز - ۲۸۸ ص. - رقی (شمیز) - ۹۸۰۰ ریال - چاپ سوم / ۲۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۱۴۹-۸

فنون علوم غریبه برای حصول کامیابی و سعادت

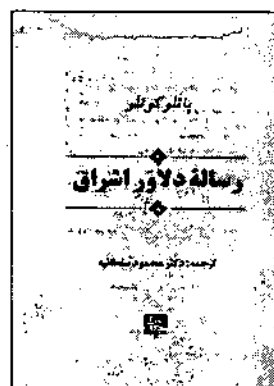
چاپ اول

۶- رساله دلاور اشراق

پنولو کوئیلو؛ مترجم: محمود سلطانیه - تهران: جامی - ۱۵۲ ص. - رقی (شمیز) - ۴۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۵۲۰۰ نسخه - عنوان به لاتین:

Manuel do guerreiro da luz 1 umiere

شابک: ۹۶۴-۵۶۲۰-۷۰-۸

«رساله دلاور اشراق» شامل گفتاری حکیمانه درباره «انسان»، «عرفان»، «خودسازی»، «خودشناسی» است. از جمله: یک دلاور اشراق کار امروز را به فردا وانمی‌گذارد و هنگامی که راه خود را آغاز کرد تا پایان خواهد رفت. او هرگز در برابر بی‌دائری‌ها ساکت نمی‌نشیند و پیروزی‌های به دست آمده خود را به دقت ارزیابی می‌کند. یک دلاور اشراق به زانو می‌نشیند و پیروزی‌های خود را به پروردگار خویش تقدیر می‌نماید.

پیرا روانشناسی و علوم غریبه

۱۳۳

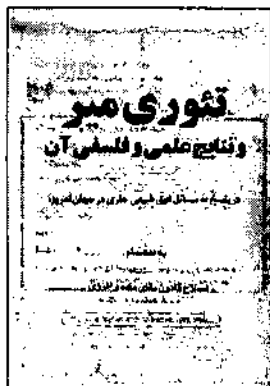
۷- تئوری میر و نتایج علمی و

فلسفی آن در پاسخ به مسائل فوق‌طبیعی جاری در جهان امروز به انضمام ... جلال میرنصیری - تبریز: اختر، حسان - ۹۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۴۲۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۵۰۰ نسخه - عنوان به لاتین:

Mir theory in response to supernatural subjects ...

شابک: ۹۶۴-۹۰۵۲۴-۱-۰

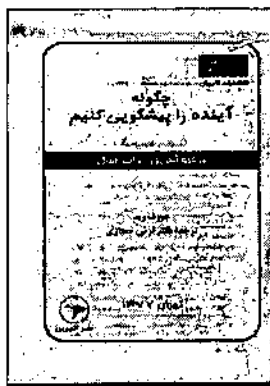
چاپ اول

در اثر حاضر، نویسنده در پاسخ به مسائل ماوراء طبیعی مطرح در جهان امروز، تئوری خود موسوم به «میر» را تشریح و تبیین نموده، مدعی است این تئوری به شکل جامع تصویری از حیات و ساختار هستی به دست می‌دهد. مباحث کتاب در هشت فصل با این عناوین فراهم آمده است: ۱- جهان غیر مادی چیست؟ ۲- عجایب هفتگانه جهان؛ ۳- شاهدان عینی؛ ۴- توجه به مسائل متافیزیکی در جهان؛ ۵- قدم‌هایی که برداشته شد؛ ۶- تئوری «میر»؛ ۷- نتایج علمی و فلسفی تئوری «میر»؛ ۸- طریقت خودسازی. صفحات پایانی کتاب به شرح و معنی واژه‌ها و اصطلاحات متن اختصاص دارد.

چاپ اول

۸- چگونه آینده را پیشگویی کنیم

جوزف وید: مترجم: آرش حجازی؛
ویراستار: محمد آخوندزاده - تهران:
شیرین، کاروان - ۲۰۸ ص. - رقی
(شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول /
۳۲۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Predicting the future
شابک: ۹۶۴-۹۱۶۰۷-۴-۴
مؤلف کتاب بر آن است شیوه‌های
پیش‌گویی را به گونه‌گام به‌گام
آموزش دهد. وی همچنین با ارائه
تمرین‌هایی کوشیده است خواننده را
با راز پیش‌گویی هاتفاها در
الهام‌دهنده‌های یونان، غیب‌گویان
یهود، مغ‌ها، لاماهای تبت،
درویدهای سلتی، نوستراداموس و
بسیاری از پیش‌گویان بزرگ تاریخ
آشنا سازد. مطالب یاد شده طی دوازده
قسمت با این عناوین سامان یافته
است: «سرشت پیش‌گویی»، «فرآیند
آگاهی پیش از وقوع»، «الهام‌دهنده‌های
باستانی دلفی»، «روش‌های
پیش‌گویی هاتفاها»، «شیوه‌های
باستانی آموزش پیش‌گویی»، «چگونه
آینده را پیش‌گویی کنیم؟»، «هنر
پیش‌گویی در عهد عتیق»، «طالع
بینی با استفاده از اخترشناسی»،
«درویدها، روشن بینان و
غیب‌گویان»، «چگونه پیشینه‌های
آگاهی را قرائت کنیم»، «چگونه
آگاهی را رشد دهیم» و «چگونه برای
پیش‌گویی برنامه‌ریزی کنیم؟».

چاپ اول

۹- ستارگان الهه عشق.
گرات راسل: مترجم: فرهاد فرهمندفر
- تهران: ثالث - ۴۵۶ ص. - رقی
(شمیز) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ اول
/ ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۴۰۴-۴۵-۶

مخاطبان این کتاب، با طالع‌شناسی و
چگونگی پی‌بردن به روحيات افراد از
طریق نمادهای خورشیدی آشنا
می‌شوند. مطالب کتاب به ترتیب
ماه‌های سال خورشیدی در ۱۲ قسمت
تنظیم یافته و ذیل هر قسمت،
خصوصیات باطنی متولدین هر ماه
آمده است.

۱۰- سخن با ابدیت: یک
مدیوم با شما از «زندگی پس از
مرگ» سخن می‌گوید.
جیمز ون پراگ: مترجم: لی لی نقدی -
تهران: مجد - ۲۴۰ ص. - رقی
(شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول /
۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Talking to heaven
شابک: ۹۶۴-۶۱۵۳-۳۳-X

چاپ اول

نگارنده در نوشتار حاضر، اهداف خود
را چنین عنوان می‌کند: کمک به
دیگران به منظور پذیرفتن مرگ،
برطرف نمودن ترس حاکم در
خصوص پذیرش واقعیت مرگ، یاری
نمودن داغ‌دیدگان و بازماندگان در
تحمل غم فقدان و اهدافی از این
قبیل.

۱۱- شفای زندگی.
لویز هی: مترجم: گیتی خوشدل؛
ویراستار: عبدالحسین آذرنگ -
تهران: دنیای مادر - ۲۵۴ ص. - رقی
(شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ
دوازدهم / ۳۱۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

You can heal your life
شابک: ۹۶۴-۹۰۹۵۸-۲-۹

روایاها و رازواره‌ها

۱۲- تعبیر خواب.
محمدبن سیرین ابن سیرین - تهران:
هاد - ۴۶۴ ص. - وزیری (سلفون) -
۱۲۰۰۰ ریال - چاپ ششم / ۵۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۳۶-۰۰-۶

۱۳- تعبیر خواب (خواب و
رویا): شامل تعابیر حضرت امام
جعفر صادق (ع) و ابن سیرین و
شیخ بهائی.
به اهتمام: محمود نوری؛ ویراستار:
منیره امیریان - تهران: علی - ۲۵۶
ص. - جیبی (شمیز) - ۳۵۰۰ ریال -
چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۵۷۰-۱-۸

۱۴- تعبیر خواب از اقوال:
محمدابن سیرین، ابراهیم
اشعث، دانیال نبی (ع)، کرمانی،
جابر مغربی و مرحوم
مجلسی....
گردآورنده: عباس رجبی - تهران:
رجبی - ۹۶ ص. - جیبی (شمیز) -
۱۲۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۷۵۴-۲-۹

چاپ اول

در این مجموعه واژه‌های مرتبط با
تعبیر خواب براساس حروف الفبای
فارسی مرتب شده و ذیل هر یک
تعابیر مربوط به آن آمده است. این
تعبیرها از اقوال محمدابن سیرین،
ابراهیم اشعث، دانیال نبی (ع)، جابر
مغربی، مرحوم مجلسی و دیگر بزرگان
اقتباس شده است.

۱۵- کلیات تعبیر خواب ابن
سیرین و دانیال پیغمبر.
حبیب‌بن ابراهیم تغلیسی - تهران:
فروغ - ۵۶۰ ص. - جیبی (شمیز) -
۶۵۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۵۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۶۵۸-۱-۴

۱۶- متن کامل تعبیر خواب
محمد ابن سیرین و دانیال
پیغمبر (ص).

حبیب‌بن ابراهیم تغلیسی: مصحح:
علی کوچکی - تهران: شقایق - ۴۰۰
ص. - جیبی (گالینگور) - ۷۵۰۰ ریال -
چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۴۲-۱۹-۷

روانشناسی

چاپ اول

۱۷- آزمون‌های روانی: «مبانی
نظری و فنون کاربردی».
هادی بهرامی: زیر نظر: معاونت
پژوهشی - تهران: دانشگاه علامه
طباطبایی - ۴۱۲ ص. - وزیری
(شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ اول

۳۰۰۰ / نسخه.
عنوان به لاتین:
Psychological testing
شابک: ۹۶۴-۶۵۴۳-۴۱-۳

کتاب حاضر شامل یازده فصل است
که در دو بخش اصلی مرتب شده
است. بخش اول - که شامل پنج فصل
است - به طرح مبانی نظری آزمون‌ها،
همچنین بحث درباره نظریه‌های
هوش و حافظه اختصاص دارد. در
بخش دوم، طی شش فصل مخاطبان
با آزمون‌های متعددی آشنا می‌شوند،
از جمله: آزمون استانفورد - بینه،
آزمون آدمک گوداینف، آزمون
مکسب‌های چوبی کس، آزمون
دیداری حرکتی بندر گشتالت، آزمون
حافظه آندره ری و آزمون حافظه
بالینی و کسلر. این مجموعه برای
دانشجویان رشته‌های روان‌شناسی
تهیه و تدوین شده است.

۱۸- آزمون‌های روانی: (مبانی
نظری و عملی).
حمزه گنجی - مشهد: آستان قدس
رضوی، دانشگاه امام رضا (ع) - ۵۶۶
ص. - وزیری (شمیز) - ۱۵۰۰۰ ریال -
چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Mental tests: theoretical and
practical principles
شابک: ۹۶۴-۶۵۸۲-۰۱-X

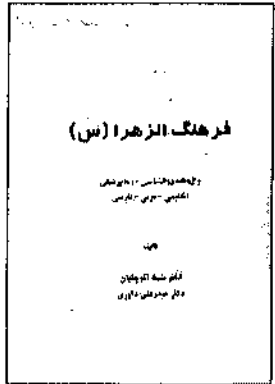
۱۹- استدلال آماری در علوم
رفتاری: توصیف آماری.
ریچارد شولسون: مترجم: علیرضا
کیامش - تهران: موسسه انتشارات
جهاد دانشگاهی (ماجد) - ۳۱۲ ص. -
جلد اول - وزیری (شمیز) - ۹۰۰۰
ریال - چاپ سوم / ۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Statistical reasoning for the
behavioral sciences
شابک: ۹۶۴-۴۴۳-۰۳۲-۸

چاپ اول

۲۰- فرهنگ الزهرا (س):
واژه‌نامه روانشناسی -
روانپزشکی انگلیسی - عربی -
فارسی.

شهلا آکوپکیان، حیدرعلی داوری -
اصفهان: کنکاش، دانشگاه علوم
پزشکی اصفهان - ۲۰۴ ص. - وزیری
(گالینگور) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ
اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۳۲۹-۰۸-X

فرهنگ الزهرا (س)، مجموعه‌ای
است از واژه‌ها و اصطلاحات روان
شناسی و روان‌پزشکی که بر حسب
حروف الفبای انگلیسی مرتب شده
است. هر واژه با معادل‌های عربی و
فارسی همراه است. ذیل هر واژه
انگلیسی صیغه‌های متعدد یک کلمه
و معادل فارسی ذکر شده است.

ادراک حسی، حرکت،
هیجانات و سائق‌ها

چاپ اول

۲۱- فلسفه عشق.
تقی‌رضا عابدی حیدرآبادی - قم:
تقی‌رضا عابدی حیدرآبادی - ۱۸۴
ص. - رقی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال -
چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Falsafa-ye eshq (philosophy of
love)

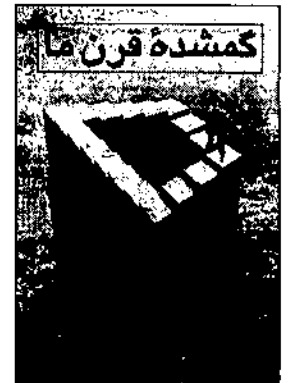
در این نوشتار، مقوله عشق ذیل
موضوعات گوناگون به زبان کردی
بررسی و تشریح شده است. برخی
موضوعات کتاب بدین قرار است:
حقیقت عشق، عشق موجودات و
کائنات، هدف عشق، آثار و فواید

عشق، عشق و عقل، نقش زیبایی ظاهری و باطنی در عشق، مودت و محبت، عشق مجازی، عشق حقیقی، و عشق اولیای خدا.

چاپ اول

۲۲- گمشده قرن ما

سعید زند - تهران: جهان پویان - ۱۹۲ ص. - رقی (شمیز) - ۵۸۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۱۲۶-۳-۱

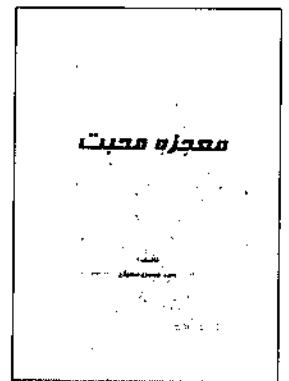
نویسنده، گمشده قرن را «عشق» معرفی کرده آن را نخستین شرط اعتلای آدمی می‌داند. وی با بیان مطالبی درباره معنی و مفهوم عشق، وجود نفسانیات در عشق، زبان عشق، قدرت عشق و سایر ویژگی‌های آن، بد اندیشی‌های مربوط به عشق و کاربرد نا به جای آن را تخطئه می‌کند.

چاپ اول

۲۳- معجزه محبت

حسین حسینی - مشهد: راهیان سبز - ۱۲۸ ص. - رقی (شمیز) - ۲۸۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Miracle of affection

شابک: ۹۶۴-۹۰۶۹۲-۶-۷

نویسنده با طرح چهار نوشتار: «هنر عشق و محبت»، «عشق ورزیدن و زندگی اجتماعی»، «طلوع و بقای عشق و محبت»، «محبت‌ها و

عشق‌های سراب‌گونه» سعی دارد شیوه‌های جلب و تحکیم محبت را در پیوندهای اجتماعی، به خصوص ازدواج، به دست دهد.

هوش، عقل و قوای ذهنی

چاپ اول

۲۴- روان‌شناسی یادگیری. یحیی سیدمحمدی - تهران: روان - ۳۰۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۱۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Psychology of learning

شابک: ۹۶۴-۹۰۳۸۸-۶-۸

مخاطبان مباحث «روان‌شناسی یادگیری» را با این عناوین مطالعه خواهند کرد: «یادگیری چیست؟»، «پیشینه تاریخی یادگیری»، «شرطی سازی کلاسیک»، «شرطی سازی کنشگر»، «اجتناب و تنبیه»، «نگهداری رفتار: تقویت متناوب»، «نظریه‌های یادگیری تداعی‌گرا در برابر شناختی»، «یادگیری به وسیله مشاهده»، «اساس زیستی یادگیری و رفتار»، «یادگیری و انگیزش»، در پایان هر فصل خلاصه‌ای از مباحث و پرسش‌هایی از متن گنجانده شده است.

چاپ اول

۲۵- ضمیر کوچک من

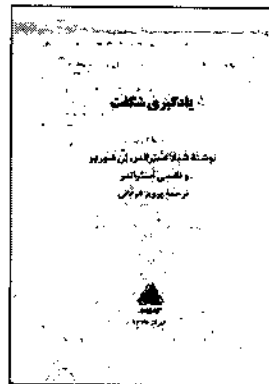
منصور قانلی - تهران: سیمرو - ۱۱۴ ص. - رقی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۸۵-۰۲-۸

در این کتاب مقوله «شناخت» در ضمیر «خودآگاه» و «ناخودآگاه» ذیل پنج فصل بررسی و تبیین شده است. فصل اول و دوم به مقدمه و طرح مسئله اختصاص دارد. فصل‌های دیگر کتاب عبارت‌اند از: «چشم‌اندازی بر روانکاوی فروید»، «چشم‌اندازی بر پاولف و مکانیزم بازتاب» و «زیرکی را گفتم این احوال

۲۸- یادگیری شگفت

شیلا استراندر، لن شوردر، نانس استراندر؛ مترجم: پرویز فرقانی - تهران: کتابسرا - ۴۱۲ ص. - رقی (شمیز) - ۱۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۸۴۰-۳۶-۸

چاپ اول

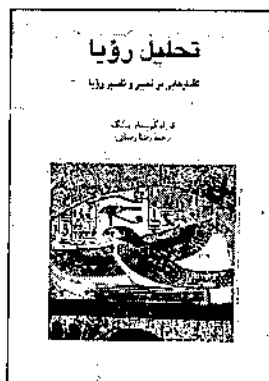

«یادگیری شگفت» ماحصل پژوهش‌های گروهی از دانشمندان جهان است که طی آن کوشیده‌اند ظرفیت بی‌پایان مغز انسان و توانایی‌های آن را تبیین نمایند. در این کتاب، مباحث ذیل به چشم می‌خورد: «حافظه شگفت»، «یادگیری شگفت»، «شخصیت نامتناهی»، «یک برنامه روسی برای عملکرد برتر»، «کنترل درد»، «ارتباط برتر»، «تمرین‌های یوگای روانی و تمرکز»، «تمرین‌های تصویرسازی و اتونژیک».

روانشناسی ناخودآگاه و دگرگونی حالت ضمیر

چاپ اول

۲۹- تحلیل رویا: گفتارهایی در تعبیر و تفسیر رویا (۱۹۲۸ - ۱۹۲۹)

کارل گوستاو یونگ؛ مترجم: رضای - تهران: افکار - ۳۴۴ ص. -

وزیری (شمیز) - ۱۶۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Dream analysis: notes of the seminar given in ...

شابک: ۹۶۴-۹۰۰۵-۲-۶

در کتاب حاضر ذیل بیست و سه گفتار مباحثی در باب تحلیل رویا مطرح شده است. گفتارهای کتاب به صورت پرسش و پاسخ تنظیم شده و طی آن مولف می‌کوشد با طرح سوالات مختلف در زمینه رویا و خواب، به شفافیت و بازسازی شخصیت افراد کمک نماید. گفتنی است «یونگ» برای شناخت تار و پود شخصیت آدمی، روش تحلیل رویا و تداعی آزاد را به کار می‌بندد و در این راه به تحلیل رویایی خاص اکتفا نمی‌کند، بلکه سلسله‌ای از رویاها را تحلیل می‌کند و نتیجه‌گیری را به بعد از بررسی همه رویاها وامی‌گذارد.

چاپ اول

۳۰- خوشایند زندگی خویشاوند مرگ: مباحثی درباره خواب و خواب دیدن و رویاهای راستین به همراه صدها نمونه

غلامرضا گلی‌زواره - قم: حضور - ۴۸۸ ص. - وزیری (گالینگور) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۷۲-۰۹-۶

چاپ اول

۳۱- سلطان خیال

مریم فرجی - ساری: نیکو قلم - ۹۶ ص. - جیبی (شمیز) - ۱۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۲۹۸-۲-۶

دومین مجلد از «سلطان خیال»، شامل پرسش و پاسخ‌هایی درباره رویا و خیال‌باقی است که طی آن، مقوله «رویا» از دیدگاه روان‌شناسان، جامعه‌شناسان و سرانجام قرآن کریم بررسی و تبیین شده است. در بخشی از کتاب، مولف ضمن شرح رویاهای مختلف جوانان به ذهنیات آنان درباره

خیال‌یافی اشاره می‌کند.

چاپ اول

۳۲- مجموعه فنون هیپنوتیزم-
جان هارتلند، دیوید واکسمن؛ مترجم:
رضا جمالیان، باهمکاری: محمدرضا
سلیمانپور - تهران: چاپخش، ۱۵۸
ص. - رقی (شمیز)، ۶۰۰۰ ریال -
چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۴۱-۱۷-۴

«روش‌ها یا فنون تلقاء یا ایجاد خلسه هیپنوتیزی» - با توجه به کاربردهای آن در زمینه پزشکی و دندان پزشکی - می‌باشد است که در این کتاب طی چهار بخش بررسی و تبیین شده است. بخش‌های کتاب عبارت‌اند از: «اصول و مبانی خلسه هیپنوتیزی»، «مقدمات لازم برای ایجاد خلسه هیپنوتیزی»، «روش‌های ایجاد و عمیق‌تر کردن خلسه هیپنوتیزی» و «یک مجموعه جامع برای القای خلسه، عمیق‌تر و شرطی کردن».

روانشناسی افتراقی و روانشناسی رشد

۳۳- آنچه باید درباره ریشه‌های روانی رفتار کودکان خود بدانید.
پی‌یر لوی روبرت لافون؛ مترجم:
محمدحسین سرسوری - تهران:
چاندازه، ۱۷۶ - رقی (شمیز)، -
۶۵۰۰ ریال - چاپ ششم / ۳۱۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۰۴۵-۳۳-۲

۳۴- رشد و شخصیت کودک.
پاول هنری ماسن ... او دیگران؛
مترجم: مهشید یاسایی - تهران: نشر
مرکز، کتاب ماد، ۶۷۲ ص. - وزیری
(شمیز)، - ۲۵۰۰۰ ریال - چاپ
سیزدهم / ۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Child development and personality
شابک: ۹۶۴-۳۰۵۰-۸۷-۴

۳۵- زن و مرد XY - XX.
الیزابت بادانتز؛ زیر نظر: کاظم

شیوارضوی؛ مترجم: سرور شیوارضوی
- تهران: دستان، هاشمی، ۲۲۴
ص. - رقی (شمیز)، ۷۰۰۰ ریال -
چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Xy, de l'identite masculine
شابک: ۹۶۴-۶۵۵۵-۰۵-۵

چاپ اول

موضوعات کتاب حاضر مبتنی است بر مباحث علمی ژنتیکی، بیولوژیکی، فرهنگی، تربیتی و اجتماعی در خصوص زن و مرد. در این نوشتار علت اصلی پیدایش جنس مونث و مذکر، همچنین شباهت‌ها و تفاوت‌های دو جنس مخالف تشریح می‌شود. مباحث دیگر کتاب عبارت‌اند از: «وظایف سنتی دو جنس در خانواده و جامعه»، «دلایل تفاوت پایگاه‌های زن و مرد» و «سپری شدن تدریجی تقابل دو جنس مخالف».

۳۶- نظریه‌های شخصیت، یا، مکاتب روانشناسی.

علی‌اکبر سیاسی - تهران: دانشگاه تهران، موسسه چاپ و انتشارات، - ۳۲۴ ص. - وزیری (شمیز)، ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ هفتم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۰۳-۴۰۵۳-۷

روانشناسی عملی

۳۷- آخرین راز شاد زیستن: پیرو قلب خود باشید.

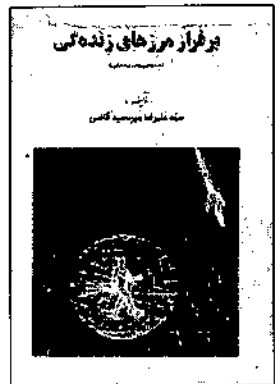
آندرو ماتیوز؛ مترجم: وحید افضل‌راد. - تهران: نیروز، ۲۱۶ ص. - رقی (شمیز)، ۸۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Follow your heart: finding a purpose in your life and word
شابک: ۹۶۴-۹۱۵۲۸-۵-۳

چاپ اول

۳۸- بر فراز مرزهای زنده‌گی (شکوفایی و اندیشه‌زایی).
علیرضا میرسعیدقاسی؛ ویراستار:

شهریار وقفی‌پور - تهران: هامون، - ۱۴۴ ص. - وزیری (شمیز)، ۵۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۵۳۸-۰۵-۳

مخاطبان این کتاب، طی رهنمودهایی با چگونگی پرورش اعتماد به نفس و ایجاد انگیزه آشنا می‌شوند. مطالب کتاب ذیل چهار فصل گردآمده است: «اصول و مبانی زندگی (هدف‌مندی، آگاهی، اعتماد پذیری، انعطاف پذیری و استمرار)»، «شیوه‌های تقویت اصول و مبانی زندگی» و «آموزش و توسعه» و «الگو برداری از نظام طبیعت».

چاپ اول

۳۹- رهایی عاطفی.
دیوید ویسکات؛ مترجم: مهدی قزچه‌داغی - تهران: نگاه، ۲۸۸ ص. - رقی (شمیز)، ۹۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۷۴-۷۲-۸

مؤلف کتاب، ذیل رهنمودهایی مخاطب را یاری می‌کند تا بتواند تصمیم خود را با توجه به مصلحت خویش عملی سازد. وی با مطرح کردن مباحثی در باب محدودیت‌های احساسی، احساسات ابراز نشده و ارزشمندی‌ها و توانایی انسان، خواننده را بر آن می‌دارد تا انگاره‌های ناشی از واکنش خود نسبت به شرایط «مراحل آغازین زندگی» را درک کرده، موانع ابراز احساسات را بشناسد و در پی آن با فراغ خاطر از میان

تصمیم‌های مختلف، گزینه مناسب را انتخاب کند.

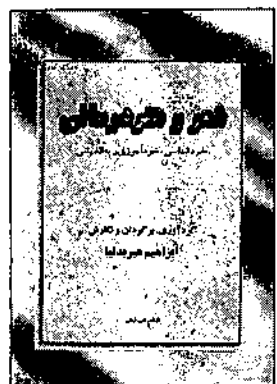
۴۰- زنان عشق: از متون و دانستای هند.

گیتی خوشدل - تهران: بیکان، ۷۴ ص. - رقی (شمیز)، ۲۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۴۳-۰۸-۰

چاپ اول

۴۱- شعر و هنر درمانی: خودشناسی، خودآموزی و به‌اندیشی.

گردآورنده: ابراهیم هیربذیا - تهران: تکثیر، ۲۷۲ ص. - رقی (شمیز)، ۸۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۳۹۴-۳-۵

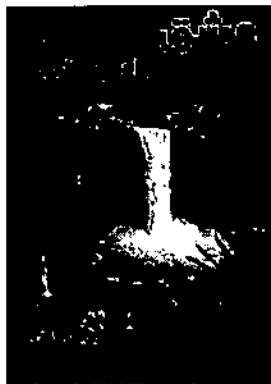

مؤلف در این کتاب برای حل مشکلات شخصیت در دوران کودکی، همچنین به منظور راه کارهای عملی خودسازی در دوران پس از بلوغ، شیوه‌های بهره‌مندی از شعر و هنر را به دست می‌دهد. «شعر و هنر درمانی»، «روان کاوی و خودشناسی»، «هفت سال اول زندگی»، «نمونه‌هایی از بازی‌ها و نقش‌ها»، «روند بلوغ شخصیت»، «خوشبختی و خود رهبری» از موضوعات اصلی کتاب به شمار می‌آید.

چاپ اول

۴۲- عشق جادوی شفا.
آراز نجفی‌برین - تبریز: آراز نجفی‌برین، ۱۷۶ ص. - رقی (شمیز)، ۶۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۶۵-۸۸-۵

مؤلف این کتاب برآن است نشان دهد عشق عطیه‌ای الهی است که در نهاد انسان‌ها به ودیعه گذارده شده است. وی از عشق به منزله عنصری یاد می‌کند که در شفا بیماری‌ها و رفع مشکلات نقشی بسزا دارد. چگونگی ایجاد عشق و جاری کردن آن از مباحثی است که ذیل موضوعات

گونگون تشریح شده است. برخی از این موضوعات عبارت‌اند از: اصل تابش و بازتابش، اصل بخشایش، اصل عدم مقاومت، اصل تجسم خلاق، واصل جریان، در متن کتاب در ارتباط با موضوعات ذکر شده اشعاری از سهراب سپهری و مولوی آمده است.

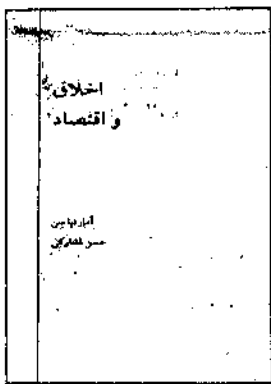
۴۳- عظمت خود را دریابید.
وین دایر؛ مترجم: محمدرضا آل‌یاسین - تهران: هامون، ۹۲ ص. - رقی (شمیز)، ۴۰۰۰ ریال - چاپ ششم / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Choosing your own greatness
شابک: ۹۶۴-۶۵۳۸-۰۴-۵

۴۴- قدرت فکر.
ژوزف مورفی؛ مترجم: هوشیار رزم‌آزما. - تهران: سپنج، ۳۶۸ ص. - رقی (شمیز)، ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ هفدهم / ۲۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۴۹-۰۳-۸

اخلاق اقتصادی، شغلی و حرفه‌ای

چاپ اول

۴۵- اخلاق و اقتصاد.

آمریتا کومار سن؛ مترجم: حسن فشارکی - تهران: تیراژ، ۱۵۲ ص. - رقی (شمیز)، ۸۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

On ethics and economics

شابک: ۹۶۴-۶۵۷۸-۱۲-۸

مولف در این اثر بر آن است تا سه مقوله را درباره اقتصاد و اخلاق بررسی نماید. «نقش اقتصاد در مطالعه فلسفه اخلاق»، «نقش فلسفه اخلاق در اقتصاد رفاه»، «آسیب شناسی تبیین رفتار انسانی بر اساس عوامل اقتصادی»، نظریه اصلی مولف در این کتاب «پذیرش تاثیر ملاحظات اخلاقی بر اقتصاد و متقابلاً رفتار انسانی» است. نگارنده با انتقاد از تفکر رایج در اقتصاد مدرن که به الگو سازی انتزاعی از انسان به منزله عنصر اقتصادی منجر شده تاکید می کند که این عنصر در کنار عواملی همچون نفع شخصی باید در خدمت اخلاق و عواطف انسانی قرار گیرد. مخاطبان، کتاب حاضر را با این عناوین مطالعه خواهند کرد: «رفتار اقتصادی و عواطف اخلاقی»، «داوری های اقتصادی و فلسفه اخلاق» و «آزادی و پیامدها».

فلسفه شرق

۱۸۱

۴۶- آشنایی با علوم اسلامی: کلام - عرفان - حکمت عملی.

مرتضی مطهری - تهران: صدرا - ۲۴۰ ص. - رقی (شمیز) - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ بیست و یکم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۰۰۰-۲-۲

۴۷- تکاپوی اندیشه ها: مجموعه ای از مصاحبه های انجام شده با استاد علامه آیت الله محمدتقی جعفری در مباحث

گردآورنده: علی رافعی - تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی. - ۶۰۴ ص. - جلد اول - وزیری (شمیز) - ۱۴۵۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۳۰-۴۴۲-X

۴۸- تکاپوی اندیشه ها: مجموعه ای از مصاحبه های انجام شده با استاد علامه آیت الله محمدتقی جعفری در مباحث

گردآورنده: علی رافعی - تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی. - ۱۰۰ ص. - جلد دوم - وزیری (شمیز) - ۲۸۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۳۰-۴۵۹-X

۴۹- جامع الاسرار و منبع الانوار للمعارف المتاله الولی.

حیدر بن علی آملی: مترجم: جواد هاشمی علیا - تهران: قادر - ۴۸۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۵۰۴-۲-۹

۵۰- شریعت در آینه معرفت.

عبدالله جوادی آملی - قم: اسراء - ۴۶۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Shariat in the light of cognition شابک: ۹۶۴-۵۹۸۴-۳۲-۵

چاپ اول

مولف کتاب، ضمن نقد و بررسی محورهای اصلی و فرعی تئوری قبض و بسط شریعت کوشیده است لغزش های فکری این تئوری را به همراه لوازم و فروغ و نتایج آن به گونه ای استدلالی آشکار نماید. این مطالب در ۲ بخش تنظیم یافته است: بخش نخست، با عنوان «حقیقت دین» مباحثی است در باب دین شناسی در قرآن و در بخش دوم که «ثبات و تغییر معرفت دینی» عنوان گرفته موضوعاتی چون: معرفت شناسی و فلسفه، مراتب معرفت، مسائل و مبادی علوم، مبادی فلسفی معرفت شناسی، و تجرد و ثبات معرفت دینی مطرح شده است.

۵۱- فلسفه (آشنایی با فلسفه اسلامی) دوره پیش دانشگاهی (نظام جدید) و سال چهارم (نظام قدیم) رشته علوم

سرمیر کشاورزی آزاد - تهران: راه اندیشه - ۱۵۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۰۸-۰۶-۷

۵۲- معرفت شناسی.

تدوین: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) - قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) - ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۴۰-۲۴-۳

چاپ اول

۵۳- مقدمه ای به روشن بینی و بیداری کندیلینی: تمرینات ناتریک برای پاک سازی جسم

و روان.

سوامی سائیتانانداساراسواتی: مترجم: جلال موسوی نسب - تهران: فراروان. - ۲۱۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Moola bandha the master key شابک: ۹۶۴-۶۱۳۵-۱۷-X

در این کتاب، تمریناتی برای پاک سازی جسم و روان گرد آمده، افزون بر آن، مؤلف چگونگی استفاده از نیروهای قطری درونی را شرح داده است. مطالب یاد شده، پیش از این در دو کتاب جداگانه با عناوین «کلید رهایی» و «چشم سوم» به طبع رسیده است.

فلسفه معاصر غرب

۱۹۰

۵۴- نگاهی به فلسفه های جدید و معاصر در جهان غرب (مجموعه مقالات).

کریم مجتهدی - تهران: امیر کبیر - ۲۹۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۹۲۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۰۴۰-X

آلمان و اتریش

۱۹۲

چاپ اول

۵۵- حکمت شادان. فریدریش ویلهلم نیچه: مترجم: جمال آل احمد، سعید کامران، حامد فولادوند - تهران: جامی. - ۴۱۶ ص. - رقی (شمیز) - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۲۰-۴۱-۴

نویسنده در این کتاب از علم و دانش سخن می گوید که برای انسان مانند شعر و موسیقی سرمستی و شادی می آورد. نیچه این علم یا معرفت را فراتر از شناخت عقلی و استدلالی و متکی بر دل و الهام می داند. در کتاب آمده است: «مردان این طرز فکر اهل آفرینش و معرفت اند، باشتیاق و خندان به سرنوشت و جریان خروشان

حیات «آری» می گویند. مطالب کتاب در ۲۸۳ موضوع متنوع بحث می شود که از آن جمله است: «ارزش نیایش»، «منشاء گناه»، «حال و گذشته»، «فرمانروایی بر خویش»، «دوست داشتن را باید آموخت»، «نشانه های بروز فساد»، «شناخت فقر» و «راستی و درستی». موضوع این کتاب به طور کلی نگرشی عرفانی به انسان و توانایی های اوست.

نمایه پدیدآور

۸	آخوندزاده، محمد
۱۱	آذنگ، عبدالحسین
۲۰	آکوچکیان، شهلا
۵۵	آل احمد، جمال
۴۳	آل یاسین، محمدرضا
۴۹	آملی، حیدر بن علی
۱۲	ابن سیرین، محمد بن سیرین
۲۷	ابوک، آری
۵	احمدی، بابک
۲۸	استراند، شیدا
۲۸	استراند، نانسی
۳۷	افضلی راد، وحید
۱۳	امیریان، منیژه
۳۵	بادانتر، الیزابت
۱۷	بهرامی، هادی
۱۵-۱۶	تقلیسی، حبیب بن ابراهیم
۳۲	جمالیان، رضا
۵۰	جوادی آملی، عبدالله
۲۷	جیمز، جودی
۸	حجازی، آرش
۲۳	حسینی، حسین
۱۱-۴۰	خوشدل، گیتی
۲۰	داوری، حیدر علی
۴۳	دایر، وین
۱	دورانت، ویلیام جیمز
۹	راسل، گرانث
۴۷-۴۸	رافعی، علی
۱۴	رجبی، عباس
۴۴	رزم آرم، هوشیار
۲۹	رضایی، رضا
۱	زریاب، عباس
۲۲	زند، سعید
۵۳	سائیتانانداساراسواتی، سوامی
۳۳	سروری، محمد حسین
۶	سلطانی، محمود
۳۲	سلیمانپور، باهمکاری: محمدرضا
۴۵	سن، آمارتیا کومار

سیاسی، علی اکبر

۲۴	سید محمدی، یحیی
۲۸	شوردر، لن
۳۵	شیوارضی، سرور
۳۵	شیوارضی، کاظم
۱۹	شیولسون، ریچارد
۲۱	عابدی حیدرآبادی، تقی رضا
۳۱	فرجی، مریم
۲۸	فرقانی، پرویز
۹	فرهنگدفر، فرهاد
۴۵	فشارکی، حسن
۲۶	فلپشر، لیونور
۵۵	فولادوند، حامد
۲۵	قاندی، منصور
۳۹	قراچه داغی، مهدی
۵۵	کامران، سعید
۲	کاویانی، منصوره
۵۱	کشاورزی آزاد، مریم
۶	کونیلو، پائولو
۱۶	کوچکی، علی
۱۹	کیامتش، علیرضا
۳۰	گلی زواره، غلامرضا
۱۸	گنجی، حمزه
۳۳	لافون، پی یرونی روبرت
۳۷	ماتیوز، اندرو
۳۴	ماسن، پاول هنری
۵۴	مجتهدی، کریم
۴۶	مطهری، مرتضی
۱۷	معاونت پژوهشی
۴۴	مورفی، ژوزف
امام	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام
۵۲	خمینی (ره)
۵۳	موسوی نسب، جلال
۳-۴	مهرگان، آروین
۳۸	میرسعید قاضی، علیرضا
۷	میرنصیری، جلال
۲۶	میرهاشمی، مرتضی
۴۲	نجفی برین، آراز
۱۰	نقدی، لی لی
۱۳	نوری، محمود
۵۵	نیچه، فریدریش ویلهلم
۳۲	واکسمن، دیوید
۲۶	وس ساوانت، مرلین
۳۸	وقفی پور، شهریار
۱۰	ون پراگ، جیمز
۸	وید، جوزف
۳۹	ویسکات، دیوید
۳۲	هارتلند، جان
۴۹	هاشمی علیا، جواد
۱	همایون پور، هرمز
۱۱	هی، لوتیز
۴۱	هیرزنیان، ابراهیم
۳۴	یاسایی، مهشید
۲۹	یونگ، کارل گوستاو

نمایه ناشر

۴۲	آراز نجفی برین: تبریز
۱۸	آستان قدس رضوی: مشهد
۲۶	آویژه: تهران
۷	اختر: تبریز
۵۰	اسراء: قم
۲۹	افکار: تهران
۵۴	امیر کبیر: تهران
۴۰	پیکان: تهران

۱۹	(ماجد): تهران	۳-۴	فردا: اصفهان	۲۴	روان: تهران	۳۶	دانشگاه تهران: تهران	۲۱	تقی‌رضا عابدی حیدرآبادی: قم
۳۶	موسسه چاپ و انتشارات: تهران	۱۵	فروغ: تهران	۴۴	سپنج: تهران	۱۷	دانشگاه علامه طباطبائی: تهران	۴۱	تکثیر: تهران
۲۷	نسل نوآندیش: تهران	۴۹	قادر: تهران	۲	سی‌گل: تهران		دانشگاه علوم پزشکی اصفهان:	۴۵	تیراژه: تهران
۵-۳۳	نشر مرکز: تهران	۸	کاروان: تهران	۲۵	سیمرو: تهران	۲۰	اصفهان	۹	ثالث: تهران
۳۹	نگاه: تهران	۳۴	کتاب ماد: تهران		شرکت انتشارات علمی و فرهنگی:	۲۵	دستان: تهران	۶-۵۵	جامی: تهران
۳۷	نیروز: تهران	۲۸	کتابسرا: تهران	۱	تهران		دفتر نشر فرهنگ اسلامی: تهران	۲۳	جانزاده: تهران
۳۱	نیکو قلم: ساری	۲۰	کنکاش: اصفهان	۱۶	شقایق: تهران	۴۷-۴۸		۲۲	جهان پوش: تهران
۱۲	هاد: تهران	۱۰	مجد: تهران	۸	شیرین: تهران	۱۱	دنیای مادر: تهران	۳۲	چاپخش: تهران
۳۵	هاشمی: تهران		موسسه آموزشی و پژوهشی امام	۴۶	صدرا: تهران	۵۱	راه اندیشه: تهران	۷	حسان: تبریز
۳۸-۴۳	هامون: تهران	۵۲	خمینی (ره): قم	۱۳	علی: تهران	۲۳	راهیان سبز: مشهد	۳۰	حضور: قم
			موسسه انتشارات جهاد دانشگاهی	۵۲	فراروان: تهران	۱۴	رجبی: تهران	۱۸	دانشگاه امام رضا (ع): مشهد

● سپهری و همان قصه قدیمی!

چند سالی است که نوشتن کتاب درباره زندگی و شعر سپهری، رونق خاصی گرفته است و هر چند وقت یکبار، چشم ما به جمال کتابی جدید درباره سپهری روشن می‌شود. شاید درباره هیچ شاعر معاصر دیگری تا این اندازه، کتاب و مقاله منتشر نشده باشد. توجهی این چنین فراوان به شاعری نوسرا، به خودی خود جای خوشحالی دارد؛ اما این، یک روی سکه است. واقعیت این است که اغلب آثاری که با استفاده از نام سپهری منتشر شده است و می‌شود، آثاری سبک، تکراری، توضیح‌دهنده و وضاحت و از این دست است و حسرت رویکردی نو به جهان شعر سپهری را بر جا می‌گذارد؛ رویکردی که واژه‌ها و تعبیرهای تکراری را به خدمت نگیرد، شعر سپهری را با استفاده از تصویرهای خود او تفسیر نکند و در یک کلام، توضیح وضاحت نباشد.

در بیشتر این کتاب‌ها، مؤلفان کوشیده‌اند شعر سپهری را «معنا» کنند؛ غافل از اینکه اگر قرار بود شعر، معنا شود، پس اصلاً چه نیازی به این بود که سخن شاعر در قالب شعر، به قلم آید؟ دیگرانی هم که کوشیده‌اند شعر سپهری را تفسیر و احیاناً تأویل کنند، اغلب به تکرار حرف‌های پیش‌تر گفته شده در کتاب‌هایی همچون «پیامی در راه» و... قناعت کرده‌اند.

همه اینها را گفتم تا اشاره‌ای کنم به کتابی که اخیراً

به بازار آمده و عنوان «آرمان شهر سپهری» را بر پیشانی خود دارد. این کتاب را «محسن الهامی» نوشته و به همت «مؤسسه فرهنگی معاصر» منتشر شده است.

● از واقعیت بیرونی تا واقعیت نویسنده

«نویسنده ادبیات معاصر، برای استقرار یک واقعیت جداگانه و داستانی، غالباً واقعیتی را به کار می‌گیرد که از واقعیت واقعی، حقیرتر است. اما آنچه ضروری است، انسجام و نیروی قانع‌کننده این واقعیت است که می‌تواند یکسره غیرواقعی و جدا از تجربه زنده باشد. پس از خواندن کارهای ادبی معین و بازگشت به دنیای ادبی خودمان و مقایسه با آن، می‌گوییم: «چقدر غیرممکن است، این موضوع خیلی از واقعیت دور است.» اما به رغم این واکنش، آن کتاب‌ها واقعی و قانع‌کننده‌اند و چیزی به ما می‌دهند که راه را برای فهم بهتر زندگی واقعی باز می‌کند.» □

(واقعیت نویسنده، ص ۱۲۳)

□

یکی از سؤال‌های همیشگی ما از رمان‌نویسان و داستان‌نویسان بزرگ آن است که چگونه در نگارش آثار خود از واقعیت الهام می‌گیرند به عبارت دیگر، آنها، چگونه واقعیت بیرونی را تبدیل به «واقعیت نویسنده» می‌کنند؟

بسیاری از استادان داستان، در یادداشت‌ها، کتاب‌ها و مصاحبه‌های خود، به فرایند شکل‌گیری آثارشان اشاره کرده‌اند و این اشاره‌ها همواره خواندنی و جذاب بوده است.

«واقعیت نویسنده»، نوشته «ماريو بارگاس یوسا»، رمان‌نویس معاصر آمریکای لاتین، کتابی است در همین زمینه. «روایتی است خواندنی و پرکشش از آنچه

بر نویسنده [یوسا] در جریان آفریدن اثر هنری می‌گذرد، و آنچه به جذابیت این روایت می‌افزاید، بیان بی‌پرده‌پوشی ماجراهایی از زندگی شخصی نویسنده است که دستمایه خلق رمان‌هایش شده‌اند.»

ماريو بارگاس یوسا در سال ۱۹۳۶ در پرو به دنیا آمده است و از مهم‌ترین آثار او می‌توان به «خانه سبز»، «گفتگو در کاتدرال»، «خانه خولیا»، «جنگ آخر زمان» و «زندگی واقعی الخاندرو مایتا»، اشاره کرد.

کتاب واقعیت نویسنده به قلم «مهدی غبرائی» ترجمه شده و «نشر مرکز» آن را منتشر کرده است. ناشر، در پشت جلد کتاب «طیف خواننده» را هم مشخص کرده است: «علاقه‌مندان ادبیات معاصر جهان و به ویژه رمان‌نویسی معاصر آمریکای لاتین.» □

در آخرین روزهای سال گذشته کتاب‌های دیگری نیز در حوزه ادبیات منتشر شد که در اینجا مجال بررسی آنها را نداریم. از این میان تنها به دو کتاب، اشاره مختصری می‌کنیم.

نخستین کتاب، ترجمه تازه‌ای است از «ایلیاد» «هومر»، به قلم دکتر «میرجلال‌الدین کزازی». پیش از این شادروان «سعید نفیسی» این کتاب را به همراه کتاب دیگر هومر، «اودیسه»، ترجمه کرده بود. کزازی در ترجمه جدید خود کوشیده است زبانی فخیم و آرکاییک (باستانی) را دربرگرداندن این منظومه عظیم یونانی به خدمت بگیرد تا حال و هوای حماسی اثر حفظ شود. ایلیاد را نشر مرکز منتشر کرده است.

کتاب دوم، «آواز چگور» (زندگی و شعر مهدی اخوان ثالث (م. امید)) نام دارد که به قلم «محمد رضا محمدی آملی» نوشته شده است. این کتاب جلد پنجم از مجموعه «چهره‌های شعر معاصر ایران» است و همان‌طور که از نامش پیداست، دنیای شعر و زندگی اخوان ثالث را به تصویر می‌کشد.

در یک نگاه

کتابهای ادبیات بهمن‌ماه ۱۳۷۷

ردیف	موضوعات	نام کتاب	نام نویسنده	نام مترجم	نام ناشر	تعداد صفحه	شمارگان	بهاء به ریال	عنوان	نوبت چاپ
۱	تعداد کتابهای منتشر شده ادبیات در ماه بهمن								۴۱۷	
۲	تعداد کتابهای چاپ اول								۲۴۸	
۳	ارزان‌ترین کتاب	من؟ با همه فرق می‌کنم	فرودیک پل	پرویز شهریاری	تجربه	۲۴	۳۰۰۰	۱۰۰۰	اول	
۴	گران‌ترین کتاب	اقرب الموارده فی فصح العربیه والشوارد (دوره ۵ جلدی)	سعید شرتونی		سازمان اوقات و امور خیریه	۳۹۴۸	۲۰۰۰	۱۰۰۰۰	اول	
۵	بیشترین نوبت چاپ	سینوهه: پزشک مخصوص فرعون «متن کامل» دوره دو جلدی	میکائیل و لثاری	قُبیح‌الله منصوری	زیرین	۱۵۰۸	۳۰۰۰	۳۵۰۰۰	بیست و نهم	
۶	بیشترین شمارگان	جدیدترین آزمون و نمونه سؤالات انگلیسی ۲	پرویز تاجیک	تاجیک		۲۰۸	۳۰۰۰۰	۶۳۰۰	پنجم	
۷	کمترین شمارگان	دستور تطبیقی زبان فارسی		برنامه		۳۵۰	۵۰۰	۲۰۰۰۰	اول	
۸	پرکارترین ناشر			امیرکبیر				۱۴		
۹	پرکارترین مترجم			پرویز تاروش				۲		
۱۰	پرکارترین پدیدآورنده		مجید نوری					۴		
۱۱	بیشترین صفحه	اقرب الموارده فی فصح العربیه والشوارد (دوره ۵ جلدی)	سعید شرتونی		سازمان اوقات و امور خیریه	۳۹۴۸	۲۰۰۰	۱۰۰۰۰	اول	
۱۲	کمترین صفحه	فیل من؟ با همه فرق می‌کنم تفسیری دو سوره له قدر ثانی پیروز	ریسون‌آرور فرودیک پل	مصلحی‌ستور پرویز شهریاری		۲۴ ۲۴ ۲۴	۳۰۰۰ ۳۰۰۰ ۵۰۰۰	۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۲۰۰۰	— اول اول اول	

دوازدهمین نمایشگاه
بین‌المللی کتاب تهران

THE 12TH TEHRAN
INTERNATIONAL
BOOK FAIR

معرض طهران الدولي
الثاني عشر للكتاب

۱۴ تا ۲۴ اردیبهشت ۱۳۷۸
4-14 MAY 1999